

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

61'inci Birleşim 18 Ocak 2017 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	330
II.- GELEN KÂĞITLAR	335
III.- YOKLAMALAR	367,378,401
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	336
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>336:341</i>
1.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Hatay ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	336:337
2.- Erzurum Milletvekili Zehra Taşkesenlioğlu'nun, Türkiye'nin istiklali, istikbali ve istikrarı için cumhurbaşkanlığı sisteminin önemine ilişkin gündem dışı konuşması	337:338
3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Anayasa değişikliği sürecine ilişkin gündem dışı konuşması	339:341

V.- AÇIKLAMALAR

341,356,359,363,371,380,

389,462,477

- 1.- İstanbul Milletvekili Hurşit Yıldırım'ın, siyaset ve Meclis tarihinde çok önemli bir değişikliğin arifesinde olduğuna ve bu denli önemli değişikliklerde milletin görüşünü almanın millî iradenin gereği olduğuna ilişkin açıklaması 341
- 2.- Balıkesir Milletvekili Mehmet Tüm'ün, Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin Bandırma'nın 1/5.000'lik planını bir türlü yapmadığına ve Bandırma Belediyesi Cumhuriyet Halk Partili olduğu için ayrımcılık mı yaptığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 341
- 3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Hükûmetten atama bekleyen öğretmenlerin atamalarının yapılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması 342
- 4.- Sivas Milletvekili Ali Akyıldız'ın, kapatılan Gemerek Çiftçi Malları Koruma Başkanlığı üyelerinden bazılarına icra takibi başlatılmasına ilişkin açıklaması 342
- 5.- İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar'ın, Batı dünyasında Türkiye'ye ve AK PARTİ'ye yönelik ön yargılarıyla bilinen bazı siyasi çevrelerin ve taraflı basın-yayın organlarının Anayasa değişikliği üzerinde negatif bir algı oluşturma çabası içerisinde olduklarına ilişkin açıklaması 342
- 6.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, toplumsal barışı imha edecek, ekonomik sorunları derinleştirecek, demokrasiyi rafa kaldıracak bir Anayasa değişikliği teklifinin Meclisten geçirilmeye çalışıldığına ilişkin açıklaması 343
- 7.- Erzurum Milletvekili Orhan Deligöz'ün, Reina saldırısını gerçekleştiren teröristi yakalayarak büyük bir başarıya imza atan İçişleri Bakanına ve Emniyet güçlerine teşekkür ettiğine ve AK PARTİ ile MHP'nin ortak teklifi olan Anayasa değişikliğine CHP'nin de destek vereceğini ümit ettiğine ilişkin açıklaması 343
- 8.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Anayasa'ya aykırı, demokratik rejimi tek adam rejimine dönüştüren, hukuk dışı Anayasa değişikliği teklifinin ikinci turuna başlanacağına ve milletvekillerini bir kez daha düşünmeye davet ettiğine ilişkin açıklaması 343
- 9.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, Türkiye Cumhuriyeti'nin güçler ayrılığı üzerine inşa edilmiş, çağdaş, laik ve hukukun üstünlüğüne dayalı bir rejim olduğuna ve Türkiye Cumhuriyeti'nin bu özelliklerini ortadan kaldıracak Anayasa değişikliğinin bir yıkım projesi olduğuna ilişkin açıklaması 344
- 10.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, tutuklu bulunan Hüsnü Mahalli'nin durumuna ilişkin açıklaması 344
- 11.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, son günlerde Türk sporundaki rekabeti centilmenlik, barış ve dostluk anlayışının dışına çıkaran olaylar yaşandığına ve Gençlik ve Spor Bakanlığının konuyla ilgilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 344

- 12.- İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci'nin, Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü'yü ders kitaplarından çıkaran Millî Eğitim Bakanlığını kınadığına ve Anayasa değişikliği teklifinin yasalaşması hâlinde Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik, laik ve hukuk devleti olma niteliğini yitireceğine ilişkin açıklaması 345
- 13.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Maliye Bakanlığına at antrenörü ve Sosyal Güvenlik Kurumuna çizgi film mezonu birisinin atanmaları konusunda bir açıklama beklediğine ilişkin açıklaması 345
- 14.- Adıyaman Milletvekili Behçet Yıldırım'ın, tutuklu 11 HDP milletvekilinin Anayasa değişikliği görüşmelerine katılamamalarının tam bir garabet olduğuna ve HDP Grubu olarak kuvvetler ayrılığını ortadan kaldıran bu sistemden yana olmalarının mümkün olmadığına ilişkin açıklaması 346
- 15.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, Cumhurbaşkanlığı sistemi ve rejim değişikliği konusunda parti ayrımı yapmadan herkese seslenmek istediğine ilişkin açıklaması 346
- 16.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, aralarında Osmaniyeli Mahmut Ava'nın da bulunduğu Diyarbakır'da şehit düşen polislere Allah'tan rahmet dilediğine, Reina saldırısını gerçekleştiren teröristin yakalanması nedeniyle İçişleri Bakanını ve Emniyet mensuplarını kutladığına ve Anayasa değişikliğine, siyasi istikrar, daha fazla temsil hakkı, hızlı ve etkili bir yürütme ve yargının bağımsızlığı için "evet" dediklerine ilişkin açıklaması 346:347
- 17.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, Cumhurbaşkanının Halkların Demokratik Partisini hedef gösteren bazı ifadelerde bulunduğuna, BİRLEŞİK METAL-İŞ'in grevinin millî güvenlik gerekçesiyle altmış gün ertelenmesine, yargının HDP'ye dönük siyasi soykırım operasyonlarını sürdürdüğüne ve DAİŞ'liler sabit ikametgâhtan ötürü serbest bırakılırken 63 yaşındaki kanser hastası Mehmet Ekici'nin bir basın açıklamasına katıldığı için Malazgirt'te gözaltına alınmasına ilişkin açıklaması 347
- 18.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhuriyet Halk Partisi olarak olağanüstü hâlin ilan edilmiş olduğu, korku, endişe, kaygı ve tehditlerin egemen olduğu bir süreçte Anayasa görüşmelerini ve bir referandumu sağlıklı bulmadıklarına ve Anayasa'ya ve İç Tüzük'e uygun, tam bir gizlilik hâli içinde oylar kullanıldığı takdirde oturumların bu Meclisin millete vermesi gereken mesaja uygun olarak seyredeceğine ilişkin açıklaması 348
- 19.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 356
- 20.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 357:358

- 21.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 359:360
- 22.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, mali olanaklar açısından diğer partilerden çok daha sıkıntılı, güvenlik güçlerinin baskısı altında, siyasi operasyonlar eşliğinde seçim çalışması yürüten ve aldıkları her oyun oy verenlerin anasının ak sütü kadar helal olduğu bir parti olduklarına ilişkin açıklaması 363
- 23.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Osmaniye Milletvekili Ruhi Ersoy'un HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 371:372
- 24.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, gizli oylamalarda bakanların vekâletle oy kullanamayacaklarına, Başkanlık Divanından ilk turda hangi bakanın kimin yerine, hangi vekâletle oy kullandığı bilgilerini ve vekâletleri almak istediklerine ilişkin açıklaması 380:383
- 25.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, tutuklu 11 HDP milletvekilinin oy kullanma sürecine katılabilmeleri için bir çözüm bulunmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması 389:390
- 26.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, CHP Grubunu tüm Türkiye'yle birlikte "rejim değişikliğine karşı ayakta" eylemine davet ettiğine ilişkin açıklaması 390
- 27.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Anayasa değişiklik teklifinin oylamalarında pulları dışarıda atma, kabinlere girmeme, başkalarına gösterme gibi gizli oylama kurallarına uymayan durumlar yaşandığına ve Başkanlık Divanından bu konuda daha hassas olmasını rica ettiğine ilişkin açıklaması 462
- 28.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Anayasa değişiklik teklifinin birinci tur oylamalarının ve ikinci turda şu ana kadar yapılan 5 oylamanın İç Tüzük'ün 148'inci maddesine uygun yapıldığına ve oylamanın gizliliğini kameralarla çekim yapan Cumhuriyet Halk Partisinin ihlal ettiğine ilişkin açıklaması 462:463
- 29.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, gizli oylamalarda sonucu etkileyecek kadar gizliliğe uyulmaması söz konusu ise ve bu ispatlanırsa iptal gerekçesi olduğuna ve Başkanlığın gizliliği sağlamakla yükümlü olduğuna ilişkin açıklaması 463:464
- 30.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, Kürt diline, kültürüne, folkloruna dair çalışma yapanların çoğunun kamudan atıldığına ve kurumların kapatıldığına ilişkin açıklaması 477

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**349****A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

349:352

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 milletvekilinin, TOKİ’de iş güvenliği konusunda uygulanmakta olan politikaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/438)

349

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 milletvekilinin, özel idareye ait mallarının AKP’nin belediyelerine devredildiğini ancak diğer belediyelere aynı uygulamanın yapılmadığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/439)

350:351

3.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre ve 22 milletvekilinin, çocuk işçilerin yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/440)

351:352

B) TEZKERELER

352:353

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Parlamentosu (AP) Katılım Öncesi Eylem Birimi tarafından, 30-31 Ocak 2017 tarihlerinde Belçika’nın başkenti Brüksel’de düzenlenecek olan “Genişleme Bölgesinde Yerel ve Bölgesel Yönetimler ve AB Bölgesel Politikası” başlıklı parlamentolar arası konferansa katılım sağlanmasına ilişkin tezkeresi (3/868)

352

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Birliği Konseyi Malta Dönem Başkanlığı tarafından, 30 Ocak-1 Şubat 2017 tarihlerinde Belçika’nın başkenti Brüksel’de Malta Temsilciler Meclisi ve Avrupa Parlamentosu tarafından ortaklaşa olarak düzenlenecek olan “Avrupa Sömestri Konferansı” ve “Avrupa Birliği İçinde İstikrar, Ekonomik Koordinasyon ve Yönetişim” konulu parlamentolar arası konferansa katılım sağlanmasına ilişkin tezkeresi (3/869)

353

VII.- ÖNERİLER**353,360,363,368,372,378,****477****A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

353:356,360:363,363:367,

1.- HDP Grubunun, Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve arkadaşları tarafından, “10 Aralık İnsan Hakları Günü” vesilesiyle, uzun bir süredir devam eden ancak OHAL döneminde boyutları bir hayli artan mesnetsiz gözaltı, tutuklama ve sivil vatandaşların ölümlerinin neden ve sonuçlarının araştırılması, hak ihlallerinin tespiti amacıyla 4/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 18 Ocak 2017 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

368:371,372:377,378

353:356,360:363,363:367,

368

2.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve arkadaşları tarafından, özgürlük ve demokrasi mücadelesine olan katkıları nedeniyle “dördüncü güç” olarak anılan medyanın daha fazla baskı altına alınmaması, basın emekçilerinin karşı karşıya kaldıkları sorunların tespit edilmesi, tutuklu ve hükümlü gazetecilerin durumlarının incelenerek basın özgürlüğünün önündeki sorunların kaldırılması amacıyla 13/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 18 Ocak 2017 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

368:371,372:377,378

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

358,438,455

1.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

358:359

2.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş’ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in 447 ve 447’ye 1’inci Ek sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 5’inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

438:439

3.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

439:441

4.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın, Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu’nun 447 ve 447’ye 1’inci Ek sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi’nin 6’ncı maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna ve Cumhurbaşkanına sataşması nedeniyle konuşması

455:456

5.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu’nun, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

457:458

6.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

458

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

379,391,401,441,459,464, 477

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

379:380,391:401,401:438,

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447 ve 447’ye 1’inci Ek)

379:380,391:401,401:438, 441:455,459:461,464:477, 477:483

2.- Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/666) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 443)

483

3.- Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma ve Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/650) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 439)

483

X.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

383

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ayşe Nur Bahçekapılı'nın 447 ve 447'ye 1'inci Ek sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin gizli oylamalarında bakanların vekâleten oy kullanmaları ve bu vekâletnamelerin içeriğiyile ilgili tutumunun Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında

383:389

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

484

1.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, son on yıl içinde Van, Şırnak ve Hakkâri illerinde yapılan kamu yatırım miktarına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/9973)

484:485

2.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Halkla İlişkiler Binasının aydınlatmasına ve TBMM'nin enerji sarfiyatına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/10147)

486:488

3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, personele yönelik farklı nöbet uygulamalarına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/10211)

489:490

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.01’de açılarak yedi oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ayşe Nur Bahçekapılı, Diyarbakır’daki saldırıda şehit olanlara Allah’tan rahmet dilediğine ve Reina’da 39 kişiyi katleden caniyi canlı olarak yakalayan Emniyet teşkilatı ile İçişleri Bakanına teşekkür ettiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Iğdır Milletvekili Mehmet Emin Adıyaman, Iğdır ilinin sorunlarına,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, Anayasa değişikliğinin kabul edilmesi hâlinde toplumsal etkilerine,

Erzurum Milletvekili Mustafa Ilıcalı, Cazibe Merkezleri Programı’na,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Kocaeli Milletvekili Haydar Akar, Erzurum Milletvekili Mustafa Ilıcalı’nın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Bahkesir Milletvekili Ahmet Akın, Reina katliamının katilini canlı olarak yakalayan polisleri kutladığına ve tüm milletvekillerine ülkenin geleceğini karartmamaları çağrısında bulunduğuna,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, 16 Ocak Refah Partisinin kapatılmasının 19’uncu yıl dönümüne ve istikrarın, verimin artacağı, parti kapatmanın tarih olacağı Anayasa değişikliğine “evet” dediğine,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Müezzinoğlu’nun işsizlikle ilgili bazı açıklamalarına,

Mersin Milletvekili Aytağ Atıcı, Kıbrıs meselesinin başkanlık sisteminden çok daha acil ve önemli olduğuna,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, Kocaeli Gazeteciler Cemiyetinin 16 Ocak 1923 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk’ün İzmit’te basın toplantısı yaptığı günü Basın Onur Günü olarak kutladığına ve Kayseri’deki hain terör saldırısında şehit olan Abdulsamet Özen’in yerel bir gazetede çalışan babasına plaket vermesini takdir ettiğine,

Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet, başkanlık kavgasının kazananının millet olmayacağına, sadece bir kişi olacağına,

Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak, Okul Sosyal Hizmeti Projesi’nin bir an önce hayata geçmesinin hem toplumsal bir ihtiyaca yanıt vereceğine hem de sosyal hizmet uzmanlarının istihdam sorununa kısmi de olsa çözüm getireceğine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, koalisyon dönemlerinde işsizlik oranı rakamları tek haneliyken tek başına iktidar olmasına rağmen AK PARTİ döneminde işsizlik oranlarında rekor kırıldığına,

Antalya Milletvekili Mustafa Akaydın, Sarıkamış şehitlerini anma töreninde anorağının kolunda İngiliz bayrağı taşıyan Ulaştırma Bakanı Ahmet Arslan’ı kınadığına ve yeni müfredat çalışmalarını bir oldubittiye getirme hevesindeki Millî Eğitim Bakanlığını akliselime davet ettiğine,

Denizli Milletvekili Kazım Arslan, bütün üreticisiyle yapılan sözleşmeye uymayan tüccarlara gerekli yaptırımın uygulanmasını istediğine, pamuk, pancar, fındık, zeytin, üzüm gibi ürünlerin stratejik sanayi ürünü olarak ilan edilmesinin düşünülüp düşünülmendiğini ve hayvancılığın desteklenmesi için yeni çalışmalar olup olmadığını öğrenmek istediğine,

İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir, Millî Eğitim Bakanlığının EĞİTİM-BİR-SEN'in önerilerini temel alarak hazırladığı taslak müfredata,

Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan, iki yüzyılı aşkın bir süredir sürdürülen modernleşme hareketinin topyekûn imhası demek olan Anayasa değişikliğinin toplumun binlerce yıldan beri takip ettiği uygarlaşma çabalarıyla taban tabana zıt olduğuna,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, başkanlık hayali kuranların cumhuriyet değerlerine karşı açık bir savaş başlatmış durumda olduğuna,

İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Reina'daki terör saldırısıyla 39 kişinin hayatına kasteden teröristin yakalanmış olmasından dolayı başta İçişleri Bakanı olmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğünü ve İstanbul Emniyet Müdürlüğünü tebrik ettiğine,

Konya Milletvekili Hüsnüye Erdoğan, yeni Türkiye oluşum sürecinin mevcut sistemin provokasyonlara açık olması sebebiyle sekteye uğradığına ve kavga siyasetinden medet umarak ilerleyişi sekteye uğratabileceklerini düşünenlerin bu ülkenin menfaatini değil kendi siyasi çıkarlarını düşünerek hareket ettiklerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Diyarbakır'ın Sur ilçesindeki bombalı saldırıda şehit olan polislere Allah'tan rahmet dilediğine, Türk milleti ve Türk devletinin terör karşısında asla diz çökmeyeceğine, Reina katliamını yapan teröristi yakalayan Emniyet teşkilatının başarısından memnuniyet duyduğuna,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, Diyarbakır'daki bombalı saldırıda hayatını kaybeden 4 polise Allah'tan rahmet dilediğine, yaklaşık seksen gündür tutuklu bulunan HDP Eş Genel Başkanları ve milletvekillerinin yargılandıkları dosyaların tamamının kürsü dokunulmazlığı, düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gereken ifadeler olduğuna ve geçen hafta bir arkadaşlarının kürsüde düşünce ve ifade hürriyetinin 3 parti tarafından engellendiğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde hain bir terör saldırısında şehit olan 4 polise ve Bişkek yakınlarında kargo uçağının düşmesi sonucu hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine, Reina saldırısını gerçekleştiren teröristi canlı yakalayan İstanbul Emniyetini tebrik ettiğine ve Erzurum Milletvekili Mustafa Ilıcalı'nın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Diyarbakır'da alçak bir terör saldırısı neticesinde şehit olan 4 polise Allah'tan rahmet dilediğine, Reina'daki kanlı terör eylemini gerçekleştiren teröristi canlı ele geçiren polis teşkilatını tebrik ettiğine, Anayasa değişiklik teklifiyle cumhuriyet değerlerinin yok sayıldığı gibi haksız ithamlarda bulunulduğuna ve Türkiye Cumhuriyeti devletine hakarete bulunulması hâlinde İç Tüzük'ün amir hükümlerinin uygulanacağına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 milletvekilinin, İller Bankasının belediyeler adına yaptığı ihalelerde ihaleyi alan firmalara bankanın kullanımı için lüks araçlar aldırıldığı ve bu usulsüzlüklerin Sayıştay raporlarınca tespit edildiği iddialarının (10/435),

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 milletvekilinin, Artvin ili ve ilçelerinde millî eğitimde yaşanan hukuksuzluk ve haksızlık iddialarının (10/436),

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 22 milletvekilinin, İşsizlik Sigortası Fonu'na işçilerden kesilen milyonlarca liranın aktarılmadığı ve İŞKUR'un da bu durumu takip etmediği iddialarının (10/437),

Araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerileri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önerilerin gündemdeki yerlerini alacağı ve ön görüşmelerinin sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

HDP Grubunun, 30/11/2016 tarihinde Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel tarafından, OHAL kapsamında demokratik siyaset kurumlarını devre dışı bırakmaya yönelik başlatılan yoğun baskı, engelleme, gözetim ve tutuklamaların araştırılması ve tespit edilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (3240 sıra no.lu), Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 17 Ocak 2017 Salı günü (bugün) birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına,

CHP Grubunun, Genel Kurulun 17, 18 ve 19 Ocak Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri 15.00-21.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesine,

İlişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, Sivas Milletvekili Hilmi Bilgin'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yerinden sarf ettiği bazı ifadeleri sırasında şahsına,

Çorum Milletvekili Tufan Köse, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Bolu Milletvekili Tanju Özcan,

İzmir Milletvekili Ali Yiğit,

Meclisin Çankaya Kapısı girişindeki bariyerin zamansız açılması nedeniyle bir kaza geçirdiklerine ve bu konuda önlem alınması gerektiğine;

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, CHP Grubunun Genel Kurul çalışmaları sırasında toplu bir eylemde bulunmasına ve Anayasa oylamalarının usulüne ve İç Tüzük hükümlerine uygun bir şekilde gerçekleştirildiğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, demokratik kitle örgütlerinin yapmış olduğu sivil bir çağrıyla "rejimi değiştiren Anayasa değişikliğine karşı ayaktayız" eyleminde Cumhuriyet Halk Partisinin yalnız olmadığına,

İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya, İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in annesinin evinin önünde kurşun atılmasına ve Anayasa görüşmeleri sırasında günde ortalama on iki saat çalışma süresinin hem İş Kanunu ve Devlet Memurları Kanunu'na hem de Anayasa ve uluslararası sözleşmelere aykırı olduğuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İstanbul Milletvekili Eren Erdem'e yönelik davranışlara ve bir milletvekilini hedef göstermenin doğru olmadığına,

İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ayşe Nur Bahçekapılı,

Bolu Milletvekili Tanju Özcan ile İzmir Milletvekili Ali Yiğit'e Meclis kapısında geçirdikleri kaza nedeniyle geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna,

Meclis çalışırken Genel Kurul içinde eylem yapılmasının İç Tüzük'ün ihlali anlamına geldiğine,

İstanbul Milletvekili Eren Erdem'e yönelik davranışı kabul etmenin mümkün olmadığına ve konunun takipçisi olacağına,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, (2/98) esas numaralı 12 Eylül 1980 Darbe Sürecinin Yolaçtığı Mağduriyetlerin Giderilmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/796) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 446), görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2'nci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 447 ve 447'ye 1'inci Ek),

3'üncü sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/666) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 443),

Görüşmeleri, komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci, 446 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 24'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın 446 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na 25'inci madde olarak yeni bir madde ihdasına dair önerge üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, Ankara Küçükesat'ta gaz nedeniyle olduğu iddia edilen patlamayla ilgili Bakandan bilgi vermesini talep ettiğine,

Maliye Bakanı Naci Ağbal, Ankara Küçükesat'ta 3 katlı bir binada doğal gazdan kaynaklandığı düşünülen bir patlama meydana geldiğine ve gerekli tedbirlerin alınmış olduğuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, 446 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın bazı maddelerinde af niteliğinde düzenlemeler olması nedeniyle nitelikli çoğunluk aranması gerektiğine ve bu düzenlemelerin oylamasının yarına bırakıldığı takdirde anayasal bir eksiklik olmayacağına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Bursa Milletvekili Lale Karabıyık, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Yerlerinden sarf ettikleri bazı ifadeleri sırasında şahıslarına sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ayşe Nur Bahçekapılı,

Kurtuluş Savaşı'nın bütün millet omuz omuza verildiğine ve milletin her zaman ülkesine, cumhuriyetine, demokrasisine sahip çıkacağına inandığına,

446 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 6'ncı ve 36'ncı maddelerinin af ihtiva ettiğinden bahisle oylamada nitelikli çoğunluğun gerektiğine dair bir itiraz olduğuna, bu maddelerin ceza hukuku anlamında bir af içermediğine ve bu nedenle nitelikli çoğunluk aramaya gerek olmadığına,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Komisyonların bulunmayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, 18 Ocak 2017 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 02.01'de son verildi.

Ayşe Nur BAHÇEKAPILI

Başkan Vekili

Emre KÖPRÜLÜ

Tekirdağ

Kâtip Üye

Sema KIRCI

Balıkesir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 75

18 Ocak 2017 Çarşamba

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 Milletvekilinin, TOKİ inşaatlarında meydana gelen ölümlü iş kazalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/438) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2016)

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 Milletvekilinin, kapatılan il özel idarelerine ait malların devri ile ilgili yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/439) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2016)

3.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre ve 22 Milletvekilinin, çocuk işçilerin yaşadığı sorunların ve çalışma şartlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/440) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2016)

18 Ocak 2017 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61’inci Birleşimini açıyorum.

Geçen sene de 61’inci Birleşimi açmak bana nasip olmuştu. “Bize her yer Trabzon.” diyerek devam edelim.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Hatay ilinin sorunları hakkında söz isteyen Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu’na aittir.

Buyurun Sayın Ahrazoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu’nun, Hatay ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hatay ilinin sorunlarıyla ilgili gündem dışı söz aldım. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Hatay, Türkiye’nin Orta Doğu’ya açılan kapısı, dünya üretim ve tüketim üsleri arasındaki geçiş noktasıdır. Hatay ilinin ekonomik ana sektörleri ticaret, tarım, sanayi ve ulaşımdır. Hatay ilinde demir çelik mamulleri, otomobil filtresi, tarım araç ve gereçleri, tarımsal ürünler başta olmak üzere, yaş sebze ve meyve ile narenciye üretimi ve ihracatı yoğun olarak yapılmaktadır.

Hatay, taşımacılık sektöründe 9 bine yakın tır filosuyla -ulaşım sektöründe- önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre Hatay’ın 2014 yılı ihracatı 2 milyar 70 milyon dolar olup 2015 yılında yüzde 13 azalarak 1 milyar 793 milyona gerilemiştir. 2016 yılında ise ilk on aylık dönemde yüzde 7,4 azalarak 1 milyar 348 milyon dolar olmuştur. İhracatımızın yüzde 60’ını oluşturan iki üründen bir tanesi demir çelik sektörü olup 2010-2015 yılları arasında ciddi bir artış olmazken sektör ciddi sıkıntılar yaşamaktadır. Yaş sebze ve meyve ihracatı aynı yıllarda 434 milyon dolardan 390 milyon dolara düşmüştür.

Bugün Ro-Ro taşımacılığının Süveyş Kanalı, Kızıldeniz ve Duba Limanı güzergâhında yapılmasından dolayı, tır başı Ro-Ro taşıma maliyetleri önemli ölçüde artmıştır. Bu nedenle ilimiz ihracatçısı ve taşımasının da teşvik kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Nakliyecilere tır başı bin dolardan az olmamak üzere teşvik verilmesi gerekmektedir. Teşvik kapsamında Hatay dördüncü bölgede yer alırken altıncı bölge kapsamına alınması gerekmekte veya cazibe merkezi ilan edilen iller arasına Hatay’ın da muhakkak dâhil edilmesi gerekmektedir. Türkiye’nin Orta Doğu’ya açılan en önemli çıkış kapılarından Cilvegözü ile birlikte Yayladağı Sınır Kapısı’nın tır geçişlerine kapalı olması Hatay ekonomisini zarara uğratmıştır. Güvenlik gerekçesiyle güvenlik önlemlerinin artırılması ve denetimlerin yapılması şartıyla, Yayladağı Sınır Kapısı’nın transit tır geçişlerine açılması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, Hatay'ın sulanabilir arazi varlığının toplam tarım arazisi içerisindeki payı yüzde 51 olmasına rağmen, Reyhanlı barajıyla bu oran daha artacaktır. 2015 yılında bitirilmesi planlanan Reyhanlı barajı hâlâ bitirilememiştir. Ayrıca, Menzelet Sulama Projesi kapsamında Tahtaköprü Barajı'nın set yüksekliği ve depolama kapasitesinin artırılması, kanallar ile tünelin bir an önce bitirilmesi ve yapımı devam eden Reyhanlı barajına bağlantısı hâlâ sağlanamamıştır. Geçen yıl, proje bedeli olarak 770 milyon Türk lirası olan toplam proje tutarından 2016 için 100 bin TL ayrılmış, bu yıl için de aynı ödenek gönderilmiştir. Bu da bu projenin 2019 yılı olarak bitirilmesini mümkün kılmamaktadır. Hatay'a yapılan kamu yatırımları miktarı muhakkak artırılmalıdır.

Elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirmesi nedeniyle, hasat sonu gelir elde edebilen çiftçilerimizin faturaları aylık olarak kesilmektedir. Ödeme yapamayan çiftçileri mağdur edecek şekilde yaptırımların uygulanmasının önüne geçilmelidir. Bu konuda düzenlemeler muhakkak yapılmalıdır. Çiftçileri çok mağdur eden sulama ücretlerinde indirimle gidilmesi, borçluların borç faizlerinin silinerek yeniden yapılandırılması çiftçilere nefes aldıracaktır.

Amanos Hassa Tüneli Projesi ülkemizin ekonomisi için büyük katkı sağlayacaktır. Ancak, Hassa tüneline bugüne kadar herhangi bir işlem yapılmamıştır. Hassa tüneliyle birlikte, Hassa'da bulunan hazineye ait 80 bin dekarlık hazine arazisinin sanayi alanı olarak açılması, OSB kurulması için tahsis edilmesi ilimiz ve bölgemiz için büyük bir önem taşımaktadır. AKP her seçimde bunları bahane etmiş, 40 bin kişiyi işe alacağını vadetmiş ancak bugüne kadar hiçbir şey gerçekleşmemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ahrazoğlu, toparlayın lütfen.

MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Hatay'da 440 bin civarında Suriyeli sığınmacı yaşamaktadır. Devletimizin ve yöre halkının sağladığı imkânlarla barınma ve yaşamlarını sürdüren sığınmacıların kontrolsüz olarak açtıkları iş yerleri nedeniyle Hatay'daki esnafımız sıkıntı çekmektedir. Ayrıca, Suriyeli sığınmacılara vatandaşlık verilmesi konusunda da Hataylılar net bir cevap beklemektedir. Hatay'daki işsizlik oranı da Türkiye ortalamasının üstünde olup yüzde 16,4 olarak gerçekleşmiştir.

Kısa zaman içerisinde özetlemeye çalıştığım her bir sorun Hatay'ın geleceğini etkilemekte olup önem arz etmektedir. Bu sorunlara acilen çözüm üretilmelidir diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ahrazoğlu.

Gündem dışı ikinci söz, Türkiye'nin istiklali, istikbali ve istikrarı için Cumhurbaşkanlığı sistemi konusunda söz isteyen Erzurum Milletvekili Zehra Taşkesenlioğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Taşkesenlioğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Erzurum Milletvekili Zehra Taşkesenlioğlu'nun, Türkiye'nin istiklali, istikbali ve istikrarı için cumhurbaşkanlığı sisteminin önemine ilişkin gündem dışı konuşması

ZEHRA TAŞKESENLIOĞLU (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin istiklali, istikbali ve istikrarı bakımından önemli olan Cumhurbaşkanlığı sistemi üzerine gündem dışı söz almış bulunmaktayım.

Gazi Meclisin üstlendiği bu tarihî görevle milletin emanetine sahip çıkarken bir yandan da sürecin sonunda yeniden millete söz hakkı verilmesi yani referandum aşamasındayız. Ülkemiz bir yandan PKK, FETÖ, DEAŞ gibi terör odaklarıyla mücadele ederken bir yandan da, bugünlerde, içinde bulunduğumuz süreçle Cumhurbaşkanlığı sistemine geçerek halkımızın daha müreffeh bir geleceğe

adım atmasının aşaması içindeyiz. Milletimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin yeniden inşası, ihyası ve yeni büyük Türkiye'nin doğuşu aşamasına devletiyle birlikte hazırlanmakta ve bu sürecin -tıpkı 15 Temmuz akşamı gibi, FETÖ ve darbecilere karşı vermiş olduğu dersle- lideri olarak da Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı seçmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özellikle 15 Temmuz sonrası yeni bir istiklal mücadelesinde olduğumuz bu dönemde kirlî oyunlar oynayanlara karşı sivil anayasa ve millî Cumhurbaşkanlığı sistemiyle ders vermiş olacağız. Bakınız, Anayasa değişikliğiyle, sözüm ona Türkiye'ye, çıkarlarını düşünen bazı ülkeler, bazı odaklar aba altında sopa göstermeye başladılar bile. Hatırlayınız, 15 Temmuz darbe girişimiyle kaybedenin Türkiye olması dileğinde bulunanlar ve saatlerce açıklamada bulunmayanlar, sivil halka destek kararlarını dahi ifade etmeyen odakların Türkiye'nin geleceğiyle ilgili umutlarını bu süreçte yeniden ve yeniden hatırlamanın faydalı olacağına inanıyorum.

Türkiye'nin darbelerle yeniden ve yeniden şekillendirilmesine alışmış olan odaklar, son kozları olarak 1982 Anayasası'nın meydana getirdiği güçler karmaşasının ortadan kaldırılmasının önüne geçerek istiklalin yeniden kazanılmasına engel olmaya çalışmaktadırlar. İstiklalini garantiye almış bir milletin her yönden istikrara kavuşması da kolaylaşacaktır.

Yasama yönünden, milletimiz, artık parlamenter bir sistemin iş göremez raporunu çoktan vermiştir. Çok partili siyasi hayattaki altmış yedi yıllık bir dönemde 20 seçim geçirdiğimizi ve hükûmetlerin ömrünü ortalama bir buçuk yıl olarak düşünürsek de istikrarsızlığın faturasını nerelerde gördüğümüzü yeniden hatırlamanın faydası var. Bu ülkede fırlatılan kasaların, kapanan bankaların ve hesaplara geçmiş milyarca dolarlık paranın da bu süreçte yeniden hatırlatılması gerektiğine inanıyorum.

Yargıda getireceğimiz yeni sistemle, yargıdaki mahkemelerin tarafsızlığı, Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemlere karşı yargı yolunun açılması, siyasi sorumluluğu yüklenmesi ve kararnamelerin Anayasa Mahkemesinin denetimine tabi tutulması gibi yeni hükümlerin getirilmesiyle de hem yargıdaki çift başlılık ortadan kalkacak hem de yasama ile yürütme arasındaki ilişki yeniden şekillendirilmiş olacak.

İstikrarsızlaşmanın maliyeti sonuç olarak halka çıkmakta ve ekonomik olarak önümüze yansımaktadır. Millî Cumhurbaşkanlığı sistemi, güçlü iktidarı, hızlı ve etkin yönetim anlayışını hâkim kılacaktır. Cumhurbaşkanı yetkiyi doğrudan millettten alacak ve yasamadaki milletvekili sayısına bakmadan yani yasamadan bağımsız olarak yoluna devam edecektir. Sonuçta, yasama ve yürütme ayrı ayrı kendi öz güçlerine kavuşmuş olacaktır.

Değerli milletvekilleri, siyaset filozoflarının söylediği çok önemli bir felsefe vardır, o da gelecek geçmişte saklıdır. Bu cümleden olarak, yakın tarihimize baktığımızda, yaşanan sorunların aslında kişiler arasındaki sorundan kaynaklanmadığını görmüş olacağız. Sorun, sistemin sorunudur.

Türkiye, yakın tarihin önemli sorunları olan darbe ve darbe girişimlerinin, istikrarsız yönetimlerin, ekonomik krizlerin önüne geçebilecek; istiklalini garantiye almış olan, istikrarlı yeni bir Türkiye kazanmış olacağız. Yine, unutmamak gerekir ki, özellikle Türkiye'de yıllardır söylenen yeni bir sistem meydana getirme, genelde idari reformların, kırtasiyeciliğin önüne geçilmesi gibi algılanmıştır. Ancak getireceğimiz yeni devlet sistemiyle artık devlette de yeniden bir reform meydana getirilecek ve bu şekilde de Türkiye'nin yeniden büyük, her anlamda inşasının ve ihyasının meydana getirildiği sürece referandumdan sonra merhaba demiş olacağız.

Millî Cumhurbaşkanlığı sistemimizin bize ve ülkemize şimdiden hayırlı olmasını diler, hepinize saygılar sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Taşkesenlioğlu.

Gündem dışı üçüncü söz, Anayasa değişikliği süreci hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'ye aittir.

Buyurun Sayın Hamzaçebi. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Anayasa değişikliği sürecine ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin iki yüz dokuz yıllık Anayasa, yüz kırk bir yıllık da parlamenter sistem tecrübesi var. Kurtuluş Savaşı koşullarında uygulanan 1921 Anayasası'nı bir kenara bırakacak olursak, 1876 tarihli Kanun-ı Esasi'den bu yana bütün anayasalarımız parlamenter sistemi esas almıştır.

Bir toplumun demokrasi hayatında yüz kırk bir yıllık süre son derece önemli, uzun bir süredir. Yapılması gereken, yüz kırk bir yıllık bu olağanüstü tecrübeyi ileriye taşımak, daha iyiyi, ortak iyiyi bulmak iken şimdi tam tersini yapıyoruz, yüz kırk bir yıllık tecrübeyi heba ediyoruz. Eğer bu teklif gerçekleşirse, yasalaşırsa, yürürlüğe girerse –yürürlüğe girmeyeceği inancındayım, ancak yürürlüğe girerse- Osmanlı'dan bu yana tarihimizdeki en büyük kırılmayı yaşayacağız dersem bu yanlış olmaz. Birlikte yaşama umudu ortadan kalkacaktır. Hâlen muhtelif unsurlar, muhtelif değerler etrafında bölünme eğilimi gösteren toplumsal yapımız parçalanma sürecine girecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anda ülkemizin en önemli sorunu, bu parçalanmaya doğru giden, bölünmeye doğru giden bu toplumsal yapımızı bütünleştirmek, kutuplaştırmayı ortadan kaldırmak ve birlikte yaşama umudunu ayağa kaldırmaktır. Eğer bunu gerçekleştirmezsek gelecek iyi olmayacaktır. Bunu gerçekleştirsek, terör dâhil, ekonomideki sorunlar dâhil her şeyin üstesinden geleceğimize inanıyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bu teklif eğer yasalaşırsa siyaset kurumu topluma umut olma, toplumun sorunlarını çözme özelliğini kaybedecektir; Türkiye Büyük Millet Meclisi Cumhurbaşkanlığı kararnameleri yoluyla yasama yetkisinin Cumhurbaşkanına devrediliyor olması nedeniyle yasa yapabilme özelliğini kaybedecektir. Yasa yapabilme özelliğini kaybeden Meclis, sorunların, taleplerin, isteklerin, umutların toplandığı bir merkez olma özelliğini kaybedecektir; toplumun önünde siyaset kurumu güç kaybedecektir.

Şimdi, denilecek ki “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi yoluyla yasama yetkisi devredilmiyor.” Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri çok açık bir şekilde yasa hükmündedir, teklifte bu kararnamelere getirilmiş olan sınırlamalar pratikte hiçbir işe yaramayacaktır. Şu andan örnek vermek isterim size, 1982 Anayasası'na göre olağanüstü hâl kararnameleri ancak olağanüstü hâlin amacına uygun düzenlemeler yapmak amacıyla çıkarılabilir ama daha geçtiğimiz hafta sonu değil, ondan önceki hafta sonu yayınlanan 680 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle Millî Piyango, at yarışları ve diğer şans oyunlarına ilişkin düzenlemeler yapıldı. Bunların OHAL'le bir ilgisi var mıdır? Yoktur. İşte, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, bu nedenle yasama yetkisinin olduğu gibi Cumhurbaşkanlığı tarafından kullanılmasının aracı olacaktır; bu yetki kimde olursa olsun, bunu şahıslarla, kişilerle ilişkili olarak değerlendirmek yanlış olur.

Teklif, görünüşte kuvvetler ayrılığını muhafaza ediyor ama maddeler ayrıntısına girilip okunduğunda kuvvetlerin tek bir elde toplandığını görüyoruz. Kuvvetlerin tek bir elde toplandığı anayasalar görünüşte anayasalardır, göstermelik anayasalardır. Gelin bu göstermelik anayasaya izin vermeyin.

Çoğunluğun kararı her şey değildir sevgili arkadaşlar. Bir kararın, bir yasanın arkasında Parlamento çoğunluğu varsa bu karar demokratiktir demek yanlıştır. Parlamento çoğunluğu halkın iradesini temsil ediyor, o nedenle halkın verdiği karar doğrudur dersek, klasik meşruiyet anlayışını savunmuş oluruz.

Bir unsur daha var: “Demokratik meşruiyet”, “anayasal demokrasi” gibi kavramlar var. Yani alınan kararın Parlamento çoğunluğuna dayanılarak, halkın iradesine dayanılarak alınan kararın doğru ve adil olması gerekir. Eğer adaletli değilse, adil değilse bu karar, o karar meşru değildir.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Millete gidiyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Şimdi “Millete gidiyoruz.” diyor arkadaşımız. Çok doğru söylüyor; 12 Eylül 2010 referandumunda da millete gittik. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, 12 Eylül 2010 referandumunda yapılan değişikliğin tersi yapılıyor burada. Hangisi doğru? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Referandumlarda oylananlar anayasa metinleri değildir, kişilerin itibarlarıdır, güvenleridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, bir dakika ek süre veriyorum, toparlayın lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Başkan, toparlıyorum.

O nedenle, sadece ve sadece çoğunluğa dayanarak karar alırsanız, bunun adı çoğunluğun tahakkümüdür. Gelin, buna izin vermeyin.

Teklif bir cümleyle şöyle özetlenebilir: Bir Cumhurbaşkanı seçiyoruz, geri kalan her şeyi Cumhurbaşkanı seçiyor.

Sayın milletvekilleri, bunun demokrasiyle, anayasal demokrasiyle hiçbir ilgisi yoktur.

Atatürk dönemi anayasalarına, Atatürk dönemi Cumhurbaşkanlığı modeline dönüyoruz benzetmeleri son derece yanlıştır. Atatürk döneminde, tek parti döneminde bir başbakan vardı, Meclisten çıkan bir hükümet vardı. Ayrıca, o dönem, çok partili demokrasiyi, seçimleri hedef alan, sonuçta bunu başaran, buna ulaşan bir dönemdi.

Bu düzenlemeleri padişahlıkla ilişkilendirmek de son derece yanlıştır. Şimdi, deniliyor ki: “Eğer bu geçerse, bu yetkileri kullanacak kişi padişah olacaktır.” Asla katılmıyorum buna. Padişahın partisi yoktu arkadaşlar. 1876 Anayasası’ndan sonra yapılan seçimlerde oluşan o Meclis-i Mebusanda siyasi partilerin milletvekilleri vardı, padişahın seçtiği bir milletvekili yoktu. Padişahın tek başına o Parlamenti’yi feshetme yetkisi yoktu. O Meclisten çıkan hükümetin Meclis tarafından güvenoyuna tabi tutularak düşürülmesi imkânı vardı. Bütün bunlar bu teklifte yok.

Değerli arkadaşlar, Tunus’un yaptığını neden yapamıyoruz? O Arap Baharı hareketinin ilk başladığı ülke olan Tunus, 2014 yılında geniş katılımlı müzakerelerle bir anayasa yaptı. Yapılan anayasa 214 üyeli kurucu Mecliste 200 oyla kabul edildi. Biz bu kadar büyük tecrübesi olan bir ülke olarak Tunus’un yaptığını yapabilme imkânına neden sahip değiliz sevgili arkadaşlar?

Sözlerimi daha fazla uzatmayacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Başkanım... Son cümlelerim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir dakika daha süre veriyorum size Sayın Hamzaçebi, lütfen tamamlayın.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Çok teşekkür ederim bu toleransınız için Sayın Başkan.

Sevgili arkadaşlar, Tunus’un yaptığını yapabiliriz. Biz çok daha büyük bir ülkeyiz, çok daha büyük bir tecrübeye sahip bir ülkeyiz. 1995 yılında, o zamanki Parlamenti’de çok geniş bir katılımı, mutabakatla büyük bir Anayasa değişikliği gerçekleştirdik. 2001 yılında yine Adalet ve Kalkınma Partisinin kurucularının mensup olduğu o dönemki Refah Partisinin katılımıyla, tüm partilerin katılımıyla, uzlaşmayla büyük bir Anayasa değişikliği gerçekleştirdik. 2004 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisinin oluşturduğu o Parlamenti’de uzlaşmayla büyük Anayasa değişiklikleri gerçekleştirdik. Şimdi aynısını yapmamak için hiçbir neden yok ama eğer “Bunu biz yapacağız.” diyorsanız halktan geçeceğine inanmıyorum, bunu düşünmüyorum, halkın sağduyusuna güveniyorum ama bu, buradan çıkacak olan bu karar, asla demokratik olmayacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Hamzaçebi.

Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren 15 milletvekiline, yerlerinden birer dakika söz vereceğim.

Söz vereceğim sayın vekillerin isimlerini okuyorum: Sayın Hurşit Yıldırım, Sayın Topal yerine Sayın Tüm, Sayın Gürer, Sayın Akyıldız, Sayın Çongar, Sayın Engin, Sayın Deligöz, Sayın Aydın, Sayın Akın, Sayın Şeker, Sayın Tarhan, Sayın Yedekci, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Yıldırım, Sayın Atıcı, Sayın Durmuşoğlu.

BAŞKAN – Sayın Hurşit Yıldırım, sizinle başlıyoruz, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Hurşit Yıldırım'ın, siyaset ve Meclis tarihinde çok önemli bir değişikliğin arifesinde olunduğuna ve bu denli önemli değişikliklerde milletin görüşünü almanın millî iradenin gereği olduğuna ilişkin açıklaması

HURŞİT YILDIRIM (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyaset ve Meclis tarihimizde çok önemli bir değişikliğin arifesindeyiz. Hepimize tarihî görevler düşmektedir. Bu denli önemli değişikliklerde -biz milletin vekilleri olarak- bu değişiklik tekliflerini ve tarihî kararları emanetin asıl sahibi olan millete götürmek, milletin görüşünü almak millî iradenin gereğidir. Anayasa değişiklik tekliflerinde söz de, karar da milletin olmalıdır. Milletin hakemliğinden, milletin kararlarından daha doğru bir karar olamaz. Egemenlik kayıtsız şartsız milletin diyorsa milletin kararlarından korkmamalıyız. Cumhurbaşkanlığı sistemi, milletimizi daha çok birleştirecek, güçlü Türkiye hedeflerimize daha çabuk ulaşmamızı sağlayacaktır.

Ülkemiz küresel şer güçler tarafından sıkıştırılmak isteniyor. Kırk yıldır siyaset gündemimizde olan işbu Anayasa değişikliği tekliflerine her zamankinden daha çok ihtiyaç duymaktayız. Siyasi romantizmi bir kenara bırakarak, ülke gerçeklerini göz önüne alarak karar vermeliyiz.

Yaşasın millet, yaşasın millî irade diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Topal yerine Sayın Tüm.

2.- Balıkesir Milletvekili Mehmet Tüm'ün, Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin Bandırma'nın 1/5.000'lik planını bir türlü yapmadığına ve Bandırma Belediyesi Cumhuriyet Halk Partili olduğu için ayrımcılık mı yapıldığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Büyükşehir Belediyesi Yasası'na göre 1/5.000'lik plan yapma hakkı büyükşehir belediyelerine verilmiştir. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, yeni ilçe olmalarına karşın merkezdeki Altıeylül ve Karesi ilçelerinin 5.000'lik planlarını yapmıştır ancak tarihî bir ilçe olan Bandırma'nın planını bir türlü yapmıyor.

Sayın Bakana soruyorum: Bandırma Belediyesi Cumhuriyet Halk Partili olduğu için mi ayrımcılık yapılıyor? Balıkesir Büyükşehir Belediyesi bu tür ayrımcılığı hep yapmaktadır. Buna karşı bir önlem almayı düşünüyor musunuz? Belediye Yasası'nda ayrımcılığı ortadan kaldıracak bu düzenlemeyi yapacak mısınız? Örneğin “Belirli bir süre içerisinde yapılmayan planları ilçe belediyelerinin kendisi yapar.” hükmünü koyacak mısınız? Bandırma halkı bu ayrımcılığa son vermek konusunda Hükûmetten açıklama beklemektedir.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Hükûmetten atama bekleyen öğretmenlerin atamalarının yapılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Atama bekleyen öğretmenler umutla Hükûmetten bir haber beklemektedir. Ataması yapılmamış 300 bine yakın öğretmenin aileleri de kendileri de mağdur durumdadır. Daha önce Hükûmet, şubat ayında bir alım yapılacağını duyurmuştu ancak bununla ilgili de şu ana kadar kapsamlı bir açıklama kamuoyuna yapılmadı. Doğal olarak da atama bekleyen öğretmenlerin durumu ortada duruyor. Şu anda, farklı açıklamalarda, 60 binin üzerinde öğretmen açığı bulunurken neden atama bekleyen öğretmenlerin ataması yapılmıyor? Bir an önce atama bekleyen öğretmenlerin sorunlarına eğilinmesini ve bunların atamasının yapılmasını Hükûmetten talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim ben de.

Sayın Akyıldız...

4.- Sivas Milletvekili Ali Akyıldız'ın, kapatılan Gemerek Çiftçi Malları Koruma Başkanlığı üyelerinden bazılarına icra takibi başlatılmasına ilişkin açıklaması

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gemerek Çiftçi Malları Koruma Başkanlığı tarafından 2005’li yıllarda kır bekçisi olarak çalıştırılan bir kişi için ödenmeyen sosyal güvenlik primlerinin, üzerinden on yıldan fazla zaman geçmesine, Çiftçi Malları Koruma Başkanlığının kapanmasına ve bu süreçte de çok farklı Yönetim Kurulu üyeleri görev yapmasına rağmen, bugün sadece bulabildiğiniz ya da ulaşabildiğiniz Yönetim Kurulu üyelerinden 222 bin liranın üzerinde bir parayı tahsil etmek için icra takibi başlatmışsınız. Zaten on beş yıllık iktidarınızda yanlış tarım politikalarıyla perişan ettiğiniz, ekmeğe muhtaç duruma düşürdüğünüz çiftçi kardeşlerimizi bu defa da icra yoluyla âdeta ölüme terk etmeye çalışıyorsunuz. Ama, zaten sizin, ülke tarımı gibi bir derdiniz yok, varsa yoksa bir kişiyi diktatör yaparak rejimi değiştirmekten başka bir derdiniz de yok.

Sayın Bakan, ayakkabı kutularında kaçırdığınız millî servetten birazcık ayırırsanız bu kardeşlerimizin borcunu kapatırsınız ve benim Sivaslı kardeşlerimi de ölüme terk etmemiş olursunuz.

BAŞKAN – Sayın Çonkar...

5.- İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar'ın, Batı dünyasında Türkiye'ye ve AK PARTİ'ye yönelik ön yargılarıyla bilinen bazı siyasi çevrelerin ve taraflı basın-yayın organlarının Anayasa değişikliği üzerinde negatif bir algı oluşturma çabası içerisinde olduklarına ilişkin açıklaması

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Anayasa değişikliği konusu, bizlerin Parlamentodaki müzakereleri dışında basın-yayın organlarımızca ve halkımızca da çok boyutlu olarak tartışılıyor, değerlendiriliyor. Batı dünyasında ise Türkiye'ye ve AK PARTİ'ye yönelik ön yargılarıyla bilinen bazı siyasi çevreler ve taraflı basın-yayın organları Anayasa değişikliği üzerinde negatif bir algı oluşturma çabası içerisinde. Eksik olmasınlar, ülkemizdeki demokrasinin sıhhati konusunda endişelerini her fırsatta izhar ediyorlar. Ancak, demokrasiyi ön plana çıkararak ortaya koydukları bu tutumlarının arkasında, Anayasa değişikliğiyle ortaya çıkacak, millî iradeye dayanan güçlü ve etkin iktidarlar ve bu sayede ülkemizin dış müdahalelere karşı daha korunaklı hâle gelmesi gerçeği vardır. Asıl dertleri, demokrasimizin geleceğine dair kaygıları değil, ülkemiz üzerindeki nüfuzlarını daha da kaybedeceklerine yönelik endişeleridir.

Aziz milletimiz gerçekleri en iyi şekilde görmektedir ve bu konuda da basiretiyle ülkemiz için en doğru kararı verecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Engin...

6.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, toplumsal barışı imha edecek, ekonomik sorunları derinleştirecek, demokrasiyi rafa kaldıracak bir Anayasa değişikliği teklifinin Meclisten geçirilmeye çalışıldığına ilişkin açıklaması

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Hükûmete sesleniyorum: Hatırlar mısınız, 2002’de iktidarı sıfır terörle devralmıştınız. On dört yıllık tek başınıza iktidarınızın sonucunda bugün ülkemiz bir terör sarmalının içinde. Bir zamanlar özgürlüklerden, ileri demokrasiden bahsederken bugün yasaklarla, baskıyla, gözaltılarla, tutuklamalarla anılıyorsunuz. Halkımızın yaşam tarzına müdahalede bulunanları cesaretlendiriyorsunuz. Mısır’da laikliği överken bugün kendi ülkemizde laikliği savunanları hapse atıyorsunuz. Bir zamanlar ekonomik istikrardan bahsederken bugün hatalı ekonomik politikalarınızla ülkemizdeki istikrarsızlığın bizatihi sebebi hâline geldiniz. Ülkemizin içinde bulunduğu karamsarlığın ve umutsuzluğun adresi oldunuz. Şimdi ise toplumsal barışımızı imha edecek, ekonomik sorunlarımızı derinleştirecek, demokrasimizi rafa kaldıracak bir Anayasa değişikliği teklifini bu Meclisten geçirmeye çalışıyorsunuz. Hayır, bu o kadar basit değil. İçte ve dışta tüm hatalarınızın suçunu başkalarına atarak sorumluluklarınızdan kaçamazsınız. Halkımız karşısına çıkan ilk sandıkta elbet hatalarınızın hesabını soracaktır.

BAŞKAN – Sayın Deligöz...

7.- Erzurum Milletvekili Orhan Deligöz’ün, Reina saldırısını gerçekleştiren teröristi yakalayarak büyük bir başarıya imza atan İçişleri Bakanına ve Emniyet güçlerine teşekkür ettiğine ve AK PARTİ ile MHP’nin ortak teklifi olan Anayasa değişikliğine CHP’nin de destek vereceğini ümit ettiğine ilişkin açıklaması

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ortaköy’de 39 kişinin katili olan, terör örgütlerinin maşası Maşaripov’u yakalayarak büyük bir başarıya imza atmış olan Sayın İçişleri Bakanımız Süleyman Soylu’ya ve Emniyet güçlerimize teşekkür ediyorum.

1980’de askerî darbeyle yapılmış olan 1982 Anayasası’ndan kalma vesayetçi maddeleri değiştirmek suretiyle ülkemizi daha ileriye taşıyacak, müreffeh ve kalkınmış yeni bir Türkiye oluşturacak olan Anayasa değişikliği çalışmalarımızın ikinci turuna başlamış bulunmaktayız.

Rahmetli Alparslan Türkeş’in, Turgut Özal’ın, Süleyman Demirel’in ve Necmettin Erbakan’ın da hayali olup gerçekleştiremedikleri bu değişikliği yapmak biz 26’ncı Dönem milletvekillerine nasip olmaktadır.

AK PARTİ ile MHP’nin ortak teklifi olan bu değişikliğe CHP’li arkadaşların da sağduyulu ve akılselim davranarak destek vereceklerini, emek vereceklerini ümit ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Deligöz.

Sayın Aydın...

8.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın’ın, Anayasa’ya aykırı, demokratik rejimi tek adam rejimine dönüştüren, hukuk dışı Anayasa değişikliği teklifinin ikinci turuna başlanacağına ve milletvekillerini bir kez daha düşünmeye davet ettiğine ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Anayasa’ya aykırı, demokratik rejimi tek adam rejimine dönüştüren, hukuk dışı, sadece darbe dönemlerinde görülen ve dünyada pek de benzeri olmayan Anayasa değişikliği teklifinin ikinci turuna başlıyoruz. Hükûmet şimdiden kolları sıvamış olacak ki laik, bilimsel eğitimi değiştirmeye başladı, tıpkı Amerikan ordusunun Irak’a ilk girdiğinde ilk olarak Bağdat Kütüphanesini imha etmesi gibi. Hükûmet de cumhuriyetin kurucuları olan Yüce Önder Atatürk ile İnönü’yü ders kitaplarından çıkarmaya hazırlanıyor. Hızını alamadı, bilim tarihine de el atıp Evrim Teorisi’ni de kitaplardan çıkardı, bu gidişle yerçekimini de reddederse kimse şaşırmayacak. “Hükûmet ülkeyi uçuruma sürüklüyor.” demeyeceğim, uçurumun tam kenarına dayadı, ikinci tur uçurumdan dönmek için son şans. Bu değişikliğe “Evet.” diyen milletvekillerimizi bir kez daha düşünmeye davet ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akın...

9.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, Türkiye Cumhuriyeti'nin güçler ayrılığı üzerine inşa edilmiş, çağdaş, laik ve hukukun üstünlüğüne dayalı bir rejim olduğuna ve Türkiye Cumhuriyeti'nin bu özelliklerini ortadan kaldıracak Anayasa değişikliğinin bir yıkım projesi olduğuna ilişkin açıklaması

AHMET AKIN (Balıkesir) – Cumhuriyet, halk egemenliğidir, özgürlüktür, bağımsızlıktır. Türkiye Cumhuriyeti güçler ayrılığı üzerine inşa edilmiş, çağdaş, laik ve hukukun üstünlüğüne dayalı bir rejimdir. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu özelliklerini ortadan kaldıracak Anayasa değişikliği bir yıkım projesidir. Cumhuriyetle ve cumhuriyetin kazanımlarıyla sorunu olanların ve Lozan'dan bu yana Türkiye'de gözü olanların ortak yapımı bir projedir. Lozan'ı reddedip Sevr özlemi içinde olanların, bu millete özgürlüğü, demokrasiyi çok görenlerin projesidir. Bu, iddia edildiği gibi yerli ve millî değildir; aynısını, benzerlerini tarih, dünya coğrafyasının çeşitli yerlerinde “diktatörlük” adı altında çok gördü. Yerli ve millî bir rejim arıyorsanız sarılacağınız tek rejim, Atatürk ve kahraman arkadaşlarının öncülüğünde savaş alanlarında kurulan modern Türkiye Cumhuriyeti'dir.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

10.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, tutuklu bulunan Hüsnü Mahalli'nin durumuna ilişkin açıklaması

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Başkan, Hüsnü Mahalli tutuklu olarak Cerrahpaşada yatmaktadır. Kendisini ziyaret ettim, bağışıklık sistemi çökmüş durumda, bundan dolayı da hematolojik tedavi görmesi gerekiyor, bacakları felç. Tutuklu olarak yargılanmaması gereken bir konuda maalesef tutuklu. Bir yandan tutuklu; hijyen yok, kadın-erkek tuvaletinin ortasında bir banyo var, burada hijyenin korunması mümkün değil. Stres altında, 3 kişiyle yatıyor; 1 gardiyan, 1 jandarmayla birlikte gece uyku uyumuyor. Bir yandan da verilen yemeklerden yemediği yemekler çıkarsa kantinden, dışarıdan yemek servisi yaptırması yasaklandığı için aç bırakılıyor, aç kalıyor ve stres altında hastalığı daha da ilerliyor. Bir an önce bu tutukluluğuna son vermek gerekiyor. Haksız yere... Gazeteci olarak başından beri “Suriye politikası yanlış.” diyordu. Daha bugün uyandı AKP, Numan Kurtulmuş “Yanlış.” demeye başladı. Başından beri doğru söyleyeni tutuklu olarak orada bulundurmamak kabul edilemez.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tarhan...

11.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, son günlerde Türk sporundaki rekabeti centilmenlik, barış ve dostluk anlayışının dışına çıkaran olaylar yaşandığına ve Gençlik ve Spor Bakanlığının konuyla ilgilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son günlerde Türk sporunda zarar veren, spordaki rekabeti centilmenlik, barış ve dostluk anlayışının dışına çıkaran olaylar yaşanmaktadır. Özellikle futbolda hakemlerde kutuplaşmalar, kulüplere verilen gözdağı gibi son derece yanlış ve üzücü restleşmeler basında yer almaktadır. Bu nedenle hakemlerden spor kulüplerine, taraftarlardan federasyona kadar herkesin kendisini sorgulaması gerekiyor. Çünkü kulüpler arası rekabet dostluğun dışına çıkmış, düşmanlık boyutuna gelmiştir. Buradan uyarıyorum, bu çekişmeler âdeta bir terör sorunu gibi can yakacak boyuta gelecektir. Bu nedenle, Spor Bakanlığı konuyla ilgili olarak gereğini yapmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Yedekci...

12.- İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci'nin, Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü'yü ders kitaplarından çıkaran Millî Eğitim Bakanlığını kınadığına ve Anayasa değişikliği teklifinin yasalaşması hâlinde Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik, laik ve hukuk devleti olma niteliğini yitireceğine ilişkin açıklaması

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Daha teklif yasalaşmadan Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü kitaplardan çıkarılmaya başlandı. Millî Eğitim Bakanlığının bu uygulamasını kınıyoruz. Teklifin yasalaşması hâlinde Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik ve hukuk devleti olma niteliğini yitirecektir. Böyle bir gelişmenin ülkemizi terör, ekonomik sıkıntılar ve savaş tehdidi altında bulunduğu bir dönemde daha da ayırıştırarak içeride ve dışarıda çok ciddi badirelerin içine atacağını görüyor ve bundan derin endişe duyuyoruz. Ülkemizi ekonomik, siyasi, sanatsal, eğitimsel alanda yıkma anlamına gelen bu Anayasa teklifine “Hayır.” diyoruz ve ayağa kalkıyoruz.

Şairin de dediği gibi:

“Nerede olursan ol,

İçerde, dışarda, derste, sırada,

Yürü üstüne üstüne,

Tükür yüzüne celladın,

Fırsatçının, fesatçının, hayının...

Dayan kitap ile

Dayan iş ile.

Tırnak ile, diş ile,

Umut ile, sevdâ ile, düş ile

Dayan rüsva etme beni.”

İnanıyoruz iyi yürekli insanlar kazanacak, iyi insanlar kazanacak, başka çaresi yok.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

13.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Maliye Bakanlığına at antrenörü ve Sosyal Güvenlik Kurumuna çizgi film mezunu birisinin atanmaları konusunda bir açıklama beklediğine ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz günlerde işsizlik rakamları açıklandı. Ülkemizde diplomalı işsizliğin önemli bir bölümünü iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunları oluşturmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi mezunlarının önemli bir kaynağı olan Maliye Bakanlığı bünyesine at antrenörü, tekrar söylüyorum at antrenörü ataması yapılmıştır. Binlerce işsiz maliye mezunu varken ve uzmanlaşmanın hayati önem taşıdığı günümüzde liyakat esaslarına uyulmadan alım yapıldığı iddialarına neden olan bu atamalar neden yapılmaktadır? Daha önce, Sosyal Güvenlik Kurumu, çizgi film mezunu birini “özel nitelikli” kodu ekleyerek 66 KPSS puanıyla istihdam etmiştir. Çizgi film mezunu bir bireyin SGK’da, at bakıcısı birinin Maliye Bakanlığında ne iş yapacağını çok merak ediyor, bir açıklama bekliyorum.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım...

14.- Adıyaman Milletvekili Behçet Yıldırım'ın, tutuklu 11 HDP milletvekilinin Anayasa değişikliği görüşmelerine katılamamalarının tam bir garabet olduğuna ve HDP Grubu olarak kuvvetler ayrılığını ortadan kaldıran bu sistemden yana olmalarının mümkün olmadığına ilişkin açıklaması

BEHÇET YILDIRIM (Adıyaman) – Teşekkürler Başkanım.

Bugün “Anayasa değişikliği” adı altında getirilen yasa tasarısının ikinci tur görüşmelerine başlıyoruz. Eş genel başkanlarımızın, grup başkan vekillerimizin, toplamda 11 milletvekilimizin bu görüşmelere katılamamaları, görüşlerini ifade edememeleri tam bir garabettir. Özünde OHAL ve kanun hükmündeki kararnameyle rafa kaldırılan demokrasiyi tamamen ortadan kaldıracak olan bu yasaya “Evet.” demek, Türkiye halklarının intiharıdır. Her gün yüzlerce telefon, mesaj ve mail almaktayız, “Sakin bu yasaya geçit vermeyin.” diye. Halkımız müsterih olsun, bizim HDP Grubu olarak yasama, yürütme ve yargıyı tek elde toplayan, kuvvetler ayrılığını tamamen ortadan kaldıran bu sistemden yana olmamız mümkün değildir. Türkiye'nin temel gündemi bu tek adam yasası olmamalı, öncelikli hedefimiz tam demokrasi, özgürlükler, iç barış ve kaotik durumdan çıkış olmalıdır. Bizleri bu konuda uyaran, yasaya “Hayır.” dememizi isteyen halkımızın talepleri, temennileri, bizim de istek ve temennilerimizdir.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

15.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, Cumhurbaşkanlığı sistemi ve rejim değişikliği konusunda parti ayrımı yapmadan herkese seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı sistemi ve rejim değişikliği için parti ayrımı yapmadan herkese seslenmek istiyorum:

Atatürk'e bile verilmeyen Meclisi feshetme yetkisini bir tek kişiye vermeye razı mısınız?

Sorgusuz sualsiz savaş ilan etme yetkisini bir tek kişiye vermeye razı mısınız?

80 milyon kişiden toplanan devlet bütçesinin bir tek kişi tarafından kullanılmasına razı mısınız?

Terör azalmadığı hâlde, ekonomi kötüye gittiği hâlde tüm yetkileri bir tek kişiye vermeye razı mısınız?

Bu kadar çetrefilli bir coğrafyada uluslararası anlaşma yapma yetkisini bir tek kişiye vermeye razı mısınız?

Bir tek kişinin Parlamentonun çoğunluğunu belirlemesine razı mısınız?

Bir tek kişinin yüksek yargı üyelerini belirlemesine razı mısınız? Razı değilseniz, rejim değişikliğine hep birlikte “hayır” demeliyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

16.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, aralarında Osmaniye'li Mahmut Ava'nın da bulunduğu Diyarbakır'da şehit düşen polislere Allah'tan rahmet dilediğine, Reina saldırısını gerçekleştiren teröristin yakalanması nedeniyle İçişleri Bakanını ve Emniyet mensuplarını kutladığına ve Anayasa değişikliğine, siyasi istikrar, daha fazla temsil hakkı, hızlı ve etkili bir yürütme ve yargının bağımsızlığı için “evet” dediklerine ilişkin açıklaması

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Diyarbakır'ın Sur ilçesinde şehit düşen, aralarında Osmaniye'li hemşehrımız, polis memuru Mahmut Ava'nın da bulunduğu kahrmanlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

İstanbul'da yılbaşı gecesindeki hain saldırıyı gerçekleştiren teröristin güvenlik güçlerimizin başarılı bir operasyonu ile yakalanmasında olduğu gibi, şu an canla başla mücadele eden İçişleri Bakanımız Sayın Süleyman Soylu'yu ve tüm kahrmanlarımızı kutluyorum. Sayın Cumhurbaşkanımızın terör örgütlerine yönelik olarak dün yaptığı çağrıyla Gazi Meclisimizin çatısı altında bir kez daha karar edeceğim: “Elinizden geleni ardınıza koymayın, elinizden geleni ardınıza koymayın, elinizden geleni ardınıza koymayın.”

Bugün ikinci tur görüşmelerine başlayacağımız Anayasa değişikliği teklifiyle ilgili bazı noktaları özellikle vurgulamak istiyorum: Biz kalıcı siyasi istikrar için “evet” diyoruz. Biz daha fazla temsil hakkı için “evet” diyoruz. Biz hızlı ve etkili bir yürütme için “evet” diyoruz. Biz yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı için “evet” diyoruz. Biz rejim değişikliği için değil, sistem değişikliğine “evet” diyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, söz talebinde bulunan grup başkan vekillerine söz vereceğim.

Sayın Yıldırım, buyurun.

İki dakikadır süreniz.

17.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, Cumhurbaşkanının Halkların Demokratik Partisini hedef gösteren bazı ifadelerde bulunduğu, BİRLEŞİK METAL-İŞ'in grevinin millî güvenlik gerekçesiyle altmış gün ertelenmesine, yargının HDP'ye dönük siyasi soykırım operasyonlarını sürdürdüğüne ve DAİŞ'liler sabit ikametgâhtan ötürü serbest bırakılırken 63 yaşındaki kanser hastası Mehmet Ekici'nin bir basın açıklamasına katıldığı için Malazgirt'te gözaltına alınmasına ilişkin açıklaması

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, dün, Cumhurbaşkanı, yapmış olduğu bir konuşmada yine partimizi hedef gösteren, asla bizim ilişki içerisinde olmadığımız güçlerle ilişki içerisinde gösteren, sözlerini çarpıtan ve Parlamentoda polise, askere, korucuya saldırdığımızı söyleyen ve Diyarbakır'daki polislerin hayatını kaybetmesi üzerinden siyasi bir nemalanma çıkardığımızı mesnetsizce partimize yöneltmiştir. Oysaki, dün, sizin şahitliğinizde ve Parlamentonun şahitliğinde, Diyarbakır'daki olayı kabul edilemez bulduğumuzu, sebebi ne olursa olsun, kimden gelirse gelsin bunu reddettiğimizi ve bunlara başsağlığı dileyen ilk parti olduğumuzu bütün Genel Kurulun şahitliğinde özellikle ifade ettik partimiz adına. Buna rağmen, bakın, dün hedef gösterildi, bugün Hatay'da 50'ye yakın il, ilçe yöneticimiz resmen Cumhurbaşkanının talimatıyla... Çünkü, bunların, bu açıklamaların sonrasında hep partimize dönük siyasi operasyonlar yapılmaktadır. Anlaşılan o ki Cumhurbaşkanı yeni bir referandum sürecinde ülkeyi militarize ederek, gerçek gündeminden koparak, partimizi hedef göstererek bir atmosfer yaratmaya çalışıyor, aynen 1 Kasım sürecinde olduğu gibi; “Ya kaos ya 400 milletvekili.”, çok iyi hatırlıyoruz Cumhurbaşkanının bu cümlelerini.

Yine, değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanı, yine, ülke gündeminden kopuk Asil Çelik Sanayi Ticaret Anonim Şirketine bağlı BİRLEŞİK METAL-İŞ'in grevini millî güvenlik gerekçesiyle altmış gün ertelediğini dün ifade etti, bugün Resmî Gazete'de yayımlandı. Bir emek örgütünün hak arama sürecinin millî güvenlikle nasıl bir ilgisi olabilir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

Bir dakika daha veriyorum Sayın Yıldırım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tabii, ülkenin yargısı bir yandan partimize dönük siyasi soykırım operasyonlarını yürütürken... Bakın, bugün, bu sabah benim seçim bölgem olan Muş'un Malazgirt ilçesinde 63 yaşındaki Mehmet Ekici, bir kanser hastası ve son evre; kemoterapiden dönerken bir basın açıklamasına katıldığı için gözaltına alınmış; ibretlik bir durumdur. Biz, tabii, yargının, DAİŞ'li tutuklu sanıkları sabit ikametgâh gerekçesiyle serbest bırakmakla meşgul olduğunu iyi biliyoruz. DAİŞ'lileri sabit ikametgâhtan ötürü serbest bırakan yargı, 63 yaşındaki beyin kanseri ve son evresini yaşayan Mehmet Ekici'yi Malazgirt'te gözaltına almıştır; ibretlik bir durumdur. Şu anda gözaltında tutulmaktadır, belki de hiç tutuklanmasına, yargılanmasına mahal kalmaksızın gözaltındayken hayatını kaybedecektir diyorum.

Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

Sayın Özel...

18.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Cumhuriyet Halk Partisi olarak olağanüstü hâlin ilan edilmiş olduğu, korku, endişe, kaygı ve tehditlerin egemen olduğu bir süreçte Anayasa görüşmelerini ve bir referandumu sağlıklı bulmadıklarına ve Anayasa'ya ve İç Tüzük'e uygun, tam bir gizlilik hâli içinde oylar kullanıldığı takdirde oturumların bu Meclisin millete vermesi gereken mesaja uygun olarak seyredeceğine ilişkin açıklaması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün akşam geç saatlere kadar süren bir birleşimin sonucunda “Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapan Kanun” olarak isim almış bir torba yasayı geçirdik. İçinde bizlerin desteklediği, vatandaşın beklediği birkaç madde vardı, onlara yürekten destek verdik, hatta bazı önerelerde 4 parti ortaklaşarak katkı sağladık. Ama bir diğer yandan da asla kabul edilemez maddeler vardı, torba yasa mantığı içinde, kendi mantığı içinde bunlara da Cumhuriyet Halk Partisi olarak olabildiğince en net muhalefetimizi yaptık.

Bugün artık Anayasa görüşmelerinin ikinci turu başlıyor. Elbette, birinci tur oylamalarıyla ilgili, oy kullanma düzeniyle ilgili, Anayasa’da ve İç Tüzük’te açıkça belirtilen gizlilik kuralına uyulmamasıyla ilgili birtakım tespitlerimizi ve ikinci turla ilgili taleplerimizi ilerleyen zamanlardaki olabilecek usul tartışmalarında aldığımız sözlerde ifade edeceğiz.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak olağanüstü hâlin ilan edilmiş olduğu; âdeta, OHAL’in havadaki oksijeni tükettiği, kimsenin sağlıklı düşünemediği; korku, endişe, kaygıların egemen olduğu; gazetecilerin, akademisyenlerin, düşünen herkesin gözaltı, uzun gözaltı ve ön infaz niteliğindeki tutuklamalarla tehdit altında olduğu bir süreçte Anayasa görüşmelerini ve bir referandumu sağlıklı bulmuyoruz.

Bugün burada, biraz önce iktidar partisinden söz alan bazı saygıdeğer milletvekillerinin de ikinci tur oylamaları öncesinde gerilimi artırıcı ve meydan okuyucu ifadelerini son derece tehlikeli, yersiz, tahrik edici ve talihsiz bulduğumu ifade etmeliyim.

Bundan sonraki süreçte, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Anayasa’ya ve İç Tüzük’e uygun, tam bir gizlilik hâli içinde oylar kullanıldığı takdirde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...oturumların, bu Meclisin millete vermesi gereken mesaja uygun olarak seyredeceğine ve sizin buna riyaset makamı olarak en üst düzeydeki katkıyı sağlayacağınıza inanıyoruz.

Bütün arkadaşlardan bu kadar inandıkları, bu kadar güvendikleri, bu kadar savundukları bir sistemde oylarını kapalı verecek kadar öz güven sahibi olmalarını, iktidar partisi grubundan bu 316 imzanın –ki sürekli dile getiriliyor- gereğini milletvekillerinin yapmakta herhangi bir denetime, gizli oyun alenileştirilmesine tevessül etmeyeceklerini ümit ediyorum. Aksi durumda, yapılacak oylamaların meşruiyeti olmayacağı gibi burada fiziken de imkânsız hâle geliyor, herkes birbirine müdahale ediyor. O görüntüler doğru değil. Ben kendi özgür iradeleriyle oy kullanacak milletvekillerinin milletvekilliği kimliğine yakışmayacak ya da dışarıdan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – ...bu kimliğe yakışmayacak muamelelere tabi tutulmamalarını ümit ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Umarım, diliyorum ve inanıyorum ki oylamaları Meclisin onuruna yakışır bir şekilde yerine getireceğiz.

Başka söz talebinde bulunan grup başkan vekili yok.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum:

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 milletvekilinin, TOKİ’de iş güvenliği konusunda uygulanmakta olan politikaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/438)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığında (TOKİ) ölümlü iş kazaları konusunda yeterince alınmayan tedbirlerin ve yapılmayan denetimlerin araştırılması ve iş güvenliğinin yeterince uygulanıp uygulanmadığının incelenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İç Tüzük’ümüzün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırma komisyonu açılması hususunu saygılarımızla arz ederim.

1) Uğur Bayraktutan	(Artvin)
2) Kadim Durmaz	(Tokat)
3) Kazım Arslan	(Denizli)
4) Mahmut Tanal	(İstanbul)
5) Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(İstanbul)
6) Türedi Kayan	(Kırklareli)
7) Ceyhan İrgil	(Bursa)
8) Ahmet Akın	(Balıkesir)
9) Veli Ağbaba	(Malatya)
10) Vecdi Gündoğdu	(Kırklareli)
11) Ali Akyıldız	(Sivas)
12) Mazlum Nurlu	(Manisa)
13) Orhan Sarıbal	(Bursa)
14) Gülay Yedekci	(İstanbul)
15) Tur Yıldız Biçer	(Manisa)
16) Nihat Yeşil	(Ankara)
17) Candan Yüceer	(Tekirdağ)
18) Hüseyin Yıldız	(Aydın)
19) Tekin Bingöl	(Ankara)
20) Onursal Adıgüzel	(İstanbul)
21) Ünal Demirtaş	(Zonguldak)
22) Mehmet Göker	(Burdur)

Gereke:

Ülkemizde iş kazaları konusunda en önemli incelenmesi gereken kurumların başında Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) gelmektedir. Konut, hastane, adliye ve benzeri yerleri ihaleyle müteahhitlere veriyor ve acele bitirilmesini istiyor, bu da iş kazalarını tetikliyor. Ülkemizdeki yapı işlerindeki müteahhit sayısı 135 bin. Bu sektör her yıl iş güvenliği tedbirlerinin yeterince alınmadığından dolayı ölümlü kazalara sebebiyet veriyor.

Bu bilgiler doğrultusunda; TOKİ’de iş güvenliği konusunda uygulanmakta olan politikaların araştırılması, yerinde tespit edilmesi, alınacak tedbirlerin belirlenmesi ve ölümlü iş kazalarının önlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İç Tüzük’ün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması hususunu arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 milletvekilinin, özel idareye ait mallarının AKP'nin belediyelerine devredildiğini ancak diğer belediyelere aynı uygulamanın yapılmadığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/439)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kapatılan özel idareye ait mallarının AKP'nin belediyelerine devredildiğini ancak diğer belediyelere aynı uygulamanın yapılmadığı iddialarının belirlenip, yerinde araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzük'ümüzün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırma komisyonu açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

1) Uğur Bayraktutan	(Artvin)
2) Mahmut Tanal	(İstanbul)
3) Kadim Durmaz	(Tokat)
4) Türedi Kaya	(Kırklareli)
5) Mustafa Sezgin Tanırkulu	(İstanbul)
6) Mazlum Nurlu	(Manisa)
7) Orhan Sarıbal	(Bursa)
8) Nihat Yeşil	(Ankara)
9) Kazım Arslan	(Denizli)
10) Ali Akyıldız	(Sivas)
11) Gülay Yedekci	(İstanbul)
12) Tur Yıldız Biçer	(Manisa)
13) Candan Yüceer	(Tekirdağ)
14) Ceyhan İrgil	(Bursa)
15) Hüseyin Yıldız	(Aydın)
16) Ahmet Akın	(Balıkesir)
17) Tekin Bingöl	(Ankara)
18) Veli Ağbaba	(Malatya)
19) Onursal Adıgüzel	(İstanbul)
20) Vecdi Gündoğdu	(Kırklareli)
21) Ünal Demirtaş	(Zonguldak)
22) Mehmet Göker	(Burdur)

Gerekçe:

Trabzon, Konya, Denizli gibi AKP'li belediye başkanlarının görev yaptığı kentlerde kapatılan özel idare mallarını bu yerel yönetimlere devreden iktidar, CHP'li İzmir ve Aydın belediyelerinde ise farklı bir tavır izlediği iddia ediliyor. Milyarlarca liralık gayrimenkuller Hazineye ya da bakanlıklara devrediliyor.

Aydın'da da özel idareye ait yaklaşık 1,5 milyar liralık 968 taşınmazdan sadece 17'sinin CHP'li büyükşehir belediyesine verildiği iddia edildi. Kuşadası ve Didim'deki oteller de CHP'li Büyükşehir Belediyesine değil de bakanlıklara devredilmesi tüm bu iddiaları doğrular niteliktedir. Aydın'daki en değerli mülklerin İçişleri ve Maliye bakanlıklarına devredilmesine karşın; AKP'li Başkanın yönettiği Denizli'de malların büyük bölümünün Büyükşehir Belediyesine verilmesi iktidarın çifte standart uygulandığının en büyük kanıtıdır. Benzer ayrımcılığı İzmir'de de CHP'li belediyelerden kaçırılarak Hazineye devredildiği kamuoyu tarafından iddia edilmektedir.

Yukarıda belirtilen hususlar ışığında; özel idareye ait mallarının AKP'nin belediyelerine devredildiğini ancak diğer belediyelere aynı uygulamanın yapılmadığı iddialarının belirlenip araştırılması ve tüm Türkiye'de adil dağılımın yapıp yapılmadığının gözlenmesi ve kamuoyundaki iddiaların netlik kazanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzük'ümüzün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırma komisyonu açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

3.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre ve 22 milletvekilinin, çocuk işçilerin yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/440)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye'de çalışan çocuk işçi sayısı 1 milyona yakındır. Bununla birlikte bu çocuklarımız zor ve ağır çalışma koşullarında çalışmakta, bu koşullar çocuklarımızın kişisel gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Çocuk işçilerin yaşadığı sorunlar araştırılmalı ve onların çalışma şartlarını iyileştirecek adımlar Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından atılmalıdır. Bu gerekçeyle Anayasanın 98'inci ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

1) Zeynel Emre	(İstanbul)
2) Mustafa Sezgin Tanrıkulu	(İstanbul)
3) Ahmet Akın	(Balıkesir)
4) Mahmut Tanal	(İstanbul)
5) Kadim Durmaz	(Tokat)
6) Ceyhun İrgil	(Bursa)
7) Ali Akyıldız	(Sivas)
8) Mazlum Nurlu	(Manisa)
9) Kazım Arslan	(Denizli)
10) Orhan Sarıbal	(Bursa)
11) Tur Yıldız Biçer	(Manisa)
12) Gülay Yedekci	(İstanbul)
13) Candan Yüceer	(Tekirdağ)
14) Türabi Kayan	(Kırklareli)
15) Nihat Yeşil	(Ankara)
16) Vecdi Gündoğdu	(Kırklareli)
17) Uğur Bayraktutan	(Artvin)
18) Hüseyin Yıldız	(Aydın)
19) Tekin Bingöl	(Ankara)
20) Utku Çakırözer	(Eskişehir)
21) Veli Ağbaba	(Malatya)
22) Ünal Demirtaş	(Zonguldak)
23) Mehmet Göker	(Burdur)

Gerekçe:

Çocuk işçiliği günümüzde dünyada ve Türkiye'de insani gelişim açısından çok ciddi bir sorundur. Çalışan çocuklar insani gelişimlerini tamamlamakta zorlanmakta ve bununla beraber bazı temel özgürlüklerinden, onların gelişimine yardım edecek aktivitelerden de mahrum bırakılmaktadır. Çalışan çocuklar fiziksel olduğu kadar aynı zamanda sosyal, kültürel ve duygusal eğitim yönünden de gelişmemektedir.

Çocuk işçiliğine karşı dünyanın pek çok yerinde projeler yürütülmektedir. Çocuk İşçiliğinin Önlenmesine Yönelik Uluslararası Program (IPEC) ile birlikte Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) sözleşmelerinden olan Asgari Yaş Sözleşmesi bu konuda atılan adımlardan bazılarıdır.

Türkiye bu tip projelere her ne kadar dâhil olsa da ülkemizde son yıllarda çocuk işçiliği açısından ne yazık ki olumsuz bir tablo yaşamaktadır. 1994-1999 arasında istihdamdan çekilen çocuk sayısı yıllık ortalama 128 binken bu sayı 1999-2006 yılları arasında ortalama 74 bine düşmüştür. 2006-2012 yılları arasında ise çocuk işçiliğindeki azalma oranı durmuş, tekrar yükselişe geçmiş ve 2012 yılında çocuk işçi sayısı 893 bine ulaşmıştır.

Türkiye’de çocuk işçi sayısı bir hayli yüksek olmakla birlikte bu çocuklar bir hayli zor ve ağır koşullarda çalıştırılmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK’in 2013 raporuna göre, ücretli ya da yevmiyeli olarak çalışan çocukların yüzde 3,4’ü sakatlanma ve yaralanmalar yaşamıştır, yüzde 34’ü aşırı yorulmaktadır, üçte 1’ine iş yerinde yemek verilmemektedir.

Çalışan çocuklarımızın yüzde 36’sının haftalık izni, yüzde 89’unun ise yıllık ücretli izni verilmemektedir. Bu veriler geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın ne kadar zor ve ağır koşullarda çalıştırıldığını da ortaya koymaktadır. Özellikle 2012 yılında yasalaşan 4+4+4 yasası ile zorunlu ilköğretim yaşı 6-13 yaş aralığına çekilmiş, bununla birlikte ortaokulun bitiş yaşı olan 13 aynı zamanda çocuk işçiliğinin yaygınlaşma yaşı olmuştur.

Türkiye, hızla artan çocuk işçiliğiyle mücadele etmek ve çocuk işçilerin çalışma şartlarını düzenlemek, iyileştirmek ve onların tüm insani gelişimlerini tamamlayacak adımları atmak zorundadır. Bu nedenle tüm bu veriler detaylıca değerlendirilmeli ve Türkiye Büyük Millet Meclisi çocuklarımızı koruyacak adımları ivedilikle atmalıdır.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki görüşmeler sırası geldiğinde yapılacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının iki tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım:

B) TEZKERELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Parlamentosu (AP) Katılım Öncesi Eylem Birimi tarafından, 30-31 Ocak 2017 tarihlerinde Belçika’nın başkenti Brüksel’de düzenlenecek olan “Genişleme Bölgesinde Yerel ve Bölgesel Yönetimler ve AB Bölgesel Politikası” başlıklı parlamentolar arası konferansa katılım sağlanmasına ilişkin tezkeresi (3/868)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Avrupa Parlamentosu (AP) Katılım Öncesi Eylem Birimi tarafından 30-31 Ocak 2017 tarihlerinde Belçika’nın başkenti Brüksel’de “Genişleme Bölgesinde Yerel ve Bölgesel Yönetimler ve AB Bölgesel Politikası” başlıklı parlamentolar arası konferans düzenlenecektir.

Söz konusu konferansa katılım sağlanması hususu, 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Ahmet Aydın

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Birliği Konseyi Malta Dönem Başkanlığı tarafından, 30 Ocak-1 Şubat 2017 tarihlerinde Belçika'nın başkenti Brüksel'de Malta Temsilciler Meclisi ve Avrupa Parlamentosu tarafından ortaklaşa olarak düzenlenecek olan "Avrupa Sömestri Konferansı" ve "Avrupa Birliği İçinde İstikrar, Ekonomik Koordinasyon ve Yönetişim" konulu parlamentolar arası konferansa katılım sağlanmasına ilişkin tezkeresi (3/869)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Avrupa Birliği Konseyi Malta Dönem Başkanlığı tarafından 30 Ocak-1 Şubat 2017 tarihlerinde Belçika'nın başkenti Brüksel'de Malta Temsilciler Meclisi ve Avrupa Parlamentosu tarafından ortaklaşa olarak "Avrupa Sömestri Konferansı" ve "Avrupa Birliği İçinde İstikrar, Ekonomik Koordinasyon ve Yönetişim" konulu parlamentolar arası konferans düzenlenecektir.

Söz konusu konferanslara katılım sağlanması hususu, 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Ahmet Aydın

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- HDP Grubunun, Adana Milletvekili Meral Daniş Betaş ve arkadaşları tarafından, "10 Aralık İnsan Hakları Günü" vesilesiyle, uzun bir süredir devam eden ancak OHAL döneminde boyutları bir hayli artan mesnetsiz gözaltı, tutuklama ve sivil vatandaşların ölümlerinin neden ve sonuçlarının araştırılması, hak ihlallerinin tespiti amacıyla 4/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 18 Ocak 2017 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 18/1/2017 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ahmet Yıldırım

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

4 Ocak 2017 tarihinde, Adana Milletvekili Sayın Meral Daniş Betaş ve arkadaşları tarafından verilen 3448 sıra numaralı, "10 Aralık İnsan Hakları" vesilesiyle, uzun bir süredir devam eden ancak OHAL döneminde boyutları bir hayli artan mesnetsiz gözaltı, tutuklama ve sivil vatandaşların ölümlerinin neden ve sonuçlarının araştırılması, hak ihlallerinin tespiti amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 18/1/2017 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunması ve görüşmelerin aynı tarihli birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisinin lehinde ilk olarak Mardin Milletvekili Sayın Mithat Sancar konuşacak.

Buyurun Sayın Sancar. (HDP sıralarından alkışlar)

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; olağanüstü hâlin ilan edildiği 20 Temmuz tarihinden bu yana insan hakları ihlalleriyle ilgili raporlar 12 Eylül dönemini hatırlatıyor maalesef. Gözaltına alınanların sayısı, keyfi gözaltılar, gözaltı süresi, gözaltında kaybetmeler bile şimdi bu dönemde istatistiklere girmeye başladı. İşkence ve kötü muameleyle ilgili bilgiler, çok ciddi iddialar, yargısız infazlar; bütün bunlara baktığınızda sanki 12 Eylül dönemini yeniden yaşıyormuşuz gibi bir tabloyla karşı karşıyayız.

Bu tablodan gurur duyanlar var mıdır, bilmiyorum. Bu tabloyu herhangi bir makul gerekçeyle meşrulaştırabilecek bir iktidar sözcüsü, milletvekili, bakanı var mıdır bilmiyorum fakat bütün enerjiyi, iktidar partisi ve Hükûmet bütün enerjiyi, olağanüstü hâli en etkili şekilde kullanıp bu Anayasa değişikliğini geçirmeye yoğunlaştırmış görünüyor. Olağanüstü hâl güya devletin kendi içine uygulanmak üzere ilan edilmişti ve mümkünse üç ay dolmadan kaldırılacaktı ama maalesef o günden bugüne aylar geçti, olağanüstü hâli kaldırma niyeti yok Hükûmetin. Neden yok? Belli ki bu kadar keyfi yönetme imkânı büyük avantajlar sağlıyor, bunu gördüler. Bir de iktidar yoğunlaşması, gücün artması bir tür zehir etkisi yaratıyor ama keyif veren bir zehir gibi bünyeye giriyor ve bünyede yayılıyor, uyuşturuyor “iktidar sarhoşluğu” diyoruz buna. Güç uyuşturuyor, iktidar sarhoşluğuna kapılanlar daha çok iktidar istiyorlar, daha çok iktidar istedikçe de onlara itiraz eden her çevreyi susturmayı kendilerine hak olarak görüyorlar. Rakamları okumayacağım çünkü gerçekten vahim bir tablo burada sıralanan rakamlar, ihlallerle ilgili veriler, ihlallerle ilgili tespitler son derece vahim. İktidar partisi sözcüleri Anayasa değişikliğiyle ilgili bugün de söz aldılar, konuştular. Evet, ikinci tur görüşmeler bugün başlıyor. Vurguladıkları tek nokta var: “Halk karar verecek, Cumhurbaşkanını seçecek, seçimle gelecek dolayısıyla demokratik meşruluğu olacak, sistem de buradan hareketle tam demokrasi olacak.” “Neye göre tam demokrasi olacak?” diye sorduğumuzda verdikleri tek cevap var: 1982 Anayasası’na göre veya bundan önceki vesayetçi sisteme göre. İroni şurada: Evet, uzun yıllar bir vesayetçi sistem hâkimdi bu ülkede ve Türkiye’de bütün demokratlar vesayetçi sisteme karşı her şart altında mücadele ettiler, ben de bunlardan biriyim. Vesayetin her türüne karşı çıkarım. Fakat eski dönemdeki vesayetin kendi içinde bir kuvvetler ayrılığı vardı. Mesela yargı, ordu ve hariciye ya da sivil askerî bürokrasi diye ikiye ayrılıyor ve orada vesayet yetkileri içinde kendine göre bir kuvvetler ayrılığı ilkesi fiilen uygulanıyordu. Şimdi önerilen sistemde, şu ironik kuvvetler ayrılığı uygulamasına bile imkân yok, çünkü kuvvetleri tek elde toplamaya yönelmiş bir sistem bu. Cumhurbaşkanına yetkiyi verin. Neyle vereceğiz? Efendim, seçimle vereceğiz. Seçimde ne kadar yeterli? Oylamaya katılanların yüzde 50’sinin 1 oy fazlası yeterlidir. Yani milletin tamamını temsil edecek diye yetkilendirilen Cumhurbaşkanı da yüzde 50+1 oy aldığında göreve gelmesi yeterli olacak ve bütün milleti temsil edecek, millet adına sonsuz görünen denetimsiz yetkileri kullanabilecek. Bundan daha büyük vesayet olmaz arkadaşlar.

Getirdiğiniz sistem, içinde ironik kuvvetler ayrılığını bile barındırmayan, ona da imkân vermeyen tekçi bir sistemdir. “Tek adam yönetimi” dediğimizde kastettiğimiz, sadece yetkilerin tek adamda toplanması değil, aynı zamanda bütünüyle tekçi bir siyasal mantık ve anlayışın hayata geçirilmesidir. Tekçiliğin karşıtı, çoğulculuktur. Çoğulculuk ise özgürlükler ve haklarla ancak sağlanabilir. Şimdi, hem özgürlüklerle ilgili en ufak bir düzeltme içermeyen bir teklif getireceksiniz, hukuk devleti güvencelerini, ilkelerini sağlamlaştıran hiçbir öneri getirmeyeceksiniz, hakların kullanımını garanti eden hiçbir güvence, hiçbir düzenleme getirmeyeceksiniz ve hem de bu paketi “vesayete karşı demokrasiyi iletme hamlesi” olarak niteleyeceksiniz.

Gerçekten, bütün samimiyetle soruyorum: Bunu söyleyen arkadaşlar bu gerekçeye inanıyorlar mı? Kendi söylediklerine gerçekten inanıyorlar mı? Şunu deseler, defalarca burada belirttim, yeminle, itiraz etmeyeceğim, ya, arkadaşlar, tamam, ne gerekçeye bakmaya gerek var ne de uzun uzun öyle lafları ortalıkta dolandırmaya gerek var. “Bizim istediğimiz, tek adam yönetimi; daha doğrusu biz, bir tür monarşi istiyoruz, bir tür padişah yetkileri istiyoruz. 1786 Anayasası’ndan da geri bir sistem istiyoruz, meşruti olmayan bir monarşi istiyoruz.” deseniz, tamam, kalkarız burada iki tezi tartışırız ama öyle yapmıyor iktidar partisi sözcüleri illa da efendim, getirdikleri sistemin özgürlükçü olduğunu, demokrasiyi güçlendirdiğini söyleyecekler. Ee, bu kadar tutarsızlık, daha doğrusu, yani kötü bir söz kullanmak istemem ama biraz fazla pişkinlik gibi görünüyor bana bu, daha samimi bir tartışmayı da önlüyor.

Seçime bu kadar vurgu yapan bir iktidar, seçimi bütün meşruiyetlerin kaynağı olarak gösteren bir parti, hiç olmazsa seçimlerin evrensel ilkelere uygun yapılmasını savunsaydı ve bunu sağlasaydı. Sadece son üç seçime bakın, 7 Haziran seçimleri öncesi partimize yönelen saldırıların listesi çok kabarık, sayamayız, burada defalarca dile getirdik. O baskılar altında dimdik ayakta durduk ve yüzde 13’ün üzerinde oy aldık, tek başına hükûmet kurmasını AKP’nin engelledik. Ne olduysa o zaman oldu işte, intikam operasyonları ondan sonra başladı. 7 Haziranın sonuçlarını geçersiz ilan etti Cumhurbaşkanı, fiilen geçersiz ilan etti. 1 Kasım seçimlerine girdik tam bir baskı ve kaos ortamında. Seçimlerde de evrensel ilkelere uymayı gerekli görmüyor bu yönetim anlayışı. O zaman seçimleri niye yüceltiyorsunuz?

Şimdi, olağanüstü hâl şartlarında seçime gidiyoruz, bizim partinin yani Meclisteki en büyük 3’üncü gruba sahip partinin eş başkanları, grup başkan vekilleri ve milletvekilleri içerideler. “Bağımsız yargı kararıyla” diyeceksiniz, buna yani eminim aranızda inanan bir kişi bile yoktur, bağımsız yargı kararıyla bunların içeride tutulduklarına. Bu, bir rehin alma yöntemidir ve seçimi de kendi avantajına dönüştürmek için her türlü fırsatı kullanma anlayışdır.

Eğer seçimler kutsalsa serbest, özgür bir ortamda yapılmalı; böylece milletin, kendi iradesini özgürce ifade etmesi sağlanmalı. Özgürlüğü elinden alınmış bir milleti tek kişinin temsil etme iddiası, “vesayet” tanımının en güçlü örneğidir. Önerdiğiniz sistem, gerçek anlamda, güçlü bir vesayet sistemidir. Cumhurbaşkanı, milletin vasisi olacak; “millet” dediğiniz de onu seçen yüzde 50’nin vasisi olacak; diğer yüzde 50, özgürlüklerden mahrum bırakılacak, haklardan mahrum bırakılacak ve eşit, özgür, adil bir yarış yapılmayacak.

Referanduma gider miyiz? Bilmiyorum. Ben buradaki milletvekillerinin, en azından AKP ve MHP içinde de bazı milletvekillerinin çeşitli yöntemlerle rehin alınmak istendiğini düşünüyorum. Bu rehin operasyonunu kiracak milletvekilleri AKP’de ve MHP’de vardır, ben buna inanıyorum.

Bir de, helal seçim...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) - MHP vekilleri terörist değil. Kimse rehin alamaz, kafanızı yormayın siz.

MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Hatay) - Milliyetçi Hareket Partisinde kimse rehin olmaz ya!

MİTHAT SANCAR (Devamla) - Sayın Başkan, bir dakika rica edebilir miyim.

BAŞKAN - Toparlayın lütfen.

Bir dakika daha veriyorum size.

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) - Saçmalıyorsun gene, saçmalıyorsun.

MİTHAT SANCAR (Devamla) - Bir de, referanduma adil şartlarda gidelim, helal bir seçim yapalım ama görüyorum ki AKP, bugüne kadar helal olan her şeye sırtını dönmeye çok fazla alışmış.

Bugün bu şartlar altında, her gün gözaltılar... Daha bugün parti örgütlerimiz boşaltıldı, nasıl kampanya yürüteceğiz? Biz yürütürüz, o kampanyayı her şart altında, “hayır”ı her türlü baskıya rağmen haykıracak gücümüz var bizim ama rakibin, hiç olmazsa kendi ahlakını sorgulaması gerekmez mi? “Ya, ben rakibime, bana ait bütün imkânları engelliyorum; ben istediğimi yapıyorum, o yapamayacak.” demez mi?

Bu, haram bir seçim olacaktır ama haramdan da medet ummayın, haram olsa bile sonuçlar, eminim sizlere haram olacaktır.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

19.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Sancar konuşması sırasında bazı milletvekillerinin rehin alınmaya çalışıldığından bahisle ve parti adları da zikrederek “Umarım, rehin alınmaya karşı duracaktır.” gibi ifadeler kullandı. Öncelikle, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bunu şiddetle reddederiz. Bütün milletvekilleri, kendi özgür iradeleriyle kendi tercihlerini kullanmak durumundadırlar, bir.

Tabii, bu söz sarf edildikten sonra bize de şunu sormak hak hâline geliyor: Eğer kendi grubu milletvekillerinin iradesi rehin altında değilse niye toplu olarak oy kullanmıyorlar? Bu da bir rehin alma değil midir, oy kullanmaya mani olmak?

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Talimat alıyorlar, talimat.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Belki de oy kullanmak isteyecek veya bir tercihte bulunmak isteyecek milletvekilleri vardır. Acaba HDP Grubu niye bu tercihten alıkoymaktadır grubunu? Biliyorsunuz, bu Anayasa’ya ilişkin oylamada bir grup kararı da alınmıyor.

BAŞKAN – Bir dakika daha veriyorum, tamamlayın lütfen Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, tamamladım efendim, budur.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, ortaya atılan iddiaların hiçbirine katılmadığımı ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Yerinizden mi konuşacaksınız?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hayır, böyle konuşacağım, sesim zaten duyuluyor.

BAŞKAN – Hayır, sisteminizi açayım, o açıdan sordum.

Buyurun.

20.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Mardin Milletvekili Mithat Sancar'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bu iddiaların hiçbirine katılmadığımızı ifade etmek istiyorum. Burada neyin “helal” neyin “haram” olacağına konuşmacı karar verecek değil. AK PARTİ, isminde olduğu gibi, Adalet ve Kalkınma Partisi, şimdiye kadar haktan ve hukuktan ayrılmamış bir partidir. Bu da milletimizin gözü önünde cereyan etmiştir ve her seçimde de teveccühle milletimiz tarafından teyit ve tasdik edilmiştir.

Bir diğeri, milletvekillerinin iradesinin farklı manipüle, farklı operasyonlarla rehin konulduğu iddiası da asılsızdır, temelsizdir; bunu reddettiğimizi ifade etmek isterim. Yakıştıramadığım bir ifadedir. Asılsız ve temelsiz iddia ve ithamlarla kimse partimizi zan altında bırakmaya çalışmasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZİYA PİR (Diyarbakır) – O 11 milletvekili nerede şu anda?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ben konuşmayı sakın bir şekilde dinledim. İddiaların hiçbir tanesini kabul etmediğimiz için cevap bile vermeyeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, hatibimize açık sataşmada bulunarak...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ne açık sataşması ya? Böyle şey olur mu ya?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın mevkidaşımız bizi dinlerse...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, “Yakıştıramadım.” dedi, bir sataşmada bulunmadı.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Biz onu dinledik, aynı şekilde dinlemesini öneriyorum.

BAŞKAN – Dinlemesi gerekiyor elbette ama buyurun siz anlatın.

AHMET YILDIRIM (Muş) – “Yakışksız ve asılsız” diye sayın hatibimize ağır ithamda bulundu, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bu, bir itham değil, yani “Yakışksız buluyorum.” dedi. “Yakışıklı bulmuyorum. “yakışksızın diğer bir şeyi”, yakışıklı bulmuyorum...”

AHMET YILDIRIM (Muş) – “Yakışksız ve asılsız...”

BAŞKAN – “Size yakıştıramıyorum.” anlamında kullandı.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Şimdi, Sayın Başkan, tamam, bu bir sataşma değil mi? Yakışksız mıdır yani söylemimiz? Helal-haram ayrımını da yaparak söyledi, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Helal-haram ayrımını yaparak bir sataşmada bulunmadı, “Kimsenin haddinde değildir.” dedi.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, hayır, bizim hatibimiz helal-haram ayrımını açıklayarak yaptı. Bunun “yakışksız ve asılsız” olarak itham edilmesi...

BAŞKAN – Peki, buyurun.

Sayın Sancar, iki dakika, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, burada sataşmalarda sizler de İç Tüzük’e uygun şekilde söz vermek durumundasınız.

BURCU ÇELİK (Muş) – Müdahale etmeyin Başkana, iradesi var Başkanın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Dün de aynı şey oldu. “Konuşmayı ciddiye almıyoruz.” diyorum sataşma oluyor. Böyle şey olur mu ya? Ağzına geleni sayacaksın, “Ciddiye almıyoruz.” deyince sataşma olacak. Bu, doğru bir şey değil.

BAŞKAN – Sayın Muş, teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Sancar...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Herkesi İç Tüzük’e uygun hareket etmeye davet ediyorum.

BAŞKAN – Biz de çok davet ediyoruz ama olmuyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Böyle şey olmaz Sayın Başkan. Sataşma olmayana sataşmadan söz verilmez.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Muş. Müsaade edin, ben idare edeyim, olur mu?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Siz idare edin ama lütfen bunlara dikkat edin.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sancar.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mardin Milletvekili Mithat Sancar’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, MHP Grup Başkan Vekilinin sözleri üzerine şunu söyleme ihtiyacı hissediyorum: Ben Meclisteki her milletvekiline kesinlikle ve samimiyetle saygı duyarım, kişiliğiyle ilgili en ufak bir ithamım olmaz. Burada söylediğimiz şeyler siyasettir, doğrudan şahısları hedef almamıştır.

Söylediğim şeyin de şu şekilde anlaşılmasını rica ediyorum: Evet, rehin alma operasyonları fiziksel olarak olmaz, yürütülmez; çeşitli manevralar ve açıklamalarla iradeyi ipotek altına alma girişimleri her dönemde olabilir. Ben bu konuda böyle güçlü bir şüpheye sahip olduğumu ve MHP’nin içinde değerli milletvekillerinin -AKP için de geçerli bu- bu tür algı veya kuşatma hareketlerini boşa çıkaracaklarına inandığımı söyledim.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Onu akil adamlarla siz yaptınız vaktinde.

MİTHAT SANCAR (Devamlı) - Bu doğrudan doğruya size herhangi bir sataşma değil, hele size herhangi bir hakaret asla değil.

Diğer noktaya da bir açıklık getireyim. Bizim burada oy kullanmamamızın nedenini herkes biliyor olmalı. Bakın, içeride eş başkanlarımız, grup başkan vekillerimiz var ve bu Parlamentoda bizim dışımızda insanların da buna bir ses çıkarmasını bekliyoruz. Burada oylamaya katılamıyorlar, sonucu etkileyecek bir durum bu.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Grup kararı mı aldınız bu konuda?

MİTHAT SANCAR (Devamlı) – Bu, grup kararı değil, herkesin kendi vicdanıyla verdiği bir karardır.

MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Hatay) – Sizdeki vicdan da bizdeki vicdan değil mi ya?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Oy kullanmaya cesaret edemiyorsunuz.

MİTHAT SANCAR (Devamlı) - Grup kararı diyecekseniz Sayın Muş, o zaman 316 imzayla teklif sunmanın, bizatihi bir grup kararı olduğunu göreceksiniz. Neyse ben de ciddiye almıyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Oy kullanmaya cesaret edemiyorsunuz, o kadar cesaretiniz yok.

MİTHAT SANCAR (Devamlı) - Ama şunu söyleyeyim arkadaşlar: Bu kadar büyük güç toplama isteği ve bu gücü anayasal temele kavuşturma teklifinin arkasında tek bir neden vardır, inandırıcı tek bir neden var: Korku.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MİTHAT SANCAR (Devamla) - Korktuğu için AK PARTİ, korktuğu için bu teklifin imzacıları -neden korktuğunu sırası gelince açıklayacağız- böyle bir sistem öneriyor. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sancar, süreniz bitti.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – HDP korktuğu için oy kullandığında...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, milletten yetki alan bir partiyiz.

BAŞKAN – Bir dakika, size söz vermedim Sayın Muş, bir dakika.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bunu ifade etmek durumundayım.

BAŞKAN – Buyurun şimdi Sayın Muş, sizi dinliyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bizim kimseden ne çekindiğimiz ne korktuğumuz var. Biz milletten yetkiyi alırız, ona göre hareket ederiz ve millî iradeye göre de yapılacak olan sonuçlara, milletin vereceği karara da her zaman saygı duyarız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – O zaman saygı duyun, 11 kişi, belediye başkanlarımız niye içerde?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, yani kendilerinde -vicdan bahsinde- vicdan var da bizde yok mu? Biz de vicdanlarımıza göre hareket ediyoruz fakat HDP Grubunun katılmayışını, şu anda Meclise gelip oy kullanamayan ve cezaevinde olan milletvekillerine bağlamaları ayrı bir bahistir. Bu, bir Anayasa oylamasıdır. Aynı zamanda cezaevinde olan milletvekillerinin de oy kullanmaması üzerine topluca oy kullanmamayı ve Anayasa oylamasında tercihte bulunmamayı, kendilerinin bu vicdan ve iradeyi rehlin alma hadisesini nasıl değerlendirdiklerini tam izah etmedikleri kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

Sayın Yıldırım, sizi de dinleyeyim, konuyu kapatalım lütfen.

Bir dakika, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

21.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, iki hususa açıklık getirelim: Diğer Grup Başkan Vekilimiz Sayın Kerestecioğlu, neden oy kullanmadığımızı kendi kişisel kanaati üzerinden açıkladı. Sayın Akçay'ın o esnada burada olup olmadığını bilmiyorum. Biz, bizimle ve sizinle, herkesle aynı haklara sahip olan arkadaşlarımızın bizimle aynı hakları kullanacağı ana kadar biz oy kullanmaktan imtina edeceğimizi -ama bu, bu paketi kabul ettiğimiz anlamına gelmez- en etkili bir biçimde bunun karşısında duracağımızı sözümüzle, kelimamızla ifade edeceğiz.

Sayın Muş'a da söyleyeyim: “Her şeye millet karar verecek.” Evet, bir seçimin kararının alınmış olması, bir referandumun yapılması direkt millet iradesinin tecellisi anlamına gelmez, şöyle ki onun kriterleri var. Kişinin demokrasi kalibresi ve o seçimin özgür ve demokratik ortamda yapıp yapılmayışı önemlidir.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Sen mi belirleyeceksin kriterleri?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Eşit koşullarda olmalı, fırsat eşitliği, medya eşitliği, olanakların kullanılması...

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – CHP’ye benzediler, CHP’ye!

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ya değilse namertçe yöntemlerle, siyasi operasyonlarla, genel merkez, eş genel başkanlar, milletvekilleri, il ilçe teşkilatları rehlin alınarak, işte, Sevgili Celal Doğan’ın ifade ettiği gibi maçın kurallarını tümüyle kendileri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET YILDIRIM (Muş) – ...belirleyerek, kaleciyi bir direğe bağlayarak, hakemi yanına alarak, ondan sonra kalkıp boş kaleye gol atıp tribününe yumruk şov yaparak...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, teşekkür ederim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – ...siz bir seçim yapmış olmazsınız ancak hile hurda ve haramzadelik yapmış olursunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, teşekkür ederim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, Sayın Muş...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yaşananlar, yaşanan hadiseler milletin gözü önündedir. Millet kimin haramzade, kimin hile hurdayla uğraştığını çok ama çok iyi biliyor. Bizim hukuk sistemimizde rehlin tutma diye bir şey yoktur.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Haydi eşit koşullara, haydi!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ekranlara çıkmamızdan bile korkuyorsunuz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Haydi yiğitliğe!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hukuk sistemimizde gözaltı vardır, tutuklama vardır, bunun haricinde bir tanımlama yoktur.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bütün kanallarda tek ses var.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Sayın Kaya, lütfen!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Genel Kurulu selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- HDP Grubunun, Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve arkadaşları tarafından, “10 Aralık İnsan Hakları Günü” vesilesiyle, uzun bir süredir devam eden ancak OHAL döneminde boyutları bir hayli artan mesnetsiz gözaltı, tutuklama ve sivil vatandaşların ölümlerinin neden ve sonuçlarının araştırılması, hak ihlallerinin tespiti amacıyla 4/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 18 Ocak 2017 Çarşamba günkü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisinin aleyhinde ilk olarak Osmaniye Milletvekili Sayın Ruhi Ersoy konuşacak.

Buyurun Sayın Ersoy. (MHP sıralarından alkışlar)

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Başkan, aziz milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Daha dün itibarıyla şehidimiz Mahmut Ava'yı Rahmetirahman'a uğurlayan bir törenden geliyoruz. Osmaniye'miz, diğer adıyla "şehitler diyarı, şehit Osmaniye" noktasına gelmiş durumda. Son şehidimiz olması duasıyla Mahmut Ava kardeşimize ve onun şahsında tüm şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum.

Aziz milletvekilleri, bugün İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin kabulüyle ilgili verilmiş bir önergeyle söz almış bulunuyorum. Söz konusu partinin verdiği önerge; doğu, güneydoğudaki insan hakları ihlallerini gündeme taşıma ve bu konuda devletin güvenlik güçlerinin yapılan ihlallere karşı daha duyarlı olmasına dair, bir komisyon kurulmasına dair.

Ben, devletin ve güvenlik güçlerinin, Türk kültürünün medeniyetinde var olan insan telakkisine nasıl baktığına bugünkü uygulamalarından iki örnek vermek istiyorum sadece.

Şehadet şerbetini içmiş Mahmut Ava kardeşimiz nasıl şehit oldu ve olay nasıl gelişti diye bölgenin yetkilileriyle görüştüm. Diyarbakır Sur'da teröristlerin yerleştirdiği patlayıcılara karşı, hücre evlerine karşı şehrin tamamını boşaltarak büyük bir eylem yapmayıp tek tek hücre evlerine operasyon düzenleyerek onlarca, yüzlerce şehit veren güvenlik güçleri, buradaki hassasiyeti nasıl gösterdilerse aynı hassasiyeti Sur'daki şehrin yeniden inşası süreciyle alakalı, atıkların, molozların, inşaat malzemelerinin bir şekliyle, şehrin üniversite civarında bir yere, hafriyatlarının aktarılması ve aktarılan hafriyatın içerisinde olası tuzaklamalardan kalan bombaların ve patlayıcıların ihtimal dâhilinde olabilirliği, çocuk çocuğun, vatandaşın o inşaat malzemelerinden birtakım demirdir, başka parçalardır alma niyetiyle o bölgeye gireceklerini ve orada masum insanların olası tuzaklamalarla, olası patlamamış mühimmatlarla karşılaşma ihtimaline karşı devletin güvenlik güçlerini nöbete gönderiyor ve bu hainler, bu alçaklar, nöbete giden bu Emniyet güçlerinin gidiş-geliş saatlerini hesaplayarak bir plastik patlayıcıyla 4 şerefli polis memurunun şehadet şerbetini içmesine neden oluyorlar. Bu mudur insan hakları? Terörün ve teröristin gölgesinde, teröristin, yaşam hakkını her an için ellerinden aldığı ve insanı yaşatmak için değil, insanı katletmek için âdeta seferber hâle gelmiş taşeronların gölgesinde demokrasi aramak mıdır insan hakları? (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Hatırlatıyorum sizlere, İstanbul Beşiktaş'taki patlamayı hatırlatıyorum sizlere. 7 çevik kuvvet polis memuru kardeşimiz, canlı bombanın kim olduğunu gördüğü hâlde, Amerika'da olduğu gibi infaz edebilir, silahla öldürebilir ama olası bir şekilde, arkasından masum insan çıkabilir düşüncesiyle etrafını sararak kendilerini âdeta canlı bombanın üzerine atabiliyor. Neden? Oradaki insan yaşasın, acaba o, masum olabilir mi diye.

Türk milletinin aziz mensubu güvenlik güçleri, âdeta medeniyetinin tezahürü olan insan algısını iliklerine kadar hissetmiştir. Türk askeri ve Türk milleti mensupları her coğrafyada beklenen olmuştur. Savaşlarda gaza ruhuyla gittiği yerlerde dahi kılıçla değil, adaletle, insanlıkla her gittiği yerde beklenen olan bir medeniyetin çocukları olarak bugün üzerine düşen her türlü insani görevi yerine getirmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, siz, Mahmut'un babası Süleyman amcaya ne diyeceksiniz? Mahmut'un babası Süleyman amca elli yıldır Osmaniye'de meskûn, biliyor musunuz arkadaşlar ve namıdiğer lakabı Kürt Süleyman, Kürt Süleyman; demezeniz Toprakkale ilçesinde bilmezler. Kürt Süleyman'ın diğer evladı, benim arkadaşım, İstanbul Nişantaşı'nda büfesi var. Dün Mahmut'un cenazesine Mardin'den misafirlerimiz vardı, Bursa'dan, İstanbul'dan misafirlerimiz vardı ve Türkiye'nin hikâyesi, Mahmut'un cenazesi etrafında kenetlendi arkadaşlar. Mahmut'un Şeyh Edebalı Üniversitesinde arkadaşlık yaptığı, şu anki evdeşi, sevgilisi, can yoldaşı, eşi, altı aylık hamile biliyor musunuz? Nice Mahmutlar gidiyor böyle.

Siyaseti samimiyetle milleti adına yapmak isteyenler, silah gölgesinden arınırlar, teröre ve teröriste meydan okurlar. Terörün ve teröristin gölgesinde “Bölgede siyaset yapıyoruz, sandıkları dolduruyoruz.” düşüncesiyle, “Bir kelleye bir oy, bir oya bir kelle.” propagandasıyla terörist baskısının altında demokrasinin olmayacağını bilmeyenler, bugün devletin güvenlik tedbirleri ve OHAL kapsamında devleti koruma, milleti muhafaza etme reflekslerini bu şekilde okuyamaz ve okuma hakları olamaz.

Değerli milletvekilleri, bizim yol hikâyemizde adalet vardır, adaletimizin temelinde vicdan vardır, ahlak vardır, erdem vardır, fazilet vardır ve bizim medeniyetimizin içerisinde var olması kaçınılmaz olan çoğulculuk vardır. Komşusu açken kendisi tok olmayan, “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” diyen, “Yaratılanı, Yaradan’dan ötürü severim.” diyen bir anlayış vardır.

Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi’ne elbette ki saygılıyız. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra “İnsanlığın birbirini katletmesine gerek yok arkadaşlar. Gelin, bir uzlaşma zemini bulalım.” deme süreciyle alakalı alınan kararların sonuna kadar yanındayız ama bizim insan telakkimiz ile Batı’nın insan telakkisinin sorumlulukları birbirinden farklıdır. Batı, seküler anlamda, Tanrı’yı Orta Çağ’da başından kovup gönderdiği için “Akıllı, insanı iktidar kılıyorum.” diyerek insanı tanrılaştırma sürecine kadar giden insanı kutsayan süreci seküler mantıkla düşünür. Oysa biz, insanı yaratılanların, eşrefimahlukat, şerefinin en şerefli olarak gören ve Allah’ın emaneti olarak gören bir medeniyetin çocuklarıyız.

“Milletisadık” dediğimiz -geçen buradaki tartışmalarda- kendi hazinemizi, kendi medeniyetimizi, kendi kültürümüzü, kendi sanat musikimizi emanet ettiklerimiz, söz konusu yıllarda, birtakım şeytani hamlelerle ihanet odaklarına uyarak milleti sırtından vurarak yanlış işler yapmış olabilirler ama bugün itibarıyla bu Mecliste milletisadıkının mensuplarının da bulunması, memleketteki aidiyetlerini, kültürlerini ifade eden ama bu coğrafyanın, bu milletin, vatandaşlık bağıyla buraya bağlı olan her toplumun, her kültürün aziz Türk milletinin bir parçası olduğu gerçeğinden hareket ederek burada var olması, bizleri elbette ki rahatsız etmez, elbette ki memnun eder ama bu hakikati milli iradeyi millet gerçeğiyle, millet gerçeğini de bahsetmiş olduğumuz bütünlükle değerlendirmek durumundayız.

Millet gerçeğinin arasına sokulan terörist fitneleri, onun arasına sokulan Marksist, Leninist, komünist düşüncelerle “Kendi halkını dahi, kendi halkının tavuklarını, ahırdaki ineklerini, bebesini, kundaktaki çocuğunu dahi gerekirse öldüreceklerin.” talimatını veren katliamcılarla kendi milletine tahakküm kurma süreciyle başlayan terörist faaliyetleri lanetlemeden, terörist faaliyetlere mesafesini koymadan ve terörü ve teröristi tamamen temizlemeden demokrasi arayışının mümkün olmayacağı bir hakikattir, hem de evrensel bir hakikattir.

Bu manada milliyetçi, ülkücü hareket, insan telakkisine de, demokrasi anlayışına da, evrensel düşüncesine de yerlilik, millilik, insanlık ve evrensellik boyutundan bakar ve milliyetçilik anlayışındaki evrensel boyutları, âdeta kürsülerde ders olarak okutulacak bir anlayışa sahiptir. Tarihin akışı içerisindeki millet gerçeğiyle mütenasip tutum, davranış sergileyen Başbuğ Alparslan Türkeş’in uygulamaları ve devrindeki yaptığı tutum ve davranışlarla Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi’nin son zamanlardaki ilişkileri birbiriyle âdeta örtüşen uygulamalardır. Bu kapsamda, kendi yaşına, başına, sağlığına bakılarak birtakım milletvekilleriyle ilgili yorumları dâhildir.

Bu kapsamda, bu toprakların hikâyesiyle ilgili, milletin önündeki her türlü statükonun temizlenmesi, oligarşinin temizlenmesi, millî iradeyle devletin milleti, milletin devleti olma noktasındaki inisiyatifleri de bununla ilgilidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, şehitlerin ruhunun incinmemesi adına, bu milletin evlatları olarak, aziz Türk milletinin şehit sayısını artırmamak için her türlü önlemi almak üzere devletin askerinin, polisinin, güvenlik güçlerinin sonuna kadar yanındayız. Sonuna kadar devlet, sonuna kadar millet diyoruz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Kullandığınız bu laflar, Atatürk...

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ersoy.

Nedir o söylenen?

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Önemli değil, Başkanım.

BAŞKAN – Peki, önemli değilmiş.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Önemli, önemli. Önemsiz olur mu Sayın Başkan?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, sayın hatibin konuşmasının büyük bir bölümü bizimle alakalı değil, muhatabı da biz değiliz. Ancak...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Gayet güzel konuştu ama Atatürk’le ilgili...

BAŞKAN – Sayın milletvekili, kim olduğunuzu anlayamıyorum buradan. Sürekli bir ses geliyor ve Sayın Yıldırım’ı dinleyemiyorum. Lütfen... Söyleyeceğiniz lafınız varsa ayağa kalkar, elinizi kaldırırsınız, takdir ederim, size söz veririm veya vermem. Lütfen...

Buyurun Sayın Yıldırım.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

22.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım ’ın, mali olanaklar açısından diğer partilerden çok daha sıkıntılı, güvenlik güçlerinin baskısı altında, siyasi operasyonlar eşliğinde seçim çalışması yürüten ve aldıkları her oyun oy verenlerin anasının ak sütü kadar helal olduğu bir parti olduklarına ilişkin açıklaması

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, özellikle hatibin sadece seçimler ve oy verme işlemiyle ilgili bu ülkedeki seçimlere şaibe düşürecek cümlelerine dair, eğer muhatabı biz isek, biz makarnayla, kömürle, İŞKUR’la, işe almayla, hurafe dağıtmayla bir seçim kampanyası yürüten parti değiliz.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Siz silahla yapıyorsunuz o işi.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Zor koşullarda kıt kanaat, mali olanaklar açısından da diğer partilerden çok daha sıkıntılı, hatta güvenlik güçlerinin baskısı altında, siyasi operasyonlar eşliğinde seçim çalışması yürüten ve aldığımız her oy bize oy verenlerin de alanların da anasının ak sütü kadar helal olan seçimler yaşadık diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ben teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- HDP Grubunun, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, “10 Aralık İnsan Hakları Günü” vesilesiyle, uzun bir süredir devam eden ancak OHAL döneminde boyutları bir hayli artan mesnetsiz gözaltı, tutuklama ve sivil vatandaşların ölümlerinin neden ve sonuçlarının araştırılması, hak ihlallerinin tespiti amacıyla 4/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 18 Ocak 2017 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup önerisinin lehinde son olarak Mersin Milletvekili Sayın Ayтуğ Atıcı konuşacak.

Buyurun Sayın Atıcı. (CHP sıralarından alkışlar)

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, uzun süredir devam eden ancak OHAL döneminde boyutları bir hayli artan mesnetsiz gözaltı, tutuklama ve sivil vatandaşların ölümlerinin neden ve sonuçlarının araştırılması ve hak ihlallerinin tespiti amacıyla HDP Grubu tarafından verilen araştırma önergesinin lehine Cumhuriyet Halk Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. İnsan haklarına saygılı ve olağanüstü hâl uygulamasına karşı çıkan herkesi saygıyla selamlıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sakal niye bıraktınız Sayın Atıcı?

AYTUĞ ATICI (Devamla) – Önerge özetle ne diyor? Önerge diyor ki: Olağanüstü hâl uygulamaları döneminde haksız gözetli, tutuklama ve hak ihlalleri var. İnsanlar ölüyor. Araştıralım. Ne var bunda? Niye korkarsınız araştırmaktan korkanlar? Neden araştırmazsınız? Birazcık dürüst olan, birazcık vicdanı olan herkes, mademki insanlar ölüyor, mademki insan hakları ihlal ediliyor hemen araştıralım der. Bundan korkacak bir şey olmamalı.

Peki, AKP bu ihlalleri araştırır mı sizce? Vallaha bence araştırmaz. Birazdan net olarak belli olacak. Ama, eğer ben biraz tecrübeliysem bu Parlamentoda, AKP bunu araştırmaz. Neden? Çünkü olağanüstü hâl uygulamaları ve hak ihlalleri bir planın parçasıdır.

Nedir bu plan? Bu plan, rejim değişikliği ve cumhurbaşkanlığı sistemini getirmenin bir planıdır.

Bu plan ne zaman yapılmıştır? Bu plan çok önceden düşünülmüş amma 15 Temmuz günü o alçak ayaklanmanın hemen ertesi günü uygulamaya konulmuştur. Yani Cumhurbaşkanı “Bu darbe girişimi bize Allah’ın bir lütfudur.” diyerek düğmeye basmış ve planı başlatmıştır ve gerçek darbe, 20 Temmuz günü olağanüstü hâl ilan edildiğinde ortaya çıkmıştır. (CHP sıralarından alkışlar) Gerçek darbe o zaman oluşmuştur.

Sayın Ağbaba, şimdi anladınız mı neden sakal bıraktığımı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi anladım.

AYTUĞ ATICI (Devamla) – İşte, olağanüstü hâl uygulaması bizim için yastır, bizim için kötüdür.

Biz kimiz? 12 Eylülü yaşayan insanlarız.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – 12 Eylül darbe hukukunun da ürünüdür olağanüstü hâl. Önceki anayasalarda yoktur.

AYTUĞ ATICI (Devamla) – Bizler 12 Eylül faşist darbesinde o faşizmi iliklerine kadar hissetmiş, üzerinden paletler geçmiş ve gözetiminde bile yok olmuş insanlar ve o insanların arkadaşlarıyız, yoldaşlarıyız. İşte, o nedenle, biz olağanüstü hâl uygulamasının insan hakkı ihlali için çok güzel bir ortam oluşturduğunu çok iyi biliriz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Atıcı’nın sakalı OHAL sakalı yani.

AYTUĞ ATICI (Devamla) – Neden bir plan? Çünkü Sayın Adalet Bakanı çıktı bu kürsüye, milletin kürsüsüne ve dedi ki: “Çok şükür, 16 Temmuz 2016 tarihinde saat 16.00 itibarıyla bu ahlaksız kalkışma kontrol altına alınmıştır.” Yani bir gün içerisinde büyük devletimiz bu kalkışmayı kontrol altına aldı. Güzel, beklenen de buydu zaten. Peki, bundan dört gün sonra yine aynı Adalet Bakanı bu kürsüye çıkıp dedi ki: “Değerli milletvekilleri, olağanüstü bir dönemden geçiyoruz. Çok istemeyiz ama olağanüstü hâl ilan etmek durumundayız ve bunu üç aylığına ilan ediyoruz ama sizi temin ederim ki bu olağanüstü hâl süresi bir ay olacaktır ve biz, bir tek kanun hükmünde kararname çıkararak bu işi bitireceğiz.” Tutanaklar buna şahittir. Hiç kimseden de itiraz gelmiyor gördüğünüz gibi, çünkü bunu, devletimin Adalet Bakanı dedi, adalet dağıtan bir insan dedi. Kim inanmaz? Herkesin inanması lazım. Peki, ne oldu? Bir ay oldu üç ay, üç ay oldu altı ay, altı ay oldu dokuz ay; benim sakallar göğsüme geldi, göbeğime kadar da gelmeye başladı.

Şimdi, neden uzatılıyor? Sakalım feda olsun, ben sakalımın her teliyle buna karşı çıkıyorum, feda olsun ama neden uzattığınıza bir bakalım; çünkü başkanlık sistemi için Milliyetçi Hareket Partisinin Genel Başkanı bir yeşil ışık yaktı ve bundan sonra, artık, AKP şöyle bir karar aldı: Mademki yeşil ışık geldi, ben derhâl olağanüstü hâli uzatmalıyım. Ne yapmalıyım? Kimsenin konuşmasını istemiyorum, o hâlde konuşmaları engellemeliyim. Kimsenin yazmasını, kimsenin protesto etmesini, hatta kimsenin birbiriyle konuşmasını dahi istemiyorum. O hâlde, bunun için olağanüstü hâlden daha güzel bir fırsat olur mu? Ve çıktılar üç ay, altı ay, dokuz ay... Allah bilir daha ne kadar uzatılacak.

Peki, uzatmanın gerçek amacı neydi? Çünkü, konuşan, yazan, sosyal medyada “tweet” atan, Facebook’ta yazılar yazan insanların sindirilmesi gerekiyordu, acımasızca cezalandırılması gerekiyordu, bu da ancak ve de ancak olağanüstü hâl şartlarında ortaya çıkar ve yapılırdı. Olağanüstü hâl uygulamalarında ancak insan hakları bu kadar güzel ihlal edilebilirdi ve bir gerekçeye dayandırılabilirdi. Evet, en temel yaşam hakkı, en temel insan hakkı olan yaşam hakkı ancak olağanüstü hâl döneminde ihlal edilebilirdi, ancak olağanüstü hâl döneminde haksız gözaltılara bir kılıf uydurulabilirdi. Cumhurbaşkanının sözünü dinleyerek komşularını ihbar eden Mersinli bir muhtar ancak olağanüstü hâl döneminde serbest kalabilirdi. Kolluk güçleri bu ahlaksız ihbarı, bu yalan, nefret dolu, sadece ve de sadece Cumhurbaşkanına ve AKP’ye yaranmak için, yaltaklanmak için yapılan bu ihbarı değerlendiren güvenlik güçleri gidip onları tutuklamak mecburiyetindeydi, gözaltına almak mecburiyetindeydi; savcı tutuklama kararı istemek mecburiyetindeydi, hâkim tutuklamak mecburiyetindeydi. Niye biliyor musunuz? Çünkü bunları yapmasaydı AKP tarafından FETÖ’cü ilan edileceklerdi.

İşte, bu nedenle, 100 binden fazla kamu görevlisini açığa aldınız, 80 bin civarında kamu görevlisini ihraç ettiniz bu dönemde. Herkesi basturdunuz, herkesi korkuttunuz, herkesi susturdunuz ama bir şeyi unuttunuz. Milletimiz susar, konuşmaz, sıkışır, bütün tepkisini de sandıkta gösterir. Bugüne kadar sokaklarda özgürce konuşan, bugüne kadar sokaklarda özgürce protesto eden herkes zannınızca sustu. Hayır, susmadılar, sadece gününü bekliyorlar. Bu Parlamentodan bir karar çıkacağını ve referanduma gidileceğini ben şahsen zannetmiyorum.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Yanılıyorsun.

AYTUĞ ATICI (Devamla) - Ben, bütün bunlara rağmen, AKP’nin içinde ve MHP’nin içinde bu uygulamaya “hayır” diyecek olan milletvekilleri olduğunu biliyorum.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – İnanmıyorsunuz.

AYTUĞ ATICI (Devamla) – Açıkça söylüyorum, biliyorum. Ola ki bu milletvekilleri bu haklarını kullanamazlar ise bu hayalinizin halktan döneceğini de biliyorum.

3.700 civarında hâkim ve savcıcı meslekten menettiniz, yüzlerce basın-yayın organı kapatıldı, yüzlerce gazeteci gözaltına alındı, tutuklandı; on binlerce insanın pasaportu iptal edildi, seçilmiş birçok insan gözaltına alındı, tutuklandı; niye? Efendim, Cumhurbaşkanının kurdelesini keserek açtığı bankaya para yatırmış; efendim, Cumhurbaşkanının, Millî Eğitim Bakanının alkışlarla açtığı okullara öğrencilerini göndermiş, Cumhurbaşkanının ve İçişleri Bakanının onayladığı ve desteklediği sendikalarla üye olmuş.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Bunlar için özel talimat verdiler. “Bankaya para yatırın.” diye talimat verdiler.

AYTUĞ ATICI (Devamla) – Peki, bunların siyasi ayağı yok mu? Bunların siyasi ayağı, byLock’çular neredeler? Bu byLock’çular ne zaman ifşa edilecekler? Sadece ve de sadece referandum kararı bekleniyor, aklınızda olsun. Referandum kararı çıktıktan sonra siyasi bacağa da dokunulacak. Yiğitseniz, erkekseniz gelin şimdi ifşa edin, referandum öncesinde ifşa edin de ben sizleri göreyim.

Değerli arkadaşlar, bakın, parti ayrımı yapmaksızın herkese sesleniyorum: Herkesi cumhuriyete ve cumhuriyet kazanımlarına sahip çıkmaya davet ediyorum. Millî iradeye sahip çıkmak sadece ve de sadece Cumhuriyet Halk Partisinin görevi değildir, tek adam yönetimine karşı çıkan herkesin görevidir; tek adam yönetimine karşı çıkan AKP’lilerin de görevidir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

AYTUĞ ATICI (Devamla) – ...tek adam yönetimine karşı çıkan Milliyetçi Hareket Partililerin de görevidir, tek adam yönetimine karşı çıkan Cumhuriyet Halk Partililerin ve HDP'lilerin de görevidir, hatta diğer partililerin görevidir, hatta partisizlerin görevidir. Herkes elini vicdanına koyacak, partilerüstü bir yaklaşımla davranacak, “Söz konusu vatan ise bütün partilerin canı cehenneme.” diyecek, “Her şey teferuattır.” diyecek, “Ben vatanımı koruyacağım.” diyecek, “Ben cumhuriyetimi koruyacağım.” diyecek ve elini vicdanına koyup buna göre oy kullanacak.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Millet “evet” derse bunu kabul edecek misiniz, etmeyecek misiniz?

AYTUĞ ATICI (Devamla) – AKP'liler, Recep Tayyip Erdoğan'ı seviyorsanız sevmeye devam edin, hiçbir mahzuru yok; MHP'liler, eğer Genel Başkanınız Devlet Bahçeli'yi seviyorsanız sevmeye devam edin, bir mahzuru yok; HDP'liler, CHP'liler, Genel Başkanınızı seviyorsanız sevin, bir mahzuru yok; ancak ülkenizi daha çok sevin, tek adama ülkemizi bırakmayın.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Millet “evet” derse kabullenecek misiniz, kabullenmeyecek misiniz; gene milleti küçümseyecek misiniz? Millet “evet”ine ne diyeceksiniz?

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Ülkemizi sevdiğimiz için “evet” diyeceğiz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Muş...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın hatip yüksek tonda bir konuşma yapmıştır, ortaya çeşitli iddialar atmıştır. Bunlara katılmadığımızı ve reddettiğimizi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Halkların Demokratik Partisi grup önerisinin aleyhinde son olarak Ankara Milletvekili Sayın Murat Alparslan konuşacak.

Buyurun Sayın Alparslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT ALPARSLAN (Ankara) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. HDP grup önerisinin aleyhinde partim adına söz almış bulunmaktayım.

Grup önerisinde, özellikle olağanüstü hâlin ilanından sonra birtakım faili meçhullerin yapıldığı, haksız ve mesnetsiz tutuklamaların ve gözaltıların yapıldığı, birtakım hak ihlallerinin, birtakım farklı hukuksuzlukların ziyadeleştiği şeklindeki bir kaygıyla bu konunun araştırılması istenmektedir.

Öncelikli olarak, Türkiye Cumhuriyeti devleti demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir. Yaptığı işlemlerinin, her türlü eyleminin hukuk kaideleri içerisinde olduğunun bilinmesi son derece önemlidir. Özellikle bu ülkenin, bu milletin, bu toprakların gördüğü belki de en kanlı, en hain, en kalles bir kalkışmanın ve işgal provasının sonrasında, şartların zorunlu kıldığı ve mevzuat çerçevesindeki koşullar oluşturulmak suretiyle alınan bir olağanüstü hâl kararından sonraki uygulamaların da yine hukuk çerçevesinde yapıldığının bilinmesi gerekir.

Bundan önceki iktidarlar dönemindeki birtakım faili meçhullerin, haksız gözaltı iddialarının, birtakım hukuksuzlukların da AK PARTİ döneminde incelendiğinin, nihayetlendirildiğinin ve bu konudaki her türlü iddianın, isnadın, ithamın ciddiye alınarak değerlendirildiğinin bilinmesi lazım. Konuşulurken, bu yapılanlar anlatılırken sanki bu ülkede 15 Temmuz yaşanmamış, bu ülkenin, bu milletin kaderine, istiklaline kastedilmemiş ve sonrasında yine bunun artçı sarsıntıları şeklinde devam eden çok boyutlu farklı konulardaki saldırılar devam etmiyormuş gibi bir algı üzerinden meselenin tahlil edilmesi bizi doğru sonuçlara götürmez.

Devletin terörle, kaosa, krizlerle ve gayrimeşru yapılarla mücadelesi her alanda olmaktadır. Devletin bu mücadelesi her alanda olduğu gibi, o yapıların devletle mücadelesi de her alandadır. Bunlardan biri de bu tür soyut kavramlar üzerinden, birtakım haksızlık ve hukuksuzluk iddiaları üzerinden bir algı oluşturmak, devletin bu mücadele gücünü kırarak belki uluslararası kamuoyunda da güya karnesini zayıf hâle getirme gayretleridir.

Her türlü somut iddianın, her türlü delillendirilmiş iddianın araştırıldığı, sonuçlandırıldığı ve bu konuda sıfır toleransla üzerine gidildiği zaten bilinmektedir. O sebeple, bu şekildeki soyut iddialarla tekrar meselenin hâlli ve çözüme kavuşturulması için bir Meclis araştırması yapılması, bizim bu mücadeledeki azmimizi, bu mücadeleyi yapan ve hatta bu mücadeleyi yaparken fedayıcıan edecek şekilde hassasiyet gösteren tüm devlet yetkililerine ve kurumlarına dönük, belki yıpratma, belki onların moralini bozma ve psikolojik olarak da farklı bir algı oluşturmaya sebep olacaktır. O sebeple, kabul etmediğimizi, reddettiğimizi ifade etmek istiyorum.

Konuşmalarda bir korku üzerinden siyaset tanımı yapılmaya çalışıldı. Çok farklı örnekleri verilecek olmakla beraber, eğer korku üzerinden bir siyaset ve demokrasi kategorizesi yapacak olursak, belki de milletten ve sandıktan korkanlar ile milletle beraber siyaset yapanları birbirinden ayırmak en anlamlı olacaktır. Bu bağlamda da kimin nerede durduğu ve kimin milletle beraber siyaset yaptığı da çok açık ve net bir şekilde görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, yapılan Anayasa değişikliğinin belki tek adamlığa dönük bir gayret olduğu ve bunun projelendirildiği ifade ediliyor ve bu anlamda da iradeler üzerine ipotek konulmaya çalışıldığından bahsediliyor. Oysa AK PARTİ, kurulduğu günden itibaren her türlü millet iradesi üzerindeki, millî egemenlik üzerindeki rehinleri, ipotekleri kaldıran, ayağına bağlanan prangaları çözerek mücadele eden bir siyaset hareketidir. O sebeple, temsilcisi olduğumuz milletin her türlü vesayetten kurtulmasına gayret ve azim gösteren bir siyasi partinin mensubunun da kendi iradesi üzerinde hiçbir tahakküme rıza göstermeyeceği ve her türlü iradesini vicdani kanaatine göre ortaya koyacağı da mutlak bir hakikattir.

Değerli milletvekilleri, gündemimiz malum; aziz ve kahraman milletimiz, temsilcileri marifetiyle kurucu iktidar yetkisini kullanmaktadır. Milletimizin, devletimizin hayrına olacağına inandığımız Anayasa değişiklik teklifinin ikinci tur görüşmelerine bugün inşallah başlıyoruz.

Niyetimiz hayır, inşallah akıbet de hayır olur diyor; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Alparslan.

Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunacağım...

III.- YOKLAMA

(HDP ve CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yoklama istiyoruz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Biz istiyoruz, biz, biz istiyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Siz mi? Tamam.

BAŞKAN – Karar veremediler ama HDP'nin üzerinde kaldı yoklama talebi.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bir karar verin, hanginiz istiyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onların önerisi kardeşim.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubunun önerisi, tabii ki HDP kalkacak ama CHP de bu arada kalkmış bulundu.

Sayın Yıldırım, Sayın Sancar, Sayın Yiğitalp, Sayın Daniş Beştaş, Sayın Yıldırım, Sayın Yıldırım, Sayın Atalan, Sayın Kaya, Sayın Gaydalı, Sayın Adıyaman, Sayın Özgökçe Ertan, Sayın Uca, Sayın Birlik, Sayın Çelik, Sayın Toğrul, Sayın Dora, Sayın Doğan, Sayın Doğan, Sayın Taşcier, Sayın Baydemir, Sayın Önlü.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- HDP Grubunun, Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve arkadaşları tarafından, “10 Aralık İnsan Hakları Günü” vesilesiyle, uzun bir süredir devam eden ancak OHAL döneminde boyutları bir hayli artan mesnetsiz gözaltı, tutuklama ve sivil vatandaşların ölümlerinin neden ve sonuçlarının araştırılması, hak ihlallerinin tespiti amacıyla 4/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 18 Ocak 2017 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisinin grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve arkadaşları tarafından, özgürlük ve demokrasi mücadelesine olan katkıları nedeniyle “dördüncü güç” olarak anılan medyanın daha fazla baskı altına alınmaması, basın emekçilerinin karşı karşıya kaldıkları sorunların tespit edilmesi, tutuklu ve hükümlü gazetecilerin durumlarının incelenerek basın özgürlüğünün önündeki sorunların kaldırılması amacıyla 13/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 18 Ocak 2017 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

18/1/2017

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/01/2017 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve arkadaşları tarafından “Özgürlük ve demokrasi mücadelesine olan katkıları nedeniyle ‘dördüncü güç’ olarak anılan medyanın daha fazla baskı altına alınmaması, basın emekçilerinin karşı karşıya kaldıkları sorunların tespit edilmesi, tutuklu ve hükümlü gazetecilerin durumlarının incelenerek basın özgürlüğünün önündeki sorunların kaldırılması” amacıyla 13/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (1023 sıra no.lu) Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 18/1/2017 Çarşamba günü birleşimde sunuşlarda okunması ve görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin lehinde ilk olarak Gamze Akkuş İlgezdi konuşacak, İstanbul Milletvekili.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Başkan, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Hepimizin bildiği gibi basın özgürlüğünün üzerindeki baskılar her geçen gün artarak devam ediyor. Sansürün ve baskıların arttığı bugünlerde, ne yazık ki, yurttaşlarımız Anayasa görüşmelerini televizyondan canlı izleyemediler. Yangından mal kaçırıcısına ülkenin rejimini değiştirmeye çalışırken şeffaflıktan ve demokrasiden yana olunmadığını bir kez daha hep birlikte gördük. Oysa basın özgürlüğü demokratik bir rejim ile otoriter rejimi ayıran en ince çizgidir, hassas bir terazidir yani. Unutmayalım ki, demokratik rejimlerde özgür basın var oldukça sağlıklı bir demokrasi vardır, otoriter rejimlerde ise halkı manipüle etmek için kurulan havuzlar vardır; çok seslilik değil, tek seslilik vardır; halkın doğruları değil, iktidarın doğruları vardır; değişik matbaalarda değişik adlarda basılan tek bir gazete vardır; toplumsal muhalefete güven değil, gücü elinde tutan lidere hayranlık ve sadakat vardır.

Bilinmesini isterim ki, kabul etseniz de etmeseniz de, basın özgürlüğü ötekinin özgürlüğüdür. Oysa siz ötekini susturarak kutuplaşmayı artırmaktasınız.

Bugün, basın emekçilerinin haklarını budayarak, iş güvencelerini ortadan kaldırarak, gözaltı ve tutuklama gibi akıl almaz uygulamalara tabi tutarak 12 Eylül rejimini bile aratır hâle getirdiniz. Ne acı ki ülkemizin “Dünyanın en büyük gazeteci hapishanesi.” olarak adlandırılması bizlerin içini sıplatıyor.

Demokrasi mücadelesinin binlerce yıllık tarihi, kendini muktedir sanan, iktidar olup hükmettiğine inanan liderlerin küflenmiş portreleriyle doludur çünkü hiçbir muktedir yoktur ki hayatı olağan akışının tersine çevirmeyi başarabilsin. Anımsayın, 12 Martta “3, 3, 3...” sesleri arasında 3 fidanın idamı için el kaldıranlar çoktan unutuldu ama ömrünü tam bağımsız Türkiye yolunda feda eden Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan unutulmadı. (CHP sıralarından alkışlar) 12 Eylülü gerçekleştiren Kenan Evren ile Mamak’ta sağcı-solcu demeden gençlerimizi işkenceden geçirenler, idam edenler unutuldu ancak yaşı büyütülerek idam edilen Erdal Eren ve nice Anadolu evladı unutulmadı. 1990’larda şarkıları, türküleri yasaklayanlar unutuldu ancak bizleri biz yapan, birlikte tutan ezgileri yaratanlar ve o ezgiler unutulmadı. O yüzden, gittiğiniz bu yolun sonu karanlık, bu yolun sonu çıkmaz.

Değerli milletvekilleri, soruyoruz “Yeni Anayasa ne için ve kim için yapılıyor?”, susuyorsunuz. Uyarıyoruz “Bu değişiklik teklifinin toplumsal sözleşme niteliği yoktur.”, dinlemiyorsunuz. Anlatıyoruz “Bu, bir rejim değişikliğidir, cumhuriyetsiz cumhuriyet modelidir.”, duymuyorsunuz. Yani, “Görmedik, duymadık, bilmiyoruz.” diyorsunuz.

Öyle anlaşıyor ki bir yol ayırımıdayız. Bir taraftan bir bakanınız çıkacak, “Atatürk anayasalarına geri dönüyoruz.” diyecek, öte taraftan Mustafa Kemal’in heykellerini kurucusu olduğu vatan topraklarının şehir meydanlarından kaldıracaksınız; 23 Nisanı, 19 Mayısı, 29 Ekimi yok sayacaksınız. Millî egemenliği dilinizden düşürmeyeceksiniz, sonra bu kürsüden “İtaat et, rahat et.” diyeceksiniz. “Millete güveniyorum.” diyeceksiniz ancak milletin bağrından çıkan Türkiye Büyük Millet Meclisini tasfiye edeceksiniz.

Değerli vekiller, itaat ederek rahat edeceğine inanan bir millet olsaydık, manda ve himayeyi kabul eder, istiklal uğruna binlerce Mehmet’i kara toprağın bağrına yatırmazdık. İtaat edecek olsaydık, vatan şairi Mehmet Akif’e “Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım./ Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım./ Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım./ Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.” dizelerini yazdıracak kadar özgürlüğümüze sahip çıkmazdık. İtaat edecek olsaydık Çanakkale’de bir büyük tarih yazmazdık. Unutmayın Çanakkale’yi. Bu ülke, Çanakkale’de harcı karılan Kurtuluş Savaşı’ndan bugünlere geldi; kanla, bedelle, gözyaşıyla geldi. (CHP sıralarından alkışlar).

Milletimin yok edilemez iradesi olarak bugünlere gelen Türkiye Cumhuriyeti, Antepli Karayılan'ın, Arhavili İsmail'in, Manastırlı Hamdi Efendi'nin, İzmirli Ali Onbaşı'nın, Maraşlı Sütçü İmam'ın, Erzurumlu Nene Hatun'un ve sırtında oğul hasretiyle kucakladıkları top mermileriyle cepheye giden kadınlarımızın emanetidir bize. Hoca Nasrettin gibi ağlayan, Bayburtlu Zihni gibi gülen Türk köylüsünün cesaretidir. “Dağ başını duman almış/ Yürüyelim arkadaşlar.” diyerek zafere koşan, mezarı meçhul binlerce Mehmetçik'in emanetidir.

Şimdi, siz hangi savaştan geldiniz de Türkiye'yi bir rejim değişikliğiyle kurtarmaya çalışıyorsunuz? Soruyorum: Çanakkale mi? Kurtuluş Savaşı mı? Kıbrıs Barış Harekâtı mı? Türkiye'yi kimden, hangi düşmandan kurtarmaya çalışıyorsunuz? Biliyoruz ki emanete hıyanet etmek bu milletin ne geçmişinde vardır ne de geleceğinde olacaktır.

Değerli vekiller, uzun yıllarımı devlet hastanesinde halkıma hizmet ederek geçiren bir vekilim, halkımı tanıyorum. Bugün halkımın işe, ekmeğe, istikrara ihtiyacı olduğu kadar, özgürlüğe, demokrasiye, barışa ve cumhuriyete de ihtiyacı var. Oysa bir haftadan beri görüştüğümüz Anayasa değişikliğinde halkımın taleplerine ilişkin tek bir satır yok; demokrasinin temel değerleri yok, özgürlük yok, eşitlik yok, hak hukuk yok, adalet yok ama idareyi tek bir makama teslim etmenin hevesi ve ısrarı var, rejimi değiştirme arzusu var.

Değerli vekiller, yapılan iş, kanun koyma gücü budanan, yürütmeyi denetleme görevi Anayasa'dan çıkarılan Meclisin fiilen tasfiyesidir. Bakanlar Kurulunun yetkilerinin elinden alınması, yasama yetkisinin kararnameler eliyle tek bir kişinin iradesine bırakılmasıdır.

Çok önemli iki noktayla ilgili, halkımı buradan uyarmak istiyorum: Bu değişiklikte Meclis var gibi gösteriliyor ama tüm yetkileri elinden alınarak içi boşaltılıyor.

Diğer konu ise, Cumhurbaşkanlığı makamı var gibi gösteriliyor, “cumhur”u kaldırılıyor, verilen yetkilerle başkanlığa evriliyor. Yani sizlere, bizlere, parlamenter sistem devam ediyormuş gibi gösteriliyor.

Bakın, sorumluluk duygusunun ortadan kalkması, otoriteye boyun eğmenin en önemli sonucudur. Siz bu değişikliklerle tek bir otorite yaratıyorsunuz, yüzde 50+1'in temsilcisi olacağı açıkça belli olan bir partili Cumhurbaşkanının, kalan diğerlerini dışlamasına izin veriyorsunuz buradan.

O hâlde soruyorum, yasama, yargı, yürütme tek elde birleştirilirken, adalet dağıtmayan yargı, kanun yapmayan yasama, Bakanlar Kurulunu oluşturamayan yürütme olur mu? Bakanlar Kurulu seçemeyen bir Meclis, yürütmeyi denetleyebilir mi? Cumhurbaşkanının hiç kimseye karşı sorumluluğunun olmadığı, hesap vermediği ve denetlenmediği bir sistem olur mu? Olursa bu sisteme demokrasi denilebilir mi?

Unutmayın ki halk hükûmetten korktuğunda tiranlık, hükûmet halktan korktuğunda özgürlük vardır. Siz bugün bir korku imparatorluğu yaratmaya çalışıyorsunuz. Bunu yaparken de millî egemenliğin temsilcisi olan bizlerden, millete ait olan temsil hakkımızı sorgusuz, sualsiz devretmemizi, tek bir makama vermemizi istiyorsunuz.

Anlaşılan o ki “Basını, sivil toplum kuruluşlarını, sendikaları, halkı susturduk, sıra şimdi Millet Meclisinde.” diyorsunuz; ses çıkarmayalım, itiraz etmeyelim istiyorsunuz.

Bir daha hatırlatırım ki bugün toprağa gömdüğünüz demokrasi, bugün geldiğinde hepinize lazım olacak.

Şunu asla unutmayalım: Kanla, gözyaşıyla, binbir emekle, emperyalizme karşı verilen onurlu bir savaşı kurduğumuz cumhuriyeti, burada, parmak çoğunluğuyla ortadan kaldıramazsınız.

Sizler inanmasanız da yok saysanız da bizler sizlere hatırlatmaktan vazgeçmeyeceğiz: Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. (CHP sıralarından alkışlar)

“Umutsuz durumlar yoktur, umutsuz insanlar vardır. Ben hiçbir zaman umudumu yitirmedim.” diyen Mustafa Kemal’in kurduğu cumhuriyetin bir vekili olarak, Anayasa’ya bağlılık andı içen tüm vekillere vicdanlarını da dinleyerek getirilen bu düzenlemeye “hayır” oyu vermeleri yönünde çağrıda bulunuyorum.

Savaş kazanarak ülkesini kurtaran, cumhuriyeti kuranlara buradan söz veriyorum: Şimdi vatani savunmak, şimdi cumhuriyeti korumak, barışı, demokrasiyi yaşatmak sırası bizde. Cumhuriyetimiz ve demokrasimiz önce biz vekillere, sonra halkımıza emanettir. Şunun bilinmesini isterim ki 19 Mayıs 1919’da Samsun’a çıkanlardan daha çaresiz değiliz.

Sözlerimi Ahmed Arif’in “Anadolu” şiirinden bir kesitle halkıma seslenerek bitirmek istiyorum:

“Nerede olursan ol,
İçeride, dışarıda, derste, sırada,
Yürü üstüne üstüne,
Tükür yüzüne celladın,
Fırsatçının, fesatçının, hayının.
Dayan kitap ile.
Dayan iş ile.
Tırnak ile, diş ile,
Umut ile, seveda ile, düş ile,
Dayan, rüsva etme beni.”

Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın İlgezdi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, size de teşekkür ediyoruz sözünü kesmediğiniz için. Arada iyi şeyler söylüyorum sizinle ilgili Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ağbaba.

Sayın Yalım, sisteme girmişsiniz.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım’ın, Osmaniye Milletvekili Ruhi Ersoy’un HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Biraz önce Milliyetçi Hareket Partisi hatibi Sayın Ruhi Ersoy, Osmaniye Milletvekilimiz konuştuktan sonra ben yerimden gerekli konuşmayı yaptım ancak sizin duyamadığınızı belirttim. Bu arada, AKP milletvekili arkadaşlarımız “Önemsiz.” diye geçtirdiler. Ben de bundan dolayı söz aldım.

Sayın Ruhi Ersoy, Osmaniye Milletvekilimiz gayet güzel konuştu ve de sonunda ben de şunu söyledim Sayın Ersoy’a: “Keşke bu on dakikalık konuşmanın içinde müfredatta da dayansaydı, biraz da o müfredatla ilgili bir görüşmeler, konuşmalar, yorumlar yapsaydı.” Çünkü Millî Eğitim Bakanlığının bu sene verdiği müfredatta maalesef ne Atatürk ne de İsmet İnönü’yle ilgili hiçbir kelime geçmiyor, hiçbir kitapta yer almadığını tespit etmiş bulunmaktayız. Bundan dolayı Sayın Ersoy’a söz atmıştım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Yalım açıklık getirdiğiniz için.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, şimdi, sayın milletvekilinin söylediği...

BAŞKAN – Konuyla ilgisi yok, evet.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani, çok şey yapmak istemeyeceğim ama yani konuşmacımızın konusu farklı, o konu farklı. Bahsettiği konularla ilgili biz her zaman, her yerde görüşlerimizi söylemek durumundayız, söyledik ama o konuşmacının söylediği şekilde konuşmak durumunda da değiliz.

Ayrıca, tutanaklara “Geçmiş günler itibarıyla Erkan Akçay ne konuşmuş?” diye bakarsa o aradığı hususları bulacaktır. Bulamazsa ben gereken yardımı yapacağım kendilerine.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim.

Evet, Sayın Ersoy’un konuştuğu konunun içeriği gerçekten Sayın Yalım’ın söylediğinden çok farklıydı.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Evet ama Sayın Başkanım, ona da birkaç kelime konuşsaydı milliyetçilikten bahsediyorsa eğer.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- *CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve arkadaşları tarafından, özgürlük ve demokrasi mücadelesine olan katkıları nedeniyle “dördüncü güç” olarak anılan medyanın daha fazla baskı altına alınmaması, basın emekçilerinin karşı karşıya kaldıkları sorunların tespit edilmesi, tutuklu ve hükümlü gazetecilerin durumlarının incelenerek basın özgürlüğünün önündeki sorunların kaldırılması amacıyla 13/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 18 Ocak 2017 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin aleyhinde ilk olarak Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay konuşacak.

Buyurun Sayın Akçay. (MHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu grup önerisi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Grup önerisi, gazetecilerin mesleklerini icra ederken karşı karşıya kaldığı sorunlar ve basın özgürlüğüne ilişkin hususları içermektedir. Gazetecilik çok fedakârlık isteyen, zor bir meslektir ve zor şartlarda yapılır. Her mesleğin kendine özgü zorlukları olmakla birlikte, gazeteciliğin kendi özel yapısından kaynaklanan ayrıca zorlukları vardır. Gazeteciler iş güvencesinin ortadan kaldırıldığı, sürekli stres içinde ve bazı durumlarda can güvenliği tehdidi altında, günün yirmi dört saati ve üç yüz altmış beş gün görev yapan meslek mensuplarıdır. Basın mensuplarımız vatandaşlarımızın âdeta gözü, kulağı ve sesidir. Halkın haber alma hakkına katkıda bulunmak suretiyle, görevini ilkeli, tarafsız ve sorumlu gazetecilik anlayışı içerisinde yerine getirmesi gereken bir mesleğin mensuplarıdır. Bütün bu zor şartlara ve yıpratıcı şartlara rağmen üstün bir çabayla topluma hizmet eden basın mensuplarının ve gazetecilerin daha iyi şartlara kavuşturulması ve mevcut basın çalışanlarının sorunlarının çözülmesi de elzem hâle gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, basın ve ifade özgürlüğü demokrasilerin vazgeçilmez şartıdır. Bu, her türlü tartışmadan varestedir. Medya, bu özgürlüğü toplum adına ve kamu yararına kullanır. Medya, sorularını millet adına sorar, araştırır ve milletin ortak ilgilendiği konularda toplumun aydınlanmasını sağlar. Bunu yaparken, sorumlu yayımcılık adına hukuku, değerleri ve basın ahlakını gözeterek gerçekleştirir.

Bu önergede ve genellikle, basın özgürlüğü ve basına yapılan baskılar söz konusu olduğunda basın-iktidar ilişkileri söz konusu edilmektedir. Doğrudur, yerindedir; yalnız, noksan kalmaktadır. Basın özgürlüğünü, ifade özgürlüğünü bir bütün içerisinde değerlendirme mecburiyeti vardır. Çünkü, bu, basın üzerine ifade özgürlüğü ve basının baskıdan varestede olması hususu sadece iktidar-basın ilişkileriyle belirlenen bir husus değildir. Ülkemizdeki basın özgürlüğünün ve haber alma hakkı konusundaki sıkıntıların çok önemli bir yönü de basının patronaj yapısıdır. Bu patronaj yapısının asla ihmal edilmemesi gerekir. Genel hatlarıyla basın, haber vermekten ziyade algı operasyonlarının yapıldığı bir mecraya dönüşmüştür. Bu durum, Türkiye’de basın özgürlüğü ve tarafsızlığıyla ilgili kaygıları gittikçe artırmaktadır.

Şimdi, “medya sorumluluğu” diye de bir kavram vardır. Basın özgürlüğü, ifade özgürlüğü tamam ama basın sorumluluğunun da mutlaka yerine getirilmesi gerekir. Medya, sahibinin sesi vazifesini gören, onun istekleri doğrultusunda yayın yapan, bu anlayış doğrultusunda kendini sansürleyen bir anlayışla yönetilmemelidir. Toplumu bir kör dövüşüne doğru ajite etmemelidir. Ayrışma, kamplaşma gayretleri ve söylemleri karşısında toplumda olumlu bir rol oynamak durumundadır. Medya sektöründeki rekabet, medya patronlarının sendikasılaştırma yaklaşımları gazetecileri iktidar ve medya patronları karşısında çok zayıf bir konuma sürüklemiştir. Medya, toplumu bilgilendirmekten ziyade, taraf ve bitaraf psikoloji enjekte etmektedir. Özel veya devlete ait basın kuruluşları bilginin, toplumun veya kişilerin eğitiminde önemli katkıları bulunduğunu maalesef unutmuş durumdadır. Böylesi kaotik ve sancılı bir durum medyanın gerçek işlevini tartışmalı hâle getirmekte, medyaya özgürlüğünü ve bağımsızlığını her geçen gün daha fazla yitirmektedir.

Bu anlattığımız çerçevede dikkatlerinize sunmak istediğim bir diğer husus da, Türkiye’de gazetecilerin değil aslında medya patronlarının özgürlüğü meselesidir. Aslında, bugün “basın özgürlüğü” başlığı altında tartışılması gereken de budur yani basın patronlarının, patronajının iktidarla ilişkileri. Türkiye’de medya patronlarının iktidarla kurduğu ilişkiler basın özgürlüğünün önündeki en büyük engeldir. Hükûmeti destekleyen medya patronları ile muhalif medya organlarının patronları ödül veya ceza denkleminde keskin bir şekilde ayrılmaktadır. Örneğin, bir tarafta ihalelerle havuç sunulurken diğer taraftan vergi cezalarıyla sopa gösterilmektedir. Medya patronlarını bu yönde bir tabloya iten sebep medya dışında sektörlerde de faaliyet göstermeleridir. Bu noktada, hepimizin aklına bazı çözümler gelebilir, örneğin, medya patronlarının kamu ihalelerine dolaylı dahi alınmaması gibi; bu gibi örnekler basın özgürlüğünü garantiye almayacağı gibi, çağımızın piyasa şartlarına da uygun değildir. O hâlde, çözümü hukuk ve sistem içerisinde arayacağız. Yapılması gereken, özellikle kamu ihaleleri sürecinde şeffaf bir düzenin yerleştirilmesidir. Tabii, ilan ve reklam konusu da apayrı bir bahis. Ayrıca, medya sahipliğindeki şeffaflık ve medya pazarındaki rekabet ilişkilerine ve medya sahipliğindeki tekelleşmelere ilişkin etkin yasal düzenlemeler yapılması da gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, son dönemde basın özgürlüğü meselesi bu bağlamdan kopararak ülkemizdeki terörle mücadele süreciyle de ilişkilendirilmek istenmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak basın ve ifade özgürlüğünü hem parti programımızda hem de anayasal çerçevede bireysel hak ve özgürlükler kapsamında destekliyoruz ve savunuyoruz ancak bu özgürlüğün tam olarak işletilmesi için bazı şartların olduğu da muhakkak.

Hukuk devleti diyerek basın özgürlüğünü savunurken, hukuk devletinin en önemli ilkesi olan vatandaşlarımızın güvenli bir şekilde yaşamlarını sürdürme haklarını da gözardı edemeyiz. Güvenlik yoksa demokrasi de yoktur, hukuk yoksa demokrasi de yoktur, güvenlik de yoktur, hürriyet de yoktur. Demokrasi bayraktarlığını yapma iddiasında olanların öncelikle hukuka saygılı olması gerekir. Anayasa’yı ve hukuku yok sayarak suç işleyen herkesin adalet önünde hesap vermesi gerekir.

Mesleğiniz size suç işleme imtiyazı tanımaz. İster milletvekili olun ister bakan olun ister gazeteci olun, Türkiye Cumhuriyeti’ni bir hukuk devleti olarak kabul etmemiz ve buna uymamız gerekir ve yapmış olduğunuz her işin hukukla, kanunla ve Anayasa’yla düzenlenmiş olduğunu da göz ardı edemeyiz. Dolayısıyla bir devletin en önemli görevi adaleti ve güvenliği sağlamaktır. Devlet bu görevini ifa ederken bu göreve de engel olunmaması gerekir.

Bu çerçevede, basın ve ifade özgürlüğünün devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, cumhuriyetin temel ilkelerine, millî güvenliğe ve kamu düzenine aykırı olmaması gerektiğini de bilmem hatırlatmaya gerek var mı?

Değerli milletvekilleri, toplumun genelinde medyanın bir güç savaşı aracı olarak kullanıldığı algısı gitgide artmaktadır. Türkiye’deki medya gerçeği maalesef çok kötü bir görünüm arz etmektedir. Açık bir ifadeyle, medyanın tutumu basın ilkelerinden oldukça uzak seyretmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika daha süre veriyorum size Sayın Akçay.

Tamamlayın lütfen.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu düşüncelerle konuşmama burada son veriyor ve Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak bu grup önerisine olumlu oy vereceğimizi belirtiyor, hepinize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akçay.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin lehinde son olarak Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş konuşacak.

Buyurun Sayın Daniş Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, basın özgürlüğü bu kürsüde en çok tartışılan meselelerden biri çünkü basın özgürlüğü demokrasinin olmazsa olmaz temellerinden birini oluşturuyor. Düşünce ve ifade özgürlüğü, basın-yayın özgürlüğü yoksa dördüncü güç olarak nitelendirilen basının iktidarlara denetleme hakkı ve yetkisi tümüyle ortadan kaldırılmış demektir. Peki, bizde basın özgürlüğü var mı? Eminim herkes içinden belki gülümsüyordur, “basın özgürlüğü” mü dediniz? Tabii ki yok; burada artık basın özgürlüğü, yerini basmayın özgürlüğüyle yer değiştirmiştir. Basın çalışanlarının hakları, güvenceleri, bunları şüphesiz çok uzun konuşabiliriz ama bu konuda bir milat var, 2004 yılında Pamukova’da bir hızlı tren kazası olmuştu, orada “Ulaştırma Bakanı istifa edecek mi?” şeklindeki bir soruya dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan “Sen hangi gazetedenisin?” diye bir soru sormuştu ve bu, otosansür uygulamalarında âdeta bir milat olarak tarihteki yerini alıyor ve bugün de basın-yayın mensupları artık yetkililere, Cumhurbaşkanına, Başbakanı ve ilgili bakanlara soru soramıyor, sordurtulmuyor.

Bu konuda yine, temel otosansür ve basın, basmama özgürlüğü 20 Temmuz 2015 yılında -7 Hazirandan sonra- Suruç katliamından sonra patlamaya ilişkin görüntülerin engellenmesi için internet yasakları başladı. O zaman internet yasakları çok güçlü bir şekilde yine maalesef, dağarcığımıza girdi. Hemen akabinde birçok gazeteci, basın-yayın mensubu mesnetsiz bir şekilde gözaltına alındı ve tutuklanmaları başladı. Can Dündar, Erdem Gül çokça tartışılrsa da bugün yüzlerce basın mensubu hâlâ cezaevlerinde tutulmaya devam ediyor. Arzu Yıldız’ın durumu oldukça ilginçti, MİT tırlarıyla ilgili haber yaptığı için kendisine ayrıca annelikten men cezası bile verildi, bu kadar ileri gidiydi.

28 Şubat 668 sayılı KHK’yle birçok basın-yayın kuruluşunun kapısına kilit vuruldu, kapatıldı. İMC TV TÜRKSAT uydusundan çıkarıldı ki milyonlarca izleyicisinin olduğu herkes tarafından biliniyor. Haber alma hakkı açıkça gasbediliyor ve vatandaşın gerçekleri öğrenmesinin önünde iktidar bir zırh görevi görüyor.

Peki, bununla birlikte Sınır Tanımayan Gazetecilerin, RSF'nin raporları ne diyor? 2016 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde, Türkiye 180 ülke arasında 151'inci sırada ve bu sayı 15 Temmuz darbe girişiminden sonra çok daha fazla artmıştır, bunun hepimiz farkındayız.

Peki, tutuklu gazeteci sayısı niye 3 olarak yanıt verildi, bunu da Adalet Bakanına bir kez daha sormak istiyoruz. Sorduğum bir soru önergesine, tutuklu gazeteci sayısını söylemekten bile imtina edildi.

Şimdi, 143 gazeteci tutuklu, dün akşam da 3 gazeteci daha, maalesef, cezaevine gönderildi ve bu, dünyadaki tutuklu gazetecilerin yarısına tekabül ediyor değerli arkadaşlar. Bu çok ciddi bir rakamdır ve bunu çok büyük bir özenle tartışmamız gerekiyor.

Çağdaş Gazeteciler Derneğinin verilerine göre, 2016 yılında çok vahim rakamlar var. 3 medya mensubunun öldürüldüğü, 80 medya mensubunun tutuklandığı, 299'unun gözaltına alındığı, 32'sinin darbedildiği, şiddete uğradığı ve -bu rakamlar çok uzun, zaman kaybetmemek için okumayacağım- 624 basın kartının ve 32 Parlamento kartının iptal edildiği Türkiye'de hâlâ, maalesef, dünyadaki tutuklu gazetecilerin yarısı tutuklu durumda bırakılıyor.

Peki, buna sansür diyebilir miyiz? Hayır. Artık basına sansür sansür olmaktan çıkmış, basına darbe hâlini almıştır. İktidar yanlısı gazeteler, basın-yayın kuruluşları istedikleri yayınları yaparken, muhalif gazetecilik, basın-yayın mensubu olarak çalışmalar tümüyle iktidarın iki dudağı arasındaki sözlere bağlanmıştır. Basmayın özgürlüğü sınırsız bir özgürlüğe dönüşmüştür.

Bir de medya-yargı ayağı var, bu çok daha vahim. Gerçekten, bu konuda o kadar çok vahim tablolar ortaya çıkıyor ki, öyle bir durumdayız ki artık, gerçekten davaların detaylarını Anadolu Ajansından ve yandaş medyadan alabiliyoruz.

Dün, eş genel başkanlarımız hakkında açılan dava, daha avukatlara iddianame verilmeden, iddianame kabul edilmeden, aynı, dediğim medya tarafından basına servis edildi ve bu şekilde bir algı yaratılmaya çalışıldı. Bu dönemin aktörleri artık gazeteciler değil, medya memurları oldu. Medya memurları verilen talimatları olduğu gibi yerine getiriyor.

Bizim hakkımızda -Halkların Demokratik Partisi hakkında- son bir yılda sadece yalan haberlere, asılsız haberlere dönük gönderdiğimiz tekziplerin hiçbirini yayınlanmadı değerli milletvekilleri. Burada önemli olan ilkeli, doğru haber değil, gerçekten iktidarın ve sarayın medya memurlarının olur vermesiyle mümkün oldu.

Şimdi, bu köşe yazıları da ayrı bir tartışma konusu. Gerçekten köşe yazarı taklidi yapan, o kadar çok "Yazarım." diye ortada dolaşan insan var ki. Bunlar köşe yazısı filan yazmıyorlar, tabii ki taklit yapıyorlar. Bunlara da "köşe yazarı taklidi" demek herhâlde doğru bir niteleme olacak. Burada yazdıkları yazılar sebebiyle yaptığımız suç duyurularının hiçbirine, değerli milletvekilleri, yanlış duymadınız, hiçbirine soruşturma açılmadı. Hepsı takipsizlik kararıyla sonuçlandı. O kadar ağır hakaretler, ölüm tehditleri var ki bu köşe yazarı taklidi yapanların yazılarında, yargı da bunlara çanak tutuyor.

Bu durumda, her sıkışıklıkta, bir de HDP'ye yönelik operasyonlarda sosyal medya yasaklanıyor. Eş genel başkanlarımızın alındığı dönemde ve belediye başkanlarının alındığı dönemde her yerde sosyal medya engellendi. WhatsApp ve Telegram kullanılması bile yasaklandı. HDP'li vekillerin, bizim arkadaşlarımızın buraya koyduğumuz fotoğrafları bile sansürlendi ve burada, bir diğeri, HDP'nin genel merkezine gazeteciler alınmayacak kadar büyük bir basmayın özgürlüğü yapıldı. HDP'ye ambargo almış başını gidiyor. Zaten televizyonlara çağırılmıyoruz, davet edilmiyoruz. İrâdi olarak değil, birilerinin talimatıyla HDP'lilerin, milletvekillerinin televizyonlara çıkması yasaklanmış. Bu da yetmiyor, aradığımızda "Canlı yayınlara alamıyoruz." diyorlar ama hemen akabinde iktidar partisi milletvekilleri çıkıp orada HDP hakkında atıp tutuyor. Bir buçuk yıla yakın bir süreçtir, her akşam neredeyse, HDP'siz HDP tartışılıyor, yargılanıyor. Tek bir amaç var: Halka HDP'yi farklı göstermek; yanlış, yalan politika üzerinde halkın iradesini ve oylarını etkilemek.

Buradan şunu söylüyoruz: Eğer gerçekten düşüncelerinize güveniyorsanız, eğer doğru bir hattaysanız her zaman söylediğimiz bir şeyi bir daha söylüyoruz: Hodri meydan! İsteddiğiniz milletvekilimizle, içeriye kapattığınız, rehin aldığınız eş genel başkanlarımızla çıkalım, televizyonlarda 79 milyonun gözü önünde tartışalım; kim haklı, kim haksız, hepimiz görelim. Eğer kendinize güveniyorsanız bu çağrımıza yanıt verirsiniz. Anayasa Komisyonunda da söyledik. Eğer değişiklik teklifinize güveniyorsanız neden bizim çıkışımız yasak -neden sizin çıkışınız- her gün özgürce tuttuğunuz memurlar vasıtasıyla Anayasa değişikliği teklifi savunuluyor? Biz de gidip savunalım düşüncelerimizi. O zaman millet kararı gerçekten karar olsun, karar niteliğine bürünsün. Ama yok, tek taraflı bir propaganda yapacağız, istediğimizi söyleyeceğiz, karşıdaki kendisini savunamayacak bile, düşüncelerini ifade edemeyecek; buna da diyeceksiniz ki: “Vallahi, millet karar verdi.” Millet, kendisini sunulan doğrultusunda karar verecekse burada büyük bir adaletsizlik var.

Sevgili Ahmet Şık’ın bu konuda -biliyorsunuz o da cezaevine gönderildi- bir sözü var, onunla bitirmek istiyorum. Kendisi der ki: “Tüm meslek yaşamım boyunca, siyasi rengi ne olursa olsun her türlü iktidar ve güç odağını gazetecilik yaparak rahatsız etmeye çalıştım. Gazetecilik faaliyetlerim nedeniyle her devrin kötüsü olmayı başardım. Bu benim onur nişanımdır. Buradan bakarsanız haklısınız. Bir örgütüm var, adı hakikat. Sırtımı dayadığım bir güç var, onların adı da hakikati bilmesi gerektiğine inandığım halkın kendisidir.”

Bu basına darbe, halkın haber alma hakkını ortadan kaldırmaktadır. Halkın karar verirken kıyas yapma, yorum yapma, vicdanının sesini dinleme, adil karar verme hakkını ortadan kaldırmaktadır. Bu eşitsizlik kamu vicdanını yerle bir etmiştir ve gerçekten Anayasa değişikliği döneminde eğer basına darbe bu şekilde devam edecekse hiç kimse millî iradenin şekillenmesinden söz edemez, bunu tartışamaz, birilerine yasak... Daha dün Halkevleri üyeleri “Başkanlığa hayır.” dediği için gözaltına alındı, bunu reddediyoruz.

Hepinize “hayır”lı günler diliyorum gerçekten. Son iki ayın en güzel kelimesi “hayır” olacak çünkü reddetmek kazanmanın başlangıcından biridir. “Hayır”lı günler sizlerin olsun diyorum, saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Danış Beştaş.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin aleyhinde son olarak İstanbul Milletvekili Sayın Tülay Kaynarca konuşacak.

Buyurun Sayın Kaynarca. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi aleyhine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, şu ana kadar yapılan konuşmalar ışığında şunu ifade etmem lazım: Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir, hiçbir mesleğin de suç işleme hakkı yoktur; özgürlükler ile terörü birbirinden dikkatle ayırmak lazım.

CHP grup önerisi basın özgürlüğüyle ilgili bir konuya dikkat çekti. Bu konu bu kürsüde defalarca konuşuldu ve her seferinde ifade ettiğimiz bir gerçeklik var: Basın mensuplarının haklarının korunması, çalışma şartlarının günün ihtiyaçlarına göre güncelleştirilmesi ve iyileştirilmesi bizim için de çok önemlidir. Bu meslekte emeklilik hakkı alacak kadar işin mutfağında çalışmış bir milletvekili olarak söylüyorum, aynı zamanda basın emekçisi olarak söylüyorum, basının özgürlüğü, ifade özgürlüğü çok değerlidir ama bu basın ahlakıyla da doğru orantılıdır. Niye? Çünkü, bir özgürlüğün sınırı bir başka özgürlükle birlikte tespit edilir ki işte 15 Temmuz gerçeğinde basının bu aradaki üstlendiği görev çok değerlidir.

Bakınız, 15 Temmuzda, bu süreçte darbe kalkışmasının yaşandığı saatlerde yani bu Meclis kürsüsünde, bu Meclis salonunda, milletvekillerimizin yanında basın emekçileri kendi görevlerini yapmışlar ve her türlü tehdide karşı tek yürek olmuşlar, darbecilere karşı yayınlarını sürdürmeye devam etmişler, halka demokrasi direnişinde cesaret vermişler ama en önemlisi de dünyaya çok güzel bir basın fotoğrafı vermişler, bu konuda çok değerli bir yayıncılık örneğine de imza atmışlardır.

Yine, özellikle ifade etmek isterim ki yapılanları göz ardı ediyoruz her seferinde. Buraya çıkan her konuşmacı basın özgürlüğünden bahsederken, basınla ilgili neler yapıldı, kanuni düzenlemeler, Basın Kanunu'nda yapılan değişiklikler, uyum yasaları çerçevesinde gerçekleştirilen yasal düzenlemeler hep es geçiliyor. Ben hatırlatma babında üç beş tanesine özellikle dikkat çekmek istiyorum.

Dönemimizde, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları döneminde, yargı reformları paketleriyle, ifade ve düşünce özgürlüğünün önündeki engel teşkil eden hükümler kaldırılmıştır.

Basın-yayın yoluyla ya da sair düşünce açıklama yöntemleriyle işlenmiş suçlara ilişkin dava ve cezaların infazının ertelenmesi de sağlanmıştır. Bunu kim yaptı? AK PARTİ yaptı.

İfade ve düşünce özgürlüğü kapsamında, birinci uyum paketiyle, dönemimizde, ifade özgürlüğü alanının genişletilmesi amacıyla Terörle Mücadele Kanunu'nun 7 ve 8'inci maddeleri değiştirilmiştir.

Hemen ikinci uyum paketine dikkat çekiyorum. Yine Basın Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, basılmış eserlerin dağıtımının önlenmesi veya toplatılması hâkim güvencesine bağlanmıştır mesela.

Hemen üçüncü uyum paketinde -ama lütfen buna dikkat ediniz- yine Basın Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, basın yoluyla işlenen suçlar için öngörülen tüm hapis cezaları kaldırılmıştır. Dikkat ediniz, “basın yoluyla işlenen suçlar” diyorum, “teröristler” ya da “katiller” demiyorum.

Dördüncü uyum paketiyle de yine Basın Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, mesul müdür ve yazı sahibinin haber kaynaklarını açıklamaya zorlanmasının önüne geçilmiştir. Bütün bunlar çok önemli yasal düzenlemelerdir ama ben devamına işaret etmeyeceğim.

Şuna özellikle dikkat çekmek isterim: Basın özgürlüğünün korunması önemlidir ama elbette bu özgürlüğün istismar edilmemesi de aynı ölçüde önemlidir. Mesleğimiz size suç işleme özgürlüğü... Hiçbir meslek de suç işleme özgürlüğü yoktur. Basın özgürlüğü basın ahlakıyla birlikte gelişebilecek bir kavramdır ve bu ikisi bir arada yürürse gelişme ancak o zaman sağlanabilir.

İçerik ve yayınlarına ellerinde uzun namlulu silahlar bulunan örgüt mensuplarının fotoğraflarını koyanları, silahlı terör örgütünün yayın organı fonksiyonunu üstlenenleri, çatışmalarda ölen kişileri ve eylemleri, Türkiye Cumhuriyetine karşı silahlı isyan ve saldırıda bulunanları öven yayınlar yapan gazetelerle yayınlanan içerik ve görselleri düşünce, ifade veya basın özgürlüğü kapsamında değerlendirebilir misiniz? Hayır. Terör örgütünü övmek, terör seviciliği yapmak gazetecilik olamaz, hiçbir ülkede olmadığı gibi. Türkiye Cumhuriyeti devleti de hukuk devletidir; Türk Ceza Kanunu'nda, Terörle Mücadele Kanunu'nda gereği neyse o yapılır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde Anayasa değişiklik kanunu teklifimizin ikinci tur oylamaları var. Öncelikle ifade etmek isterim ki gerek birinci tur oylamalarında gerekse Anayasa Komisyonu çalışmalarında bu kanuna emek vermiş, kanun teklifiyle ilgili görüş ve ifadelerini Mecliste ve Komisyonunda belirterek katkı sunmuş tüm değerli milletvekillerimize de buradan teşekkürlerimi, şükranlarımı sunmak istiyorum. Çünkü nihai kararı çok değerli, aziz milletimiz verecektir. Ben diyorum ki bu sistem, bu Anayasa değişikliği ülkemizin istikrarı ve istikbali demektir. Cumhurbaşkanlığı sisteminde koalisyonlar yok, kaos yok, istikrar ve istikbalimiz vardır. Yine, Cumhurbaşkanlığı sistemiyle kuvvetler ayrılığı var, otoriter yönetim yoktur. Yine, Cumhurbaşkanlığı sisteminde Meclisten çıkan hükümet yerine doğrudan milletin iradesiyle seçilen iktidarlar var demektir. Dolayısıyla, Anayasa değişiklik teklifini önemsiyoruz. Bu Anayasa değişiklik teklifimize millî iradenin, aziz milletimizin son sözü söyleyeceğine ve bu konuda aziz milletimizin son noktayı koyacağına yürekten inanıyor ve hayırlı olmasını diliyor, bu duygu ve düşüncelerle de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – “Hayır”lı olacak inşallah.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kaynarca.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunacağım.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, yoklama istiyoruz.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Akar, Sayın Erkek, Sayın Emir, Sayın Kayan, Sayın Kayışoğlu, Sayın Üstündağ, Sayın Yedekci, Sayın Sarıhan, Sayın Altay, Sayın İlgezdi, Sayın Tarhan, Sayın Durmaz, Sayın Yalım, Sayın Tuncer, Sayın Koç, Sayın Tanal, Sayın Akaydın, Sayın Doğan, Sayın Ekici, Sayın Purçu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve arkadaşları tarafından, özgürlük ve demokrasi mücadelesine olan katkıları nedeniyle “dördüncü güç” olarak anılan medyanın daha fazla baskı altına alınmaması, basın emekçilerinin karşı karşıya kaldıkları sorunların tespit edilmesi, tutuklu ve hükümlü gazetecilerin durumlarının incelenerek basın özgürlüğünün önündeki sorunların kaldırılması amacıyla 13/1/2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 18 Ocak 2017 Çarşamba günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Grup önerisi kabul edilmemiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.38

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.58****BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince sözlü soru önergelerini görüşmüyor ve gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmını geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu’nun ikinci görüşmelerine başlıyoruz.

**IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ**

1.- *Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447 ve 447’ye 1’inci Ek) (x) (xx)*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Hükûmet? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, Anayasa’nın 175’inci ve İç Tüzük’ün 94’üncü maddeleri gereğince Anayasa değişikliği tekliflerinin maddelerinin ve tümünün kabulü üye tamsayısının en az beşte 3 çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür yani teklifin maddelerinin ve tümünün kabulü için en az 330 kabul oyu gerekmektedir. Anayasa değişikliği tekliflerinin oylamasına ilişkin Genel Kurulun 5/7/1995 tarihli 134’üncü Birleşimde oylanarak kabul edilen Başkanlık Tezkeresi uyarınca Anayasa değişikliği teklifinin ikinci görüşmesinde;

1) Yapılan oylamada 330’un altında oy alan madde, birinci oylamada aldığı oy ne olursa olsun kesin olarak reddedilmiş olacak ve düşecektir.

2) Yapılan oylamada 330’un üzerinde oy alan maddeler, birinci oylamada aldığı oy 330’un altında da olsa kabul edilmiş sayılacaktır.

3) Yapılan oylamada maddeler, 330’un ve 367’nin üzerinde oy almış olsalar da tümünün oylamasında 330’un altında oy alırsa teklifin tümü kesin olarak reddedilmiş olacak ve düşecektir.

4) Yapılan oylamada maddelerin bir kısmı 330’un üzerinde fakat 367’nin altında oy almış ise, bir kısmı da 367’nin üzerinde oy almış olsa tümünün oylamasında teklif 367’nin üzerinde oyla kabul edilirse teklifin hiçbir maddesi kendiliğinden halk oylamasına sunulmayacaktır.

(x) 447 S. Sayılı Basmayazı 9/1/2017 tarihli 53’üncü Birleşim Tutanağı’na, 447’ye 1’inci Ek S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

(xx) Anayasa değişikliği teklifinin 1’inci tur görüşmeleri 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59’uncu Birleşimlerde yapılmıştır.

Aynı durumda tümünün oylamasında teklif 367'nin altında oyla kabul edilirse teklifin tümü kendiliğinden halk oylamasına sunulacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Sayın milletvekilleri, teklifin birinci görüşmesi 15/01/2017 günü saat 23.20'de tamamlanmıştı. Bilindiği gibi, Anayasa değişiklik tekliflerinin ikinci görüşmesinde teklifin tümü ve maddeler üzerinde görüşme açılmamakta, yalnız maddeler üzerinde verilmiş değişiklik önermeleri görüşülmekte, birinci görüşmede üzerinde değişiklik önermesi bulunmayan bir madde hakkında ikinci görüşmede önerge verilememektedir. Teklifin birinci görüşmesinde tüm maddeleri üzerinde değişiklik önermeleri verilmişti.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel, teklifin 1'inci maddesini okutayım, sizi dinleyeceğim.

Şimdi, teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 9 uncu maddesine “bağımsız” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tarafsız” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Sayın Özel, sizi dinleyeyim.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

24.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, gizli oylamalarda bakanların vekâletle oy kullanamayacaklarına, Başkanlık Divanından ilk turda hangi bakanın kimin yerine, hangi vekâletle oy kullandığı bilgilerini ve vekâletleri almak istediklerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İkinci tur görüşmelerine başlarken hem birinci turda yapılan oylamaları anayasal olarak geçersiz kılacak, yok hükmünde sayacak bir eksiklik hem de ikinci turdaki oylamalarla ilgili bir beklentimiz ve talebimiz var. Konu, Anayasa'nın 96'ncı maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen, Bakanlar Kurulu üyelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına katılmadıkları oturumlarda kendileri adına yetki verdikleri bir bakanın oy kullanmasına ilişkin düzenlemenin birinci turdaki oturumu yöneten Başkan ve sayın bakanlar tarafından yorumlanış şekliyle ilgilidir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu Parlamentoda köklü bir tartışma olan, gizli oyda vekâlet olup olamayacağı konusunu sizin yönetiminizde nasıl davranacağınızı bilip eğer birinci turdaki gibi devam edecekse mesele bir usul tartışmasına muhtaç; eğer böyle gidecekse bunun devamında nasıl bir vekâleti kabul ettiğinizle ilgili, bunun içinden çıkabilecek sıralı usul tartışmaları da var. Ama, özetle, eğer bir sayın bakan bir diğer bakana vekâlet verirken gizli oyda oyunun rengini söylüyorsa, oyunun rengini söylediği anda gizli oy kuralı ihlal ediliyor; söylemiyorsa, yerine oy kullanmak değil, bir sayın bakanın iki kere oy kullanması söz konusu oluyor. Bu yüzden, biz gizli oylamalarda sayın bakanların vekâletle oy kullanamayacaklarını düşünüyoruz, kaldı ki ilk turda kullandıklarını görüyoruz. Başkanlık Divanından ilk turda hangi bakan, kimin yerine, hangi vekâletle oy kullanmış o bilgileri almak isteriz ve vekâletleri almak isteriz. Zira, bazı anayasa hukukçuları ülkemiz Parlamentosunda bakanların gizli oy kullanmalarının geçmişte bazı örneklerinden hareketle bunun olduğunu ancak bunun Anayasa oylaması gibi, Meclisin kendine Başkan seçtiği gibi veya eğer Cumhurbaşkanını Meclis seçmeye devam etseydi bunun gibi özellikli oylamalarda

yapılamayacağını ifade ediyorlar ve yine, bunun yapılsa bile bu vekâletlerin o oylamaya özel düzenlenmiş olması gerektiğini söylüyorlar. Her üç usule yönelik tartışma için de Başkanlık Divanının gruplara bu vekâletleri kimin, hangi turda, kimin yerine, hangi vekâletle oy kullandığını bildirmeleri gerekiyor.

Bu açıdan sizden bu konudaki belgelerin gruplara ulaştırılması veya izahı noktasında önce bir ara, daha sonra tutumunuzu öğrenerek bu işi sürdürme arzusundayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özel.

Bu konuda elbette bir fikrim var. Gerek anayasal gerek İç Tüzük açısından gerekse yaşanmışlığımın, tecrübenin getirdiği sonuç itibarıyla böyle bir fikrim oluştu ama iki boyutlu bir usul tartışması açılacağını görüyorum, böyle bir talebiniz olacağını görüyorum. İlk maddedeyiz.

Usul tartışmasının süresinin ne olacağını, hangi konularda toplanacağını görüşmek üzere, sizin de talebinize uygun olarak ben on beş dakikalık bir ara vereyim, grup başkan vekillerini de toplantıya davet edeyim.

Buyurun.

Kapanma Saati: 17.07

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.24

BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci tur görüşmelerine başlıyoruz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

Sayın Özel’in bir talebi ve itirazıyla ilgili grup başkan vekilleriyle bir toplantı gerçekleştirdik. Sayın Özel, ısrarında, talebinde kararlaysa ve devamlıysa bir usul tartışması açalım ama usul tartışması açmadan önce ben kendi fikrimi söyleyeyim, ona göre uygun kararı veya talebi verirsiniz.

Sayın milletvekilleri, Sayın Özel bakanların anayasa değişikliklerinde ve gizli oylamada vekâletnameyle oy kullanamayacağını ileri sürdü. Şöyle bir düşünceye sahibim: Anayasa’nın 96’ncı maddesinin son fıkrasında “Bakanlar Kurulu üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin katılmadıkları oturumlarında, kendileri yerine oy kullanmak üzere bir bakana yetki verebilirler.” şeklinde bir hükmü bulunmaktadır, bu, Anayasa’nın hükmüdür. Burada veya Anayasa’nın başka bir hükmünde vekâleten oy için herhangi bir istisna da bulunmamaktadır. Bugüne kadarki uygulamalara bakıldığında ise gizli oylamanın yapıldığı Anayasa değişiklik tekliflerinin hepsinde ve Meclis soruşturması raporlarının hepsinin oylamasında vekâleten oy kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca, Meclis başkan vekillerinin Meclis Başkanıyla birlikte, 7 Nisan 2016 tarihli mutabakat metnine göre “Gizli oylama dâhil bakanların vekâletle oy kullanmasında genel vekâletlerinin bulunması durumunda ayrıca belli bir oylama için özel bir vekâlet aranmayacak şeklinde bir bakanın birden fazla bakanın yerine vekâleten oy kullanılması hususu gözetilecektir.” diye bir hüküm de bulunmaktadır. Yine, ayrıca Başkanlık Divanının 6 Aralık 1985 tarihli 70 sayılı Kararı’nda ise her oturum için ayrı ayrı bir yetki belgesi aranmaması ve birden çok bakana da yetki verilebileceği benimsenmiş ve uygulama da bu şekilde olmuştur.

Benim açımdan, bakanların Anayasa değişiklik teklifinde de vekâleten oy kullanmaları konusunda gerek Anayasa gerek İç Tüzük gerek Başkanlık Divanı kararları ve gerekse de tecrübelerimize dayanarak bir aykırılık bulunmadığı şeklindedir. Bu konuyu açıkladıktan sonra eğer usul tartışması açılmasına ilişkin bir ısrarınız varsa -içeride de görüştük- bir usul tartışması açalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biraz önce izah etmiştim, daha uzun uzun izah etmeyeceğim, siz de özetlediniz. Biz, bakanların vekâletle oy kullanmasını, o vekâletlerin Anayasa oylamasında da kullanılmasını ve Anayasa oylamasında dahi özel değil, genel vekâlet kullanılmasını ayrı ayrı doğru bulmuyoruz; bu konuda tutumunuz değişmediyse kaçınılmaz olarak bir usul tartışması talep ediyoruz.

BAŞKAN – Evet, değişmedi çünkü ben bu konudaki tutumumu gerek Anayasa hükmüne gerekse de Başkanlık Divanınca alınmış olan kararlara ve yaşanan tecrübelere dayandırıyorum. Bu nedenle tutumunda ısrar edeceğim.

Usul tartışması açalım, her parti grubuna birer söz hakkı vereceğim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Aleyhte, Mithat Sancar.

BAŞKAN – Aleyhte, Mithat Sancar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aleyhte, Mahmut Tanal.

BAŞKAN – Aleyhte, Mahmut Tanal.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Lehte...

BAŞKAN – Lehte, Mehmet Muş.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Lehte...

BAŞKAN – Lehte, Doğan Kubat.

Yine, grup başkan vekilleriyle yapmış olduğumuz görüşmede aldığımız ortak bir karar var. Bu usul tartışmasında iç içe geçmiş iki husus var; iki ayrı usul tartışması yapılacağına, tek usul tartışmasında bu tartışmayı toplayacağız. Bu nedenle konuşma sürelerini beşer dakika olarak veriyorum.

Tutumum lehte ilk söz Doğan Kubat’a aittir.

Buyurun Sayın Doğan Kubat. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

X.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ayşe Nur Bahçekapılı'nın 447 ve 447'ye 1'inci Ek sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin gizli oylamalarında bakanların vekâleten oy kullanmaları ve bu vekâletnamelerin içeriğiyle ilgili tutumunun Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı hakkında

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Anayasa oylamalarında bakanların -bunun gizli oylama olması sebebiyle- vekâletle oy kullanamayacağı, kullanılmasına Başkanlık makamınca karar verilmesi hâlinde bunun için de özel vekâlet aranması gerektiğine dair açılan usul görüşmesinde, Başkanlığımızın biraz önce ifade ettiği tutumu lehte görüşlerimi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlarım.

Değerli arkadaşlar, bu konu, geçmişte de usul görüşmelerine konu olmuştu hatırlarsanız. Şimdi, konuya ilişkin Anayasa ve İç Tüzük'teki düzenlemelere şöyle baktığımız zaman Anayasa'nın 96'ncı maddesinin ikinci fıkrası, Bakanlar Kurulu üyelerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin katılamadıkları oturumlarında kendileri yerine oy kullanmak üzere bir bakana yetki verebilecekleri ancak bir bakanın kendi oyuyla birlikte en fazla 2 oy yani 1 bakana ancak vekâleten oy kullanabileceği hükmünü amirdir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 96'ncı maddedeki hükme baktığımız zaman, oy kullanma noktasında Anayasa koyucunun bir özel sınırlama getirmediğini görüyoruz. Oylamaların ne şekilde yapılacağı İç Tüzük'ün 139 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş genel olarak ve açık oy, işari oy, gizli oylama şeklinde üç oylama kabul edilmiş, gizli oylamaya ilişkin olarak da 147, 148 ve 149'uncu maddelerde bir düzenleme yapılmış, yine buralarda da gizli oylamayla ilgili olarak vekâleten oy kullanma söz konusu olduğu zaman buna ilişkin bir hukuki sınırlama getirilmemiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan vekillerinin uygulamada birlik sağlama adına 7 Nisan 2016 tarihinde yapmış oldukları mutabakat metninde de -dördüncü bendine baktığımız zaman bu mutabakat metninin- "Gizli oylama dâhil bakanların vekâletle oy kullanmasında genel vekâletlerin bulunması durumunda ayrıca belli bir oylama için özel bir vekâlet aranmayacak, sadece bir bakanın birden fazla bakana vekâleten oy kullanmaması hususu gözetilecektir." denilerek Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygulamada işlerlik kazandıracak şekilde bir açıklık sağlanmıştır.

Değerli arkadaşlar, özetlemek gerekirse, vekâlet, belli bir hukuki işlemi yapmak üzere bir kimseye temsil yetkisi vermektedir, burada yapılan oylamalarda oy kullanan kimsenin iradesini hukuken tespite yönelik bir işlemdir. Verilen vekâlette açık oylama, gizli oylama veya işari oylamalarda oy kullanmak için sınırlama, bir açıklama yok. Genel olarak bakanlarımız yasama döneminin başında Başkanlığımıza genel bir vekâlet vermekte ve burada bulunamadıkları oturumlarda kendilerini temsilen oy kullanma noktasında birbirlerine vekâlet vermektedirler. Nitekim uygulama da böyle gelişmiştir. Geçmiş uygulamalara baktığımız zaman, 2001 tarihindeki Anayasa görüşmelerinde birçok kez vekâleten oy kullanılmış ve genel vekâlet geçerli sayılmıştır. Yine bizim birinci turdaki görüşmelerde de esasen bütün maddelerde genel vekâlete dayalı olarak gizli oylama işlemi yaptırılmış ve böylece güçlü bir teamül oluşmuştur. Bir kere burada geçmiş dönem, yirmi dördüncü dönemde o zaman bir başkan vekilimizin bu konudaki uygulamalara karşıt bir tutumu olmuştur. Ancak sonraki oylamalar ve önceki oylamalarla çelişik olan bu durum şu anda da bizim kanaatimizce Anayasa ve İç Tüzük'e aykırı bir tutumdur, ki o zamanki usul görüşmesinde de ben bu görüşlerimi ifade etmiştim.

Özetle söylemek gerekirse: Sayın bakanlarımızın vekâleten burada genel vekâlete -ki Anayasa özel, vekâlet genel vekâlet ayrımı yapmamıştır- dayalı olarak birbirleri namına oy kullanabileceklerini düşünüyorum. Bu konuda Sayın Başkanım, güçlü bir teamül pekiştirmek adına Genel Kurulun bu konuda nihai kararı vermesi için oya sunmanızı da talep ediyorum.

Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kubat.

Tutumum aleyhinde ilk söz Sayın Mithat Sancar'da

Sayın Sancar, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa değişikliğinin diğer yasama faaliyetlerinden, işlemlerinden farklı bir yanı vardır. O nedenle de oylama konusunda ayrı bir usul Anayasa gereği kabul edilmiştir, Anayasa ayrı bir usul öngörmüştür. Anayasa değişikliklerinde gizli oy kuralının anlamı hepimizce malum ama tekrar edeyim: Bu kadar önemli bir konuda grup kararı da alınamıyor; parti başkanlarının, grup başkan vekillerinin veya parti içinde başkalarının, milletvekillerinin iradesini baskı altına almasını önlemektir, amaç budur. Böyle bir kural bu amaçla konmuşken gereğini de her alanda yerine getirmekte kaçınılmaz fayda vardır, mutlak fayda vardır. Nedir buradaki tartışma? Bakanların vekâletle oy kullanması meselesi. Sayın Özel gayet iyi özetledi. Bakanlara böyle bir yetki bağlayıcı olarak verilmiş değil. Anayasa'nın 96'ncı maddesini okursanız “vekâlet verebilirler” diyor. Buradan iki sonuç çıkarabiliriz: Gizli oylama olan yerlerde gizli oylama öngören kuralın ruhuna uygun bir yorum yaparak bakanlara bu yetkiyi tanımamak Meclis Başkanının ve Genel Kurulun iradesinde olabilir. Böyle yorum yapabiliriz ki bence doğru yorum budur. Eğer gizli oy kuralının gereğini yerine getirmek istiyorsak bakanlara da vekâlet verme uygulamasını burada kaldırmamız lazım.

İkincisi: Eğer bu kuralı böyle yorumlamak istemiyorsanız o zaman bakanların bundan feragat etmesini tavsiye ederim. Neden? Çünkü daha adil bir oylamaya kendileri açık ve hazır olduklarını göstermiş olacaktırlar. Maalesef, birinci tur oylamada adil bir davranış, adil bir yönetim göremedik. Gizli oy kuralının pek çok kere ihlal edildiğine burada hep birlikte tanık olduk. Bir sayın bakan gizli oy kullanmanın milletvekilleri için geçerli olmadığını söyleyebilecek noktaya kadar vardırdı işi. Oysa, 2010 tarihinde Anayasa Mahkemesinin verdiği açık bir karar var. Gizli oy kuralı, yine oylama çoğunluğu ve teklifle ilgili şekil şartlarından biridir. Bu kuralın ihlali hâlinde belli şartlar yerine getirilirse yapılan oylama Anayasa'ya aykırı olur.

Sorun şudur, açıkça tekrar dile getirelim ve cevap bekleyelim: Neden gizli oylama kuralının böyle yumuşatılmasını, delinmesini, sulandırılmasını istiyor acaba AKP Grubu? Yani, buradaki kaygı nereden geliyor? Acaba kendi gruplarına güvenmiyorlar mı? Gruplarından fire verilmesi ihtimaline karşı bu açık kuralı, hem anayasal hem adil olan bu kuralı neden uygulamaya geçirmemek için bu kadar uğraşıyorlar?

SAĞLIK BAKANI RECEP AKDAĞ (Erzurum) – Neden kendi milletvekillerinize oy kullandırtmadınız?

MİTHAT SANCAR (Devam) - Bakın, sadece bir anayasal kural değildir, aynı zamanda bir adalet ölçüsü öngörmektedir.

Öte yandan, bu Meclisin 11 tane parlamenterisi, üyesi, 11 milletvekili, HDP eş genel başkanları dâhil 11 milletvekilimiz bugün tutuklu bulunuyorlar ve burada oy kullanamıyorlar. Burada bulunmamaları oylamanın sonucunu etkileyebilecek bir durumdur.

Başkanlıktan, Meclis Başkanlığından, Adalet Bakanlığından defalarca taleplerimiz oldu; bu arkadaşlarımızın oy kullanmasını sağlayın. Eğer bunu sağlamazsanız, oylamanın adil olduğu konusunda söyleyeceğiniz sözlerin inandırıcılığı da olmaz.

Yine, bu tutuklulukla ilgili uygulamalardan birini hatırlatayım ki buradaki adaletsizlik daha açık görülsün: Üniversite öğrencileri eğer tutukluysalar sınavlara katılma hakkına sahiptirler; cezaevinden çıkarılırlar –Ben otuz yıl hocalık yaptım, sayısız tutuklu öğrencinin sınavını yaptım- getirilirler sınavları yapılır tekrar götürülürler. Bunu, en azından bunu; biz elbette öncelikle milletvekillerimizin tutukluluk hâlinin, bu adaletsiz, hukuksuz uygulamanın son bulmasını istiyoruz ama bu devam ediyorsa, o zaman buradaki durumu düzeltin, gelin birlikte düzeltelim. Bir karar alınsın Adalet Bakanlığı bunu uygulasin, gözetsin, gereklerini yerine getirsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Sanırım sürem bitti.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, ek bir dakika, mümkünse...

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Sancar.

Bir dakika daha ek süre veriyorum size.

MİTHAT SANCAR (Devamla) – Eş başkanlarımız ve milletvekillerimiz oylamada buraya getirilsin, oylarını kullansınlar sonra tekrar cezaevine götürebilirsiniz. Bunu yapmayan bir iktidarın, buna yanaşmayan bir iktidarın başka alanlarda da seçimin adil geçmesi için konulmuş kuralları gözetmemesi gerçekten halkımızın vicdanına, sağduyusuna özellikle ve önemle havale edilmesi gereken bir husustur. Bu konuda sizlerin de vicdanen bir hesaplaşma yapmasını istiyoruz. Eğer adil bir yarıştan korkmuyorsanız, eğer buradaki oylamalarda adil bir sonuç bekliyorsanız, istiyorsanız, adalet gibi bir kaygınız varsa hem gizlilik kuralına titizlikle uyunuz hem de vekillerimizin burada oy kullanmasını sağlayınız.

Bunun dışında, eğer buradan geçerse -ki bu teklifin geçmeyeceği inancındayım- Meclisin burada güçlü bir fren, bu antidemokratik gidişe, otoriter gidişe...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MİTHAT SANCAR (Devamla) - ...sürece güçlü bir fren koyacağına inanıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Sancar.

MİTHAT SANCAR (Devamla) - Bu duyularla, sizleri selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Tutumum lehinde ikinci olarak Sayın Mehmet Muş konuşacak.

Buyurun Sayın Muş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; açılan usul tartışması noktasında, Başkanlık Divanının belirlemiş olduğu usul lehinde olacağımızı belirtmek isterim. Sebebine gelince, sizin de hem yaptığımız konuşmanızda hem de Sayın Kubat'ın konuşmasında değindiği Anayasa'nın ilgili maddeleri olmak üzere daha önceki, geçmiş uygulamalarımızda da genel vekâletle, Anayasa değişiklikleri dâhil, oy kullanılabilmektedir. Burada, aslında, bu tartışmayı açmanın, bununla alakalı bir tartışma açılmasının da ben gerekli olduğunu düşünüyorum.

Burada, Başkanlık Divanının, hem Meclis Başkanı hem de Başkan vekillerinin 7 Nisanda... Sizin de bahsettiğiniz ve şu an elimde olan burada bir anlaşma var, bir protokol var; bu kararda vekâletlerin Anayasa'da ve diğer kanunlarda ne şekilde kullanılacağıyla alakalı açık şekilde hükümler belirlenmiş durumda. O açıdan, hem Anayasa'nın 96'ncı maddesi hem de Anayasa'nın 175'inci maddesi, süreci tamamen sizin göstermiş olduğunuz lehte belirlemiş vaziyet. Aynı şekilde, bütün bakanlarımızın da vekaletleri -şu an bulunamayan bakanlarımızın vekaletleri de- yanımızdadır, bunlar da elimizde mevcut bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, 9 Ocaktan beri Anayasa değişikliğini Genel Kurulda görüşmekteyiz ve ilk turunu tamamladık. İlk turu süresince hem burada yapılan müzakereler hem de oylamalar İç Tüzük'ün amir hükümlerine uygun şekilde yerine getirilmiştir. Burada tartışmaya açık herhangi bir husus bulunmamaktadır. Her şey, değerli milletvekilleri, milletimizin gözü önünde cereyan etmektedir; her şeyi bu aziz millet, işin asıl sahibi izlemekte ve takip etmektedir.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sayın Başkan, açık oy kullanıldı, açık oy.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Burada, değerli milletvekilleri, hangi oyu kullanacağını ifade etmek aslında gizliliği ihlal eden bir uygulamadır. Burada “Biz peşinen şu oyu vereceğiz.” demek veya oylamalara katılmamak fikri aslında beyan etme anlamına gelir. Burada AK PARTİ Grubu milletvekilleri İç Tüzük'e uygun şekilde oylarını kullanmışlardır. Bugün de yapılacak oylamalarda, ilk tur oylamasında nasıl oylarımızı İç Tüzük'e uygun şekilde kullandıysak, AK PARTİ Grubu olarak aynı şekilde bugün de oylarımızı bu anlamda kullanacağız.

Bakınız, değerli milletvekilleri, bir şeye değinmek istiyorum: Cumhuriyet, saltanatın olmadığı yönetim sistemidir. Cumhuriyette yöneticiler, seçimle iş başına gelirler, seçimle direkt olarak millet tarafından görevlendirilirler. Şimdi, getirdiğimiz süreçte hem milletin vekilleri hem de yürütme doğrudan millet tarafından seçilmektedir. Şimdi, bu sistemde cumhuriyet zayıflar mı, yoksa cumhuriyet çok daha fazla güçlenir mi? Bizim getirdiğimiz değişiklik teklifinde cumhuriyetin zayıflayacağını değil, tam aksine çok daha fazla güçleneceğini görebilmekteyiz çünkü doğrudan doğruya millet hem yürütme erkini belirliyor hem de kendisini temsil edecek Parlamentodaki milletvekillerini belirliyor.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Cumhuriyeti öldürüyorsunuz, ruhuna Fatih okuyorsunuz!

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Kenan Evren de seçimle geldi.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, rica ediyorum...

MEHMET MUŞ (Devamla) - Bu teklifin hak etmediği pek çok eleştiri birinci tur oylamasında burada görüldü, bunları sabırla bizler teklif sahibi olarak dinledik, burada müzakere edildi, saatlerce bunlar burada konuşuldu ve nihayetinde oylama yapıldı ve bu oylamalar neticesinde bu Genel Kurul, bu Meclis paketin ikinci tur oylamalarına vize verdi. Şimdi ikinci tur oylamalarına birazdan başlayacağız ve buradan çıkması durumunda ben ümit ediyorum Parlamento, bu Gazi Meclis işi bu değişiklik paketini milletin kendisine, işin asıl sahibine gönderecek ve milletin, hakem olarak bu değişiklik noktasında onun kararını alacaktır.

Şimdi, bu saydığım sebeplerden dolayı, tekrar ifade etmek gerekirse Anayasa'nın 96'ncı maddesi, aynı şekilde Anayasa'nın 175'inci maddesi ve geçmiş dönemdeki uygulamalar ile 7 Nisanda alınan karar gereği bakanlarımızın genel vekâletle bu Anayasa değişikliğinde oy kullanmaları önünde herhangi bir mahzur bulunmamaktadır. Başkanlık Divanının kararı yerindedir, lehinde olacağımızı tekrar ifade etmek isterim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Muş.

Tutumum aleyhinde Sayın Mahmut Tanal konuşacak.

Buyurun Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Burada tartışma konusu, gizli oylamada bakanlar vekâlet kullanarak oy kullanabilir mi kullanamaz mı tartışması; ikinci tartışma, eğer bakanlar gizli oylamada vekâletnameyle oy kullanacak ise bu genel vekâletname mi olmalı özel vekâletname mi olmalı? Yani iki tartışma konusu var.

Ben burada bu iki tartışma konusunun ilk etabı olan, öncelikle, gizli oylamalar hangi hâllerde yapılabilir, onu anlatmak isterim. Anayasa değişikliği tekliflerinin oylanması Anayasa'nın 175'inci maddesinin birinci fıkrası, İç Tüzük'ün 94'üncü maddesi uyarınca; iki, Cumhurbaşkanı seçimi madde 102, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının seçimi İç Tüzük'ün 10'uncu maddesinin üçüncü fıkrası, aynı zamanda 94'üncü maddesi; milletvekilliğiyle bağdaşmayan bir görevden dolayı milletvekilliğinin düşmesiyle ilgili, Anayasa'mızın 84/3, İç Tüzük'ün 134'üncü maddesi.

Şimdi, gizli oylamanın amacı nedir? İlk önce hukuk literatüründeki hakları, bunu düşünmek lazım. Hukuk tarihinde mutlak haklar vardır yani şahsa bağlı mutlak haklar vardır. Şahsa bağlı mutlak hakları siz üçüncü bir kişiye devir, temlik edemezsiniz. İki, hukuktan nispi haklar vardır. Siz bu nispi hakları üçüncü şahıslara devir ve temlik edebilirsiniz.

Gizli oylamayla ilgili gizli oy hakkı şahsa bağlı, ondan ayrılamaz, ondan feragat edilemez, kişinin bizzat yapması lazım. Peki, bunun yaşamımızda, hayatımızda örneği var mıdır? Vardır. Örneğin evlenen arkadaşlarımız evlilik sözleşmesini eşile yaptırdı zaman orada vekâletnameyle evlilik sözleşmesi yapılabiliyor mu? Yapılamıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Neden yapılamıyor? Çünkü bu şahsa bağlı mutlak haktır. Siz bir başka şahsı vekâletnameyle gönderip “Benim adıma bu evlilik sözleşmesini yapabilir misiniz?” diyebilir misiniz? Kabul edilemez. Buradaki amaç, bu mutlak haktır; bu gizli oyu, o kişinin bizzat vermesi lazım. Burada da Anayasa'nın gizliliğiyle ilgili, bunun da asıl amacını... Yani niçin kanun koyucu burada “Gizli oy kullanmayı devredemezsin, vekâleten kullanamazsın...” Mantığı şu: Bir, genel başkandan korktuğu için, korkmaması için bu gizli oylama getiriliyor.

İki; parti disiplininden dolayı ihraç edilmemesi için bu gizli oylama getiriliyor.

Üç; dikkat edilirse gizli oylama dediğimiz... “Kabin” diyoruz, onun adı nedir? O kabine girmesi için bu getiriliyor.

Dört; kişinin herhangi bir baskı ve etki altında kalmaksızın vicdanıyla baş başa kalıp oy kullanma imkânını getiriyor.

Şimdi, olayın teorik açıklaması bu. Bu argümanları destekleyen hususları da yine ben epey... Parlamento hukukunda ne kadar kitap varsa hepsini tarayabilirsiniz. Yani, burada kamu görevlisi uzman arkadaşlarımız da var. Mesela, İç Tüzük'ün 86'ncı maddesi uyarınca son söz milletvekilinindir. 86'ncı maddesi uyarınca kanunun lehinde ve aleyhinde birer milletvekili çıkıp oyunun rengini söyleyebiliyor mu? Söyleyebiliyor. Peki, Anayasa değişikliklerinde İç Tüzük'ün 86'ncı maddesi uyarınca oyunun rengini? Yasaklamış. Niçin yasaklamış? Milletvekilleri baskı altında, etki altında kalmaması diye yasaklamış.

Ben şimdi burada Sayın Divana söylüyorum: Peki, mademki böyleyse, kullanabilecekse vekâletnameyle, İç Tüzük'ün 86'ncı maddesi uyarınca bana oyumun rengini belirtmek üzere söz verin o zaman.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sabah akşam “hayır” diyorsunuz.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Veremezsiniz. Niçin? Burada çünkü engellenmiş durumda. Bu açıdan, bu kabul edilebilir bir durum değil.

Değerli arkadaşlarımızın dayandığı Anayasa’nın 96’ncı maddesinin ikinci fıkrası şunu söylüyor: “Bir milletvekiline vekâlet verebilir.” Şimdi, değerli arkadaşlarımızın göstermiş olduğu vekâletnameleri ben de ibraz ediyorum. Bu ne diyor biliyor musunuz? “Aşağıda adları yazılı bulunan bakanlardan herhangi birine...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen, bir dakika ek süre veriyorum.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bakın, Anayasa’nın 96’ncı maddesinin ikinci fıkrası “Bir bakana...” diyor, herhangi bakana demiyor. Sizin yazmış olduğunuz vekâletnamede “Herhangi bir bakana...” diyor yani içinden seç seçebildiğini. Böyle bir şey olamaz arkadaşlar. Orada “Önceden belirtecek.” diyor. O, onu da kullanamaz, onunla ilgili emsal kararlar var mı? Siz nisan ayındaki mutabakat diyorsunuz. Bu mutabakat, bir, Anayasa’ya aykırı; iki, İç Tüzük’e aykırı; üç, mutabakatla ilgili diyorsunuz... Ben size şunu söyleyeyim: Kamu denetçisiyle ilgili, RTÜK’le ilgili, Kişisel Verileri Koruma Kuruluyla ilgili Anayasa’mızda, İç Tüzük’te gizli oylamayla seçilir diye hüküm var mı? Yok. O konuda bir teamül var ama bu konuda, geçmişte, mesela 2012’de, sayın hatip bahsetti, bunun tam tersine olan karar var. 1987 yılında, 1988 yılında var, hatta ve hatta özel vekâletnameyle ilgili de bir örnek size vereyim, bitireceğim Sayın Başkan, özür diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) – Geçmişte verilen, evet, 27 Kasım 2012 tarihinde “Kullanamaz.” diyor. 59’uncu Birleşim, 2003 tarihinde “Kullanamaz.” diyor. Burada özel vekâletname aranmış, özel vekâletnamesi aranan kimler?

BAŞKAN – Sayın Tanal, teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Bitiyor Sayın Başkan.

Özel vekâletname aranan kimler? Rahmetli Sayın Kemal Unakıtan, Çevre Bakanı Kürşat Tüzmen, Millî Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik yerine... Bunlar tek tek yazılmış durumda. Ama, bugüne kadar 1’inci oylamada ne yapıldı?

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Devamla) – Bunların hiçbirisi aranmadı. 1’inci oylamada vekâletnameyle kullanılan oyların hepsinin geçersiz sayılması lazım. Bu oylamanın yeniden yapılması lazım.

BAŞKAN – Sayın Tanal, teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Bundan sonra buna da izin verilmemesini istiyor, teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, usul tartışmasının başında söylediklerimi tekrar etmek istiyorum: Anayasa’nın 96’ncı maddesi... Anayasa’nın 96’ncı maddesi: “Bakanlar Kurulu üyeleri Türkiye Büyük Millet Meclisinin katılmadıkları oturumlarında kendileri yerine oy kullanmak üzere bir bakana yetki verebilir.” şeklindedir. Ve devam eder, der ki aynı fıkra: “Ancak bir bakan kendi oyuyla birlikte en çok 2 oy kullanabilir.”

Buradan Anayasa’nın değiştirilmesiyle ilgili, yine Anayasa’nın 175’inci maddesinin ikinci fıkrasını okuyoruz. İkinci fıkra diyor ki: “Anayasa’nın değiştirilmesi hakkındaki tekliflerin görüşülmesi ve kabulü, bu maddedeki kayıtlar dışında kanunların görüşülmesi ve kabulü hakkındaki hükümlere tabidir.”

Yani Anayasa'nın hiçbir yerinde, hiçbir kanun, tasarı veya teklifte bakanların başka bir bakan yerine vekâleten oy kullanmalarına bir kısıtlama getirmemiştir, buna Anayasa değişikliği teklifi de dâhildir. Ha, bu ikinci fıkrada söylenen kayıtları zaten hepimiz biliyoruz; 2 kez görüşülmesi, 2 görüşme arasında kırk sekiz saat olması ve oy oranlarının belli sayılar içinde bulunması.

Ben size bu tutumum konusunda hem Anayasa hükümlerine gönderme yaptım hem de Başkanlık Divanının 2 tane protokol kararını sizlere bilgi olarak sundum. Bu nedenle, gizli oylama dâhil tutumumu açıklıyorum ve Genel Kurulun oyuna sunacağım.

Gizli oylama dâhil bütün oylamalarda bakanların vekâletle oy kullanabileceği, bir bakanın 1'den çok bakana genel vekâlet vermesi durumunda ayrıca belli bir oylama ve oturum için özel bir vekâlet aranmayacağı, genel vekâletname yanında özel vekâletnamenin de verilebileceği ve bu durumda özel vekâletin esas olacağı ancak bir bakanın sadece 1 bakan için vekâleten oy kullanacağı şeklindeki tutumumu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu konuyla birlikte bu tartışma da Genel Kurulun bu kabulüyle sonlanmış bulunmaktadır.

Şimdi görüşmelerimize devam ediyoruz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde 5'i aynı mahiyette olmak üzere 7 önerge vardır, okutacağım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yıldırım, bir dakika...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

25.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, tutuklu 11 HDP milletvekilinin oy kullanma sürecine katılabilmeleri için bir çözüm bulunmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce usul tartışmasında aslında değerli bir tartışma yürüdü. Biz her ne kadar usul tartışmasında tutumunuz aleyhinde söz almış olsak bile, dikkatinizi çektiyse bu arkadaşlarınızın yani bakan arkadaşlarımızın oy kullanması aleyhinde oy kullanmış değiliz. Çünkü, her şekilde sayın bakanlarımızın mümkünse kendilerinin burada oy kullanma sürecine katılması, değilse bile... Çünkü, arkada biz sizinle birlikte diğer partilerimizin değerli grup başkan vekilleriyle görüşürken 3 bakanımızın vekâletnamesini gördüm, 2'si başbakan yardımcımız, 1'i bakanımız. 3'ü de Türkiye Cumhuriyeti devletini yurt dışında temsil etmek üzere, özel işleri için değil resmî işleri için bulunuyorlardı. Bundan daha tabii bir şey olamaz. Yani, bu arkadaşlarınız bir şekliyle bakanlıklarının planlamaları dâhilinde burada bulunmuyorlardı. Ve buradan hareketle, çok zorunlu bir sebep olduğu için, evet, böyle bir şey kabul edilebilir. Ancak, geçen hafta da ifade ettiğim üzere Sayın Aydın Genel Kurulu yönetirken, bugün yine söylüyorum: Bakın, Anayasa 83'ün ikinci fıkrasına göre aykırı bir şekilde kendi iradeleri dışında tutuklanan 2'si eş genel başkanımız, 2'si grup başkan vekilimiz, 11 milletvekilimiz burada bu yasama sürecini zenginleştirmek üzere ve yasama tekniği açısından da buraya katkı vermek üzere katılmıyorlar. Bu, kendi iradeleriyle gerçekleşmiş bir şey değildir. İsterlerse söz konusu bakanlar, siz de çok iyi biliyorsunuz ki, programlarını iptal edebilirler. Çünkü, Anayasa değişiklik paketinin bu Genel Kurulda görüşülmesi takvimini daha çok, iktidar partisi belirliyor ve buradan hareketle şunu ifade edelim: Bakın, erteleyip kendileri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen, bir dakika daha süre veriyorum, uzatmayacağım daha sürenizi.

Buyurun.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Biz bütün bakanlarımızın ve milletvekillerimizin, kendi iradeleri dışında bir engel çıkarılmadığı sürece aynen genel, yerel seçimler ve referandumlarda bütün yurttaşlarımızın en yüksek oranda oy verme işlemlerine katılmasını arzuladığımız üzere, bütün vekillerimiz burada oylamalara katılmalıdır.

Buradan hareketle, ben Genel Kurula ara vermenizi; Sayın Adalet Bakanımız buradayken arkada bu konuya, milletvekili arkadaşlarımızın burada oy kullanma sürecine katılmalarına bir çözüm bulunmasını talep ediyorum. Çünkü, kendi iradeleri dışında buradan alıkonulmuşlardır ve alıkonulma süreçleri de Anayasa 83'ün ikinci fıkrasına aykırı gerçekleşmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yıldırım.

Siz bu görüşmeleri Sayın Adalet Bakanıyla Meclis gündemine hâkim olurken de görüşebilirsiniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir dakikaya ihtiyacım var.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özel.

26.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, CHP Grubunu tüm Türkiye'yle birlikte "rejim değişikliğine karşı ayakta" eylemine davet ettiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, bugün ayın 18'i ve saat 18.00. Cumhuriyet Halk Partisi Grubunu tüm Türkiye'yle birlikte ayakta bu rejim değişikliğine direnmeye ve buna karşı ayakta eylemine davet ediyorum.

(CHP milletvekillerinin ayağa kalkması, CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Süreniz nedir?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir dakika.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, siz devam edin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bu eylemde Cumhuriyet Halk Partisi yalnız değildir. Urfa Balıklıgöl'de, Bursa Ulu Cami önünde...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, ara veremezsiniz. Siz devam edin lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...Samsun Çiftlik Caddesi'nde, Manisa Sekiz Havuzu'nda...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, siz lütfen devam edin. Lütfen devam edin işleme.

BAŞKAN – Sayın Muş, lütfen...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, lütfen devam edin, onlar ayakta durabilirler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...Ankara Hergele Meydanı'nda, Antalya Kale Kapısı'nda, 81 ilin meydanlarında, sokaklarında, kahvehanelerinde milletimiz bizlerle birlikte rejim değişikliğine karşı ayakta. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Meclis eylem yeri değildir Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Burada eylem yapamazsınız. Burası yasama yeri. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Ayakta eylem yapma yeri değil burası.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tamam, ayakta duruyorsunuz ama lütfen gürültü yapmayın, işlemime devam edeceğim. Lütfen... Siz ayakta bekleyebilirsiniz, ben işlemime devam edeceğim.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447 ve 447'ye 1'inci Ek) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde beşi aynı mahiyette olmak üzere yedi önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447'ye 1'inci ek sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, çekiyoruz...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, ben sözümü bitirmedim.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, siz sözünüzü bitirdiniz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Eğer müsaadeniz olursa bir hususu...

BAŞKAN - Ben size cevap verdim ve Sayın Özel'i dinledim. Size dedim ki cevap olarak: Görüşmeler devam ederken siz bu konulu talebinizi Sayın Bakanla görüşebilirsiniz. Ben bu Meclisi idare etmek durumundayım, lütfen.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Eğer müsaadeniz varsa ben bu hususta düşüncemi ifade etmek istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen siz Bakanla konuşun.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Söylediniz bunları ama Sayın Yıldırım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, başka bir şeyden söz ediyorum Sayın Başkan. Bakın...

BAŞKAN – Neden söz etmek istiyorsunuz, söyleyin, ona göre söz vereceğim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Söyleyeyim, tamam.

Arkadaşlarımızın burada oy kullanma imkânlarını sağlama ve teminat altına alma sorumluluğu Sayın Adalet Bakanının yetkisinde değil...

BAŞKAN – Buyurun, konuşun.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, yetkisinde değil diyorum.

BAŞKAN – E kimin yetkisinde?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sizin yetkinizdedir. Ama tutuklu olma hâlleri kendisiyle alakalıdır. Ya değilse arkadaşlarımızın burada oy kullanmasını sağlayacak olan merci sizsiniz, Başkanlık Divanınızdır. Bu temelde, bu arkadaşlarımızın eğer oy kullanmasını sağlamazsanız bu Anayasa değişikliği paketinin, İç Tüzük'e de Anayasa'ya da uygun görüşülmesini sağlamış olmazsınız. Ya değilse, ileriki süreçlerde tekrar söz alıp bu arkadaşlarımızın burada bulunmayışı üzerinden geliştirdiğiniz tutuma dair de ben usul tartışması açmak zorundayım.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bu sebeple, bakın, oy kullanmaları sizi ama tutukluluk hâlleri ise Adalet Bakanını ilgilendiren bir durum.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, şu anda arkadaşlarınız tutuklu, bir yargı süreci var. Benim Başkanlık Divanı olarak bu yargı sürecine müdahale etmemi mi istiyorsunuz? Bu yetkiyi ben nereden alacağım?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, yetki şurada; Anayasa 83’ün ikinci fıkrası...

BAŞKAN – Lütfen, rica ediyorum... Lütfen...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, siz...

BAŞKAN – Ben tutukluluğa itiraz... Yapamam, yerine getiremem bunu.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir usul yok.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Şimdi, o zaman size soruyorum Sayın Başkan: Şu anda bir milletvekili olarak, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, sizi bu konuda daha dinleyemeyeceğim çünkü benden yetkim olmayan bir şeyi talep ediyorsunuz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Önergeler okunacak.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, Sayın Başkan, bakın, sizden farklı bir yetkileri var mı? Sizinle aynı haklara sahip mi değil mi, ben bunu soruyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, lütfen işleme devam edin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Oylamaya geçin Sayın Başkan.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Önergeler okunacak.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sayın milletvekilleri; bağırmayın, duymuyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Şimdi, sizinle, benimle aynı haklara sahip olan kişilerden söz ediyorum.

BAŞKAN – Sorun o değil.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sorun ne peki Sayın Başkan?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Başkan, ne hâkim ne savcı.

BAŞKAN – Sorun, bu noktada Divan olarak benim bir şey yapamamamdır. Benim böyle bir yetkim yok.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, ne münasebet Sayın Başkan!

BAŞKAN – Ben yargıya müdahale edemem Sayın Yıldırım, lütfen.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Anayasa’ya aykırı bir iş yapıyoruz biz burada.

BAŞKAN – Yargıya müracaat edin o zaman, ben bir şey yapamam bu konuda.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, ben bu durumda usul tartışması talep ederim.

BAŞKAN – İtiraz edersiniz o zaman, itiraz edersiniz, şu anda ben bir şey yapamam.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Şimdi, Sayın Başkan, o zaman, size bir tek soru soruyorum: Az önce Sayın CHP Grup Başkan Vekilinin açmış olduğu usul tartışması mı çok önemli bir noktaya tekabül ediyor, benim talebim mi? Sizin takdirinize sunuyorum Sayın Başkan.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Önergeler okunacak.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Şimdi, o, sayın bakanları soruyor. Bakanlara dair İç Tüzük, Anayasa bir imkân sunuyor ama benim sunduğum tümüyle sizin inisiyatifinizdeki bir...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, lütfen Tüzük'ten bana okur musunuz bu benim inisiyatifimde olan maddeyi; lütfen, okur musunuz?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Hayır, ben Anayasa 83'ün ikinci...

BAŞKAN – Anayasa'yı da okuyun, ne yapabilirmişim acaba merak ediyorum.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tabii okuyorum, hemen okuyorum: “Seçimden önce ya da sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili...” Bakın, “Seçimden önce ya da sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili Meclisin kararı olmaksızın sorguya çekilemez, tutuklanamaz, yargılanamaz.” Sayın Başkan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Dokunulmazlıklar niçin kaldırıldı?

BAŞKAN – Dokunulmazlık kararı var bu Meclisin aldığı, dokunulmazlıkları kaldırıldı.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bu Meclis tutuklama kararı mı aldı Sayın Başkan?

BAŞKAN – Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bakın, siz hukukçusunuz, hem de iyi bir hukukçusunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bu Meclis tutuklama kararı aldı mı?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Yargılamanın önü açıldı burada.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bakın, Anayasa çok açık diyor ki: “Meclis dışında tutuklanamazlar.” Siz, şimdi, bu Meclisin tutuklama kararı aldığını mı iddia ediyorsunuz? Çok açık soruyorum Sayın Başkan, açık soruyorum.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Anayasa niye değişti burada?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir usul yok.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, bakın, usul tartışmasının Meclisi yöneten bir başkan veya başkan vekilince hangi konularda yapılacağına ilişkin bir açıklama vardır 63'üncü maddede fakat sizin bu söylediğinizin benim tutumumla ilgisi yok.

Anayasa'nın 83'üncü maddesini bana söylüyorsanız, bu milletvekillerinin dokunulmazlıkları kaldırıldığı için, şu anda, tutuklandılar. Yani bu bizim inisiyatifimizde olan bir şey değil. Okuduğunuz 83'üncü maddede bu konuda başkana veya başkan vekiline bir görev veriliyor mu? Söyler misiniz lütfen, tarif eder misiniz?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, o zaman bilginizde olmayan bir hususu sizin bilginize sunuyorum.

Geçen hafta siz Meclisi yönetmezken arkadaşlarımızın her biri ayrı ayrı, 11 milletvekili, Başkanlık Divanına burada bulunmak istediklerini, bu maddeler üzerinde konuşmak istediklerini ve oylamalarda oy kullanmak istediklerini yazılı olarak kendi ıslak imzalarıyla beyan etmişlerdir. Şimdi, sizin inisiyatifinizde mi bunun gereğini yapmak, değil mi? Bugüne kadar herhangi bir cevap vermiş değilsiniz. Bunu müzakere etmek üzere ve tutuklu olmaları hasebiyle de Adalet Bakanımızla birlikte bu konuyu tartışmaya davet ediyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, lütfen oylamaya geçin.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Başkan ne hâkim ne de savcı.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, şu anda vekâlet bende olmadığı için bu dilekçeye uygun da karar verme yetkisi bende değil.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Neyin vekâleti Sayın Başkan?

BAŞKAN – Şu anda biliyorsunuz Millet Meclisi Başkanımız rahatsız ve vekâleti başka bir arkadaşımızda.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Anlamadım.

BAŞKAN – E, bilmiyorsanız o zaman öğrenip geleceksiniz Sayın Yıldırım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET YILDIRIM (Muş) – Nasıl Sayın Başkan?

BAŞKAN – E, öyle.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Siz devam edin Sayın Başkan.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Vekâlet sizdeyse siz oradasınız.

BAŞKAN – Vekâlet bende değil.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Kimde peki Sayın Başkan?

BAŞKAN – Vekâlet bende değil.

Meclis Başkanı yurt dışında olduğu zaman veya herhangi bir nedenden dolayı görevinden uzakta kaldığı süre içinde 4 Meclis başkan vekilinden birine vekâlet verir.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tamam.

PERVİN BULDAN (İstanbul) – Bize hiç vekâlet vermedi şimdiye kadar, hep size verdi.

BAŞKAN – Şu anda vekâlet bende değil. Ben şu anda sadece Genel Kurulu yönetiyorum, lütfen gündemimi engellemeyin.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, ben Genel Kurulla alakalı bir talepte bulunuyorum size, Genel Kurul çalışmalarıyla alakalı bir talepte bulunuyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, lütfen devam edin.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, bakın, 63’üncü maddeyi açın, okuyun. Ne yazıyor İç Tüzük 63’te?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, olmayan bir usul uygulanıyor şu an burada.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tamam, okuyorum.

BAŞKAN – Yani, tamam, böyle usul tartışmasını açıyorsunuz ama biraz anlamlı olsun lütfen.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, az önceki tartışma kadar anlamlı değil mi sizce bu?

BAŞKAN – Değil çünkü şu anda bizi ilgilendiren ve benim yetkim dahilinde olan bir şey değil.

AHMET YILDIRIM (Muş) – O zaman az önce niye bizi arkaya çağırdınız Sayın Başkan?

BAŞKAN – Bakın, “Görüşmeye yer olup olmaması...” Var mı böyle bir şey? Yok. “...Başkanı gündeme veya Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usullerine uymaya davet...” Var mı? Yok. “... bir konuyu öne alma veya geriye bırakma gibi usule ait konular...” Var mı? Yok.

AHMET YILDIRIM (Muş) – İşte tam da bu madde, tamam, bu cümle.

BAŞKAN – Ben neye göre açacağım usul tartışmasını?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Arkadaşlarımızın, bu Parlamentonun 11 üyesinin dilekçesi sizin Divanda duruyor.

BAŞKAN – Bizim Divanda durmuyor, Başkanlıkta duruyor. Başkanlık karar verir, biz uygularız, lütfen!

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, dilekçelerimiz var sizde.

BAŞKAN - Tamamlanmamış bir işlem var. Bu konuyu tartışmak istemiyorum Sayın Yıldırım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, lütfen devam edelim.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – İşleme devam edelim efendim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – O zaman Sayın Başkan, ben usul tartışması talep ediyorum.

BAŞKAN – Yok ama uymuyor.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Nasıl uymuyor Sayın Başkan?

BAŞKAN – Uymuyor 63’e, bak, uymuyor.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bakın, bir de arka sayfayı çevirin.

BAŞKAN – Çevir.

AHMET YILDIRIM (Muş) – “Bu yolda bir istemde bulunursa...” Arkadaşlarımızın istemi var sizden.

BAŞKAN – Ama o koşullara uygun bir istemde bulunursa Sayın Yıldırım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tamam Sayın Başkan, bakın, şu konuda istemde bulunuyorlar: Bir konuyu öne alma ya da geriye bırakma konusunda istemleri var.

BAŞKAN – Söylediğiniz orada nereye uyuyor, söyleyin, açacağım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Nasıl?

BAŞKAN - Madde 63’ün ilk fıkrasında şu tutumunuz nereye uyuyor söyleyin, yapacağım.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Başkanım, önerge işlemi bitmeden açamazsınız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Başlayan bir işlem var Sayın Başkan.

AHMET YILDIRIM (Muş) – “Bir konuyu öne alma veya geriye bırakma...”

BAŞKAN - Böyle bir şey var mı?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Var tabi Sayın Başkan.

BAŞKAN – Maddeyi kasteder, tasarıyı ve teklifi kasteder o, bir konuyu değil.

AHMET YILDIRIM (Muş) – O zaman oylamaya geçildiği anda mı bunu talep edeyim, bir konuyu öne alma ya da geriye bırakma hususunda?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Başkanım, işlem başlattınız.

BAŞKAN – Yani, anlatamıyorum. Şunun kararı şu anda bizde değil; ne bu kâtip üyelerde ne de bende.

Sayın Yıldırım, her şeyin bir tahammülü var, lütfen!

AHMET YILDIRIM (Muş) – Nereye gidelim? Nüfus ve vatandaşlık...

BAŞKAN – Meclis Başkanlığına gidin.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ne münasebet Sayın Başkan?

BAŞKAN – Evet, öyle bir münasebet.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Yoksa nüfus müdürlüğüne mi gidelim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Başkanım, önergeye devam edelim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Lütfen işleme devam edin.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, rica ediyorum, bakın, İç Tüzük ve Anayasa açık. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, daha sonra yine söz alır, yine talep ederim.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, usul tartışması açmayacağım.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, o zaman beş dakika ara verin, bu konuyu konuşalım.

BAŞKAN – Usul tartışması açmayacağım, lütfen!

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tamam, usul tartışmasından önceki talebimi yerine getirin ya da...

BAŞKAN – Getiremem çünkü yetkim yok.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkanım, işlem başlattınız, lütfen işlemi tamamlayalım.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Başkanım, o zaman işleme devam edelim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir usul yok, lütfen işleme devam edin.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, bakın, ben, Anayasa ve İç Tüzük dayanakları çerçevesinde talep ediyorum. Tekrar talep edeceğim Sayın Başkan, bilginiz olsun.

BAŞKAN – Önergeyi tekrar okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447'ye 1'inci Ek sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çekiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler çekilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, özür dilerim...

BAŞKAN – Bakın, sayın milletvekilleri, sizden bir şey rica edeceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır...

BAŞKAN – Bakın, lütfen...

Siz konuşurken ben mümkün olduğu kadar sizin sözünüzü kesmiyorum. Lütfen, sizler de ben bir işleme başladığım zaman, kâtip üyelerime bir belge, bir madde okuttuğum zaman benim sözümü kesmeyin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sorun yok da...

BAŞKAN – Şu anda işleme başladık...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aslında, Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Şu anda işleme başladık...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama Sayın Başkan, yüzde 99 haklısınız, yüzde 1'lik kısımdayız.

Şimdi, verilen önergeyi, kendi önergesini Ramazan Can çekti, tamam.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Diğerleri burada.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Diğer 5 arkadaşımız...

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Burada efendim, hepsi burada.

BAŞKAN – Hepsi burada.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Buradayım efendim, buradayım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yahu, görelim, nereden biliyorsunuz?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Okunsun efendim, buradayız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, efendim, önergeler tek imzalı.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Burada arkadaşlarımızın hepsi ya, kendi iradeleriyle çeksinler.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Buradayım efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, çok basit bir şey söylüyorum, çok basit.

BAŞKAN – Arkadaşlar kalktı, gördüm.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, Sayın Başkan...

BAŞKAN – El kaldırdılar, gördüm Sayın Özel, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, yahu...

BAŞKAN – Lütfen okuyun, lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakın, bir isim okuyacaksınız, burada mı göreceğiz, bu kadar.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Buradayız efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bakın, bir isim, o kadar basit.

BAŞKAN – Peki, tek tek oylayalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Oylamaya gerek yok.

BAŞKAN – Oylama değil; tek tek oku, tek tek oku.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Buradayız efendim, okuyun, tamam, çağırın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Doğrusu bu efendim.

BAŞKAN – Tamam, peki.

Okutuyorum:

Diğer önergenin imza sahibi:

Ali Ercoşkun

Bolu

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Çekiyorum.

BAŞKAN – Çekilmiştir.

Diğer önergenin imza sahibi:

Osman Aşkın Bak

Rize

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çekiyorum.

BAŞKAN – Çekildi.

Diğer önerenin imza sahibi:

Halil Eldemir

Bilecik

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Çekiyorum.

BAŞKAN – Çekildi.

Diğer önerenin imza sahibi:

Yılmaz Tunç

Bartın

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çekiyorum.

BAŞKAN – Çekildi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam, bu kadar.

BAŞKAN – Tamam, peki.

Diğer önereleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447/Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/1/2017

Osman Baydemir

Meral Danış Beştaş

Şanlıurfa

Adana

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447/Ek 1 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Özgür Özel

Engin Altay

Levent Gök

Manisa

İstanbul

Ankara

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Muharrem Erkek

Bursa

Çanakkale

BAŞKAN – Okunan son önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MURAT ALPARSLAN (Ankara) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Çanakkale Milletvekili Sayın Muharrem Erkek konuşacak.

Buyurun Sayın Erkek. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa değişikliği teklifinin ikinci tur görüşmelerinde 1'inci madde üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Rejim değişikliği içeren ve bize göre kesinlikle meşru olmayan bu teklifi Gazi Meclise sunan imza sahiplerine seslenmek istiyorum: Değerli milletvekilleri, 2002’de tek başına iktidar oldunuz ve bir cemaatle ortak menzile doğru paralel bir şekilde yürüdünüz, bir çeteye devletin tüm kurumlarını teslim ettiniz ve ciddi yanlışlar yaptınız, Cumhuriyet Halk Partisinin uyarılarını hiç dikkate almadınız. 2010 referandumunda milletin size verdiği güveni ve yetkiyi kötüye kullandınız ve maalesef yargıçların bir tek efendisinin hukuk olduğunu unuttunuz, yine ciddi yanlışlar yaptınız. Ergenekon, Balyoz, Oda TV, bütün davalarda haklı uyarılarımızı hiç dikkate almadınız, yanlışlar yapmaya devam ettiniz. Avrupa Birliğiyle ilişkilerde yanlışlar yaptınız, dış politikada, Suriye’de temel yanlışlar yaptınız, uyarılarımızı dikkate almadınız, Orta Doğu’nun kanlı terörünü içimize soktunuz, gencecik evlatlarımızı, çocuklarımızı maalesef kaybettik.

Değerli milletvekilleri, yanlış yapmaya devam ediyorsunuz ve bugün, çok daha büyük bir yanlışla bilinçli ya da bilinçsiz olarak imza atıyorsunuz. Eğer bu paket, eğer bu rejim değişikliği içeren teklif yürürlüğe girse ve yasalaşırsa artık ülkemizde bir tek kişi özgür olacak değerli milletvekilleri, bir tek kişi; o da seçilen Cumhurbaşkanı, yürütenin başı olarak. Oysa, biz bütün bir toplumun ve toplumdaki her bireyin özgürlüğünü savunmak zorundayız.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) - Ben ezelden beridir hür yaşıyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, laf atmayın lütfen.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - 1789 İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi’nin ünlü 16’ncı maddesi “Kuvvetler ayrılığının olmadığı bir toplumda anayasa yoktur.” diyor. Evet, bu paket yürürlüğe girse belki anayasalı bir devlet oluruz ama anayasal bir devlet, bir hukuk devleti kesinlikle olamayız değerli milletvekilleri. (CHP sıralarından alkışlar)

Avrupa’da toplumların uluslaşma sürecinde, modernleşme sürecinde parlamentolar hep temel özne oldular. Amerika’da “zavallı Obama” sözü yasama ve yargı organlarının başkana karşı gücünü gösteren bir sözdür. Bizim Türkiye Cumhuriyeti’mizin de temel öznesi her zaman Gazi Meclis olmuştur değerli milletvekilleri.

Sizin içinizden bir isim, Anayasa Hukuku Profesörü Osman Can, eski milletvekiliniz, bakın, ne diyor: “Uzun süredir siyasal işleyişin merkezi olmaktan uzaklaşmış Meclis, artık hukuki olarak da işlevini önemli ölçüde yitirecektir.” Çok doğru bir tespit. Biz buna müsaade etmemeliyiz değerli milletvekilleri.

Mustafa Kemal Atatürk, millî kurtuluş mücadelesinden zaferle çıkmasına ve tek adam durumunu fiilen tesis etmesine rağmen, 1924 Anayasası’nda egemenliği ulus adına kullanmaya tek yetkili organ Meclis olarak tescil edilmiştir. Tek adama uygun bir anayasa yapılmamıştır. Şimdi, fiilî hukuksuzluk durumuna bir meşruiyet kazandırılmak isteniyorsa, bu, meşru, haklı bir talep değildir değerli milletvekilleri.

Değerli milletvekilleri, bakın, biz milletin vekilleri olarak bu yüce Meclis çatısı altında eğer milletin haklarını koruyamazsak, milletin egemenliğini koruyamazsak o zaman bu süreçte millet mutlaka ayağa kalkacaktır değerli milletvekilleri. Evet, üniversiteler ayağa kalkacak, gençler, öğrenciler ayağa kalkacak, sendikalar, barolar, odalar ayağa kalkacak, işçiler, memurlar, emekliler, emekçiler ayağa kalkacak ve bu otoriterleşme sürecine, bu tek adam sürecine mutlaka “Dur.” diyecektir Değerli milletvekilleri. (CHP sıralarından alkışlar) Akıl, vicdan ayağa kalkacak değerli milletvekilleri, eşitlik, özgürlük, adalet, kardeşlik ayağa kalkacak; Meclis mi saray mı? Meclis mi saray mı? Onurlu bir toplum ayağa kalkacak ve ne diyecek milletvekilleri biliyor musunuz size: “Özgürlük”, “Özgürlük” diyecek,

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447/Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/01/2017

Meral Danış Beştaş (Adana) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MURAT ALPARSLAN (Ankara) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Şanlıurfa Milletvekili Sayın Osman Baydemir konuşacak.

Buyurun Sayın Baydemir. (HDP sıralarından alkışlar)

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri ve bizleri ekranları başında izleyen, Türk'üyle, Kürt'üyle, ötekisiyle, emekçisiyle, işsiziyile, hepinizi ısrarla ve inatla saygıyla, sevgiyle, hürmetle selamlıyorum, ısrarla ve inatla hayırlı akşamlar diliyorum, ısrarla ve inatla barış için, eşitlik için, özgürlük için, adalet için hayırlarda buluşmaya bir kez daha davet ediyorum, bir kez daha davet ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, saygıdeğer parlamenterler; düşünün, bir sistem var ki elinizde, o sistem kendi eliyle kendisini lağvediyor. Bu nasıl bir akıl tutulmasıdır?

Müsaadenizle, ben, bir kez daha ısrarla ve inatla, sizleri aklın, vicdanın ve demokratik etiğin yoluna davet etmek istiyorum. O da şudur ki “Ben insanım.” diyen herkesin açık yüreklilikle ifade edebileceği bir realite vardır. Bugün, hem ülkemizde hem de Orta Doğu’da çağımızın en büyük hastalığı, çağımızın en büyük kanseri savaştır, çatışmadır, ölümdür, gözyaşındır. Çağımızın bu hastalığıyla mücadele etmenin yolu ve yöntemi, bu hastalığı oluşturan, bu hastalığa neden olan zemini yani tekçilikle ısrar zeminini çoğulculukla derman etmemiz gerekirken bir kez daha tekçiliği dayatıyoruz, bir kez daha tekçiliği dayatıyorsunuz.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Siz kendi tekçiliğinize bakın.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Çok açık ve net söylüyorum: Bu, bugün bu toplumun acı çekmesine yol açan hiçbir sorunumuzun dermanı değil; bu olsa olsa demokrasinin fermanıdır ve bu olsa olsa acılarımızın, travmalarımızın katmerlenerek devam etmesi anlamına gelir.

1982 cunta Anayasası’nı ve onun lafzı ve yorumunu bugünkü bu değişiklik teklifiyle birleştirdiğinizde, âdeta Hitler’in ruhuna, Saddam’ın ruhuna, Baas rejiminin ruhuna açık bir davet, açık bir davetiye vardır ve emin olun, bu davetten hiçbirimiz ama hiçbirimiz özgürlüğü, eşitliği, adaleti tatma imkânına sahip olamayacağız. Bugün ülkede hâkim olan kötülük hâlinin, kurumsallaşması anlamına, manasına geliyor bu değişiklik teklifi.

Ben, siyasi parti liderlerini, bütün parlamenterleri, 15 Temmuz cunta girişimi sonrası âdeta kurucu Meclis perspektifiyle nasıl ki ortak paydada buluştusak bir kez daha ortak paydada buluşmaya davet ediyorum ve her birinizi atmış olduğunuz imzaya sahip çıkmaya davet ediyorum. Bakın atmış olduğunuz imza neyi içeriyor: “Dört parti olarak farklı görüşlerimiz olsa da hepimiz tüm milletvekillerimizle, tüm teşkilatlarımızla millî iradenin yanındayız, millî iradeye hep birlikte sahip çıkıyoruz ve ebediyen sahip çıkacağız.” İşte, bu teklif, millî iradenin bir kez daha yok olmasını beraberinde getirecektir ve millî iradenin bir parçası olan, on milyonlarca insanı temsil eden Eş Genel Başkanlarımız Sayın Selahattin Demirtaş, Sayın Figen Yüksekdağ, Sayın İdris Baluken ve diğer milletvekillerimiz, millî irade şu anda nerede? (HDP sıralarından alkışlar)

Eğer bu teklif yasallaşırsa, anayasallaşırsa emin olunuz ki bir parti devleti inşa etmiş olursunuz, emin olun ki milletin iradesi önünde engel olan yüzde 10 barajına yüzde 50 barajını eklemiş olursunuz.

Ben bir kez daha Türk halkını, Kürt halkını, Ermenileri, Süryanileri, mütedeyyinleri, laikleri, bir kez daha bu ülkenin geleceği için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika daha süre veriyorum, tamamlayın.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) - ...birlikte yaşam için, eşitlik için “Hayır”da buluşmaya ve bir dikta rejiminin inşası önünde hep birlikte demokratik yol ve yöntemlerle karşı durmaya davet ediyorum. Gelin “Hayır”larda buluşalım, gelin çocuklarımıza, gelecek kuşaklara barışı miras bırakalım, gelin bir kez daha kurucu meclis perspektifiyle hareket edelim ve bu ülkenin Kürt’ünün de, Türk’ünün de, Alevi’sinin de, Sünni’sinin de tümünün içerisinde yer alacağı yeni bir anayasayı, barışın anayasasını hep birlikte inşa edelim.

En derin saygılarımı sunuyorum, “Hayır”lı akşamlar diliyorum, “Hayır”lı gelecekler diliyorum. Yaşasın özgürlük, eşitlik, adalet! “...” (x)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Baydemir.

Önergeyi oylarınıza sunacağım...

III.- YOKLAMA

(HDP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

AHMET YILDIRIM (Muş) – Yoklama talebimiz var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yalnız yoklama talebi var.

Sayın Yıldırım, Sayın Buldan, Sayın Sancar, Sayın Danış Beştaş, Sayın Tan, Sayın Yıldırım, Sayın Yiğitalp, Sayın Kaya, Sayın Atalan, Sayın Doğan, Sayın Özgökçe, Sayın Uca, Sayın Özkan Çelik, Sayın İrgat, Sayın Gaydalı, Sayın Baydemir, Sayın Dora, Sayın Önlü, Sayın Toğrul, Sayın Yıldırım.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447 ve 447’ye 1’inci Ek) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Bütün milletvekillerinden özellikle şu ricada buluyorum: Bir kere, herkes lütfen yerine otursun. Görevli arkadaşların dışındaki herkes lütfen yerlerine otursunlar, rica ediyorum. Divan üyesi arkadaşlar görevlidir, lütfen yerlerinde yer alsınlar.

Sayın Şahin, lütfen yerinize oturun musunuz.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Sayın Filiz, bütün arkadaşlar, lütfen yerlerine oturabilir mi.

Herkes lütfen yerine otursun, şimdi bir açıklama yapmak zorundayım.

Sayın milletvekilleri, şimdi teklifin 1'inci maddesinin gizli oylamasına başlıyoruz.

Gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını arz ediyorum: Komisyon ve Hükûmet sıralarında yer alan kâtip üyelerden Komisyon sırasındaki kâtip üyeler, Adana'dan başlayarak Denizli'ye kadar -Denizli dâhil- ve Diyarbakır'dan başlayarak İstanbul'a kadar -İstanbul dâhil- Hükûmet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir'den başlayarak Mardin'e kadar -Mardin dâhil- ve Mersin'den başlayarak Zonguldak'a kadar -Zonguldak dâhil- adı okunan milletvekilini.... (Gürültüler)

Sayın milletvekilleri, biraz sessiz olabilir misiniz. Yani her kürsüye çıkan bu işin çok önemli olduğunu söylüyor ama işi icra ettiğimiz zaman bir gürültü içinde işlemimizi yapamıyoruz, lütfen.

...ad defterinde işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verilecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır.

Bildiğiniz üzere, bu pullardan beyaz olan kabul, kırmızı olan ret, yeşil olan ise çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye, adını ad defterine işaretlettikten sonra ve kâtip üyeden üç yuvarlak pul ile oylamaya özel bastırılan mühürlü zarfı aldıktan sonra kapalı oy verme yerine girecek, oy olarak kullanacağı pulu burada zarfın içerisine koyacak ve diğer iki pulu ise ıskarta kutusuna atacaktır. Bilahare, oy verme yerinden çıkacak olan üye, oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulan, benim sağımda ve solumda bulunan oy kutularına atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekillerine pul ve zarf verilmeyecektir.

Sayın milletvekilleri, ilini okuduğumuz sayın milletvekilinin her iki tarafta da kalabalık yapmadan sıraya girerek okuduğum biçimde oylarını kullanmalarını rica ediyorum ve Adana ilinden gizli oylamaya başlıyoruz.

(Oyların toplanmasına başlandı)

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Sayın Başkan, ismi okunmayanlar da geliyor.

BAŞKAN – Sayın milletvekili, lütfen... Takip ediyoruz biz.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Diyarbakır

Nursel Aydoğan...

FELEKNAS UCA (Diyarbakır) – Rehin.

İdris Baluken...

FELEKNAS UCA (Diyarbakır) – Rehin.

Çağlar Demirel...

FELEKNAS UCA (Diyarbakır) – Rehin.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Sayın Başkan, kabinlere girmiyorlar.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, milletvekilleri gayet sakin oy kullanıyorlar. Problem yok, ben buradan izliyorum.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Kabinlere girmiyorlar Sayın Başkan!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bakıyorum ben, lütfen...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, gizliliği ihlal ediyorlar!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, kurallara uyalım lütfen.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – O zaman kabinleri kaldırın, kaldırın kabinleri! Kardeşim, on beş gündür koca adamlara bir oy kullanmayı öğretemedik ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Efendim, örneğin Salih Fırat dümdüz geçti, açık oy kullandı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bir dakika... Okuduğum usule uygun oy kullanmanızı rica ediyorum. Lütfen...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, kutuların önünde fotoğraf çekirtmemeye de özen gösterin lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Açık oy kullanılıyor Sayın Başkan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Naci Ağbal dümdüz geçti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bak, bak, bak, bak!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen oy kullanmayan milletvekilleri yerinde otursun! Lütfen...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

LEVENT GÖK (Anakara) – Sayın Başkan, kimse girmiyor kabine, kimse girmiyor kabine! Sayın Başkan, kabinlere kimse girmiyor!

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Levent Bey, sen rahat ol!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şaban Dışlı kabine girmeden kullandı!

Bitlis milletvekilimiz Sayın Vedat Demiröz dümdüz geçti, açık oy kullandı.

Galip Ensarioğlu Bey dümdüz geçti, dümdüz; dışarıda kullandı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen herkes yerine oturabilir mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – İstanbul Milletvekili Osman Bey açık geçti.

BAŞKAN – Başladığımız gibi devam edelim lütfen. Daha sakın sakın oyumuzu kullanalım lütfen.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İsmet Uçma açık oy kullandı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, açık oy kullanıyorlar, bakın bakın!

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sayın Başkan, kabine girmiyorlar Sayın Başkan!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Nerede yazıyor, nerede yazıyor “kabin”?

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Açık oy kullanıyorlar Sayın Başkan!

(AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

MUSA ÇAM (İzmir) – Bekir Bozdağ girmede kabine, girmede Bekir Bozdağ.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Açık oy kullanılıyor Sayın Başkan, açık oy.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Mustafa Köse Açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Fatih Şahin açık oy kullandı.

Sayın Abdulhamit Gül Açık oy kullandı.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Açık oy kullanılıyor Sayın Başkan.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hilmi Bilgin açık...

Gökçen Hanım açık oy kullandı.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Açık oy kullanılıyor Sayın Başkan, kabine girilmiyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

AKIN ÜSTÜNDAĞ (Muğla) - Başkan, kabine girmiyorlar.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oyunu kullanan sayın milletvekilleri ya yerlerine otursunlar ya da kulislere çıksınlar lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çiğdem Karaaslan, Samsun, açık oy...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Osman Aşkın Bak aleni oy kullandı, apaçık.

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan milletvekili arkadaşlar, sol tarafı boşaltır mısınız lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Anayasa Komisyonu üyesi Kemalettin Yılmaztekin açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Süleyman Soylu oyunu Ramazan Can’a göstererek kullandı.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – İçişleri Bakanı açık oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Bakanımız Süleyman Soylu kabin dışında oyunu Ramazan Can’a göstererek kullandı.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ben de baktım, hiç öyle bir şey yok. Sayın Süleyman Soylu oyunu gizli bir şekilde kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Süleyman Soylu’yu yemin etmeye davet ediyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sadece iftira ve ithamdan ibaret.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Akif Çağatay Kılıç oy kullanma sırasında İç Tüzük’e ve Anayasa’ya uygun davranmıyor, açık kullanıyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – İftira atıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Öznur Çalık da açık oy kullanıyor. Sayın Fikri Işık açık oy...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Doğruyu söylemiyorlar. Açık oy kullanan yok. Oyların rengini hiç kimse görmüyor. Kayıtlara geçsin, oyların rengini hiç kimse görmüyor, görüyorsa söylesinler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aziz Babuşcu NTV yayınında verdiği sözü tuttu, açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın İsmet Yılmaz, kabin dışında oy kullandı ve açıkça beyaz oy attığını gördüm.

Bülent Turan açık oy kullandı, açık.

Sayın Halil Eldemir kabine girmeden oyunu göstererek açık açık attı.

Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Mehmet Muş da açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Mustafa Elitaş...

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sağlık Bakanı Recep Akdağ kabine girmeden geçen gün yaptığı gibi yine açık oy kullandı.

BAŞKAN – Sayın Özdiş, lütfen.

SAĞLIK BAKANİ RECEP AKDAĞ (Erzurum) – Böyle terbiyesiz bir adam...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Yanlış gördün, yanlış; gözlük tak, yanlış gördün.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ali İhsan Yavuz, Sakarya açık oy...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burdur Milletvekili Bayram Özçelik açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Şırnak

Leyla Birlik...

FELEKNAS UCA (Diyarbakır) – Rehin.

Ferhat Encü

FELEKNAS UCA (Diyarbakır) – Rehin.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ayşe Sula Köseoğlu, kabine niye girmiyorsun?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Ayşe Sula Köseoğlu açık oy kullandı.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Bizim oyumuz gizlidir gizli, yüreğimiz açık.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Figen Yüksekdağ Şenoğlu...

FELEKNAS UCA (Diyarbakır) – Rehin.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Ünal Demirtaş Meclise örnek gösterilecek bir oy kullandı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Oylarımızı gizli kullanıyoruz, çok güzel arkadaşlar, bravo.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Yusuf Başer açık oy kullandı.

Van Milletvekili Burhan Kayatürk açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Faruk Çaturoğlu açık oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Faruk Bey de inkâr etmiyor zaten, dobra dobra.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Anayasa değişikliğinin ikinci tur oylamalarında gönderilen özel vekâletnameler uyarınca Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek adına vekâleten Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli, Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş adına vekâleten Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu adına vekâleten Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç oy kullanacaklardır.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sayın Akbaşoğlu da kabine girmeden açık oy kullandı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Hüseyin Filiz açık oy kullandı şu anda.

Sayın Ahmet Gündoğdu, İdare Amiri, açık oy kullandı Sayın Başkan. Güya, düzeni sağlayacak Sayın Ahmet Gündoğdu.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Kabine girmeden açık oy kullanıyorsunuz, Anayasa'yı ihlal ediyorsunuz.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Oyumuzu gizli kullanıyoruz arkadaşlar, sağ olun, teşekkür ediyoruz AK PARTİ Grubu.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oyunu kullanmayan sayın üye var mı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – 11 tutuklu milletvekili var oyunu kullanamayan, cezaevinde olan.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Ahmet Gündoğdu güya düzeni sağlayacak, açık oy kullanıyor. Kedi-ciğer meselesi var ya, ondan!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çok güzel, oylarımızı gizli kullanıyoruz arkadaşlar, Allah razı olsun, teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu maddenin oylaması ve sayılması bittikten sonra ara vereceğim.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üye var mı?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Evet, 11 kişi var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – 11 milletvekili kullanamadı, cezaevinde.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Oyunu kullanmayan Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, İdris Baluken, Çağlar Demirel, Nursel Aydoğan...

BURCU ÇELİK (Muş) – Ferhat Encu, Gülser Yıldırım, Selma Irmak Nihat Akdoğan...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Yok.

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Oy kutuları kaldırılınsın.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin gizli oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı: 486

Kabul : 345

Ret : 140

Boş : 1

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Emre Köprülü

Balıkesir

Tekirdağ”

Böylece 1'inci madde kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

Birleşime kırk beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.11

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.05****BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61’inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci tur görüşmesine devam ediyoruz.

Komisyon burada.

Hükûmet burada.

Şimdi teklifin 2’nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- 2709 sayılı Kanunun 75 inci maddesinde yer alan “beşyüzelli” ibaresi “altıyüz” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – 2’nci madde üzerinde beşi aynı mahiyette olmak üzere yedi adet önerge vardır.

Okutacağım beş önerge aynı mahiyettedir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447’ye 1’inci ek sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinde yer alan “şeklinde” ibaresinin “olarak” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çekiyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Çekilmiştir önerge.

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibini okuyorum:

Ali Ercoşkun

Bolu

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Diğerlerini okuyalım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okuturuz, devam edin.

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibini okuyorum:

Yılmaz Tunç

Bartın

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çekiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Burada, çekiyor.

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibi:

Osman Aşkın Bak

Rize

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çekiyorum.

BAŞKAN – Burada, çekildi.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Halil Eldemir

Bilecik

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Çekiyorum.

BAŞKAN – Burada, çekildi.

Diğer önereleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447/Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/01/2017

Ayşe Acar Başaran

Meral Daniş Beştaş

Batman

Adana

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447/Ek 1 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Özgür Özel

Engin Altay

Levent Gök

Manisa

İstanbul

Ankara

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Şafak Pavey

Bursa

İstanbul

BAŞKAN – Okunan son önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümet?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Şafak Pavey konuşacak.

Buyurun Sayın Pavey. (CHP sıralarından alkışlar)

ŞAFAK PAVEY (İstanbul) – “Saygıdeğer efendiler, hanımefendiler; bir gün cumhuriyeti savunmak zorunda kalırsanız, göreve atılmak için içinde bulunacağınız durumun olanaklarını ve koşullarını düşünmeyeceksiniz. Koşullar çok elverişsiz olabilir. Cumhuriyetinize kıymak isteyen düşmanlar benzeri görülmedik bir zafer kazanmış olabilirler. Hileyle sevgili yurdunun bütün kaleleri alınmış, bütün tersaneleri ele geçirilmiş, bütün orduları dağıtılmış olabilir. Bütün bu koşullardan daha korkunç olanı, iktidara sahip bulunanlar gaffet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri kendi çıkarlarını, yurduna girmiş olan düşmanların siyasal amaçlarıyla birleştirebilirler. Ulus, yoksulluk ve sıkıntı içinde harap ve bitkin düşmüş olabilir.

Bu nutkumla, millî varlığı sona ermiş sayılan büyük bir milletin istiklalini nasıl kazandığını, bilim ve teknolojinin en son esaslarına dayanan millî ve çağdaş bir devleti nasıl kurduğunu anlatmaya çalıştım.

Bugün ulaştığımız sonuç, asırlardan beri çekilen millî felaketlerin yarattığı uyanıklığın eseri ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir.” Mustafa Kemal Atatürk (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, size kurucularımızın canları ve hayalleri üstünde yükselmiş bu Mecliste imkânsız kuran Ata'mızın ve yol arkadaşlarının fedakârlıklarını anlatmak zorundayım. Bize bırakılan mirasın paha biçilmez değeri ile bizim bırakmak üzere olduğumuz mirasın ürkütücülüğü arasındaki uçurumu size göstermek zorundayım. Yeminlerinizi size hatırlatmak zorundayım.

Geleceğimizi belirleyecek oylamanın hemen öncesinde dünyanın en riskli ekonomilerinden ilk 3'ündeyiz, cumhuriyet tarihi boyunca hiç bu duruma düşmemiştik; bozulmuş siyasi iklim, jeopolitik riskler de cabası. Ülkemiz buluş kapasitesinde 83'üncü sırada, on beş yıl önce ise 47'nci sıradaydık. Bilimsel araştırma harcamalarında 79'uncuyuz, on beş yıl önce ilk 50 arasındaydık. Matematik ve fen eğitimi 102'nciyiz, on beş yıl önce 63'üncü sıradaydık. Dünya eğitim sıralamasında ise 92'nciyiz. Kadın, çocuk, engelli, azınlık haklarında nereye geldiğimizi anlatmaya utanıyorum.

Toplumun kendilerinden olmayan bölümünü vatandaş haklarından yoksun bırakmaya varan bir kötülük, akıl almaz bir yalan ve iftira propagandasıyla hepimize yutturulmaya çalışılıyor. Hukuk metinleri ideolojik istila için yapılmaz, bunun için yaratılmaz; şeffaf ve adil bir ahlaka bütün toplum için uygulandığında değer kazanır. Halkın her kesimine adalet, eşitlik ve refah umudu vermenin ve bunun yerine vekil sayısı pazarlıklarıyla ideoloji inşasının bu halka ne faydası var sorarım. Size son kez ve son kez, ideolojinizle değil, yemininizle düşünmenizi tavsiye etmek istiyorum. Şu anda bazılarımızın görme yeteneği yok olmuş olabilir. Bir arada yaşama ahlak ve bilincini kaybetmiş ideolojik gelecek, bu toplumu sevenlerin arzuladığı refah, huzur ve güven idealini yok ediyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Beraberliği iyi sağladık değil mi?

ŞAFAK PAVEY (Devamla) – Mustafa Kemal Atatürk, halkımız için dünyanın kötü yönetilen bölgelerinden milyonlarca göçmenin ölmeyi göze alarak ulaşmak istedikleri çağdaş ve herkese sığınak olabilecek bir modeli öngörmüştü. Siz ise karanlık bir geçmişi sahte bir gelecek gibi sunarak halkımızı botlarda boğulmayı göze alan göçmenler hâline getirmek üzeresiniz.

Bütün çabamız, ülkemizi bekleyen tehlikeyi size anlatabilmektir. Bu kötülüğün inşasına ortak olmadık, olmayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Biz beraberliği iyi sağlayacağız.

BAŞKAN – Bir dakika daha ekliyorum Sayın Pavey, tamamlayın lütfen.

ŞAFAK PAVEY (Devamla) – Ata'mızın bu Meclisi kurarken hayal ettiği, hepimizin iyiliği ve içinde bulunduğu çağı hak ederek yaşama rüyasını size son kez hatırlatıyorum. Muhtaç olduğunuz cesaret vicdanlarınızda sizi bekliyor.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447/Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/1/2017

Meral Daniş Beştaş (Adana) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmet?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Adana Milletvekili Sayın Meral Daniş Beştaş konuşacak.

Buyurun Sayın Daniş Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, Anayasa değişikliği önerisinin ikinci turunda yine Genel Kuruldayız ve bu kadar önemli, bu kadar tarihsel bir değişikliğin yeterince tartışılmadığını bir kez daha not olarak düşmek isterim. Gerçekten, biz burada konuşuyoruz ama halkın gündeminden çok uzakta, çok irak bir yerde, sadece, Genel Kurulda eksik milletvekili sayısıyla, 11 milletvekilinin cezaevinde olduğu, millî iradenin Mecliste bile tamamlanmadığı bir ortamda Anayasa değişikliğini ve kökten bir sistem, rejim değişikliğini tartışıyoruz.

Değerli milletvekilleri, biraz önce Grup Başkan Vekilimiz 11 milletvekili arkadaşımızın ve eş başkanlarımızın Meclis Başkanlık Divanı tarafından, burada, Anayasa değişikliği teklifine dair oy kullanmasının yönteminin tespiti amacıyla bir toplantı talep etti. Meclis Başkanlık Divanının bu konuda bir çözüm üretmesi gerektiğine bütün ısrarına rağmen karşılık bulamadı, bir cevap alamadı. Şimdi, biz bunu hangi dille, hangi yöntemle anlatalım? Gerçekten biz de kaldık ortada. On gündür -komisyon aşaması dâhil- diyoruz ki: Her fırsatta millî irade diyen iktidar partisinin sayın milletvekilleri, halkın iradesini temsil eden milletvekillerinin cezaevinde olduğu, Anayasa değişikliği görüşmelerine katılmadığı bir ortamda, bir kere, kaynağında bir sakatlıkla başlıyoruz.

Şimdi şunu söylemek istiyorum: Anayasa 38, birçok madde... Okuyamayacağım çünkü zaman çok sınırlı. Anayasa 38'in dördüncü fıkrası: “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.” Bu, milletvekilleri için konulan bir düzenleme değil; bu, Türkiye’deki 80 milyon yurttaş için konulan bir düzenlemedir. Anayasa’nın hiçbir maddesinde, genel olarak söylüyorum... Milletvekillerinin tutuklu olduğu ya da başka bir nedenle bulunamadığı zamanlarda ne çözüm üretilir? Bakanlara ilişkin bir düzenleme var ama tutukluluk Anayasa’da düzenlenmemiş. Ceza yargılaması anlamında, bir mahkeme kararıyla, henüz hüküm verilmeden cezaevinde milletvekillerinin tutulması hâlinde milletvekillerinin Meclis çalışmalarına nasıl katılabileceği düzenlenmemiş. Bir boşluk var bu konuda. Bu konuda hukuken boşluk yok diyemiyorum. Peki, boşluk olunca ne yapılır? Boşluk olunca lehe yorum yapılır. Lehe yorum nedir? Şu anda cezaevinde bulunan milletvekillerinin ve bunların arkasında 6 milyon oy ve 20 milyon yurttaşın olduğunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayalım. Bunların buraya gelmesi lazım ya da oy kullandırılmaları lazım.

Şimdi, 4 Kasım’da özel uçaklarla 5 ilde operasyon yapan bir yönetim gidip cezaevinden, Kandıra’dan, Edirne’den ya da Silivri’den milletvekillerinin oy kullanmasını sağlayamaz mı? Böyle bir şey olabilir mi? Üniversite sınavlarında öğrenciler cezaevinde sınava girerler, genel seçimlerde oy kullanma sırasında vatandaşa sandık konur ve orada kendi özgür iradesiyle tercihini yapar. Sözüünü ettiğimiz kimseler normal yurttaşlar şüphesiz ama onlar ayrıca halkı temsil ediyorlar. Şimdi, bu koşullarda bir kanun, sadece bir kanun yapmıyoruz; Anayasa’yı değiştiriyorsunuz. “Evet” oylarıyla Anayasa değişecek ve bu 11 milletvekilinin -hukukta şöyle bir kural vardır, sonucu değiştirip değiştirmeme ihtimali- oyu buradaki sonucu değiştirebilir, olumlu ya da olumsuz sonucu değiştirebilir. Şimdi, bu sakatlık kaynaktan oluşunca biz buna nasıl “Demokratik bir yöntemle Anayasa değişiyor.” diyebiliriz? Bunlar, şu anda söylediklerimiz ezbere sözler değil.

Şimdi, Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ -eş başkanlarımız- bugün cezaevinde tutuluyor olabilir ama bu onların suç işledikleri anlamına gelmez. Şu anda, siyasi saiklerle, başka sebeplerle -onları çok anlattık, daha anlatacağız- orada tutulmaları, bu Anayasa değişikliği çalışmalarına katılmalarını engellemez, engelleyemez. Hukukta bunu düzenleyen, gelececeklerini düzenleyen, iradelerini ortaya koyamayacaklarını düzenleyen hiçbir hüküm yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Danış Beştaş, bir dakika ek süre veriyorum, tamamlayın lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Anayasa en temel yasadır ve Anayasa’da bu konuda bir düzenleme yoktur. Zaten 83’e göre hüküm kesinleşse bile dönem sonuna kadar milletvekilliği devam eder. Şu anda, gerçekten bu konuya -Sayın Adalet Bakanı da burada, Meclis Başkan Vekili ve Divan da burada, başka Meclis Başkan vekillerimiz de burada- bir çözüm üretilmesi lazım -ikinci turdayız- çünkü Halkların Demokratik Partisine oy veren milyonlarca yurttaş, bu Anayasa değişikliğinde kendisini görmüyor, yarın da görmeyecek ve bu, sürekli tartışılacak bir meseledir.

Bunu, dikkatle, gerçekten, bir nokta olarak huzurunuzda tekrar tekrar söylemek istiyorum ve bunun değerlendirilmesi esasa daırdır. Bu, asla böyle gülüp geçilecek, dalgaya alınacak bir mesele değildir Sayın Milletvekilleri.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Daniş Beştaş.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447’ye 1’inci ek sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinde yer alan “şeklinde” ibaresinin “olarak” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Ercoşkun

Bolu

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Çekiyorum.

BAŞKAN – Önerge çekilmiştir ve işlemden kaldırılmıştır.

Sayın milletvekilleri, şimdi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin gizli oylamasına başlıyoruz.

Şimdi, gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını arz ediyorum.

Öncelikle çok teşekkür ederim sayın milletvekilleri, 1’inci maddedeki oylamayı Millet Meclisinin onuruna yakışır bir şekilde yerine getirdik.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, Başkan. Sayın Başkan...

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Açık yapıldı.

BAŞKAN -Gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını arz ediyorum: Komisyon ve Hükümet sıralarında yer alan kâtip üyelerden Komisyon sırasındaki kâtip üyeler, Adana’dan başlayarak Denizli’ye kadar -Denizli dâhil- ve Diyarbakır’dan başlayarak İstanbul’a kadar -İstanbul dâhil- Hükümet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir’den başlayarak Mardin’e kadar -Mardin dâhil- ve Mersin’den başlayarak Zonguldak’a kadar -Zonguldak dâhil- adı okunan milletvekilini ad defterinde işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verilecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır.

Bildiğiniz üzere, bu pullardan beyaz olanı kabul, kırmızı olanı ret, yeşil olanı ise çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye, adını ad defterine işaretlettikten sonra, kâtip üyeden üç yuvarlak pul ile oylamaya özel bastırılan mühürlü zarfı aldıktan sonra, kapalı oy yerine geçecek, oy olarak kullanacağı pulu burada zarfın içerisine koyacak ve diğer iki pulu ise iskarta kutusuna atacaktır. Bilahare, oy verme yerinden çıkacak olan üye, oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önünde konulan oy kutusuna atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekiline pul ve zarf verilmeyecektir.

Sayın milletvekilleri -bütün milletvekilleri yerlerinde- koridorları boş bırakıyoruz. Kâtip üye arkadaşlarımız görev yerlerinde.

Oylama işine başlıyoruz Adana'dan.

(Oyların toplanmasına başlandı)

Diyarbakır

Nursel Aydoğan...

BURCU ÇELİK (Muş) – Rehin.

İdris Baluken...

BURCU ÇELİK (Muş) – Rehin.

Çağlar Demirel...

BURCU ÇELİK (Muş) – Rehin.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Anayasa değişikliğinin ikinci tur oylamalarında gönderilen özel vekâletnameler uyarınca, Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek adına vekâleten Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli, Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş adına vekâleten Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu adına vekâleten Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Ahmet Arslan adına vekâleten Millî Savunma Bakanı Fikri Işık oy kullanacaklardır.

Bilginize sunuyorum.

Buyurun.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, uyarıda bulunacak mısınız oyunu dışarıda kullananlar için?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Hiçbiri kabine girmiyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Kabine girmiyorlar Sayın Başkan.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, neden görmezden geliyorsunuz?

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Grup Başkan Vekili Naci Bostancı kabine girmeden oy kullanıyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oy kullanan arkadaşlarımız lütfen yerlerine otursun.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Adalet Bakanı da kabine girmeden oy kullandı. Adaletsizliğin en büyük örneği sergileniyor burada, kabine girmeden oy kullanıyor Adalet Bakanı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Hakkâri

Nihat Akdoğan...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste.

Selma Irmak...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste.

Abdullah Zeydan...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

MUSA ÇAM (İzmir) – Mahir Ünal kabine girmeden oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, lütfen kabinlere girilmesi konusunda uyaralım. Yaklaşık her 5 vekilden 3'ü, yüzde 60'ı, AKP'lilerin tamamına yakını kabine girmeden oy kullanıyorlar.

MUSA ÇAM (İzmir) – Osman Aşkın kabine girmeden oy kullandı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Gizli oy kullanıyoruz, gizli oy.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Osman Aşkın Bak, beyaz oy attı, açık attı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ben gizli oy kullandım arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Gizli oy kullandım.

BAŞKAN – Sayın Osman Aşkın Bak, lütfen yavaş konuşun.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sataşıyorlar efendim bana.

MUSA ÇAM (İzmir) – Zonguldak milletvekili kabine girmeden oy kullandı, Çaturoğlu.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

MUSA ÇAM (İzmir) – Manisa Milletvekili oy kullanma kabinine girmede.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Uğur Aydemir, oyu açık kullandı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen teker teker gelelim, tamam, yavaş yavaş.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

MUSA ÇAM (İzmir) – İzmir Milletvekili Hamza Dağ açık oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Atila Sertel kapalı kullandı.

MUSA ÇAM (İzmir) – Gençlik ve Spor Bakanı kabine girmeden oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Akif Çağatay Kılıç kabine girmeden oy kullandı, oyunu açıkça attı, beyaz oy kullandığını gösterdi.

MUSA ÇAM (İzmir) – Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz oy kabinine girmeden oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın İsmet Yılmaz, kabine girmeden oyunu göstererek kullandı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Girdim ya, girdim.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Özgür Özel, pazarcı gibi bağırıyor, sürekli sabote ediyor.

Herkes usule uygun kullanıyor oylarını.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İstanbul

Selahattin Demirtaş...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Enerji Bakanı Berat Albayrak hem kendi oyunu hem vekâleten kullandığı diğer bakanın oyunu açık ve göstererek kullandı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Evet, Enerji Bakanımız kabine girerek, gizli oyunu kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Bakanım, siz kabine girerken ben gördüm sizi.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) - Aynen öyle.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Bakanım, Gençlik ve Spor Bakanımız kabine girerek oyunu kullandı, ben gördüm.

MUSA ÇAM (İzmir) – Vekâleten oy kullandı, vekâleten.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) - Ama oyumu görmedin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Oyunuzu görmedim, kabine girdiniz efendim, kabine girdi ben gördüm efendim.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Sürekli çarpıtlıyorsunuz Osman, sürekli gerçekleri çarpıtlıyorsunuz Osman.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Berat Albayrak, vekâleten kullandığı oyu da açık kullandı.

Markar Eseyan, açık kullandı.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) - Özgür Bey, oyumu gördün mü? Oyumun rengini gördün mü?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet, gördüm, Sayın Bakanım, beyaz, inkâr mı ediyorsun, beyaz?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) - Görmedin, iftira atıyorsun, doğru söylemiyorsun, görmedin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Burada baskı yapıyorlar efendim, Sayın Bakana baskı yapıyorlar. (Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Mehmet Metiner, Kabine girmeden oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Önceki dönem Başbakanı Ahmet Davutoğlu, Kabine girmeden açık oy kullandı.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – 1’inci maddede de girmemişti, 2’nci maddede de girmedik kabine.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Selçuk Özdağ, Sayın Davutoğlu’yla birlikte açık oy kullandı.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Yusuf Başer, kabine girmedik 2’nci kez, 2’nci maddede de kabine girmedik.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Selçuk Özdağ, usulüne uygun açık bir şekilde oy kullandı.

MUSA ÇAM (İzmir) – AKP Konya Milletvekili Halil Bey, kabine girmeden oy kullandı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – AK PARTİ Grubu, kabinlere girerek oylarını kullanıyor, gizli oy kullanıyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Mardin

Gülser Yıldırım...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste.

Şırnak

Ferhat Encu...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Nabi Avcı kabine girmeyi tercih etmedi, Sayın Kültür Bakanı kabine girmeden oy kullandı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – AK PARTİ oylarını gizli olarak kullanıyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Harun Karaca açık oy kullandı.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Çankırı Milletvekili açık oy kullandı, Muhammet Akbaşoğlu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Muhammet Akbaşoğlu açık oy kullandı.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Açık oy kullananlar anayasa oylanırken Anayasa’ya uymuyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN – Sayın Özel, bir müsaade edin, oylama işini yapıyoruz. Lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Uyarıda bulunun Sayın Başkan.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Van

Figen Yüksekdağ Şenoğlu...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste!

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Uyarı da yapıyoruz, uyarıda bulunmuyorsunuz. Tutanaklara geçmesin diye görmezden, duymazdan geliyorsunuz!

BAŞKAN – Hiçbir şey duymuyorum, onu söyleyeyim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – AK PARTİ oyunu gizli olarak kullanıyor arkadaşlar!

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Tutanaklara geçmesin diye sessiz kalıyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oylama yapıyoruz, lütfen, lütfen...

Devam edin, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, bize “Lütfen...” diyeceğine... Açık oy kullanılıyor Sayın Başkan.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bizi uyaracağınıza açık oy kullananları uyarın!

BAŞKAN – Dikkat ederim, görmedim.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Açık oy kullanılıyor, onları uyarın!

BAŞKAN – Hiç duymuyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şahin Tin oyunu açık olarak kullandı, kendisiyle övünç duyuyor.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biraz önce Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Ahmet Arslan adına vekâleten Millî Savunma Bakanı Fikri Işık’ın oy kullanacağını söylemiştim. Ancak, Sayın Ahmet Arslan burada. Sayın Fikri Işık da, Sayın Arslan da kendi oylarını kendileri kullandılar. Bu oylamada vekâlet işi görülmüştü.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Aile Bakanımız kabine girmeden oy kullandı.

Hakan Çavuşoğlu her zaman açık kullanır, yine açık kullandı.

Sayın Metin Külünk oyunu açık olarak kullandı ve gösterdi.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Evet, yarısından çoğu açık oy kullandı AKP’lilerin.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Ahmet Hamdi Çamlı kendi oyunu açık olarak kullanmakla birlikte -göstererek- kayıt cihazı da elinde oy kullanma...

BAŞKAN – Sayın Özel, size söz vermedim, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben size söylemiyorum efendim.

BAŞKAN – Benden söz almadan da konuşamazsınız ama Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Geleceğe şerh düşünüyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İç Tüzük’e göre oylarımızı kullanıyoruz. Arkadaşlar, İç Tüzük’e göre oylarımızı kullanıyoruz.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üye var mı?

(HDP sıralarından “Var.” sesleri)

BURCU ÇELİK (Muş) – Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Selma Irmak, İdris Baluken, Nursel Aydoğan, Gülser Yıldırım, Ferhat Encu, Nihat Akdoğan, Abdullah Zeydan, Çağlar Demirel, Besime Konca.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üye var mı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Var.

11 milletvekili oyunu kullanmadı, cezaevinde.

BURCU ÇELİK (Muş) – 11 milletvekili var Sayın Başkan, yasama faaliyetleri devam eden 11 milletvekili var.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Nurettin Canikli kendi oyunu açık kullandığı gibi vekâleten kullandığı diğer bakan arkadaşının oyunu da göstererek, beyaz pulu açıkça ifşa ederek kullandı. Bunları tutanağa geçirmek lazım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Geçti kayıtlara, geçti.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İç Tüzük’e göre oylarımızı kullanıyoruz AK PARTİ olarak.

Teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – AK PARTİ oylarını İç Tüzük’e uygun kullanıyorsa o İç Tüzük kitabını susuz yerim, o kadar söylüyorum.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, beş dakika süre veriyorum. Oy kullanmayan sayın milletvekilleri varsa bu sürenin sonunda bu haktan mahrum kalacaklarını da beyan ediyorum.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Cezaevine yazı yazalım Başkan, Edirne’den beş dakikada gelemezler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, Edirne’den, Kandıra’dan, Silivri’den getirebilecek misiniz?

BURCU ÇELİK (MUŞ) – Edirne’den buraya beş dakikada gelemezler Sayın Başkan, Kandıra’dan buraya beş dakikada gelemezler.

BAŞKAN – Ben burada olanları kastediyorum ama.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, Edirne, Kandıra ve Silivri’de milletvekilleri.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Burada olması gerekenler Sayın Başkanım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Uçak gönderin, özel uçak.

BAŞKAN – Ben onlardan değil, burada olup da oylamaya gelmeyenlerden bahsediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, onlar gelemiyor.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Onlar için de bir çaba gösterin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aşk olsun Sayın Toğrul.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

SALİH CORA (Trabzon) – Bir arkadaşımız geliyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Süre verdim, süre içinde gelirse oyunu kullanabilir, kusura bakmasın.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, son oylama için beş dakika süre vermiştim, süre doldu, bu nedenle oy verme işleminin tamamlanmış olduğunu görüyoruz.

Oy kutularını kaldıralım lütfen.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin gizli oylama sonucunu okuyorum:

“Kullanılan oy sayısı: 485

Kabul : 342

Ret : 139

Çekimser : Yok

Boş : 4

Geçersiz : Yok

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Emre Köprülü

Balıkesir

Tekirdağ”

Böylelikle 2'nci madde de kabul edilmiş oldu.

Şimdi teklifin 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3- 2709 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yirmibeş” ibaresi “Onsekiz” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar,” ibaresi “askerlikle ilişkili olanlar,” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 3'üncü madde üzerinde beşi aynı mahiyette olmak üzere yedi adet önerge vardır. İlk okutacağım beş önerge aynı mahiyettedir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447/Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde yer alan “şeklinde” ibarelerinin “olarak” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çekiyoruz.

BAŞKAN – Önerge çekilmiştir.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Ali Ercoşkun

Bolu

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Çekiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge çekilmiştir.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Yılmaz Tunç

Bartın

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çekiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge çekilmiştir.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Osman Aşkın Bak

Rize

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çekiyorum Başkan.

BAŞKAN – Önerge çekildi.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Halil Eldemir

Bilecik

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Çekiyorum.

BAŞKAN – Önerge çekilmiştir.

Diğer önereleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447/Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/1/2017

Altan Tan

Meral Danış Beştaş

Diyarbakır

Adana

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447/Ek 1 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Özgür Özel

Engin Altay

Levent Gök

Manisa

İstanbul

Ankara

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Muhammet Rıza Yalçinkaya

Bursa

Bartın

BAŞKAN – Okunan son önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF BAŞER (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Bartın Milletvekili Muhammet Rıza Yalçinkaya konuşacak.

Buyurun Sayın Yalçinkaya. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihi bir kararın eşiğindedir. Bundan önceki anayasal değişikliklerin hiçbirine benzemeyen, anayasal sistemi, Meclisin konumunu derinden etkileyecek bir teklifi oylayacağız. Millî irade yönetimi yerine tek kişi yönetimini ikame eden, Meclisin yetkilerini alan, yasama yetkisini paylaşan ve denetim yetkisini ortadan kaldıran bir teklif bu.

Değerli arkadaşlar, cumhuriyet tarihimizin en karanlık ve en belirsiz günlerinden geçiyoruz. Vatandaşlarımız terör tehdidi altında. Şehirlerimizde bombalar patlıyor, masum vatandaşlarımız hayatını kaybediyor. Üst üste gelen şehit haberleri yüreklerimizi dağlıyor. Her gün ocaklar sönüyor, acılarımız artıyor. Ekonomideki ateş vatandaşımızın cebini yakıyor, 6 milyon kişi işsiz. Enflasyon, paramızdaki değer kaybı ve üst üste gelen zamlar. Halk ekmek, esnaf siftah derdinde. Cumhurbaşkanının sözüyle “Tulumbada su bitti.” İstihdam yok, üretim yok. Böyle bir ortamda rejimi değiştirecek Anayasa teklifini görüşüyoruz.

Değerli milletvekilleri, atalarımız yedi düvele karşı ulusal Kurtuluş Savaşı vererek yoktan ve yokluktan bir vatan yarattılar. Cumhuriyetin ışığında akıl ve inançla devletimizi yücelttiler. Kurtuluş Savaşı’nda cephelelerde millî iradeyi tek dayanak olarak alan Atatürk “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” diyerek bu sözünü, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunu ilan eden yüce Meclisimizin temel ilkesi olarak perçinledi çünkü o gün de tıpkı bugün gibi Meclisimizin arkasında o, şu ya da bu yoktu; millet vardı, millî irade vardı. Bugün de Meclisimiz var, arkasında da tüm milletimiz var. Laik, demokratik, sosyal bir hukuk devleti ilkeleri üzerinde büyüyen cumhuriyetimiz memleketimize, milletimize sayılamayacak değerler kazandırdı. O sarsılmaz irade sayesinde, Anadolu’dan çıkan yoksul halk evlatları cumhuriyetin olanaklarından yararlandılar ve bu sıralarda oturma, bu güzel ülkeyi yönetme iradesine ve onuruna sahip çıktılar.

Cumhuriyet tarihimiz, yoksul halk çocuklarının, köyünden çıkıp, üniversite bitirip ülke yönetiminde söz sahibi olabileceğinin ve ülkenin kurucularının koltuklarına oturabileceğinin örnekleriyle doludur. İşte, bunu sağlayan cumhuriyetimizdir, cumhuriyetimizin kazanımlarıdır, demokrasimizdir. Tunceli Nazımiye’nin Balıca köyünden bir memurun çocuğu bugün, Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisine Genel Başkan olabiliyorsa (CHP sıralarından alkışlar) Rize Güneysu’dan bir kıyı kaptanının çocuğu bugün Türkiye Cumhuriyeti devletine Cumhurbaşkanı olabilmişse, Erzincan’ın Refahiye Kayı köyünden Topal Dursun’un oğlu bu ülkenin Başbakanı olabiliyorsa işte, bu, cumhuriyetimizin eseridir. (CHP sıralarından alkışlar) Bunun için, cumhuriyetimiz bizim için fazilettir ve kıymetlidir çünkü cumhuriyet kimsesizlerin kimsesidir. Onun için cumhuriyetimizin değerini iyi bilmemiz, iyi anlamamız ve göz bebeğimiz gibi korumamız gerekmektedir ama maalesef, getirdiğiniz bu teklif millî egemenliği ortadan kaldıracak, milletin üstünlüğünü ve cumhuriyetimizin kazanımlarını yok edecektir.

Değerli arkadaşlar, biz bu düzenlemeye karşı çıkarken, eleştirirken bir isim ya da bir parti üzerinden değerlendirme yapmıyoruz. Yapılmak istenen bu rejim değişikliğinin ülkemizin ufkunu nasıl karartacağını, demokrasimizi nasıl bitireceğini görüyoruz. “Bugün güçlüyüz, her istediğimizi yaparız.” diye sakın düşünmeyin; bir gün, bu teklifle sınırsız yetki ve güçle donattığınız ama sizin desteklemediğiniz bir kişi Cumhurbaşkanı seçilirse ve bu günlerimizi mumla aratırsa o zaman ne yapacaksınız? Çocuklarınıza, torunlarınıza “Ülkeyi bu hâle biz getirdik. Bu karabasanın sorumlusu bizleriz.” diyebilecek misiniz? Böyle ağır bir vebali kaldırabilecek misiniz? Cumhuriyetimizin kazanımlarını yitirdiğimiz o gün iş işten geçmiş olacak ve geri dönmeyecek bir yola girmiş olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika ek süre veriyorum Sayın Yalçinkaya.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Devamla) - Bu olumsuzlukları yaşamak istemiyorsak Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün "Efendiler, ulusal egemenlik öyle bir ışıktır ki onun karşısında zincirler erir, taç ve tahtlar yanar, yok olur." sözünü akıllardan çıkarmadan gelin, cumhuriyetimize, millî egemenliğimize, Meclisimize ve demokrasimize hep birlikte sahip çıkalım.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yalçinkaya.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447/Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/1/2017

Meral Daniş Beştas (Adana) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF BAŞER (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Diyarbakır Milletvekili Altan Tan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Tan. (HDP sıralarından alkışlar)

ALTAN TAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Arapça çok meşhur bir deyim var, tekerleme var: "..."(x) Konuş konuş, hiçbir faydası yok. Bu konuşacaklarımın da özellikle iktidar grubu üzerinde hiçbir etkisinin olmayacağını biliyorum. Peki, niye konuşuyorum? Yüzyıl sonra da olsa neticede bu zabıtlar açılacak, bu tarihi süreçte kimler nerede durdu, ne söyledi, neyi savundu, ne yaptı, gelecek nesillerin önüne serilecek.

Değerli arkadaşlar, ben geçen dönem yani 24'üncü Dönem, Anayasa Uzlaşma Komisyonunun içinde iki yıl görev yaptım. İki yıl boyunca bazen haftada üç gün, dört gün olmak üzere çok uzun toplantılar yaptık ve konuşulması gereken ne varsa aşağı yukarı, bunların hepsini konuştuk ama maalesef, AKP, o günkü noktadan bile fersah fersah gerilerde bugün.

Anayasalar niçin yapılır? Anayasalar keyif olsun diye yapılmaz. Özellikle demokratik ülkelerde anayasalar bir toplumun sorunlarını çözmek için, ihtiyaçlarını karşılamak için; özellikle, çatışmalı süreçlerde bulunan toplumlardaki gerilimleri azaltmak için, problemlerini çözmek için yapılır. Şimdi, Allah'ınızı severseniz, bu Anayasa'nın 18 maddesi Türkiye'nin hangi sorununu çözecek? Kürt sorununu çözecek mi? Laik-dindar gerilimini çözecek mi? Adaleti rayına oturtacak mı? Yargı bir şekle girecek mi? Ekonomiye hangi faydaları getirecek? Yerel yönetimlerle ilgili ne söylüyor? Bu soruları artırabiliriz. Hangi soruna, hangi ihtiyaca binaen bu Anayasa değişikliği yapılıyor ve bu 18 madde oylandığı vakit Türkiye'nin hangi kronik sorunu çözülebilecek? Bunun cevabı yok. Bu, şahsa ısmarlama, ihtiyaca binaen bütün yetkileri bir yerde toplayan, ne olduğu belli olmayan ve dünyada da örneği bulunmayan bir düzenleme. Bakın, 2010 senesinde de "Ölüleri mezardan çıkarıp getirin, oylayın." dediğiniz Anayasa döndü dolaştı, üç yıl sonra, dört yıl sonra feryat figan başımıza bela oldu. Bu da çok kısa bir müddet sonra tekrar feryat figan değiştirilecek bir düzenleme.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Değerli arkadaşlar, bu Anayasa’da ilk 4 madde aynen kalıyor; 42’nci madde kalıyor, 66’nci madde kalıyor yani vatandaşlık tanımından tutun, ana dille eğitimi düzenleyen maddelere kadar geçen Anayasa Uzlaşma Komisyonunda aylarca tartıştığımız ve bugünden çok daha ileri bir noktaya geldiğimiz hiçbir problemi çözmiyor. Bu Komisyonun içinde bulunan arkadaşlar var, o dönemin Sayın Meclis Başkanı var ve bu iki yıllık bütün Uzlaşma Komisyonunun 10 bin sayfanın üzerinde tutanakları var. Bunlara bakıldığı vakit, bu söylediklerimin ne anlama geldiği çok daha açık ve seçik bir şekilde anlaşılacak.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu dönemde o kadar şanssız şeyler oldu ki, Sayın Bekir Bozdağ -Hükûmetin yıllardır üyesi bir arkadaşımız- bu değişiklikleri savunurken dedi ki: “Atatürk’ün, İnönü’nün yaptıklarını yapıyoruz. Onlar da hem partililer hem milletvekililer hem de partilerinin genel başkanlarıydılar. Ne oldu; Atatürk’ün, İnönü’nün tarafsızlığına halel mi geldi?”

Değerli arkadaşlar, Allah’ınızı severseniz, hangi felsefeden bakarsanız bakın; İslami yönden bakın, sosyalizmden bakın, liberal demokrasiden bakın, bugün bu savunmanın elle tutulur bir yanı var mı bugünün şartlarında? Maalesef, yüz yıllık İslami fikriyatın ve kırk yıllık mücadeleden gelen arkadaşlarımızın vardıkları nokta bu. Ha, bir de istiklal mahkemelerini kurun -zaten bugünkü mahkemeler de aşağı yukarı ona benzer bir noktada- eksik kalmaz. Yoksa milletvekili sayısı 600 olmuş, 800 olmuş; seçilme yaşı 18 olmuş, isterseniz 12’ye de insin, 80’e de çıksın, bir şey değişmeyecek.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi teklifin 3’üncü maddesinin gizli oylamasına başlıyoruz.

Oylamaya başlamadan önce, gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını arz ediyorum: Komisyon ve Hükûmet sıralarında yer alan kâtip üyelerden Komisyon sırasındaki kâtip üyeler, Adana’dan başlayarak Denizli’ye kadar -Denizli dâhil- ve Diyarbakır’dan başlayarak İstanbul’a kadar -İstanbul dâhil- Hükûmet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir’den başlayarak Mardin’e kadar -Mardin dâhil- ve Mersin’den başlayarak Zonguldak’a kadar -Zonguldak dâhil- adı okunan milletvekilini ad defterinde işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır.

Bildiğiniz üzere, bu pullardan beyaz olanı kabul, kırmızı olanı ret, yeşil olanı ise çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye, adını ad defterine işaretlettikten ve kâtip üyeden üç yuvarlak pul ile oylamaya özel bastırılan mühürlü zarfı aldıktan sonra, kapalı oy verme yerine girecek, oy olarak kullanacağı pulu burada zarfın içerisine koyacak ve diğer iki pulu ise ıskarta kutusuna atacaktır. Bilahare, oy verme yerinden çıkacak olan üye, oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulan oy kutusuna atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekiline pul ve zarf verilmeyecektir.

Sayın milletvekilleri, Anayasa değişikliğinin ikinci tur oylamalarında gönderilen özel vekâletnameler uyarınca bu maddede Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek adına vekâleten Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli, Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş adına vekâleten Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu adına vekâleten Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç oy kullanacaklardır.

Sayın milletvekilleri, şimdi gizli oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

(Oyların toplanmasına başlandı)

BAŞKAN – Oy sırası gelmeyen sayın milletvekillerinin oy kullanma mahallinden biraz uzakta durmalarını özellikle rica ediyorum.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

Diyarbakır

Nursel Aydoğan...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste.

İdris Baluken...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste.

Çağlar Demirel...

BURCU ÇELİK (Muş) – Hapiste.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sayın Başkan, kimseler kabine girmiyor.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen şu arayışı boşaltabilir misiniz.

Teker teker oylarımızı kullanalım lütfen.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sağlık Bakanı Recep Akdağ kabine girmeden oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sayın Bakan, kabine girmeden oy kullandınız.

Maliye Bakanı Naci Ağbal kabine girmeden oy kullandı.

BAŞKAN – Hiç duymuyorum, lütfen buraya gelip söyleyin, gerçekten duymuyorum.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Salih Cora, Bülent Tüfenkci; bu 2 arkadaşımız açık oy kullandılar.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kasım Gülpınar açık oy kullandı, oyunu göstererek kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aile Bakanımız Fatma Hanım açık oy kullandı, kabine girmemeyi tercih ediyor.

Abdulhamit Gül açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Naci Bostancı açık oy kullandı.

Enerji eski Bakanı Taner Yıldız açık oy kullandı, beyaz oyu göstererek attı.

Gözlerime inanamıyorum, Ahmet İyimaya açık kullanmadı, örnek olacak şekilde kullandı!

Vedat Demiröz açık oy kullandı.

Samsun Milletvekili Çiğdem Hanım açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Hamza Dağ kabine girmeden, oyunu alenileştirerek kullandı.

Hurşit Yıldırım kabine girmeden ve oyunu alenileştirerek kullandı.

Sayın Doğan Kubat açık oy kullandı.

Galip Ensarioğlu açık oy kullandı, beyaz oyunu göstererek kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Meclis Başkan Vekili açık oy kullanılmasına özellikle müdahale etmiyor, tutanaklara geçmesin diye müdahale etmiyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Metin Gündoğdu ve Ravza Kavacı Hanımefendi açık oy kullanmayı tercih ettiler. Kendisi tasdik etti, bana el de salladı.

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, ne zaman müdahale edeceksiniz açık oy kullanılmasına? Daha ne kadar görmezden geleceksiniz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Nurettin Canikli hem kendi oyunu hem de vekâleten kullandığı oyu açık, aleni şekilde beyaz pulları içine koyarak kullandı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

LEVENT GÖK (Ankara) – Hepsi açık kullanıyor Sayın Başkan, hepsi açık kullanıyor.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Herkes açık oy kullanır mı, bu kadar olur mu?

LEVENT GÖK (Ankara) – İçeri giren 1 kişi yok, 1 kişi yok.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Bu kadar ciddiyetsiz mi olur bir iş ya?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Ramazan Can, açık, aleni, beyaz oy kullandı.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Anayasa Mahkemesine güven bu açık oylamanın sebebidir. Bunun temel sebebi, Anayasa Mahkemesinin işlemeyeceğidir. Ülkede adalete güven sıfır olunca, adaletin görevini yapacağı ihtimali sıfır olunca işte böyle açık oy kullanılır; transit geçiyorlar, transit.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Osman Aşkın Bak...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Osman Aşkın Bak girmede kabine.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, uyarımız üzerine girdi ve oyunu kullandı.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Uyuyormuş gibi yaptı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Gizli oy kullandım efendim.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bravo Osman.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Cemal Öztürk, oyunu göstererek açık kullandı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Gizli oy kullandım efendim, aslanlar gibi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Osman Aşkın Bak, bu tur gizli kullandı, gördüm.

Sayın Bakan Akif Çağatay Kılıç hem kendi oyunu hem de vekâleten kullandığı oyu açık, aleni kullandı, beyaz oy kullandı.

GENÇLİK VE SPOR BAKANİ AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Oyumu görmedin, aksini iddia edemezsin; aksi iddia, iftira olur, bunu sen de biliyorsun.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – AK PARTİ Grubu gizli oyunu kullanıyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani, böyle bir şey olabilir mi yahu?

(Oyların toplanmasına devam edildi)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Süleyman Soylu, açık oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, anlaşılan o ki arkadaşlarımız Anayasa Mahkemesinin usule uygun yönelik bir tespit yapamayacağına güvenle bunu yapıyorlar...

BAŞKAN – Sayın Özel, duymuyorum sizi, buraya gelir misiniz lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...ama çok sayıda arkadaşımız, bakanlarımız ve az önceki tutanağa geçirdiğimiz isimler...

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Milli Eğitim Bakanı açık oy kullandı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Selçuk Özdağ açık oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Örneğin, şu anda görüyorum, Manisa Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ, Anayasa Komisyonu Üyesi Kemalettin Yılmaztekin oylarını açık, alenileştirerek kullanıyorlar. Oylar usulüne uygun kullanılmıyor. Anayasa Mahkemesine meydan okuyorlar, size meydan okuyorlar.

Selçuk Bey “açık oy” diyor, oyunu kullanıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Nihat Zeybekçi açık oy kullandı.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Cahit Özkan açık oy kullandı. Anayasa’ya uymadı Cahit Özkan, açık oy kullandı. Anayasa Komisyonu üyesi Köse açık oy kullandı. Anayasa Komisyonu üyesi Köse, kabine girmeden oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – AK PARTİ oylarını gizli kullanıyor arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zeki Aygün açık oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Anayasa Komisyonu üyesi Kemalettin Bey, oylarını açık, aleni oy kullanıyorlar.

BAŞKAN – Mikrofonlara yakın konuşuyorsunuz Sayın Özel.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – İstanbul Milletvekili Belma Satır, oyunu açık kullandı, kabine girmede.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Oyunu açık kullandı, kabine girmede.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Oylarımızı AK PARTİ olarak gizli kullanıyoruz.

BAŞKAN – Şu anda, söylediklerinizden hiçbirini duymuyorum, o yüzden ya makul bir yerden söyleyin veya da mikrofondan söylersiniz daha sonra.

Lütfen, biraz sessiz olalım. Genel Başkan oy kullanıyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Reşat Petek, Tülay Kaynarca açık oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Reşat Petek, oyunu açık ve alenileştirerek kullandı.

BAŞKAN – Sayın Koç ile Sayın Aslan mı açık oy kullandı? Şimdi onlar var kabinin orada. Lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Reşat Petek efendim, Reşat Petek.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Grup Başkan Vekili Sayın Bülent Turan açık oy kullandı.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) - Doğru söylemiyor, ben şahidim, açık oy kullanmadı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bülent Turan açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSALADIGÜZEL (İstanbul) – Mustafa Köse açık oy kullandı, Mustafa Köse açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Enerji Bakanı Sayın Berat Albayrak kendi oyunu açık kullandı. Şimdi, hep birlikte bakıyoruz, vekâleten kullandığı diğer bakan arkadaşının oyunu yine şu an kabinin önünde Sayın Nabi Avcı’ya göstererek kullandı, Sayın Bülent Turan’a göstererek açık kullandı. Muhammet Emin Akbaşoğlu her turda olduğu gibi oyunu açık olarak ve beyaz pulu göstererek kullandı.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Enerji Bakanı Berat Albayrak kabine girmeden Anayasa’ya aykırı oy kullandı, Berat Albayrak.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Emine, açık oy kullandı Emine, meslektaşım Emine Gözgeç, Anayasa’yı ihlal ettin Emine.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Emine Gözgeç oyunu alenileştirerek açık kullandı.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) - Bursa, Emine Yavuz Gözgeç kapalı kullandı, gizli oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Adı okunmayan sayın vekil var mı?

BURCU ÇELİK (Muş) – Var.

BAŞKAN – Adı okunmayan bir, oyunu kullanmayan iki, sayın vekil var mı? (HDP sıralarından “Var, var.” sesleri)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş...

(HDP sıralarından “İdris Baluken Çağlar Demirel, Selma Irmak, Nursel Aydoğan, Besime Konca, Abdullah Zeydan, Nihat Akdoğan, Ferhat Encu, Gülser Yıldırım” sesleri)

BURCU ÇELİK (Muş) – Sayın Başkan, oy kullanamayan: Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ...

BAŞKAN – Duyduk.

BURCU ÇELİK (Muş) – İdris Baluken, Çağlar Demirel...

BAŞKAN – Duyduk, kayıtlara geçti Sayın Özkan.

BURCU ÇELİK (Muş) – Selma Irmak, Nursel Aydoğan, Besime Konca, Abdullah Zeydan, Nihat Akdoğan, Ferhat Encu, Gülser Yıldırım var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yusuf Başer oyunu göstererek, açık...

BAŞKAN – Tarihi an var şu anda karşımızda.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...ve beyaz oyu herkese göstererek kullandı.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Anayasa Mahkemesinin iptal etmeyeceğini bildikleri için bu kadar cesaretle kullanıyorlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu, Anayasa Mahkemesinin usul yönünden bir iptal yapmayacağına inanç ve Yüce Mahkemeye bir meydan okuma. Oysaki Yüce Mahkemenin bu konuda denetimi...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – AK PARTİ Grubu oyunu gizli kullanmıştır, aksi iftiradır.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın kâtip üyeler oylarını kullandı mı acaba?

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kâtip Üye Fehmi Bey oyunu açık kullandı. Oysaki oylamanın Anayasa’ya ve İç Tüzük’e uygun yapıldığını denetlemekle görevli kendisi.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Leyla Şahin Usta açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan sayın üye var mı?

(Oyların toplanmasına devam)

BAŞKAN – Oy kullanılması için beş dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Mehmet Uğur Dilipak açık, alenileştirerek oyunu kullandı, etrafındakilere beyaz pulu gösterdi, attı.

BÜLENT TURAN (Çanakale) – Niye yalan atıyorsun Özgür? Gizli kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi işte onu gördük de söylüyoruz.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bütün gizli oyları ifşa eden bir Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekilimiz var burada.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hayır, buradan nasıl görüyorsunuz?

BAŞKAN – Süreyi başlatmışım, beş dakika bekleyeceğim sayın vekiller.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Dilipak’tan sonra Mustafa Açıkgöz de oyunu göstererek, beyaz pulu göstererek içine koydu ve açık oy kullandı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oy verme işlemi ve süresi tamamlanmıştır.

Oy kutularını kaldıralım lütfen.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin gizli oylama sonucunu okuyorum:

“Kullanılan oy sayısı: 485

Kabul : 342

Ret : 137

Çekimser : Yok

Boş : 3

Geçersiz : 3

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Emre Köprülü

Balıkesir

Tekirdağ”

Böylelikle 3’üncü madde de kabul edilmiş oldu.

Şimdi teklifin 4’üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 4- 2709 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“C. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi

MADDE 77- Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır. Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir. Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde 101 inci maddedeki usule göre ikinci oylama yapılır.”

BAŞKAN – 4’üncü madde üzerinde beşi aynı mahiyette olmak üzere yedi önerge vardır.

İlk okutacağım beş önerge aynı mahiyettedir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447’ye 1’inci Ek sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesi ile 2709 sayılı Kanun’un değiştirilen 77’nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “maddedeki” ibaresinin “maddede yer alan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Geri çekiyorum.

BAŞKAN – Ramazan Can önergesini geri çekti.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Ali Ercoşkun

Bolu

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Geri çekiyorum.

BAŞKAN – Sayın Ali Ercoşkun önergesini geri çekti.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Yılmaz Tunç

Bartın

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Geri çekiyorum.

BAŞKAN – Önerge çekilmiştir.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Osman Aşkın Bak

Rize

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Geri çekiyorum.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Halil Eldemir

Bilecik

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Geri çekiyorum.

BAŞKAN - Sayın Halil Erdemir önergesini geri çekiyor.

Diğer önereleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Meral Danış Betaş

Celal Doğan

Adana

İstanbul

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447/Ek 1 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinin Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Özgür Özel

Engin Altay

Levent Gök

Manisa

İstanbul

Ankara

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Zeynel Emre

Bursa

İstanbul

BAŞKAN – Okunan son önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MARKAR ESEYAN (İstanbul) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmet?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Zeynel Emre konuşacak. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Emre.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Eğer milletvekilleri yasama görevini icra ederken kendi kanaat ve vicdanlarına göre değil de parti liderliğinin talimatları doğrultusunda hareket edecekse esasen milletvekilliği gibi bir göreve de gerek yoktur. Meclisimizde şu an dört siyasi parti var. Genel başkanlar oturur, anlaşıp ve anlaşılmaları ölçüde de yasalar çıkar, Komisyonadaki işleri de pekâlâ daha iyi yapacak uzmanlar bulunur. Yani özetle, “Ben partimin, liderimin sözünden çıkmam.” diyorsanız size burada ihtiyaç yok arkadaşlar. Yasama görevi açısından parti disipliniyle hareket etmek bir marifet değil, zaafıdır. Şimdi bu zaafınız bizi Meclisimizin anlamsızlaştığı, hiçbir demokratik ülkede olmayan tuhaf bir rejime doğru sürüklüyor. Son günlerde sıkça ileri sürülen bir argümanınız var. “Halka gitmekten neden korkuyorsunuz? Bırakın halk kararını versin.” şeklindeki bir yaklaşımınız var. Halktan neden korkalım arkadaşlar? O halkın istikbalinin risk altına girdiğini gördüğümüz için feryat ediyoruz. İtirazlarımıza böyle yanıt verenler temsili demokrasinin erdemlerini anlamamış olmalıdır. Temsili demokrasi, popülizme karşı demokrasileri korur. Popülizm ve çoğunlukçuluk asla katılımcı demokrasi değildir. Lütfen, samimiyetle cevap verin, kendi işinde gücünde olan vatandaşlarımızın anayasal sistemleri inceleme, değerlendirme, demokratik kalitelerini mukayese etme, anayasal sistemlerle ülkelerin refahları, demokrasileri, huzurları arasında ilişki kurma imkânı var mıdır? Yoktur ama sizin var. Sizi bu yüzden buraya yolladılar, bu yüzden maaşlarınızı alıyorsunuz, bu yüzden sizi özel yetkilerle donattılar. Vekâlet sizdedir, bu vekâletin gereğini yapın. 1 Mart 2003’te Irak Tezkeresi’ni nasıl ki bu Meclis çatısı altında reddetti ve tarihi anlamda doğru bir karar verdiyse, büyük bir yanlışa ortak olmadıysa bunu da reddedin, bu yanlışa ortak olmayın arkadaşlar. Lütfen hamasete prim vermeyelim. Rasyonel bir gözle, aklınız ve vicdanınızla şu taslak metni bir kez daha okuyun; korkuyu, partizanlığı, her türlü peşin hükmü bir yana bırakıp okuyun. Yasalaşırsa ülke nereye gider, gittiği o yerde mutluluk var mıdır, oradan dönüş olabilir mi muhasebesini yapın.

Bakın, farkında mısınız, bu anayasal değişikliğe kamuoyunda entelektüel destek sıfır, hiç kimse entelektüel düzeyde bir savunma yapamıyor. Ülkenin olağanüstü koşullardan geçtiğinden bahsediliyor, “çift başlılık” deniliyor, tarihimize uygun olduğundan bahsediliyor falan ancak arkadaşlar, hangi ülkenin kadim tarihinde demokrasi var? Demokrasi, bir çağdaş dönem rejimidir. Bugün neredeyse tüm Batı demokrasilerinin tarihinde mutlak monarşiler vardır. Bugün İngiltere’nin, İsveç’in, Almanya’nın, tarihsellik iddiasıyla, önerdiğiniz gibi bir rejime geçeceğini düşünebilir misiniz? Ülkelerin tarihsel yolculuğu ilkel olandan çağdaş olana doğrudur, ancak bu şekilde ilerleme olur, bu şekilde insanlar daha özgür, mutlu ve müreffeh yaşarlar.

Çift başlılıktan şikâyet ediyorsunuz. Gelin, Cumhurbaşkanının yetkilerini azaltalım, tarafsız ve sorumsuz bir Cumhurbaşkanı konumu tarif edelim; güncel pratiğimize uygun olarak güçlü Başbakan ve güçlü Parlamentoyla yolumuza devam edelim. (CHP sıralarından alkışlar) Bu şekilde ortada çift başlılık falan kalmaz. Ülkenin olağanüstü durumunu günlük politikalarda dikkate alalım ama hiç olağanüstü duruma uygun anayasa yapılır mı arkadaşlar? Tam tersi, anayasalar olağan duruma göre belki yüzlerce yıl yürürlükte kalsın diye yapılır. Sizin önerdiğiniz anayasayla ancak bu olağan dışılık kalıcı hâle getirilmiş olur, hiçbir soruna da çare üretmez.

Bir varsayım yapalım: Her şeyin arzuladığınız gibi olduğunu düşünün. İkinci turdan sonra referanduma gittiğini ve Mecliste kurmuş olduğunuz iki partili ittifakın seçmen tabanında da bir nebze karşılık bulduğunu ve bunun yüzde 51 oranla referandumdan geçtiğini düşünün. Yüzde 49 dışarıda bırakıldığı zaman toplumsal mutabakat sağlanır mı? Kaç yıl yürürlükte kalabilir böyle bir değişiklik?

Değerli arkadaşlar, son olarak şunu söyleyeceğim: Böylesine büyük bir yanlış gidiş savunulurken “İtaat et, rahat et.” deniyor. “İtaat etmek” kelime anlamıyla boyun eğmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEL EMRE (Devamla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Bir dakika daha ek süre veriyorum.

Buyurun Sayın Emre.

ZEYNEL EMRE (Devamla) - Ne milletimiz ne de onların temsilcileri olarak bizler asla boyun eğmeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Biz buradayız, “hayır” diyoruz. Bizimle birlikte olun, siz de boyun eğmeyin, Türkiye’yi bu karanlık tünelden çıkartalım diyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Emre.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Celal Doğan (İstanbul) ve arkadaşları

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MARKAR ESEYAN (İstanbul) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Hükûmet?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Katılmıyoruz Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Celal Doğan konuşacak.

Buyurun Sayın Doğan. (HDP sıralarından alkışlar)

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; âşık atışmasına üç saat ayıran Parlamento, şimdi Anayasa üzerindeki görüşmeyi belirlemek için beş dakika veriyor. Bazı günler geldik, saat ikide başladık, yedi buçukta esas gündeme gelemedik. Bu nedenle İç Tüzük nedeniyle âşık atışmasının ağır olduğu bir Parlamento anlayışını İç Tüzük’te tashih yaparak düzeltmek gerekir, bir.

Söz konusu olan madde üzerindeki düşüncelerimi arz etmeye çalışıyorum. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin beş yılda bir yapılacağını ve o nedenle de aynı zamanda milletvekili seçiminin de aynı tarihte yapılacağını derceden madde üzerindeki düşüncelerimi söyleyeceğim. Genellikle Parlamentonun, daha doğrusu icranın başındaki şahsın Parlamentodan dayanak ve güç alması açısından aynı tarihte yapılması -doktrinde tartışması olmasına rağmen- parti, daha doğrusu parti tahakkümünü Parlamenta taşıması açısından mahzurlu görülse bile de o parlamenterin, daha doğrusu o liderin, genel başkanın ortaya koyacağı performanstan partinin faydalanma düşüncesinin olması doğal gibi geliyor bana.

Bir başka şey, Cumhurbaşkanlığı maddesinin yanında “Süresi biten milletvekili yeniden seçilir.” diyor. Şunu söylemek gerekir: Ön seçim yapmayan siyasi partiler için söylüyorum. Hanginizin rızası alındı da milletvekili oldunuz? Kime soruldu da “Sizi milletvekili yapmak istiyorum, lütfeder misin?” dendi? Hayır. Bu nedenle bu maddenin konmuş olması sizin milletvekili olmanızı sağlayacak bir garanti değildir.

Bütüne baktığımızda şu manzarayla karşılaşıyoruz: Bu Anayasa’yla parti başkanını seçiyoruz, icra başkanını seçiyoruz, devletin başkanını seçiyoruz, aynı zamanda bu yetkilerle mücehhez bir başkomutan seçiyoruz. Şimdi, Allah için bir faniye bu kadar yük yüklemenin vicdani tarafı var mıdır? Bir. İki: Gerçekten üzülerək söylüyorum. Bir insanın bu kadar yükü taşıma şansı var mıdır? Üç: Bu kadar yetkileri yüklediğiniz bir şahsın, bence bu faninin sizin gibi, daha doğrusu, bu oyları veren arkadaşlarımıza yapacağı tek bir şey vardır -yapacağı hizmetlerin ötesinin ne kadar olduğunu bilmiyorum ama- ahiretiniz için çok güzel bir dua edeceğine de inanıyorum çünkü bu kadar yükü kimsenin taşıma şansı yok, bir.

Bu yetkilerle yargının büyük bir kısmı kontrol altında tutuluyor, yani bu taslak yasalaştığında yargı mekanizmasının büyük bir çoğunluğu devlet başkanının eline geçmiş oluyor. Milletvekili listesini yaptığı içindir ki, Tayyip Bey gibi, özellikle ismini zikrederek söylüyorum, Sayın Cumhurbaşkanı siyasette ilçe başkanlığından, il başkanlığından gelen bir şahıstır, nokta atışlarla milletvekili belirleneceği için de Parlamentoyu eksiksiz kontrol altında tutacaktır.

Peki, konulan bir hükümle, aynı zamanda, geçmişte anayasalarda olmayan, Cumhurbaşkanının suç işlemesi hâlinde sorumluluğu sanki bir yargı denetimine tabi olacakmış gibi bir hava verilmek istenmektedir. Üçte 2’lik bir çoğunluğu, siyasi partiyi kahir ekseriyetle elinde, ağırlıkla elinde tutan bir şahsın bu rakamı bulmasının mümkün olmadığını bildiğimiz için de yargıyı da kendi denetimi altında tutmuş olacaktır. Bu şekilde ortaya çıkan manzarada Sayın Cumhurbaşkanının bakanları atadığını görüyoruz. Yani Sayın Cumhurbaşkanı hem milletvekillerinden hem dışarıdan bakan atayabiliyor. Milletvekilinin Meclisten bakan atanmasıyla, daha doğrusu atanabilmesiyle, milletvekilliği düşse bile umut veren bir anlayış olduğu için herkesin gözü yine bakanlıkta olacak. Dışarıdan atanan bakanların dokunulmazlıkları söz konusu. Bu dokunulmazlıklar kaydıhayat şartıyla söz konusudur. Hem Sayın Cumhurbaşkanının hem bakanların görevlerinden dolayı asla ve kata yargılanmaları söz konusu değil. Diyeceksiniz ki: “Efendim, nasıl bunu söyleyebiliyorsunuz? Yani 600 milletvekilinin olduğu yerde koymuş olduğumuz bu hükme rağmen bunu yargılayamayacaksa bunu niye söylüyorsunuz?” Özü şu: Milletvekili, daha doğrusu bakan görevden düştükten sonra Meclis tarafından üçte 2’lik çoğunluğu sağlamadığı takdirde bu yargılamanın olması söz konusu değil. Hemen örneklerini birlikte yaşadık. Geçmiş dönemde, hatırlarsınız, 17-25 Aralıkla ilgili birtakım tartışmalar oldu. Bu yüce Meclisin oylarıyla -arkadaşlarımızın milletvekilliği bitmesine rağmen, Adalet ve Kalkınma Partisi o milletvekillerini siyasi açıdan cezalandırmasına rağmen,- maalesef yargı önüne çıkartma şansı elde edemedik çünkü mevcut Anayasa’mızda bu hüküm devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CELAL DOĞAN (Devamla) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz bir dakikada toparlayayım.

BAŞKAN – Buyurun, bir dakika ek süre veriyorum.

CELAL DOĞAN (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanımızın ve sayın bakanların ilişkilerini gerçekten bilmiyorum. Bence en yakın bakanlardan birisi Sayın Bozdağ burada. Sayın rahmetli Ecevit telefon etmeden, rıza almadan hiç kimseyi bakan yapmazdı. Hiçbir milletvekilinin de rızasını vermeden Bakanlar Kuruluna girdiğini görmedim ama bizde maalesef siyasi gelenek olarak bunlar çok değişti. Rızasının aranmasından vazgeçtim, arkadaşlarımızın çoğu bakanlıklarını, milletvekilliklerini televizyonlarda ve radyolarda öğrenir hâle geldiler.

Kısacası, özetlersek şunu söylemek belki daha doğru: Bu yüce Meclis 15 Temmuzda çok ciddi bir imtihan verdi, “Gazi” sıfatı elde ettiniz. Ortaya getirilen bu taslakla umarım ki demokrasiyi şehit etme yolunda oy kullanmazsınız.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Doğan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri teklifin 4'üncü maddesinin gizli oylamasına başlıyoruz.

Gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını bildiriyorum: Komisyon ve Hükûmet sıralarında yer alan kâtip üyelerden Komisyon sırasındaki kâtip üyeler, Adana'dan başlayarak Denizli'ye kadar -Denizli dâhil olmak üzere- ve Diyarbakır'dan başlayarak İstanbul'a kadar -İstanbul dâhil olmak üzere- Hükûmet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir'den başlayarak Mardin'e kadar -Mardin dâhil- ve Mersin'den başlayarak Zonguldak'a kadar -Zonguldak dâhil olmak üzere- adı okunan milletvekilini ad defterinde işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır.

Bildiğiniz üzere, bu pullardan beyaz olanı kabul, kırmızı olanı ret, yeşil olanı ise çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye, adını ad defterine işaretlettikten ve kâtip üyeden üç yuvarlak pul ile oylamaya özel bastırılan mühürlü zarfı aldıktan sonra, kapalı oy verme yerine girecek, oy olarak kullanacağı pulu burada zarfın içerisine koyacak ve diğer iki pulu ise iskarta kutusuna atacaktır. Bilahare, oy verme yerinden çıkacak olan üye, oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önündeki oy kutularına atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekillerine pul ve zarf verilmeyecektir.

Sayın milletvekilleri, Anayasa değişikliği teklifinin ikinci tur görüşmelerinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü yerine Millî Eğitim Bakanı Sayın İsmet Yılmaz oy kullanacaktır, özel vekaletnamesi burada.

Bir duyuru daha yapmak istiyorum sayın milletvekilleri. Zarfların içinden pullar düşüyor. Zarflar özel olarak kendiliğinden yapışkanlıdır. Lütfen, oyunuzu kullandıktan sonra zarfları yapıştırınız, herhangi bir hesap karışıklığına mahal vermemiş olalım.

Yine, dediğim gibi, sağ ve sol tarafımdaki pul dağıtacak ve oy kullanacak olan arkadaşların kalabalık yapmamasını, teker teker oy kullanmasını özellikle rica ediyorum ve oylama işini Adana'dan başlatıyorum.

(Oyların toplanmasına başlandı)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Ravza Kavakcı Kan açık oy kullandı. Ravza Kavakcı Kan kabine girmede.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Anayasa Komisyonu Başkanı Mustafa Şentop açık oy kullandı, kabine girmede.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Doğru söylemiyorlar. AK PARTİ Grubu kapalı oy kullanıyor, oyunun rengini görmüyoruz, doğru söylemiyorlar.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Kabine girmeden oy kullanıyorlar.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Oylarının rengini görmüyoruz.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ravza Kavakcı Kan açık oy kullanmadı, görmüş olmanıza imkân yok. İspat edin, fotoğrafla ispat edin oyumu gördüğünüzü. Ne oy koyduğumu gördüğünüzü ispat edin, davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – İçişleri Bakanı Süleyman Soylu kabine girmeden Anayasa’ya aykırı olarak oy kullandı.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – AK PARTİ Grubu oyunu gizli kullanıyor.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Taner Yıldız kabine girmeden oy kullandı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen şu kürsünün önünü bir boşaltalım, lütfen.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Avrupa Birliği Komisyonu Başkanı Kasım Gölpinar kabine girmeden açık oy kullandı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şu araları da boşaltalım. Lütfen tek tek oy kullanalım.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Adalet Bakanı Bekir Bozdağ kabine girmeden oy kullandı.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Rengi belli değil Adalet Bakanının, gizli oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Lütfi Elvan kabine girmeden oy kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Atilla Kaya kabine girmeden beyaz oy kullandı, gösterdi.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Hürşit Yıldırım kabine girmeden açık bir şekilde...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Fatih Şahin kabine girmeden oy kullandı.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Fatih Şahin oyunu gizli kullandı, ben gördüm.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Bennur Hanım oy kullanacak, şu arayı bir boşaltabilir misiniz.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Abdurrahman Öz oyunu kabine girmeden kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Naci Bostancı açık oy kullandı. Hamza Dağ açık oy kullandı, oyunu beyaz olarak gösterdi.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – AK PARTİ Grubu oyunu gizli kullanıyor, oylarının rengi belli değil, ben şahidim.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın Karaburun, gelebilirsiniz.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Lütfiye Selva Çam oyunu gizli kullandı.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Başbakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş kabine girmeden kullandı oyunu. Açık kullandı, gördüm.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Numan Bey de gizli kullandı, tabii.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ramazan Can oyunu açık kullandı.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ramazan Can oyunu kapalı kullandı, gizli kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ramazan Can beyaz oyu göstererek attı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şaban Dişli beyaz oyunu açık olarak tutuyor, kabine girmiyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı oyunu kabine girmeden açık olarak kullandı, şu anda da kameralara gösteriyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sema Ramazanoğlu kabine girmeden oyunu açık kullandı.

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Oyunu açık kullanmadı, kapalı kullandı Sema Ramazanoğlu.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – AK PARTİ oyunu çok gizli kullanıyor, gerçekten helal olsun.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Mehmet Emin Akbaşoğlu kabine girmeden oyunu açık kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – İstanbul Milletvekili Hasan Turan kabine girmeden açık kullandı oyunu.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – İstanbul Milletvekili Hasan Turan oyunu gizli kullandı, ben gördüm, şahidim. Oyunun rengini bilmiyorum, iftira atılmasın.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Petek oyunu açık olarak kullandı, beyaz oy verdi.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar kabine girmeden oyunu kullandı. Halis Dalkılıç...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Usullere uygun oylama yapılıyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanan milletvekilleri lütfen yerlerine oturabilir mi acaba.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Manisa Milletvekili Sayın İsmail Bilen oyunu açık attı her zamanki gibi.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın İsmet Yılmaz oyunu açık olarak kullandı, beyaz pulu gururla gösterdi.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Aziz Babuşcu kabine girmeden açık kullandı oyunu.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Faruk Çelik oyunu açık kullandı kabine girmeden.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Faruk Çelik oyunu gizli kullandı, kabine girdi.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Mustafa Köse, Antalya Milletvekili kabine girmeden oy kullandı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, hepsi kullanıyor, isim isim niye sayıyorsun? Kabine girenleri sayın, daha kolay olur.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Berat Albayrak kabine girmeden kullandı oyunu.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Tekirdağ Milletvekili Ayşe Doğan açık kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Nabi Avcı kabine girmeden kullandı oyunu.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – İlknur İnceöz açık kullandı oyunu, kabine girmeden kullandı.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – İlknur İnceöz kabine girmeden kullandı, Grup Başkan Vekili.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – İlknur İnceöz, AK PARTİ Grup Başkan Vekili oyunu gizli kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Hakan Çavuşoğlu kabine girmeden kullandı oyunu.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Oyumu gizli bir şekilde, usulüne uygun olarak, Anayasa’nın, İç Tüzük’ün belirlediği şartlara uygun olarak kullandım, hayırlı olsun.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Gökçen Özdoğan Enç kabine girmeden kullanıyor, oyunu atıyor şimdi.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Oyumu tamamen mevzuata göre kullandım ve atıyorum.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Gökçen Özdoğan oyunu gizli kullandı.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Gururla kabine girmede, tebrik ediyoruz kendisini.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Transit kullandı, transit geçiyor kabinleri.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tüm üyelerimizin isimlerini okuduk.

Oyunu kullanmayan sayın milletvekili varsa lütfen oyunu kullansın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Kullanmayanlar var.

BURCU ÇELİK (Muş) – Oyunu kullanmayan milletvekillerimiz var Sayın Başkan:

Figen Yüksekdağ... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Selahattin Demirtaş... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

İdris Baluken... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Çağlar Demirel... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Selma Irmak... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Nursel Aydoğan... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Besime Konca... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Abdullah Zeydan... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Nihat Akdoğan... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Ferhat Encu... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Gülser Yıldırım... (HDP sıralarından “Hapiste.” sesleri)

Başkan, oyunu kullanmayan 11 milletvekili var.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Kâtip üyeler oylarını kullandı mı?

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın Purçu, oyunuzu kullandınız mı?

Oy kullanılması için beş dakika süre veriyorum.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oy verme işlemi ve süresi tamamlanmıştır.

Oy kutularını kaldıralım lütfen.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin gizli oylama sonucunu okuyorum:

“Kullanılan oy sayısı: 486

Kabul : 342

Ret : 138

Çekimser : 1

Boş : 4

Geçersiz : 1

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Ali Haydar Hakverdi

Balıkesir

Ankara”

Böylelikle 4'üncü madde de kabul edilmiş oldu.

Teklifin 5'inci maddesini okutuyorum:

MADDE 5- 2709 sayılı Kanunun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 87- Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesinhesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.”

BAŞKAN – 5'inci madde üzerinde beşi aynı mahiyette olmak üzere yedi önerge vardır.

İlk okutacağım beş önerge aynı mahiyettedir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447'ye 1'inci ek sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi ile 2709 sayılı Kanun'un değiştirilen 87'nci maddesinde yer alan “öngörülen” ibaresinin “belirtilen” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çekiyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Ramazan Can önergesini çekti.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Ali Ercoşkun

Bolu

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Geri çekiyorum.

BAŞKAN – Sayın Ali Ercoşkun önergesini geri çekti.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Yılmaz Tunç

Bartın

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çekiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz Tunç önergesini geri çekti.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Osman Aşkın Bak

Rize

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çekiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Osman Aşkın Bak önergesini geri çekti.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Halil Eldemir

Bilecik

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Önergeyi geri çekiyorum.

BAŞKAN - Sayın Halil Erdemir önergesini geri çekti.

Diğer önereleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/01/2017

Bedia Özgökçe Ertan

Meral Daniş Beştaş

Van

Adana

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447/Ek 1 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Özgür Özel

Engin Altay

Levent Gök

Manisa

İstanbul

Ankara

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Bursa

BAŞKAN – Okunan son önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Manisa Milletvekili Sayın Özgür Özel konuşacak.

Buyurun Sayın Özel. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce de bir kez ifade etmiştim. Bu kürsüye bir milletvekilinin ilk kez geldiği günü size hatırlatmak isterim. Bu kürsüye ilk kez milletvekili seçildiğimizde rozetimizi taktıktan, kaydımızı yaptırdıktan sonra yemin töreni için geliriz. Geçmişinizde çok farklı kürsülerin çok mahir bir hatibi olabilirsiniz, geldiğiniz bir örgütün, bir teşkilatın en kıdemlisi, en kudretlisi olabilirsiniz, diksiyonunuz çok iyi olabilir, televizyon programları yapıyor olabilirsiniz; 20 ciltlik kitabınız vardır ama son derece basit bir metni eksiksiz tamamlamanın heyecanı, telaşı, yapamamanın kaygısı vardır. Oradan buraya gelirken hiç kurmadığı kadar ağzınız kurumaya, ayaklarınız dolaşmaya başlar. Kazasız belasız o metni okursanız, heyecanınızdan bir şey olmaz da sıralara kadar varır genel başkanın elini sıkarsanız, o dakikadan sonra üzerinizden büyük bir yük kalkar ve bir anda, sizi yetiştirenleri, örneğin ilkokul öğretmeninizi hatırlarsınız; anneanneyi, dedeyi, babaanneyi... Kendinden gurur duyma hâli değildir bu, onların sizinle duyduğu gurura sevinme hâlidir. Çünkü bu ülkede, bu ülkenin kurucularının canı kanı pahasına kurtardıkları ve kurdukları bu Mecliste çok önemli bir görevi, yaşamayı ve yürütmeyi bu ülkenin o yürekli, güzel, bazen mağdur, bazen fakir, aç ama onurlu insanları adına yapacaksınız. Bu yapılan görevin, üzerinizdeki yükü son derece ağırdır. Dürüstlük yemini etmişsinizdir namus ve şeref üzerine. Bu yemin, yaptığınız tüm faaliyetleri, atacağınız oyu, söyleyeceğiniz sözü bağlar. Anayasa'ya sadakat, İç Tüzük'e bağlılık, artık sizin için terk edilmemesi gereken, onurunuz ve şerefinizle teminat altına almış olduğunuz önemli metinlerdir. Boşuna metinler değildir, toplumsal bir mutabakatla yazılmıştır. Geçmişten ders almıştır ama aşkın zamanlıdır, ileriye doğru yazılmıştır. Ülkeler vardır yüz altmış yıldır aynı metinle -dokunmadan- yönetilmenin gururunu taşırlar. Bize bu gururu yaşatmadılar, darbeler oldu, metinler değişti ama burada yazan yazı "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." Haziran 1919'dan beri, Amasya Tamimi'nden beri milletin gönlüne yazıldı. Bu ağır yükü hep beraber taşıyoruz. Geçtiğimiz ilk turda yine 5'inci maddede, yine Meclisin görevlerinde buraya çıkıp, 23 Nisan 1920'de bir saraydan, saltanattan, bir aileden alınan egemenliğin buraya yani halkın ta kendisine taşındığını söylemiştik. Bu madde, şimdi egemenliği buradan yani halktan alıp bir başka saraya taşımak, seçilmişler yerine bir seçilmişin atadıklarıyla ülkeyi yönetmek, o ki sizin yerinize kanun yapmak, denetiminizden kaçmak ve bu ülkenin o ilkokul öğretmeninizin sizi yetiştirirken hayal bile belki edemediği ama televizyonda gördüğünde gözyaşlarını tutamadığı bu önemli görevi onun yerine yapmak yerine bunu vermek. Biz buna itiraz ettik, biz bunu görünür kılmak istedik. Gecenin üçüydü, bir mahcubiyet vardı, bir karartma vardı, televizyon yoktu, yayın yoktu, kimsenin haberi yoktu yapılmaya çalışılan işten ve dedik ki: "Bu milletin kürsüsünü sembolik olarak burada korumaya alıyoruz." Alkışlarla başladı ancak yaşanmaması gereken şeyler yaşandı. Hepimiz üzüldük, hepimiz yaşananlardan utandık, hepimiz kaygı duyduk.

Bugün bu kürsüyü yine koruma altına alacağız, bu kürsüyü milletvekilleri yine koruma altına alacak. Bu kez bu kürsüyü korumak için arkadaşlarımı davet etmiyorum. Bugün bu kürsüyü korumak için burada oy kullanacak olan 550 milletvekilinin bu kürsüyü vicdanlarına emanet ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika daha ek süre veriyorum Sayın Özel.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Bugün bu kürsüyü Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri gelip korumayacak. Bu kürsüyü korumak için sizi yetiştiren öğretmenlerinizin, annenizin, babanızın, dedenizin, ninenizin daha belki hiç doğmamış ama ileride evlattan çok seveceğinize hepimizin emin olduğu torunlarınızın sizden beklentileri üzerine bir kutsal emanete ihanet etmek yerine onu alıp da 1 Kasım'da yetkiyi alıp dört yıl boyunca hakkını verip dört yıl sonra açık bir alınla gidip emaneti millete teslim etmek yerine bugünkü bu metinle bu emaneti bir başkalarına kullansın diye verip halkın karşısına utançla çıkmamak için, gelecekte 23 Nisan 1920 Meclisinin torunları bu ülkenin dört bir yanında dedeleriyle gurur duyuyorken siz de benzer bir gururu yaşayın diye bugün bu irade teslimine “hayır” deyin. Meclis vicdanlarınıza emanettir arkadaşlar.

Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özel.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Elitaş...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, “Bir milleti ecdadınıza ihanet etmemek için, utanç yaşamamak için” diye...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Etmeyin” dedi “Ediyorsunuz” demedi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - ...AK PARTİ Grubunu töhmet altında bırakan bir konuşma yapmıştır. İzin verirsiniz sataşmadan söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Elitaş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in 447 ve 447'ye 1'inci Ek sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 5'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu Anayasa Değişiklik Teklifi'ni 316 milletvekili imzalarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdi.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sahte imza var.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) - Nasıl ki Sayın Özgür Özel'in burada oylamasını yaparken “hayır” oyu vereceğim diye ifade ederken kabinlere girip “evet” oyu vermesini bekleyemezsek 316 milletvekilinin imzalarıyla tescillediği bu Anayasa Teklifi'ne “hayır” oyu vermesi aslında ihanetle eşdeğer bir durumdur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Onun için 316 milletvekilinin “evet” oylarıyla burada altına imza attığımız Anayasa Değişiklik Teklifi'ne 316 milletvekilini “hayır”a teşvik etmek onları ihanete teşvik etmektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Nasıl ki Sayın Kılıçdaroğlu, bu Anayasa değişikliğine “hayır” diye oy vereceği şeklinde kampanya yürütüyorsa Sayın Kılıçdaroğlu'ndan beyaz oy beklemek kendine ihanet anlamına gelir. AK PARTİ milletvekillerinin imzalarıyla verdiği teklife kırmızı oy vermek kendine ihanet etmek anlamına gelir.

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Demokrasiye ihanet ediyorsunuz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Biz açıkça ifade ediyoruz. Onun için, milletvekilleri özgür iradeleriyle imza attıkları teklife burada da yine özgür iradeleriyle “evet” oyu kullanarak, beyaz oyu kullanarak tescil edecektir.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Elitaş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 316 milletvekilini...

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Özel, bir sessizlik sağlansın.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “316 milletvekilini ihanete teşviktir.” cümlesini...

BAŞKAN – Siz de aynı şekilde onları başka türlü bir ihanetle suçladınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır. Ben, aslında şöyle, kürsü hakkına saygımdan ve bir grup başkan vekilinin cevaplamaya muhtaç gördüğü bir ifadeyi ifade ettiği anda kürsüyü almasını düşündüğünden itiraz etmedim.

İLKNUK İNCEÖZ (Aksaray) – Sen “ihanet” diyeceksin, “muhtaç” diyeceksin...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Oysa benim konuşurken söylediğim söz tamamen bağlamından koparıldı ama ben kendisinin benim “İmza sahibi milletvekillerini ‘hayır’a teşvik ihanete teşviktir.” cümlesinden...

BAŞKAN – Tamam size söz vereceğim ama Sayın Özel, sizin söylediğiniz de yani ecdada varana kadar, varacak bir eleştiri ve bir tepki hoş değildi açıkçası.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hiç öyle bir şey demedim Başkan.

BAŞKAN – Dediniz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yani “Onlara ihanet etmeyin.” diyorsunuz. “Hayır” oyu verin, siz de sadık olun diyorsunuz.

BAŞKAN - Herkes kendi hür iradesiyle oyunu kullanıyor, hiç kimsenin ipoteği altında değil.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Hür irade yok, sorun orada. Zorluyorsunuz insanları açık oy kullanmaya.

BAŞKAN – Lütfen, sessiz olalım.

Buyurun iki dakika.

3.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kürsüye bilmiyorum ama tahmin ediyorum 800’üncü falan çıkışım. Bu kürsüde çok polemik yaptım, zaman zaman maksadını, kastını aşan sözler söylediğim oldu, incittiğimiz olmuştur, incindiğimiz olmuştur. Bugün bu kürsüye gelirken ki kastım, üslubum, konuşmamın içeriği Sayın Elitaş’ın dediği bağlamda değil.

Sayın Elitaş, size şunu söyleyeyim: Milletvekillerinizin attıkları imzada, metni görmeden imza attıklarını hepimiz biliyoruz ama sizin dediğiniz doğru olsun, ben Elitaş’ın dediğine katılayım.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz neye imza attığımızı biliyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Eğer burada bu metnin kendisini görerek, bilerek, emin olarak, vicdanı rahat olarak, yaptığı işin farkında olarak, aldığı emanete ihanet etmediğini düşünen ve bunu, aldığı emaneti birilerine teslim etmenin sorumluluğunu taşıyabilecek olan milletvekilleri “evet” oyu verebilirler. Kendinden eminlerse eğer, grup başkan vekilleri gruptan...

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) - Biz kendimizden eminiz, “evet” diyoruz, var mı diyeceğiz? Allah Allah!

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - ...Başbakan gruptan, Cumhurbaşkanı Başbakan'dan eminse eğer bir öz güven içinde, hepimizi utandırarak, kıskandırarak gelirsiniz...

ABDULKADİR YÜKSEL (Gaziantep) - Kendi işine bak, kendi işine bak!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - ...bu kabinin içine girersiniz, oylarınızı atarsınız, sizin 316 oyu sandıkta görürüz, rakamlar konuşur, o zaman siz haklı olursunuz. Ama buraya gözlemcileri koyup, çeteleleri tutturup milletin yetki verdiği vekili baskı altına alarak bir iş yapıyorsanız ben diyorum ki: Bu Meclisin yetkilerini vermeyi içine sindiremeyen varsa, kimse çekinmesin, gereğini yapsın. Namusumuz ve şerefimiz üzerine içtiğimiz andın gereği budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) - Aranızda yaptığınız anlaşmanın, attığınız imzanın bir önemi yok. Önemli olan yemininiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özel, teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Sayın Başkan, Nisan ayında zaten bu Anayasa teklifi... (CHP sıralarından sürekli alkışlar)

BAŞKAN - Duymuyorum sizi Elitaş, bir dakika, bir gürültü kesilsin. [CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından alkışlar(!)] Sizi alkışlıyorlar Elitaş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Teşekkür ediyorum, çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN - Ne güzel, herkes birbirini alkışladı.

Buyurun Elitaş, sizi dinliyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Sayın Başkanım, biliyorsunuz, bu Anayasa değişiklik teklifi de Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçtiği takdirde zaten sahibine gidecek. Emaneti bize verenler, bu Anayasa değişiklik teklifine halk ne karar verirse boynumuzun borcu. Emanetin sahibine gitmekten korkamamaları gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Siz de yerinizden bir dakika...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkanım, yapılan Anayasa değişikliği eğer Meclisten -biz vicdanın hâkim olacağını bekliyoruz ve geçmeyeceğini bekliyoruz ama- geçerse halk oylamasına sunulacak. Sayın Elitaş, halk oylamasına sunulacak bu metin konusunda Cumhuriyet Halk Partisinin dirençli, direngen ve halkla el ele kampanyasını o zaman görür. Ancak, bir tarihi hatırlayalım, 12 Eylül 2010 tarihinde aynı inanmışlık, aynı adanmışlıkla bunları söylüyor, halka bir metin götürüyor...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Baykal Anayasa Mahkemesine gitmeseydi değişmiyordu o iş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - ...onu çeşitli ittifaklarla geçiriyor ve geçirdiğiniz o metin bu ülkenin Parlamentosunu bombalıyordu.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – O metin kalsın mı, değişsin mi?

BAŞKAN – Sayın Özel, toparlayın lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Siz, o gün inandığınız, adandığınız, halka götürüp, halkı ikna ettiğiniz metinle Fetullah Gülen terör örgütünü bu ülkenin başına bela ettiniz. Bunu unutmayın. (CHP sıralarından alkışlar)

İLKUNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Tamam, onu değiştiriyorum işte.

BAŞKAN – Sayın Özel, teşekkür ederim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, şu Meclis çatısı altında son haftalarda en çok duyduğumuz kelime “halk iradesi, millet iradesi, millî egemenlik.” Ancak, gelin görün ki sadece bir yere sandık kurmak orada halkın iradesinin tecelli edeceği anlamına gelmez. Olağanüstü hâl koşulları, en ufak hak arama yöntemlerinin orantısız güçlerle bastırılması, Meclise şikâyetini bildirmeye, talebini, önerisini bildirmeye gelenlere karşı zırhlı araçlarla, TOMA’larla, coplarla, gazlarla saldırıp ve bunun yanı sıra toplumsal muhalefeti örgütleyebilecek, bütün toplumsal dinamikleri siyasi partilerin eş genel başkanlarını, milletvekillerini tutuklayıp ondan sonra sanki her şey güllük gülistanlık ve bütün demokratik koşullar varmış gibi yapmak ancak bir kişinin, siyasi yapının kendisini kandırmasıdır diyorum. Özellikle kayıtlara geçmesini istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

ABDULKADİR AKGÜL (Yozgat) – Sen niye dışarıdasın?

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447 ve 447’ye 1’inci Ek) (Devam)

BAŞKAN - Sayın Özgür Özel’in konuştuğu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Biz daha fazlayız.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Sayın lütfen.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı isteseydiniz sayardım, usulü bilin. Lütfen... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Hayır, efendim, biz daha fazlayız.

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/01/2017

Bedia Özgökçe Ertan (Van) ve arkadaşları

BAŞKAN – Okunan son önergeye Komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Van Milletvekili Sayın Bedia Özgökçe Ertan konuşacak.

Buyurun Sayın Özgökçe Ertan. (HDP sıralarından alkışlar)

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve değerli halkımız; hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Dünyada örneği olmayan bir Anayasa değişikliği teklifinin görüşmelerinin son turundayız. Bu tur son kez düşünmemiz için de son fırsattır. Parlamente rejimin yani halkın siyasal tercihlerinin yok edileceği bir rejim... 80 milyonun geleceğini ve kaderini konuşuyor, oyluyoruz. Oy verirken sizleri tekrar düşünmeye ve halkın sesini dinlemeye davet ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bir siyasi parti liderinin, tek bir kişinin devletin tüm üst kademelerinde söz sahibi olduğu bir rejim getirilmek istenmektedir. Bu rejimde Parlamento yok, denetim yok, hesap sorma yok, soru sorma hakkı bile neredeyse yok. Bu sistemde istikrar adına otoriterlik var, kalıcı OHAL var, ekonomik kriz var, işsizlik var. Parlamento sistemlerde muhalefet çok önemli bir unsurdur hepinizin bildiği gibi, çoğulculuğun yansımasıdır; yetki almış temsilciler tüm halkın talep ve beklentilerini yerine getirmeye, korumaya çalışır, çoğunluğun azınlığa tahakküm kurmasına itiraz eder ama bu teklifle bu itirazlara da artık tahammül edilemediğini görüyoruz. İçi boşaltılmış, denetim yetkileri elinden alınmış bir Meclis var çünkü teklife göre istenen tek şey; her şey tek ses olacak ve o ses de tek bir kişiye ait olacak.

Geçtiğimiz hafta yapılan ilk tur görüşmelerinde, Meclisin denetleme faaliyetlerine engel getirilmesine yönelik eleştirilerimizi takiben hemen İç Tüzük'ün değiştirilmesine yönelik eleştirilerden anladığımız şey, Meclisin akıbetinin de bizim açısından ne olacağı konusunda bir netlik kazanmıştır. Yetkilerin Meclisten alınması da yetmeyecek, İç Tüzük değişikliğiyle muhtemelen artık buradaki konuşmalar, eleştiriler de olabildiğine engellenecek gibi görünüyor.

Değerli arkadaşlar, çok açıktır ki teklifi getirenler ve teklif savunucuları Parlamentodan rahatsızdır. Yasama faaliyeti kapsamında getirilen tüm düzenlemelere “evet” demeyenlerden rahatsızdır. Bunu şu ana kadar ki bütün uygulamalardan da gördük ancak bu şekilde yasama faaliyetlerimizin, denetim faaliyetlerimizin elimizden alınmasına biz olur vermeyeceğiz. Halka karşı tarihsel sorumluluğu olan bizlerin görevi bir dayatmaya hep birlikte karşı durmaktır. İnanıyoruz ki buna karşı çıkan diğer siyasal partilerden de değerli milletvekilleri vardır.

Yasama faaliyeti, üç günde tasarıyı Meclisten geçirmek değildir. Tartışılmış, üzerinde müzakere sağlanmış yasa tasarılarına her zaman katkı sunmaya hazırız ancak bir gece yarısı getirilen, halkın çıkarlarıyla uyumayan, ihale peşinde koşan şirketleri daha da zengin etmek isteyen düzenlemelere her daim itiraz edeceğiz, karşısında olacağız.

Kadına şiddeti, çocuğun her türlü istismarını hak gören, doğayı talan eden, Karadeniz yaylalarını betona çevirmek isteyen uygulamalara “hayır” dedik, demeye de devam edeceğiz. Soru önergelerimize insan aklıyla dalga geçen yanıtlar gönderen bakanlıklara inat, yazdığımız cümleyi beğenmeyip önergelerimizi reddeden Meclis Başkanlığına inat yürütmeyi denetlemek bizim görevimiz ve hakkımızdır.

Değerli arkadaşlar, Meclisi denetim faaliyetlerinden yoksun bırakmak yüzlerce dernek kapatıldıktan sonra “Vurduk kapılarına kilidi gitti, sıkıysa açın da görelim.” diyen bakış açısının yansımasıdır. Şu an için Cumhurbaşkanının sadece gönül bağıyla bağlı olduğu iktidar partisi zaten muhalefetin herhangi bir katkısına, herhangi bir değişikliğe izin vermiyor. Araştırma komisyonlarında, ihtisas komisyonlarında ve Genel Kuruldaki önerilerimizde her daim durum bu. Acaba Meclisten mi rahatsızsınız yoksa sizin dışınızdaki siyasi partilerin varlığından mı rahatsızsınız, merak ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, parti grubumuzun Anayasa değişiklik teklifinin ikinci tur oylamasındaki tavrı da ortadadır. Bu nedenle ben oylamaya katılacak olan milletvekillerine tekrar çağrı yapmak istiyorum: Görüşlerinizin dinlendiği, özgür bir siyasal rejim için, demokrasinin işlediği bir Meclis için “hayır” deyin ve değerli kadın milletvekili arkadaşlarım, sesimizin kesilmediği, eşit muamele gördüğümüz, her türlü saldırıya beraber “hayır” diyebileceğimiz bir Meclis için “hayır” deyin. Sokakta, evde, toplumsal yaşamın her alanında şiddete, tecavüze uğrayan kadınları hep birlikte savunmak için ve kadın cinayetlerini önlemek için “hayır” deyin.

Değerli milletvekilleri, işçinin sömürülmediği, iş cinayetlerine kurban gitmediği, işçilerin, emekçilerin insanca koşullarda yaşayabileceği bir ülke için, toplumsal barışı sağlayabilmek, gencecik insanların ailelerine tabut içinde dönmediği bir ülke için “hayır” deyin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika daha alabilir miyim?

BAŞKAN – Size ek süre veriyorum bir dakika.

Buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Karadeniz ormanlarının, Ege’nin zeytinliklerinin, tarihi ve kültürel zenginliklerimizin oldubittilerle sermaye çevrelerine peşkeş çekilmesine izin vermemek için bu teklife “hayır” deyin.

Askerî, sivil, bürokratik darbeleri ve vesayeti, artık, bu toplumun hafızasından silmek için “hayır” deyin.

“Kötü bir işin en gizli şahidi vicdanınızdır.” der Hazreti Ömer. Bir arada yaşayabildiğimiz bir Türkiye için vicdanlarınızın sesini dinleyeceğinize inanıyorum. 12 Eylül darbe anayasasını sahiplenmeyen, bunu reddeden ama tüm Türkiye toplumunu kapsayan yeni bir anayasayı hep birlikte oluşturabilmek için hep birlikte “hayır” deyin.

Sevgi ve saygılarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi teklifin 5’inci maddesinin gizli oylamasına başlıyoruz.

Gizli oylamanın ne şekilde yapılacağını okuyorum: Komisyon sırasındaki kâtip üyeler, Adana’dan başlayarak Denizli’ye kadar -Denizli dâhil- ve Diyarbakır’dan başlayarak İstanbul’a kadar -İstanbul dâhil- Hükûmet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir’den başlayarak Mardin’e kadar -Mardin dâhil- ve Mersin’den başlayarak Zonguldak’a kadar -Zonguldak dâhil- adı okunan milletvekilini ad defterinde işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verilecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır.

Bildiğiniz üzere, bu pullardan beyaz olanı kabul, kırmızı olanı ret, yeşil olanı ise çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye, adını ad defterine işaretlettikten ve kâtip üyeden üç yuvarlak pul ile oylamaya özel bastırılan mühürlü zarfı aldıktan sonra, kapalı oy verme yerine girecek, oy olarak kullanacağı pulu burada zarfın içerisine koyacak ve diğer iki pulu ise ıskarta kutusuna atacaktır. Bilahare, oy verme yerinden çıkacak olan üye, oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulan oy kutusuna atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekiline pul ve zarf verilmeyecektir.

Sayın kâtip üyelerimiz hazır.

Evet, şimdi gizli oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

(Oyların toplanmasına başlandı)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Bekir Bozdağ girmedik kabine her zamanki gibi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Bekir Bozdağ açık oy kullandı, oyunu göstererek kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Salih Fırat kabine girmede, oyunu açık olarak kullandı, gösterdi. İçişleri Bakanı kabine girmede.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sayın Bakanım Veysel Eroğlu da açık kullandı, kabine girmede.

BAŞKAN – Sayın Özdiş, lütfen oylama düzenini bozmayın. Sayın Özdiş, lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, böyle iş olmaz.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, hâlâ AKP milletvekilleri açık oy kullanıyor. Sayın Veysel Eroğlu açık oy kullandı, Sayın Ali Özkaya açık oy kullandı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, oylama başlamıştır. Sayın Yarkadaş, Sayın Özdiş...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Size mi soracağız? İstedığımız gibi kullanınız, istediğimiz gibi kullanınız. İşinize bakın!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İç Tüzük’e göre kullanıyoruz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tek sırayla lütfen oy verin. Boşluğu boş bırakın, lütfen.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – İşte “Kullandım.” diyor, arkadaşlar kaydetti. “Açık oy kullandın.” dediğimde Ali Özkaya “Sana mı soracağım, evet, açık oy kullanıyorum.” dedi. “Açık oy kullanıyorum.” diyor. Tüm Stenograf arkadaşlar bunu şu anda kaydediyorlar.

BAŞKAN – Lütfen yerinize oturur musunuz Sayın Yarkadaş, Sayın Özdiş. Düzeni bozuyorsunuz, lütfen. Çalışma düzenini bozmayın lütfen.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın milletvekilleri, size halkımız açık oy kullansın diye mi oy verdi, oylarınızı gizli kullanınız.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Uğur Aydemir arkasındaki arkadaşla oyunu gösterdi, bir de şakalaştılar üstüne.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kasım Gürpınar kabine girmede, oyunu açık olarak kullandı.

AYDIN USLUPEHLİVAN (Adana) – Avrupa Birliğinden sorumlu Bakanımız da oyunu açık kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şamil Tayyar açık oy kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Ömer Çelik açık oy kullandı, geçtiğimiz turlarda kapalı kullanıyordu.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Volkan Bozkır açık olarak kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hurşit Yıldırım açık olarak kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Oyunu kullanan sayın milletvekilleri sol tarafımdaki boşluğu açık bıraksınlar lütfen.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tekirdağ Milletvekili Ayşe Doğan açık olarak kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Mustafa Şentop şaşırtmadı ve yine açık olarak kullandı, göstererek kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Veysel Eroğlu açık olarak kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Antalya Milletvekili Mustafa Köse kabine girmeden kullandı oyunu.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Gizli oy kullanmak anayasal bir yükümlülüktür ama AKP milletvekillerinin tamamı kabine girmeden oy kullanıyor ve Meclis Başkan Vekili de “Kabine girin.” diye uyarıyor.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Oyumuzu gizli kullanıyoruz AK PARTİ olarak. Anayasa’ya uygun olarak kullanıyoruz, İç Tüzük’e göre kullanıyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, kabinlere girmeyenleri uyarsanız. Kabinlere girmiyorlar.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen bağırmayın, lütfen yüksek sesle konuşmayın. Şu anda oylama yapılıyor, bir düzen içinde yapılması için çaba sarf ediyoruz. Tek sıra hâlinde milletvekillerimiz de oylarını kullanıyorlar, lütfen.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Arkadaşlar kabine giriyor, çok güzel.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama, Sayın Başkan, gizli oy anayasal bir yükümlülüktür. Uyarıyorsunuz milletvekillerini.

BAŞKAN – Şu anda bir karmaşa yok, gayet güzel oy kullanılıyor, lütfen.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Evet, İç Tüzük’e uygun olarak kullanıyoruz, çok güzel arkadaşlar, devam ediniz.

ADNAN GÜNNAR (Trabzon) – Bütün AK PARTİ kabinde.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Yavaş sohbet edin sayın milletvekilleri, düzeni bozmayalım.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Metin Külünk açık oy kullandı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İç Tüzük’e uygun olarak kullandı Metin Ağabey. Bravo Metin Ağabey.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Doğru söylemiyor Sayın Başkan, hepsini gizli kullanıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Özgür Özel, lütfen, burada bazı arkadaşların, milletvekillerinin isimlerini sayarak “Açık oy kullandı.”, “Kapalı oy kullandı.” diye bir açıklama yapmayın. Bütün milletvekilleri usulüne göre oyunu kullanıyor. Ben buradan görmüyorum ne oy kullandıklarını örneğin. Siz oradan nasıl görüyorsunuz?

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Bakmadığınız için görmüyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Nasıl görmüyorsunuz?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Niye görmüyorsunuz?

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sayın Başkan, baksanız görürsünüz.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Evet, İç Tüzük’e uygun olarak kullanıyoruz arkadaşlar AK PARTİ olarak, çok güzel, bravo.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Fatih Şahin kabine girmeden kullandı oyunu.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – İbrahim Halil Yıldız kabine girmeden oy kullandı. Akif Çağatay Kılıç kabine girmeden oy kullandı.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Doğru söylemiyorsun ya da gözlerin görmüyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sağlık Bakanı yine girmed.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Vedat Demiröz girmed.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Sema Ramazanoğlu kabine girmeden oy kullandı.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Belma Satır kabine girmed.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Doğru söylemiyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Osman Boyraz kabine girmed.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Osman Boyraz da kabine girmed.

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın milletvekilleri, gerçekten çok gürültü yapıyorsunuz.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Erkan Kandemir kabine girmed.

BAŞKAN – Tamam, ara vereceğim bu maddeden sonra bir sabredin, tamam.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Burhan Kuzu kabine girmed.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Temizlik yapıyor, içeri girip oy kullanmıyor. Temizleme orayı ya.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Doğru söylemiyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İlknur İnceöz temizlik yapıyor ama kabine girmiyor, oradaki pusulaları temizliyor, kabindeki.

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Kabine girmiyor, bir de oraları temizliyor. Ayıp, ayıp, grup başkan vekilisin bir de! Bırak bari başka biri yapsın.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Cahit Bey, sen bari kapalı kullan ya. Cahit Özkan da...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Naci Ağbal, Maliye Bakanı açık oy kullandı, kabine girmed.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Engin Altay kabine girdi ve özenle kapattı.

Bülent Turan, müdahale etme kabine!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, oyunu kullananlar kürsünün önünü boşaltsınlar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bülent Turan Engin Altay’a bakıyor.

Grup Başkan Vekili Bülent Turan kabine girmede.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

AHMET AKIN (Balıkesir) – Hiçbiri girmede, vallahi hiçbiri girmede.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Süreyya Sadi Bilgiç kabine girmede.

Hakan Çavuşoğlu kabine girmede.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hakan Çavuşoğlu oyunu Tüzük’ün gösterdiği şekilde, gizli bir mahiyette kullandı.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Açık mı kullandın, kapalı mı Hakan?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hakan Çavuşoğlu en güzel oyunu kullandı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Şahin Tin kabine girmeden oy kullandı, açık kullandı oyunu.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Halis Dalkılıç oyunu açık kullandı, kabine girmede.

BAŞKAN – Bütün milletvekillerimizin adı okundu.

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Anayasa’ya uygun kullandı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Seni tutanaklara geçiriyorum kullandığına dair.

BAŞKAN – Adı okunmayan sayın milletvekili var mı? (AK PARTİ sıralarından “Var, var.” sesleri)

“Adı okunmayan...” “Oy kullanmayan” demedim, “adı okunmayan” dedim.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın kâtip üyeler oylarını kullandılar mı acaba?

Oyunu kullanmayan sayın milletvekili var mı?

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Var Sayın Başkan.

PERVİN BULDAN (İstanbul) – Cezaevindeler.

BAŞKAN - Lütfen.

BURCU ÇELİK (Muş) – Var Sayın Başkan: Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Nursel Aydoğan, Gülser Yıldırım, Besime Konca, Çağlar Demirel, Ferhat Encu, Nihat Akdoğan, Abdullah Zeydan, İdris Baluken.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Yasin Börü mezarda, Fethi Sekin mezarda, Aydın Muştı mezarda.

BURCU ÇELİK (Muş) – Şov, şov, şov.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Hikmet Fidan mezarda, Deryan Aktert mezarda, Muhammed Safitürk mezarda.

BAŞKAN – Sayın Çamlı...

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Ya otur, ayıp, ayıp, otur.

BURCU ÇELİK (Muş) – İş yapıyorsun, iş yapıyorsun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şovmen.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Dolmabahçe şehitleri mezarı, Kayseri şehitleri mezarı, Merasim Sokak şehitleri mezarı, Kızılay şehitleri mezarı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çamlı, lütfen.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kalbimizde, kalbimizde.

BURCU ÇELİK (Muş) – Kimin yüzünden? Kimin yüzünden?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sizin yüzünüzden.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Provokatörlük yapıyorsunuz. Saygısız!

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – İdris Baluken hepsini katletti tabii, değil mi?

BURCU ÇELİK (Muş) – Kimin politikaları yüzünden? Kimin savaş politikaları yüzünden?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen.

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Seviyeye bak.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Terörle mücadele...

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Terörle mücadele. O hücrelerin içine yakında siz gireceksiniz, bekleyin.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Siz çok beklersiniz bizim girmemizi oraya.

BURCU ÇELİK (Muş) – On beş yıldır kim yönetiyor bu ülkeyi? Ben mi yönetiyorum, sen mi yönetiyorsun?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Terörle mücadele. PKK destekçileri, terör sözcüleri...

BURCU ÇELİK (Muş) – On beş yıldır iktidar olan sizsiniz, biz değiliz.

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Utanma yok ya.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sırtınızı PKK'ya dayamayacaksınız, "PKK terör örgütü" diyeceksiniz.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – PKK'ye söyleyeceksin bunları.

BAŞKAN – Sayın Çelik, lütfen.

BURCU ÇELİK (Muş) – Bu ülkenin huzur ve barışı için çalışan bir partiyiz biz, bunun ötesine geçemeyeceksiniz.

BAŞKAN – Sayın Çelik...

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Hepiniz FETÖ'cüsünüz, hadi oradan.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sen oradan hadi, terbiyesiz.

BURCU ÇELİK (Muş) – Barış dilimizden, barış sözlerimizden asla vazgeçmeyeceğiz, asla.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – PKK'ya söyleyin bunları.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – PKK'ya söyleyeceksin bunları.

BAŞKAN – Başkalarına da bazı şeyleri söyleme hakkını tanıyın, kızmayın, lütfen.

BURCU ÇELİK (Muş) – Başka bir şey benim söylediğim şey.

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Vallahi bu Meclis kapansın gerçekten ya, bu Meclis kapansın.

BAŞKAN – O da aynı, kendi bildiğine göre onu söyledi, siz başka bir şey söylediniz, lütfen.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Bu Meclisin vekillerinin isimlerini sayıyor, onlar vekiller, bu Meclisin üyeleri.

HİŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Kayıtlara geçsin, bu Meclise gerek yok, gerçekten kapansın.

BURCU ÇELİK (Muş) – Karşılığı bu değil ama Sayın Başkan. Toplumu da bu şekilde ayrıştırıyorlar, bu dille.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Tetikçiliktir bu yapılanlar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, herkes oyunu kullandı.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Herkes kullanmadı.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Bir beş dakika daha süre vereyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Niye? Gelmeyen mi var?

BAŞKAN – Son beş dakika süreyi başlatıyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sırada bekleyen yok Sayın Başkan.

AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – Sırada bekleyen yok Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle bir usul yok.

BAŞKAN – Böyle başladık, böyle gidelim sayın milletvekilleri.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama sırada bekleyen yok.

AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – Davetiye çıkartacak hâl yok.

BAŞKAN – Sayın Koç, ben idare etmesini biliyorum, yardımınıza ihtiyacım yok, teşekkür ederim.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, kâtip üyeler kullanmadı.

BAŞKAN – Oyunu kullanmayan kâtip üyeler varmış, lütfen kullansınlar.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Başkanım, sırada insan mı var, neyi bekliyoruz?

BAŞKAN – Sizi ilgilendirmiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından “Aaa” sesleri)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne ilgilendirmiyor? Burası babanızın çiftliği mi sizin?

BAŞKAN – Süre verdim, onu bekliyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Burası babanızın çiftliği mi sizin? Hayret bir şey!

BAŞKAN – Terbiyeli konuş benimle!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayret bir şey!

BAŞKAN – Benim ailemin fertlerini karıştırma, benimle terbiyeli konuş!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen terbiyeli konuş!

BAŞKAN – Sus! (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen sus! Sen sus! Babanın çiftliği mi burası? Karşında milletvekili var senin!

BAŞKAN – Tamam sayın milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Babanızın çiftliği mi? Hayret bir şey! Karşında milletvekili var, “sus” diyemezsin!

BAŞKAN – Bu ne demek ya? “Babanın çiftliği mi?” Sen kimsin bu lafı bana ediyorsun, kimsin sen!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen kimsin! Sen kimsin! Adam gibi soru soruyoruz sana. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Provoke etme, provoke etme Genel Kurulu!

İLK NUR İNCEÖZ (Aksaray) – Provakatör Veli Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Terbiyesizsin! Hayret bir şey, hayret bir şey!

BAŞKAN – Dua et ki oylama var, dua et oylama var.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bir Meclis Başkan Vekiline yakışmıyor “Sana ne!” “Sana ne!”

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şu üsluba bak. Sen Başkan Vekilisiz, milletvekiliyle böyle konuşulur mu?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Vekilimiz size bir soru soruyor Sayın Başkan, böyle mi cevap verilir?

(AK PARTİ sıralarından “Adam ol, otur yerine.” sesi)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Adam olmayan sizsiniz! Terbiyeli konuşun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Saygısız!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Saygısız sensin! Saygısız sensin!

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ağzından çıkanı az kulağın duysun lan! Milletvekili misin, soytarı mı be!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Soytarı sensin! Soytarı sensin! Terbiyesiz sensin! Soytarı sensin!

BAŞKAN – Böyle bir argo konuşma duymadım ömrümde. Burası Meclis, sanki sokakta kavga ediyor benimle.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şuna müdahale etsene Sayın Elitaş, müdahale etsene, küfrediyor!

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Adam ol!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yaşından başından utan!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Neyine müdahale edeyim ya? Hayır, müdahale edeyim diye uğraşıyorum ama sen sussan müdahale edeceğiz. Hakaret ediyorsun, “Müdahale et.” diyorsun.

MURAT BAYBATUR (Manisa) – Bir bayana nasıl böyle konuşur?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – İstedğini söyleyeceksin oradan değil mi edepsiz!

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Soytarı” diyenin Allah belasını versin! Allah kahretsin onu, “soytarı” diyeni!

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çok saygısızsin sen ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Saygısız sensin! Saygısız sensin!

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Senin kabahatin yok, sahibinin kabahati var!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Tek başına... Helal olsun sana ya!

BAŞKAN – Sayın Elitaş, lütfen oturur musunuz.

MURAT BAYBATUR (Manisa) – Bir bayana böyle konuşulur mu?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ne dedi bir bayana ya, ne dedi? “Babanın çiftliği mi?” dedi. Ne dedi?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çok saygısız ya! Ayıp ya!

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bayanmış, bayanmış! “Babanın çiftliği mi?” demenin neresi hakaret arkadaşlar?

BAŞKAN – Sayın Tunç... Sayın Tunç...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Zaten şov yapmak istiyor ya, şov yapmak istiyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Sayın Başkan, sizin tutumunuz gerdi burayı, sizden kaynaklandı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oy verme işlemi ve süresi tamamlanmıştır.

Lütfen oy kutularını kaldıralım.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinin gizli oylama sonucunu okuyorum:

“Kullanılan oy sayısı: 486

Kabul : 342

Ret : 140

Çekimser : Yok

Boş : 4

Geçersiz : Yok

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Emre Köprülü

Sema Kırıcı

Tekirdağ

Balıkesir”

Böylelikle 5’inci madde de kabul edilmiş oldu.

Sayın milletvekilleri, birleşime yirmi beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.26

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 00.54****BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61’inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci tur görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Hükûmet yerinde.

Şimdi teklifin 6’ncı maddesini okutuyorum:

MADDE 6- 2709 sayılı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve kenar başlığı metinden çıkarılmıştır.

“MADDE 98- Türkiye Büyük Millet Meclisi; meclis araştırması, genel görüşme, meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır.

Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibarettir.

Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

Meclis soruşturması, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında 106 ncı maddenin beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca yapılan soruşturmadan ibarettir.

Yazılı soru; yazılı olarak en geç onbeş gün içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir.

Meclis araştırması, genel görüşme ve yazılı soru önergelerinin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile araştırma usulleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 6’ncı madde üzerinde beşi aynı mahiyette olmak üzere yedi önerge vardır.

İlk okutacağım beş önerge aynı mahiyettedir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447’ye 1’inci Ek sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesi ile 2709 sayılı Kanun’un değiştirilen 98’inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “fıkraları” ibaresinin “fıkra hükümleri” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Geri çekiyorum Başkan.

BAŞKAN – Sayın Ramazan Can önergesini geri aldı.

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibi:

Ali Ercoşkun

Bolu

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Geri çekiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Ali Ercoşkun önergesini geri aldı.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Yılmaz Tunç

Bartın

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Geri alıyorum Başkan.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz Tunç önergesini geri aldı.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Osman Aşkın Bak

Rize

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Geri çekiyorum.

BAŞKAN – Sayın Osman Aşkın Bak önergesini geri aldı.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

Halil Eldemir

Bilecik

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Geri çekiyorum.

BAŞKAN - Sayın Halil Erdemir önergesini geri aldı.

Diğer önereleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447 Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

İbrahim Ayhan

Meral Danış Beştaş

Şanlıurfa

Adana

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447/Ek 1 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Özgür Özel

Engin Altay

Levent Gök

Manisa

İstanbul

Ankara

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF BAŞER (Yozgat) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu konuşacak.

Buyurun Sayın Altaca Kayışoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 447 sıra sayılı Anayasa Değişikliği Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Bu teklifle ilgili olarak Sayın Cumhurbaşkanı üç gün önce dedi ki: “Bu Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girmesi ülkemize doping etkisi yapacaktır.” Sayın Cumhurbaşkanına bu tanımlama için teşekkür ediyorum. Gerçekten bu teklif hayatımıza girdiğinden beri hiçbir akademisyen, hiçbir hukukçu, hiçbir vekil böyle cuk oturan bir tanımlama yapmamıştı. Bence de bu Anayasa değişikliği gerçek anlamıyla bir dopingdir. Siyasete, spor literatüründeki gibi ahlak ve yasa dışı olarak tanımlanan bir doping etkisi yapacaktır. (CHP sıralarından alkışlar) Doping, sportif performansı artırmak amacıyla yasaklanmış ve vücuda yabancı maddelerin kullanılması ya da herhangi bir maddenin anormal miktarlarda tüketilmesi olarak tanımlanıyor çünkü. Bu Anayasa değişikliğiyle de yapılan aynı şeydir. Ülkemize tamamen yabancı, kültürümüzle uzaktan yakından ilgisi olmayan, tek adamcı; kardeşliğimizi bozan, yetkileri anormal bir şekilde tek bir kişiye veren, olağanüstü koşullarda normal dışı yollarla hazırlanıp dayatılan bu teklif Anayasa’ya aykırıdır, cennet vatanımızın çanına ot tikamaktadır. Bakın, doping çarpıntı yapar değerli milletvekilleri. Bu teklifi Meclise getirdiğiniz günden beri ülkemizde ortaya çıkan ekonomik, sosyal ve siyasal sonuçlardan da gördüğümüz üzere yüksek tansiyon yapar; doping sinirlilik yapar hatta ve hatta, kalp krizi sonucu ölüme neden olur. Bizim dopinge değil, bizim normalleşmeye ihtiyacımız var değerli milletvekilleri. (CHP sıralarından alkışlar) Hele hele üzerinde konuştuğumuz madde Meclisi canlı bombaya çeviren, kendi kendini imha eden bir maddedir. Bu maddeyle, Meclisin tek etkili denetim yolu olan gensoruyu kaldırıyorsunuz. “Cumhurbaşkanına siyasi sorumluluk getirdik.” diyorsunuz, Allah aşkına, Komisyonda getirdiğiniz ilk hâlinde, bu Meclise devletin faaliyetlerini görüşmeyi bile yasaklamıştınız. Kalan ne peki? Sadece Meclis soruşturması var, onu da fiilen etkisiz bir hâle getirmişsiniz maalesef. Çünkü bugün bile milletin egemenliğini koruyacak, kendi yetkilerine sahip çıkacak, baskılara karşı çıkacak 15 yürekli milletvekili bulamazken öyle bir ortamda 400 milletvekilini bulup Meclis soruşturması açmak çok imkânsız, siz de bunu çok iyi biliyorsunuz.

Yine, son günlerde yapılan açıklamalara bakıyorum, Aristo mantığıyla deniliyor ki: “Cumhuriyet, halkın seçmesidir, bu teklifte de halk seçiyor; o hâlde cumhuriyet yıkılmıyor.” Ne güzel, ilkokul seviyesindeki bu çıkarımlarla cumhuriyetin bütün birikimlerini maalesef yok ediyorsunuz. Cumhuriyet, ancak ve ancak nitelikleriyle cumhuriyettir. Hukuk devleti olmadan, laik devlet olmadan, demokratik devlet ilkeleri ortadan kaldırılarak içi boş bir cumhuriyet cumhuriyet değildir maalesef. Siz de biliyorsunuz, Kuzey Kore de cumhuriyet, İran da cumhuriyet, Suriye de, Irak da. Cumhuriyetin içi boşalırsa bu cumhuriyet değildir.

Şimdi, Meclisi fesih yetkisiyle ilgili de diyorsunuz ki: “Giyotin sistemi var, karşılıklı olacak. İki seçim birden yapılacak.” Aynı, aynı sistemi, hem karşılıklı feshi hem ortak seçime gitmeyi 1996-2001 yılında İsrail getirdi fakat maalesef orada dört yıl içinde 2 kez Hükümet krizi yaşandı ve bunlar parlamenter rejime geri döndüler. Bu yaşanmış örnekler varken değerli milletvekilleri, göz göre göre çocuklarımızın zamanını çalmayın lütfen. Yapmayın değerli arkadaşlar, tarihsel koşullar içerisinde hatalarıyla, sevdalarıyla ortak yaşadığımız tarihimizde hiç kimseye bu kadar yetki verilmedi.

Bizim, yüzyıllardır deneyimle imbiikten süzülüp gelmiş atasözlerimiz var. Ne demiş atalarımız? “Bir elin nesi var, iki elin sesi var. Birlikten kuvvet doğar.” Güçlü bir ülke olmak istiyorsak, önümüzde kimse durmasın istiyorsak ihtiyacımız olan tek şey birlik ve beraberliktir, özgürlük ve demokrasidir.

Eminim ki bu kibre, bu güç zehirlenmesine aramızdan kalben buğzedenler var. Ben onları yürekli olmaya davet ediyorum, hepimizin ve çocuklarımızın ortak geleceği için “hayır” demeye çağırıyorum çünkü bu teklif Meclisin etrafına ördüğünüz duvarlar gibi milletin arasına duvar örüyor. Bu teklif milletin gelip derdini anlattığı, çözüm aradığı bu Meclisi etkisizleştirerek aynı zamanda milletle arasına görünmez bir duvar örecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir dakika daha ek süre veriyorum Sayın Kayışoğlu.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) - Ama 1925'te Nazım'ın dediği gibi:

“Biz,

Adımlarını tarihin akışına uyduran

Temelleri çöken emperyalizme vuran,

Yarını kuranlarız.

O duvar,

O duvarınız

Vız gelir bize vız!” (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Bir dakika, sayın milletvekilleri, Sayın Bostancı'nın söz talebi var.

Buyurun Sayın Bostancı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sayın Başkan, oylamayı başlatmıştınız. Oylamadan sonra verin.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Sayın Başkan, esasen sataşmalardan söz almak niyetinde değildik fakat sayın konuşmacı 316 imzayla buraya getirilmiş teklifi “Ahlak ve yasa dışı bir doping etkisi yapacaktır.” şeklindeki bir hüküm cümlesiyle...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Doping'in tanımını yaptım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkan, başladığımız işlemi tamamlayalım, sonra...

BAŞKAN - Sayın Özel, lütfen...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - ...Sayın Cumhurbaşkanının ifadesini de çarpıtarak haksız, yersiz bir sataşmada bulunmuştur. Bu çerçevede...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bostancı, iki dakika... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Cumhurbaşkanına yapılan sataşmaya parti grup başkan vekili cevap veremez, eğer burada kanun varsa.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

4.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun 447 ve 447'ye 1'inci Ek sıra sayılı Anayasa Değişiklik Teklifi'nin 6'ncı maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna ve Cumhurbaşkanına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; Cumhuriyet Halk Partisinin değerli milletvekilleri arasında muhakkak dil bilimiyle uğraşanlar vardır. Benzetmeleri, metaforları bazen bire bir alırsınız, bazen kastettiği anlamı bilirsiniz. Sayın Cumhurbaşkanı bu teklifin geçmesi hâlinde Türkiye'ye kazandıracağı canlılıktan bahsetmiştir “doping” derken ama hususen yanlış anlama kastıyla davranırsanız bundan Nurhayat Hanım'ın kastettiği şekilde bir anlam da çıkartabilirsiniz ama çarpıtmayla bunu çıkartırsınız.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Doping aldı, aldı; sadece döviz aldı. Dopingi döviz aldı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – “Ahlak ve yasa dışı bir doping etkisi yapacaktır.” diyor. Nurhayat Hanım, bu benzetme yakışsınız düştü, bunu belirtmeme izin verin.

“Dayatılan teklif” diyorsunuz. Ne dayatması? Meclis müzakere ediyor, geçerse millet karar verecek. Nedir yani dayatma derken neyi kastediyorsunuz?

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Cumhurbaşkanının dayatması.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Bir de nasıl bir dille konuşacaksınız, buna karar verememiş görüyorum Cumhuriyet Halk Partisinin değerli sözcülerini. 5'inci maddede Özgür Bey çok romantik, yüreklere dokunan bir konuşma yaptı; böyle herkese nüfuz edip onları kendisiyle birlikte oy vermeye çağıran, kürsünün anlamı üzerine hepimize dokunan, çok hissi bir konuşma yaptı. Peşinden de Nurhayat Hanım geldi, çok öfkeli bir konuşma yaptı. Doğrusu anlamakta zorlanıyoruz. Aslında şu romantik konuşmalar devam etse böyle insanları kucaklayan, başkalarına söz düşüren -Özgür Bey'in başka konuşmalarında olduğu gibi değil, 5'inci maddede yaptığı konuşma gibi- dinlemek için daha fazla kulak kabartacağımızdan emin olabilirsiniz.

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Benim söylemediğim, kastetmediğim şeyi Naci Bey farklı bir şekilde aktardı. Ben bununla ilgili açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Siz ne demiştiniz de yanlış bir şekilde anladı Sayın Bostancı?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – O zaman tamamen açıklamış olacağım. Benim söylemediğim şeyi bana atfetti Naci Bey. Doping ile ilgili olarak...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, kullanmış olduğu cümle “Ahlak ve yasa dışı bir doping etkisi yapacaktır.” Bunu nasıl anlamamız gerekiyor?

BAŞKAN – Bunu duydum ben de, evet.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, şu anda...

BAŞKAN – Sayın Özel, bir dakika, Kayışoğlu'yla bir konuşalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, bir saniye...

BAŞKAN – Onunla ilgili mi? Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, biz, şu anda Nurhayat Hanım'ın ne söylediğini tartışmıyoruz, şu anda Naci Bey'in ne söylediğini tartışıyoruz. Sayın Bostancı'nın söylediğine...

BAŞKAN – Sayın Bostancı Nurhayat Hanım'a cevap verdi, onu bir kenara alalım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Tamam, cevap verirken benim söylemediğim şeyi bana atfediyor. Yani benim...

BAŞKAN – Sayın Naci Bostancı sizin söylediğiniz bir cümle üzerinden size cevap verdi.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ama aslında ilk cümlesiyle çelişiyor. Diyor ya: “İnsanların söyledikleri şeyi farklı aktarırlar...” diye. Benim söylediğimi farklı...

MUHARREM İNCE (Yalova) – Sayın Başkan, “yakışksız üslupla” dedi.

BAŞKAN – Onu Özgür Özel'e vereceğim Sayın İnce, müsaade ederseniz, Özgür Özel'i dinleyeyim, karar vereyim.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Benim söylediğimi farklı bir şekilde aktardı, farklı bir şekilde anlamış. Bir de, “Yakışksız bir üslup kullanıyor...”

BAŞKAN – Peki, nasıl doğrusuymuş, buyurun, size iki dakika söz verelim, siz doğrusunu anlatın bize. (CHP sıralarından alkışlar)

5.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Ben spor hukukuyla ilgili olarak üniversitede özellikle doping alanında tez hazırlamış bir hukukçu olarak konuştum burada, gayet de bilimsel konuştum. Dopingin bilimsel olarak anlamı ne ise onu aktardım size. Doping demek etkisini... Özellikle sportif bir terimdir bu ve vücuda yabancı maddelerin kullanıldığı, WADA tarafından yasaklanan ve bu açıdan da maalesef ülkemizde birçok sporcunun madalyasının geri alındığı talihsiz bir olaydır doping, yasa dışı bir olaydır spor anlamında.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Mecazi anlamda, mecazi.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) – Ahlak dışı da bir olaydır aynı zamanda. Benim söylediğim şey budur. Doping demek, gerçekten, bu Anayasa değişikliğiyle ilgili bunu kullanmak da... Aslında Anayasa'nın ne getirdiğine baktığımızda, Meclisin yetkilerini yok eden, yargıyı belirleme yetkisini tek bir kişiye veren, yürütmeyi zaten tek kişide toplayan, üst düzey bütün kamu kurumlarını atayan, bütün diğer kamu tüzel kişiliği kurma, kaldırma, bakanlıkları ihdas etme, kaldırma, Cumhurbaşkanında istediği kadar Meclisi feshetme, veto etme, eğer beğenmezse kanunları Meclisi yeniden feshetme gibi bütün yetkileri toplarsanız bu açıkça Anayasa'nın ilk 4 maddesine, değiştirilmesi dahi teklif edilemeyecek maddelerine aykırıdır. Bu da Anayasa'ya aykırıdır, bu da yasa dışıdır, bu da ettiğimiz Anayasa'daki yemine aykırıdır. Orada da namusumuz ve şerefimiz üzerine yemin ediyoruz. Bu da namus dışıdır, şeref dışıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Çok yakışksız bir konuşmaydı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hiç şerefli bir cevap olmadı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Çok yakışksız...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yemin ediyoruz “Bağlı olacağım Anayasa'ya.” diye.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, yani verdiğiniz cevap sataşmadan dolayı ettiğiniz laftan çok daha incitici ve yaralayıcı. Ne demek “namus” ve “şeref”? Ne demek?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Bir kadına hiç yakışmıyor, bir hukukçuya hiç yakışmıyor.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Ne kürsüye yakışıyor, ne dinine yakışıyor ne kendine yakışıyor.

BAŞKAN - Lütfen dikkatli olalım arkadaşlar. Yani eleştiri yapabiliriz, belli ölçülerde hakaret de yapıyorsunuz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Anayasa üstüne yemin ediyoruz Sayın Başkan. Namusumuz ve şerefimiz üzerine yemin ediyoruz.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Kendini bilsin, haddini bilsin.

BAŞKAN - Bu nedenden dolayı, sataşmadan dolayı sizlere söz veriyoruz ama bunun da bir sınırı var, bunun da bir haddi var. Buradaki sayın milletvekillerinin namuslarını ve şereflerini sorgulamak kimsenin hakkında ve haddinde değildir. Lütfen... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Anayasa 81'de ne yazıyor, Anayasa 81 ne? Namusumuz ve şerefimiz üzerine yemin ediyoruz, bu Anayasa'ya bağlı kalacağımıza.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bağlı kalacağız diye sonsuza kadar darbe Anayasası’nı mı savunacaksınız?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Özel, sizi dinliyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biraz önce demiştiniz gerçi “Sayın Özel’e ‘yakışksız’ ifadesi üzerine söz vereceğim.” diye. O söz talebinde bulunuyorum.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

Sizi çok methetti ama, söylediklerinizi. Belki teşekkür edersiniz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – “Romantik” dedim. Ne var bunda?

6.- *Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması*

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Romantik” kelimesi üzerine söz almış durumda değilim, “yakışksız” kelimesi üzerine söz almış durumdayım grubumuz adına.

Öncelikle şunu söylemek isterim Sayın Başkan. Üzülerek şunu takip ediyorum: İç Tüzük’ün 64’üncü maddesini geçen hafta çok tartıştık Sayın Ahmet Aydın’la, bugün son saatlerde ciddi şekilde siz de ihlal etmeye başladınız. İç Tüzük 64 şunu söylüyor: “Başkan, kendine yapılan sataşmalar hariç, tartışmaların içeriğine yönelik bir katkıda, bir katılımda bulunamaz, bir söz söyleyemez.” (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – 67’nci maddede ne diyor?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) - Hatibi her zaman temiz dille konuşmaya davet eder. Sen de bunu öğren.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - İç Tüzük 67...

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Başkanın görevleri arasında muhalefet partilerinin milletvekillerine içerik denetimi yapmak yoktur. Sizi bundan menederiz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – “Namussuz” diyecek ondan sonra Başkan susacak mı? Temiz bir dile davet edecek sizi.

ÖZGÜR ÖZEL (Devam) – Şimdi, doping meselesi duyulduğu anda hepimizde -hatta başka parti gruplarından, milletvekillerinden de duyduk- ne kadar yerinde, ne kadar haklı bir tespit, ne kadar güzel yakalamış. Doping sağlığa zararlı, ahlaka aykırı, kuralları altüst eden, başta ne yaptığı belli olmayıp ilerleyen zamanlarda kötü etkileri ortaya çıkan ve spor ahlakına da kişisel ahlaka da aykırı bir iştir. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Haramdır, haram!

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – AKP döneminde kimlerde doping çıktı, kısaca hatırlayalım. Olimpiyat şampiyonu olup hepimizi ağlatan kızımızda doping çıktı. Hepimizin gururu olan şampiyonlarımızda doping çıktı.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Hidayet Türkoğlu, Hidayet Türkoğlu!

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – En sonunda döndü dolaştı Kırkpınar Başpehlivanında doping çıktı çünkü ödül mekanizmasını doğru kurmayan, doğru bir spor politikası olmayan, sadece ve sadece kazananın haklı, güçlünün haklı olduğu bir düzenin dayatıldığı ülkenin sporu da en sonunda Parlamentosu ve siyaseti de doping derecesiyle iflas etti. (CHP sıralarından alkışlar)

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447 ve 447'ye 1'inci Ek) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447/Ek 1 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Meral Daniş Beştas (Adana) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF BAŞER (Yozgat) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükümet?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Şanlıurfa Milletvekili Sayın İbrahim Ayhan konuşacak.

Buyurun Sayın Ayhan. (HDP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, üzerinde konuştuğumuz, tartıştığımız Anayasa değişikliğinin bir sistem değişikliği olduğu kanımca açık ve nettir. Bunu hem Anayasa teklifini savunan iktidar partisi yetkilileri ifade etmekte hem de muhalefet çevreleri bunun bir sistem değişikliği olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla, bu sistem değişikliği nasıl yapılıyor, neye göre gerçekleştiriliyor? Bu konuda da çok net ve açık durmak ve buna ilişkin değerlendirmelerde bulunmak gerekiyor.

Geçen hafta, tam bu kürsüde Sayın Başbakan bu anayasal değişikliğin nasıl bir sistemi getirdiğine dair çok güzel bir cümle kurdu. Kurduğu cümle “İtaat et, rahat et.” demekti.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Halka “İtaat et.” dedi.

İBRAHİM AYHAN (Devamla) - Şimdi, tamam, ben itaatin kelime anlamını, itaatin neye karşılık geldiğini de sizlerle paylaşacağım.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Ama cımbızlayarak koca bir cümleden çekip de çıkarıp da Başkanlığa tariflemenin bir anlamı yok herhâlde değil mi?

İBRAHİM AYHAN (Devamla) – Şimdi, kavramsal olarak itaat...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Hayret bir şey! Malzemesiz kalınca...

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Bağlamından koparma.

İBRAHİM AYHAN (Devamla) – Bakın, ben açıklıyorum, yani ben daha bir şey demeden siz itiraz ediyorsunuz. İtaatin olduğu yerde...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Neye dediğini de açıkla.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen dinleyelim hatibi.

İBRAHİM AYHAN (Devamla) - Bu, sadece buraya özgü bir şey değildir; bu, insanın yaşadığı, insanın toplumsal yaşamını inşa ettiği, kurduğu bütün coğrafyalarda yaşanan bir olgudur. Dolayısıyla, “İtaat et.” kavramı karşılığında farklı bir kavramı da gerektiriyor. Bu kavram ne? Otoritedir. Yani, itaatin olduğu yerde otorite vardır, otoritenin olduğu yerde de itaat vardır. Dolayısıyla, birbiriyle ilişkili olan iki kavramı birlikte değerlendirmek gerekiyor.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Kandil’le aranızdaki ilişkiyi anlatma.

İBRAHİM AYHAN (Devamla) - Şimdi, iki kavramı nasıl değerlendireceğiz? Otoritenin 3 tane çeşidi, genel anlamda kabul gören, uluslararası alanda, bilim çevrelerinde görülen 3 çeşidi mevcuttur. Birincisi: Karizmatik otorite ki bu insanın doğuşundan getirdiği bir otoritedir. İkincisi: Geleneksel otoritedir. Bu da toplumların geleneklerinden getirmiş olduğu otoritedir ve herkes bunu doğal olarak kabul eder. Üçüncüsü: Demokratik otoritedir. Demokratik otorite de kendi kaynağını ve gücünü akıldan ve kurallardan alır. Belli bir sistem çerçevesinde kurulan bir otoritedir. Bir dördüncü otorite vardır ki bu otorite de kaba güç ve baskıya dayalı gerçekleştirilen otoritedir.

Şimdi, şu anda, toplumun bir kesimi, siyasal partilerin bir kesimi bu mevcut değişikliği güçlü itirazlarla kendi yaşam alanlarına, kendi düşüncelerine, kendi siyasal çalışmalarına yönelik bir tehdit olarak algılamak, bu getirilen sistemin baskıya ve kaba güce dayalı bir otorite olmadığını söylemek mümkün müdür? Şimdi, bu baskı ve kaba güce dayalı otorite itaat eden yani boyun eğen bireyler yaratıyor. Türkiye gibi çoğulculuğun sosyolojik olarak gerçekleştiği bir ülkede hepimiz de çok iyi biliyorsunuz ki, çok derin fay hatları var. Yani, biz normal bir coğrafya üzerinde yaşamıyoruz. Örneğin, doksan yıllık bir Kürt sorunu var, etnik bir problem var Türkiye’de, bu birinci fay hattı. İkinci fay hattı inançsaldır; Alevi ve Sünni ekseninde gerçekleşen ve geçmişte de oldukça fazlasıyla ve hâlen günümüzde de sorun alanı olarak, çatışma alanı olarak yaşadığımız bir fay hattıdır. Bir üçüncü fay hattı da yaşam tarzı üzerinedir; muhafazakârlık ve seküler yaşam tarzı üzerinde toplumda müthiş derecede bir kaygı ve endişe durumu söz konusudur. Dolayısıyla, bu kadar güçlü fay hatlarının olduğu bir yerde demokratik otorite, karizmatik otorite dediğimiz geleneksel otoritelere rağmen baskıya ve kaba güce dayalı bir otorite inşa ettiğiniz zaman bu çok ciddi çatışma ve sıkıntılara neden olacaktır?

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Kandil’le aranızdaki...

İBRAHİM AYHAN (Devamla) – Şimdi, bakın, dinleyin, ben farklı bir şeyden bahsediyorum.

Bakın, bunlar sadece şu anda bizimle ilgili değil, yarın öbür gün sizi de etkileyecek, sizi de vurabilecek değişikliklerdir. Dolayısıyla, çok iyi niyetle düşünecek olursak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika daha uzatıyorum Sayın Ayhan, toparlayın, tamamlayın lütfen.

İBRAHİM AYHAN (Devamla) – Diyelim ki bir kötülük var ya, bir sorun var bu ülkede ve biz bu sorunu ortadan kaldırmak için böyle bir sistem getirdik, siz iyi niyetle bunu yapıyorsunuz, bunu varsayalım. Yani, bu iyi niyetle yaptığınız şey demokratik esaslara göre gerçekleşmiyorsa yarın öbür gün siz iktidardan gittiğiniz zaman bumerang gibi bu size dönecektir, sizi de yiyecektir. Dolayısıyla, uyarımız, ikazımız bu. Yani, getirilen sistem ciddi bir şekilde çatışma üreten bir sistemdir, farklılıkları yok sayan bir sistemdir. Dolayısıyla, bu konuda hepimizin kaygı duyması gerekiyor, hepimizin bu konuda iyi bir şekilde tartışması gerekiyor.

Bakın, kötülüklerin olması, sorunların olması, sıkıntıların olması yaşamın doğası gereğidir. Bakın, Alman felsefeci Nietzsche 19’uncu yüzyılda: “İnsanlar en kötü hastalıklarına hastalıklarıyla mücadele ettikleri yöntemler sayesinde bulaşmıştır.” demiş. Yani, siz yöntemi iyi kuramazsanız hastalığınızı iyileştireyim derken çok kötü hastalıklara bulaşabilirsiniz. Şu anda da yapılan şey bu. Bu konuda hepimizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, teşekkür ederim.

İBRAHİM AYHAN (Devamla) – Teşekkürler, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, özür dilerim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 6’ncı madde üzerine konuşuyoruz. Şimdi, burada “Madde başlığı da metinden çıkarılmıştır.” ibaresi var. Takdir edersiniz, Anayasa’ımızda diyor ki “Madde başlıkları Anayasa’nın içeriğine dâhildir.”

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir usul var mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eğer biz bu 98’inci maddede başlığı da kaldırırsak, iptal edersek... Anayasa’nın diğer maddelerinin başlığı var, 98’inci maddenin başlığı yok. Şimdi, Sayın Bakanlık ve Sayın Komisyon bize bir izahat verebilirler mi mümkünse?

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Sayın Başkanım, böyle bir usul var mı ya Mecliste? İsteddiği gibi çıkacak, sürekli bir hareket hâlinde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, 177 madde var, hepsinin başlığı var, 98’inci maddenin başlığı yok, çıkarılmış. Bu konuda bize bir izahat verirlerse seviniriz, öğrenmiş oluruz en azından.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sayın Başkan, biz de mi çıkıp konuşalım? İç Tüzük sadece bize mi geçerli?

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Yani, İç Tüzük sadece bize mi geçerli?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ama, şu anda bizim bu konuyla ilgili yapacak bir şeyimiz yok.

Görüşmelerimize devam ediyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama, özür dilerim yani Bakanlık ile Komisyon bilebilir bu konuyu.

BAŞKAN – Teklifin 6’ncı maddesinin gizli oylamasına başlıyoruz.

Gizli oylamanın ne şekilde yapılacağı hakkında bilgi vermek istiyorum: Komisyon ve Hükûmet sıralarında yer alan kâtip üyelerden Komisyon sırasındaki kâtip üyeler, Adana’dan başlayarak Denizli’ye kadar -Denizli dâhil- ve Diyarbakır’dan başlayarak İstanbul’a kadar -İstanbul dâhil- Hükûmet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir’den başlayarak Mardin’e kadar -Mardin dâhil- ve Mersin’den başlayarak Zonguldak’a kadar -Zonguldak dâhil- adı okunan milletvekilini ad defterinde işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri de kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanamayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır.

Bildiğiniz üzere, bu pullardan beyaz olanı kabul, kırmızı olanı ret, yeşil olanı ise çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye, adını ad defterine işlettiirdikten ve kâtip üyeden üç yuvarlak pul ile oylamaya özel bastırılan mühürlü zarfı aldıktan sonra, kapalı oy verme yerine gidecek, oy olarak kullanacağı pulu burada zarfın içerisine koyacak ve diğer iki pulu ise iskarta kutusuna atacaktır. Bilahare, oy verme yerinden çıkacak olan üye, oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulan oy kutusuna atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekiline pul ve zarf verilmeyecektir.

Sayın Özel, bir şey mi söylemek istemiştiniz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet, tam bu noktada bir dakika söz talebim var.

BAŞKAN – Oylamaya başlamadan önce size bir dakika söz veriyorum.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Anayasa değişikliği teklifinin oylamalarında pulları dışarıda atma, kabinlere girmeme, başkalarına gösterme gibi gizli oylama kurallarına uymayan durumlar yaşandığına ve Başkanlık Divanından bu konuda daha hassas olmasını rica ettiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, geçtiğimiz birinci tur oylamalarda da oylamalar ilerledikçe milletvekillerinin aldıkları pulları dışarıda atma, kabinlere girmeme, başkalarına gösterme gibi gizli oylamayı alenileştiren ve anayasal ve iç tüzüksel tarif edilen sınırların dışına çıkaran hatalar oldu. Bir önceki turda şahsen sizinle de konuştum, bu konuda Başkanlık Divanının gösterdiği hassasiyetin çok daha üzerinde bir hassasiyete ihtiyaç var.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak geçen turun üçüncü oylamasında yaşananların yaşanmasını istemiyoruz ama bu, gitgide gevşeyen ve gitgide artık tamamen açık oy kullanmaya dönen düzeni kabul etmemiz mümkün değil. Çok rica ediyorum Sayın Başkan, bu konuda hassasiyet gösterelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özel, sizinle bu konuda epeyce konuştuk diğer grup başkan vekilleriyle olduğu gibi. Biz, oylamanın nasıl olacağı konusunda her oylama yapılmadan önce bilgi veriyoruz, gerekli ikazlarda da bulunuyoruz ama bunun ötesinde, ikazlarda bulunmaktan ve buradaki düzeni sağlamaktan başka, bizim aşağı inip sayın milletvekillerinin kendi vicdanları ve kendi hür iradeleriyle kullandığı oya müdahale etmek gibi bir hakkımız söz konusu değil.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Biz ancak düzeni sağlamakla mükellefiz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yavaş okuyun hiç olmazsa.

BAŞKAN – Yavaş okuruz, tamam, o bir taleptir, ona dikkat ederiz.

Sayın Elitaş...

28.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Anayasa değişikliği teklifinin birinci tur oylamalarının ve ikinci turda şu ana kadar yapılan 5 oylamanın İç Tüzük'ün 148'inci maddesine uygun yapıldığına ve oylamanın gizliliğini kameralarla çekim yapan Cumhuriyet Halk Partisinin ihlal ettiğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, birinci tur oylamalardan itibaren şu ana kadar gelen ikinci tur oylamadaki beş oylamada da İç Tüzük'ün 148'inci maddesine uygun oylama yapılmıştır fakat muhalefet tarafından bazı milletvekili arkadaşlarımız çok profesyonel makineler kullanarak oradan milletvekillerinin oylarını tespit etmeye gayret ediyorlar. Bu, gizli oylamanın açık yapılmasına sebebiyet verecek bir iştir.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Kabine girilirse görülmez hiçbir şey ya.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Kabine girsin, perdeyi çeksin, hiç kimse göremez.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Biz burada hiçbir milletvekilinin nasıl oy kullandığını merak etmiyoruz, izlemek de istemiyoruz.

ONURSALADIGÜZEL (İstanbul) – Kabine gir, perdeyi çek, kimse göremesin; siz de göremezsiniz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yani orada milletvekillerinin nasıl oy kullandığı değil; esas olan, oyların tespit edilip edilmemesidir. Bakın, burada hakikaten teknolojik olarak çok üstün nitelikli kameralar var. O kameralarla milletvekillerini çekip oylamanın gizliliğini ihlal eden, etmeye gayret eden Cumhuriyet Halk Partisidir. Açıkçası, bütün milletvekilleri gizliliğe uygun bir şekilde oylarını kullanmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Elitaş, bunun içine giren adamı kimse çekemez. Bunun içine girmeniz gerekiyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Özel... Sayın Özel...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, böyle bir şey var mı! Ne yaptığının farkında değil herhâlde bu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şu şekilde girdiğinde kim çekebilir seni? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen yerinize geçin.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Sen grup başkan vekilisin, şov yapma, şov yapma yeri burası değil.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onun içine gireceksin, seni kim çekebilir o zaman?

BAŞKAN – Sayın Özel, sakın olun lütfen.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Çekme arzunuz niye var? Niye çekme arzunuz var?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yahu, niye çeksin? Gir onun içine, kim çekecek? Dön arkayı, kim görecektir seni?

BAŞKAN – Sayın Özel... Sayın Özel...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Niye böyle çekme arzunuz var sizin? Niye bu kadar meraklısınız?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen açıkta atarsan o adam da seni çeker, bu adam da o adam da çeker.

BAŞKAN – Sayın Özel, biraz sakın olun lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yahu, doğru değil yapılan.

BAŞKAN – Lütfen sakın olun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, diyor ki: “Oyumu çekiyor.”

BAŞKAN – Daha ağır okuyalım, peki, tamam.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kabin var orada. Siz okuyorsunuz Sayın Başkan, “Kabine girilecek.” diyorsunuz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, buyurun.

Sizi de dinleyelim bir dakika.

29.- *Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, gizli oylamalarda sonucu etkileyecek kadar gizliliğe uyulmaması söz konusu ise ve bu ispatlanırsa iptal gerekçesi olduğuna ve Başkanlığın gizliliği sağlamakla yükümlü olduğuna ilişkin açıklaması*

AHMET YILDIRIM (Muş) – Şimdi, Sayın Başkan, şüphesiz, sizin oyların gizli kullanımıyla ilgili yapmanız gereken önemli işlerden biri, sizin ifade ettiğiniz, bu konudaki sözlü uyarılarınızdır. Ancak bu konuda sadece uyarmakla bu iş, sizdeki iş bitmiyor, bunu sağlama yükümlülüğü de sizde. “Ben uyardım, kim nasıl kullanırsa...” gibi değildir.

Bakın, dün usul üzerinde yürüyen tartışmada ifade ettim, 12 Eylül 2010 günü yapılan referandumdan önce, şurada yapılan oylamaları Cumhuriyet Halk Partisi Anayasa Mahkemesine götürdüğünde itiraz noktalarından biri oyların gizli kullanılmadığı yönündeydi. Anayasa Mahkemesi şöyle bir amir hükmü ortaya koyuyor: “Eğer sonucu etkileyecek kadar gizliliğe uyulmaması söz konusu ise ve bu ispatlanırsa iptal gerekçesidir.” (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Yani bu anlamda sizin sadece sözlü olarak uyarmanız sorumluluğu üzerinizden kaldırmaz, gizliliği sağlamakla da yükümlüsünüz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, bütün oylamalar gizli ve usulüne uygun yapılmaktadır.

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, ben sorumluluktan asla kaçmıyorum, korkmam da. Ben burada sözlü uyarı yapıyorum. Burada benim yardımcılarım var. Divan üyeleri...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, oylamaların tamamı gizli yapılıyor. Usulüne aykırı bir oylama yapılmıyor.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Başkanım, böyle bir şeye ihtiyaç yok, zaten oylamalar gizli yapılmaktadır.

BAŞKAN – Bir dakika söyleyeceğim.

Burada Divan üyeleri var. Gerekli usulde oy kullanılması nasılsa ona uygun davranıyor milletvekili arkadaşlarım benim ikazım doğrultusunda. Bunun ötesinde bir şey yapamam. Lütfen...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, bütün oylamalar gizliliğe uygun yapılıyor.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Son cümle olarak Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, tamam.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bakın, son cümle olarak kayıtlara geçmesi açısından söylüyorum.

BAŞKAN – Bitti cümleliz.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan, bir cümle...

BAŞKAN – Bir cümle...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Bakın, iktidar partisinin grup başkan vekilleri yeri geldiğinde “Herkes istediği gibi kullanır.” diye söylüyor ama bu konuda usul tartışmaları açıldığında “Gizli kullanılıyor.” deyip işin içinden çıkıyorlar.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Allah aşkına, oy kullanmayan insanların söylediğine bak ya!

AHMET YILDIRIM (Muş) – Ya tümüyle istikrarlı bir söylemin sahibi olsunlar...

BAŞKAN – Onu grup başkan vekiliyle görüşürsünüz.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447 ve 447'ye 1'inci Ek) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oy kullanmayacak olan milletvekilleri, oraları biraz boşaltalım. Şimdi Adana ilinden başlıyoruz.

(Oyların toplanmasına başlandı)

AHMET YILDIRIM (Muş) – Yavaş okuyalım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yavaş okuyoruz, tamam.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Ömer Çelik kabine girmeden oy kullandı, Avrupa Birliği Bakanı açık oy kullandı.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Metiner açık oy kullandı. Mehmet Metiner kabine girmede.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) - Ali Özkaya kabine girmeden oy kullandı, Adalet Komisyonu üyesi Ali Özkaya.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Veysel Eroğlu kabine girmeden açık oy kullandı.

Kabine girilmeden açık oy kullanılıyor.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – MHP de açık kullanmaya başladı.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Kürsüde kullanıyorsunuz, halkın size vermiş olduğu oylara ihanet ediyorsunuz.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Kabine girmiyorlar Sayın Başkan.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Kabine girmeyenleri ikaz edin Sayın Başkan.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) - Anayasa Komisyonu Başkanı Mustafa Şentop kabine girmeden oy kullanıyor.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen yerlerinize oturup, itirazlarınızı yerinizden yapar mısınız, rica ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bak, Nureddin Nebati Bey girmiyor.

BAŞKAN – Ama böyle yaparak düzenimizi bozuyorsunuz. Lütfen... (CHP sıralarından gürültüler)

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) - Son derece düzenli kullanılıyor, AK PARTİ Grubu son derece düzenli kullanıyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bakın, alıp kullanıyor.

BAŞKAN – Gayet güzel oy kullanılıyor, lütfen. Usulüne uygun oy kullanılıyor, lütfen.

BURCU ÇELİK (Muş) – Başkan, bu tarafa değil, kabinlere bakın.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

LEVENT GÖK (Ankara) – Halil İbrahim Bey de, Halil İbrahim Fırat da kullanmadı. Nureddin Nebati de kullanmadı.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Mehmet Müezzinoğlu, o da kabine girmede, açık oy kullanıyor.

CEYHUN İRGİL (Bursa) - Sayın Bakan Mehmet Müezzinoğlu, ayıp, ayıp.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Recep Akdağ, Berat Albayrak...

MUSA ÇAM (İzmir) - Enerji Bakanı girmeden oy kullanıyor.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Naci Bostancı kabine girmeden oy kullandı, oyunu açık etti.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Oyumu hiçbir şekilde görmedin.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Hayır, gördüm.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Hayatta görmedin.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Kabine girmediniz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Oradan hangi makineyle göreceksin? Göremezsın.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ATILA SERTEL (İzmir) – Şuraya bakın! Şuraya bakın!

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Dışarıda kullanıyorlar Sayın Başkan. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri... Lütfen...

Sayın milletvekilleri, lütfen düzeni bozmayın.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Abdulhamit Gül kabine girmeden oy kullandı. Halk size böyle mi oy kullandı? Millet size böyle mi oy kullandı?

Adalet Bakanı, Adalet Bakanı, adalet mi dağıtıyorsunuz?

(Oyların toplanmasına devam edildi)

(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin AK PARTİ sıraları önünde toplanmaları, gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şurada bir kalabalık var, lütfen...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.38

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 01.58

BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI

KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61’inci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci tur görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon burada.

Hükümet burada.

Teklifin 6’ncı maddesinin şu ana kadar yapılan oylaması iptal edilmiştir. Tutanağa geçirelim bu çözümümüzü ve oylamaya Adana ilinden tekrar başlayalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, oylamayı iptal gerekçenizi biraz daha açıklamanızı istiyoruz ve ona sebep olan davranışların tekrar etmemesi için, lütfen, yavaş yavaş okutmanızı, arkadaşların kapalı oylamanın gerektirdiği şekilde, sizin okuduğunuz metne uygun olarak kabinlerin içinde... “Bir başka yerde değil.” diyorsunuz, ona uygun olarak o şartların sağlanmasını, makul bir düzenin oturmasını bekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özel.

Ben, bu 6’ncı maddenin oylamasına başlarken gerekli bilgileri vermiştim. 6’ncı maddenin oylamasını, kutular, atılan oylar riske girdiği için, sonuç şaibeli olacağı için iptal etmek zorunda kaldım. Bunu diğer grup başkan vekili arkadaşlarımızla içeride görüştük, ortak bir kararımızdır. O yüzden 6’ncı maddeyi tekrar oylamaya başlıyorum.

Lütfen, sayın milletvekilleri, yerlerinizden veya oy kullanmayan, oy kullanıp da işi biten milletvekilleri, salonda ayakta durup oyunu kullanan milletvekillerine lütfen müdahale etmesinler, lütfen.

Yavaş yavaş okuyun.

Oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

(Oyların toplanmasına başlandı)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkan kabine girmiyor, kabine girmiyor.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Girmiyorlar Başkan.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Bu, size saygısızlıktır Başkan.

BAŞKAN – Grup başkan vekilleri burada, ben onları kale alacağım, lütfen...

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Bu, size saygısızlıktır.

BAŞKAN – Gayet güzel oy kullanılıyor usulüne uygun olarak, lütfen...

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Bu, en başta size saygısızlıktır.

BAŞKAN – Nasıl oy kullanacak? Teker teker girip oy kullanıyorlar, gayet usulüne uygun.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Adnan Boynukara, kabine girmiyor.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Sana mı soracağım nereye gireceğimi?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Adnan Bey, tamam ya.

BAŞKAN – Sayın Boynukara, lütfen...

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Adnan Boynukara “Ben kabine girmiyorum.” diyor, kayıtlara girsin. Yazıklar olsun!

AHMET AKIN (Balıkesir) – Ayıp, ayıp!

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Adıyaman Milletvekili Adnan Boynukara “Ben kabine girmeyeceğim.” diyor, kabine girmediğini itiraf ediyor.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Sana mı soracağım nereye gireceğimi? Otur yerine! Terbiyesiz!

(Oyların toplanmasına devam edildi)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Herkes Başbakan gibi oy kullansın.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Öyle kullanıyor zaten.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tabii canım!

(Oyların toplanmasına devam edildi)

VELİ AĞBABA (Malatya) – İçişleri Bakanı açık oy, Süleyman Soylu açık oy...

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen oy kutularını işgal etmeyelim.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, oylarını atmak isteyen milletvekilleri var, lütfen.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Kâtip üyeler kalmış sadece oy vermeyen. Kâtip üyeler de lütfen oylarını kullansınlar.

Kâtip üyelere başka oyunu kullanmayan sayın milletvekili var mı? Yok.

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Oy kupaları kaldırılınsın lütfen.

(Oyların ayırımına başlandı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gerek oyunu kullanan gerekse de oyunu kullanmak için sırada bekleyen sayın milletvekillerine usulüne göre davrandıkları için çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, biz de usule uygun davrananlara teşekkür ediyoruz.

Ancak Sayın Ömer Çelik, Sayın Mehmet Metiner, Sayın Veysel Eroğlu, Sayın Vedat Demiröz...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, böyle bir şey olur mu?

Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ben söz vermedim Sayın Özgür Özel’e.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...Mustafa Şentop, Lütfi Elvan, Cemal Öztürk, Gökçen Enç, Ravza Kavakcı, Sayın Cemil Çiçek...

BAŞKAN – Sayın Özel, bunları burada söyleyeceğinize nerede kullanacaksanız oraya saklıyorsunuz.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Şu anda oy sayım ve dökümüne geçildi Sayın Başkan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...Muhammet Balta...

BAŞKAN – Lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayati Yazıcı, Sayın Mehmet Müezzinoğlu...

BAŞKAN – Lütfen...

Size söz vermedim Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Zehra Taşkesenlioğlu, Sayın Hüseyin Kocabıyık...

BAŞKAN – Özel kendi kendine konuşuyor o zaman, ne yapalım?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Mehdi Eker, Sayın Kasım Bostan, Sayın Cesim Gökçe...

BAŞKAN - Evet, oy pusulalarını sayıyoruz sayın milletvekilleri.

(Oyların ayrımına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Berat Albayrak, hem kendi hem vekâlet oyununda... Sayın Recep Akdağ, Sayın Uğur Aydemir, Sayın Naci Bostancı, Sayın Halis Dalkılıç, Sayın Süleyman Soylu...

BAŞKAN – Sayın Özel, sizin bu yaptığınız asla usule uymuyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Fatih Şahin...

BAŞKAN - Çünkü siz kimin ne oy kullandığını, açık veya kapalı ne yaptığını tespit edecek görevli bir kişi değilsiniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Fuat Köktaş, Sayın Abdulhamit Gül, Sayın Bekir Bozdağ, Sayın Ramazan Can, Sayın İlknur İnceöz...

BAŞKAN – Şu listeyi okumanızın da hiçbir anlamı, itibarı yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...Sayın Ahmet Gündoğdu, Sayın Metin Külünk, oylarını kabine girmeden açıktan ve göstererek attılar.

BAŞKAN – Bilemiyoruz, bu sizin kendi şahsi tasarrufunuz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, iftira ediyor, lütfen buna izin vermeyin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bunları tutanaklara geçirmek açısından anmak zorundayım.

BAŞKAN – Bilmiyoruz, sizin kendi şahsi tespitiniz.

Lütfen...

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Sayın Başkanım, şahsıma iftira ediyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hiç kimse kimsenin oyunu görmüyor.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Şahsıma iftira ediyor.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tamam, lütfen... Biz oyları sayıyoruz, tamam.

(Oyların ayrımına devam edildi)

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Söz istiyorum, şahsıma iftira ediyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Açık mı kullandın, kapalı mı kullandın?

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Kapalı kullandım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kapalı kullandın... Yemin et!

BAŞKAN – Sohbetinize devam edebilirsiniz. Biz sayıma başladık.

(Oyların ayrımına devam edildi)

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Hodri meydan!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yemin et!

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Oyumu nasıl kullandığımı ispat et. Ben oyumu gizli kullandım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onu Anayasa Mahkemesine ispat edeceksin.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Oyumu gizli kullandım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onu Anayasa Mahkemesine ispat edeceksin.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Oyumu gizli kullandım, İç Tüzük’e göre, Anayasa’nın amir hükümlerine göre oyumu kullandım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onu Anayasa Mahkemesine...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Başbakanın karşısında şov yapma!

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Başbakanın karşısında ben şov yapmam. Bırak sen de! Ne şovu yapacağım!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Başbakanın karşısında şov yapma!

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Kendine bak! O benim Başbakanım ve Genel Başkanım, seni ilgilendirmez.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Gerçeğin üstünü örtemezsiniz!

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Seni ilgilendirmez, işine bak sen, işine bak!

BAŞKAN - Sayın Külünk, lütfen...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şov yapma!

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Şovu sizden mi öğreneceğiz?

BAŞKAN – Sayın Külünk, Sayın Özkoç; lütfen...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ayrıca Kırıkkale Milletvekilimiz Mehmet Demir, Sivas Milletvekilimiz Hilmi Bilgin, Sakarya Milletvekilimiz Ali İhsan Yavuz, bulundukları yerlerden kabinleri gözleyerek, çetele tutarak gördükleri, görmedikleri oyu not ederek...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın bir dakika, çeteleyi kimin tuttuğu belli ya! Arkadaşlar çeteleyi kimin tuttuğu belli. Çeteleyi siz tuttuğunuzu ispat ediyorsunuz, ikrar ediyorsunuz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bari Meclise nasıl girip çıkacağımızı da belirleyin be! İrademizi de belirleyin! Nasıl oturup kalkacağımızı da belirleyin!

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) - Çeteleyi kimin tuttuğu belli.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - ...ve bu yaptıkları çalışmaya tarafımızdan engel olunursa düzeni bozarak oylamayı iptal ettirmeye varacak şekilde ve birinci turun üçüncü oylamasında, ikinci turun altıncı oylamasında oylamanın sona ermesine sebebiyet verecek davranışlarda bulunmuşlardır. Kendileri özel görevlidir, yaptıkları iş İç Tüzük’e ve Anayasa’ya açıkça aykırıdır.

(Oyların ayırımına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın Özel, hiçbir şey duymuyorum. Tutanaklara geçirmek için uğraşıyorsunuz, ben bir şey duymuyorum. İşlem de yapmayacağım bu nedenle. Kâtip üyeler sayım yaparken hata yaparız diye çekiniyorlar. Biraz sessiz olalım sevgili arkadaşlarım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) - Bunlar komiser.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) - Yaşamları komiserlikle geçmiş, müfettişlikle geçmiş, gestapolukla geçmiş.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Fişlemeyle geçmiş, fişlemeyle.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) - Fişlemeyle geçmiş hayatları.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ajan mı, komiser mi, gestapo şefi mi?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Gerçeğin üstünü örtemezsiniz!

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Kendinize bakın ya!

METİN KÜLÜNK (İstanbul) - Mecliste milletvekillerinin bile nasıl davranacaklarını belirleyecekler.

(Oyların ayırımına devam edildi)

BAŞKAN – Gerçekten hiçbir şey duymuyoruz bu gürültü içinde.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hiçbir kimse bizim oylamamızın usulüne uygun olmadığını iddia edemez. Her şey usulüne uygun yapılıyor. Hiç kimse başkasının oyunu merak etmiyor, CHP de bizim oyumuzu merak etmesin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben iddia etmiyorum, ben bir hakikati tutanaklara geçiriyorum. İddia dediğiniz şey ispata muhtaçtır. Milletin, milletvekillerinin gözü önünde olan bir şeyi tutanağa geçiriyorum. İddia değil. Hakikatin tutanak altına alınması.

(Oyların ayırımına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin gizli oylama sonucunu okuyorum:

“Kullanılan oy sayısı: 485

Kabul : 342

Ret : 138

Boş : 3

Geçersiz : 2

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Emre Köprülü

Balıkesir

Tekirdağ”

Sayın milletvekilleri, böylelikle teklifin 6’ncı maddesi de kabul edilmiş oldu.

Şimdi, teklifin 7’nci maddesini okutuyorum:

MADDE 7- 2709 sayılı Kanunun 101 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A. Adaylık ve seçimi

MADDE 101-Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip, Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüz bin seçmen aday gösterebilir.

Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilir. Oylamada, adayın geçerli oyların çoğunluğunu alamaması halinde, sadece Cumhurbaşkanı seçimi yenilenir.

Seçimlerin tamamlanamaması halinde, yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usul ve esaslar kanunla düzenlenir.”

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 7’nci madde üzerinde beşi aynı mahiyette olmak üzere toplam yedi adet önerge vardır.

İlk okutacağım beş önerge aynı mahiyettedir.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447’ye 1’inci Ek sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesi ile 2709 sayılı Kanun’un değiştirilen 101’inci maddesinin son fıkrasında yer alan “düzenlenir” ibaresinin “belirlenir” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

Kırıkkale

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çekiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Can önergesini geri çekmiştir.

Aynı mahiyetteki önergenin imza sahibi:

Ali Ercoşkun

Bolu

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Çekiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Ercoşkun çekti önergesini geriye.

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibi:

Yılmaz Tunç

Bartın

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çekiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Tunç önergesini geri çekti.

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibi:

Osman Aşkın Bak

Rize

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çekiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Osman Aşkın Bak önergesini geri çekti.

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibi:

Halil Eldemir

Bilecik

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Çekiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Eldemir önergesini geri çekti.

Diğer önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447’ye 1’inci ek sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/1/2017

Mahmut Toğrul

Meral Danış Beştaş

Gaziantep

Adana

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 447'ye 1'inci Ek sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılmasını arz ederiz.

Özgür Özel

Engin Altay

Levent Gök

Manisa

İstanbul

Ankara

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Murat Emir

Bursa

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir konuşacak.

Buyurun Sayın Emir. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teklifin 7'nci maddesi üzerinde grubum adına konuşmak üzere söz aldım. Bu 7'nci madde özellikle Cumhurbaşkanını yani sizin bu teklifle yürütmenin başına verdiğiniz Cumhurbaşkanını partili yapan bir madde. Bu yönüyle millî egemenliği alıyorsunuz, bir kişinin iradesine teslim ediyorsunuz, o kişiyi bütün hukuki zırhlarla donatıyorsunuz, bütün yetkileri o kişiye veriyorsunuz ve o kişiye diyorsunuz ki “Siz milletin birliğini ve bütünlüğünü temsil edeceksiniz, bağımsız olacaksınız, tarafsız olacaksınız, yargıyı atayacaksınız ama aynı zamanda da partili olacaksınız ve hatta sırasında parti genel başkanı olabileceksiniz.” Böylesine çelişkili ve tutarsız bir madde hakkında görüşüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bize göre bu teklif bir saldırdır, Meclise bir saldırdır, hukuk devletimize bir saldırdır, cumhuriyetimize bir saldırdır. Saldırıların öyle her zaman topla tüfekte olması gerekmez, burada çoğunluk gücüyle yapılan hukuk görüntüsü altında olan bir saldırıyla karşı karşıyayız.

Değerli arkadaşlar, bakınız, ilk hâliyle “Egemenlik bilakayduşart milletindir.” lafı yani “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” sözü ne demektir? Mustafa Kemal o zamandan bu “kayıtsız şartsız” sözcüğünü anlamayanlar için açıklama yapmış. Nutuktan okuyoruz: “Kayıtsız şartsız” tabiriyle belirtilen, egemenliği milletin yetkisinde tutmak demek, bu egemenliğin zerresini, sıfatı, ismi ne olursa olsun, hiçbir makama vermemek, verdirmemek demektir.” (CHP sıralarından alkışlar)

İşte, değerli arkadaşlar, bu yönüyle bu teklifin özü, egemenliği alıp bir kişiye vermektir ve bu yönüyle de millî egemenliğe açık bir saldırdır.

Tabii, buraya da geliyoruz, anlatıyoruz, konuşuyoruz, kürsü kullanıyoruz ama bu bana Fuzuli'nin bir lafını hatırlatıyor: “Söylesem tesiri yok, sussam gönül razı değil.” Biz, yine de anlatmaya devam edeceğiz. Sizin bir görev yapma duygusuyla, bir sadakat duygusuyla ve aldığınız talimatlar doğrultusunda görev yaptığınızı, karar verdiğinizi maalesef ilerleyen oylamalarda açıkça görüyoruz ama biz anlatmaya devam edeceğiz.

Bakınız, kısa sürede pişman olacağınız bir teklife “evet” diyorsunuz. Bu pişmanlığınız önce kişisel olabilir ama çok kısa sürede göreceksiniz ki toplumsal pişmanlıklara da dönüşecek.

Bakınız, nasıl anlatacağınızı düşündünüz mü? Mesela, milletimizin büyük bir kısmının, ezici bir kısmının, büyüklüğünün tarafsız Cumhurbaşkanı istediğini bilmiyor musunuz? Partili Cumhurbaşkanını nasıl anlatacaksınız? Mesela, Meclisi feshedecek bir parti liderini yani Ana Muhalefet Partisini feshedecek bir parti liderini milletimize nasıl anlatacaksınız? Mesela, vali gibi önemli bir konumdaki kişinin aynen il başkanı gibi atanmış olmasını, neredeyse birlikte çalışacaklarını ve aynı otoriteden güç alacaklarını, aynı kişiden yetki alacaklarını milletimize nasıl anlatacaksınız? Demokratik parlamenter sistemimizi temelinden değiştiriyorsunuz. Alanlarda dolaşacaksınız, mahallelere gideceksiniz; seçmenlerinize ne diyeceksiniz? İlin sorunları hakkında siz bakanlara ne anlatacağınızı söyleyebileceksiniz? Bütçe üzerinde yetkiniz yok, Hükümet üzerinde yürütme yetkiniz yok, bunun ötesinde hiçbir seçmeninize hiçbir vaatte bulunma yetkiniz yok; hangi hakla, hangi yetkiyle ve hangi olanaklarla seçmeninizin karşısına çıkacaksınız, bunları düşündünüz mü?

Değerli arkadaşlar, şunu bilmeniz lazım: Bağlılığımız aslında bir kişiye değildir, bir anlayışa değildir; bağlılığımız millete olmak zorundadır, sadakatiniz Meclise olmak zorundadır. Sizler halktan aldığınız bu yetkiyi Mecliste kullanmak zorundasınız. Millet size bu yetkiyi, alın Meclisten, bir kişiye emanet edin diye vermedi. İşte bu aslında millî iradeye de ve size verilen bu yetkiye de açık bir saldırıdır. Bağlılığınız millete olmalıdır, borcunuz millete olmalıdır, sadakatiniz millete olmalıdır.

Bu görüşlerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Emir.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, çok kısa bir açıklama için söz aldım, zabıtlara geçsin.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Murat Bey konuşurken, zannediyorum, sehven “fesih” kavramını kullandı. Yani Cumhurbaşkanı ile Meclisin karşılıklı seçimlerinin yenilenmesine ilişkin bir hüküm var Anayasa’da. Feshetmek, onu ilga etmek anlamına gelir; bizim teklifimizde seçimlerin yenilenmesi söz konusudur. Zabıtlara doğru geçmesi bakımından bunu arz ettim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Emir, evet...

MURAT EMİR (Ankara) – Benim ifadelerim çarpıtıldı, bu konuda bir açıklama yapma ihtiyacı içerisindeyim.

BAŞKAN – Siz “Karşılıklı feshedilecek.” demişsiniz...

MURAT EMİR (Ankara) – Evet.

BAŞKAN – Sayın Bostancı da “‘Fesih’ yok etmek anlamındadır, yenileme olacak.” şeklinde bir açıklama yaptı. Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, orada her ne kadar kanundaki lafzı “yenilenme” diye geçse de bu tam bir fesihtir, bunun açıklığa kavuşturulması gerekir.

BAŞKAN – Tamam, söylediniz zaten, sizce fesihmiş, Sayın Bostancı “Yenilemedir.” dedi.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama yani kürsüden açıklamamda yarar var izin verirsiniz.

BAŞKAN – Başka ne konuda açıklama yapacaksınız Sayın Emir?

MURAT EMİR (Ankara) – Çünkü burada fesih yetkisinin, yenilenme yetkisinin orantısız bir biçimde kullanılması ve kullanan organların kendi arasında güç orantısızlığı var; bunun mutlaka açıklığa kavuşturulması lazım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, Anayasa teklifinde olmayan bir kavram arkadaşın yorumudur. “Seçimlerin yenilenmesi” olarak geçmektedir, doğrusu budur.

MURAT EMİR (Ankara) – Tam da bu nedenle söz istiyorum. Buradaki “yenilenme” kavramının...

BAŞKAN – Tamam, 2 konuşmacının da söyledikleri tutanaklara geçti. Bu konuyu burada noktalamak istiyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, Cumhurbaşkanı ve Meclisin millî iradeyi temsil kabiliyeti açısından ve bu hükümdeki beşte 3'lük oran ve 1 kişinin kendi iradesiyle feshedebilmesi açısından orantısızlık, haksızlık ve yetkisizlik var. Bunun mutlaka kürsüden açıklanmasında yarar görüyorum.

BAŞKAN – Açıkladınız zaten, bunun ötesinde bir şey söyleyeceğinizi düşünemiyorum. Söyledikleriniz tutanağa geçti.

Teşekkür ederim Sayın Emir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülecek olan 447'ye 1'inci ek sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim. 16/1/2017

Mahmut Toğrul (Gaziantep) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmet?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Gaziantep Milletvekili Sayın Mahmut Toğrul konuşacak.

Buyurun Sayın Toğrul. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anadolu coğrafyası, Mezopotamya coğrafyası çok dilli, çok inançlı, çok kültürlü, çok etnisiteli bir coğrafyadır. Böylesi bir coğrafyanın 12 Eylül askerî cuntasının anayasasıyla yönetilmesi gerçekten o tarihten bu tarihe bir züldü. Ama ihtiyaç olan, hepimizin öteden beri söylediği şeydu: Madem böyle çoğulcu bir yapıdayız, o zaman çoğulcu ve yerinden yönetimi esas alan, tüm toplumsal kesimlere yönelik, onların hepsini kapsayan bir anayasa ihtiyacı vardı. Bu anayasa ihtiyacı öteden beri dillendirdiğimiz bir noktayken, maalesef, birden, tüm güçleri tek elde toplayan, güçler ayrılığını ve güçlerin birbirini denetleme ve dengeleme sistemini tamamen ortadan kaldıran ve tüm gücü tek ele veren bir anayasanın ikinci turunda konuşuyoruz.

Değerli arkadaşlar, tabii, siyasi iktidarın sürekli kullandığı bir argüman var: “Millete gidelim, millet ne derse o olur.” Ama millete giderken gittiğiniz koşullar nasıl koşullar? Rakiplerinizin elini kolunu bağlayacaksınız, çalışamaz hâle getireceksiniz, basını susturacaksınız, üniversitelerde tartıştırmayacaksınız, sivil toplumda tartıştırmayacaksınız, rakip gördüğünüz partinin eş genel başkanlarını, grup başkan vekillerini, milletvekillerini içeriye tıkacaksınız, olağanüstü koşullarda, KHK'larla valiliklerin, il binalarının önünde yapılan açıklamalar nedeniyle bir partinin il, ilçe yöneticilerini, üyelerini hatta oy verme potansiyeli olan on binlerce insanı içeriye tıkacaksınız, sonra diyeceksiniz ki: “Millet iradesi.” Vallahi, çok iyi, çok güzel böyle millet iradesi tecelli oluyorsa. Her gün tüm basın kontrolünüzde olacak, tüm alanları ele geçireceksiniz, hiçbir şekilde rakipleriniz basında söz söyleyemeyecek, bu ülke vatandaşlarının ödediği vergilerle yayın yapan TRT siyasi iktidarın borazanı hâline gelecek ama siz, fırsat eşitliğinin olmadığı bu ortamda “millet iradesi” diyeceksiniz.

Değerli arkadaşlar, bu Anayasa değişikliği teklifinde güçler birliği var ve bu Anayasa değişikliği teklifinde maalesef Kürtler yok, Aleviler yok, mütegayinler yok, azınlıklar yok, Müslüman olmayan kesimler yok.

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Var, var.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) - Değerli arkadaşlar, aynı şekilde, işte, biz onun için “Evet, çoğulcu bir Anayasa’ya ihtiyacımız var, yerinden yönetimi esas alan bir Anayasa’ya ihtiyacımız var.” diyoruz ancak bu koşullarda böylesi tüm gücü bir ele veren bir dikta yönetimine asla müsamaha etmeyeceğiz. Neden müsamaha etmeyeceğiz? Çünkü emek, demokrasi güçleri ve onların özgürlüğü için buna “hayır” diyeceğiz, halklara ve inançlara özgürlük için “hayır” diyeceğiz, özgürlükçü bir laiklik için bu teklife “hayır” diyeceğiz, kadın özgürlüğü için “hayır” diyeceğiz, halkların bir arada eşit birlikteliği için “hayır” diyeceğiz, yerel demokrasi için “hayır” diyeceğiz, haklar ve özgürlükler için “hayır” diyeceğiz, doğa talanı için “hayır” diyeceğiz. Ve bunun için, evet, siz tüm bu koşullarda yarattığınız bu ortamda “Nasıl olsa rakiplerimizi bağladık, rakiplerimizi alana çıkarmayacağız ve biz halka bu dikta yönetimini çeşitli yalanlarla, etraftan dolanarak halka yutturabileceğiz.” diyorsanız, HDP bu taslağın, bu Anayasa’nın karşısında en dinamik gücüyle... İçeride eş genel başkanları, milletvekilleri, grup başkan vekilleri olsa bile, geride kalan bir tek üyesi kalsa, bu Anayasa taslağı için kesinlikle olurumuz olmayacaktır, halkımız buna olur vermeyecektir. Bu, savaş koşullarında, içeride ve dışarıda savaş koşullarında bile olsa bu Anayasa taslağı halktan dönecektir. Biz bunu herkese anlatacağız, her yerde anlatacağız ve bir üyemiz kalsa bunun yeterli olacağını düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Toğrul, bir dakika ek süre vereyim, toparlayın lütfen.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu ülkenin özgürlükçü bir anayasaya, çoğulcu bir anayasaya, yerinden yönetimi esas alan bir anayasaya ihtiyacı var. Ama bunun için önce şu yarattığınız -içeride ve dışarıdaki- Kürt düşmanlığından kaynaklı başlattığınız savaşı durdurun. KHK’larla toplumu susturmaya son verin. Üniversitelere, basına özgürlük tanıyın. Onun için diyorum ki: Herkese “hayır”lı geceler bu saatte.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz Sayın Toğrul.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Bostancı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – “Kürt halkı düşmanlığına yaslanan savaştan çıkın.” diyor Mahmut Bey.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Doğru söylüyor.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bu konu daha önce de tartışıldı; biz Kürt halkının da Türk halkının da, halkların düşmanı olan PKK’yla mücadele ediyoruz, terör örgütüyle mücadele ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Kürtler bizim kardeşlerimiz. Her kim terör uyguluyorsa devleti karşısında bulacaktır.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yıldırım...

AHMET YILDIRIM (Muş) – Tabii, her devlet kendi...

BAŞKAN – Açıklama mı yapıyorsunuz Sayın Yıldırım?

AHMET YILDIRIM (Muş) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden bir dakika...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, Kürt diline, kültürüne, folkloruna dair çalışma yapanların çoğunun kamudan atıldığına ve kurumların kapatıldığına ilişkin açıklaması

AHMET YILDIRIM (Muş) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Her devlet kendi egemenlik sahasını ve onun güvenliğini sağlamakla ilgili çalışmalar yapar.

Peki, yirmi beş yıldır, bu ülkede Kürt dilinin ve kültürünün gelişmesi için bir çalışma yapan Kürt Enstitüsünü kapatmak neyin nesidir? 90'lı yılların o çatışmalı koşullarında bile çalışma yaşamını sürdürmüş, bilimsel çalışmalarını sürdürmüş bir enstitüyü kapatmak neyle mücadeledir?

Yine, hani sıklıkla övündüğünüz Artuklu Üniversitesinin Kürdoloji kürsüsündeki son akademisyeni işten atmakla neyin mücadelesini yürütüyorsunuz?

Kürt'ün diline, kültürüne, folkloruna dair çalışma yapanların çoğu kamudan atıldı, belli bir kısmı içeri alındı, bütün kurumlar kapatıldı, çocuk TV'si, müzik TV'si, halay TV'si kapatıldı. Eyvallah, mücadele... Bu mücadelenin adı herhangi bir şekilde güvenlik mücadelesi değil, özgürlüğe karşı mücadeledir. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 447 ve 447'ye 1'inci Ek) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, teklifin 7'nci maddesinin gizli oylamasına başlıyoruz.

Gizli oylamanın ne şekilde olacağı konusunda bilgi vermek istiyorum: Komisyon ve Hükümet sıralarında yer alan kâtip üyelerden Komisyon sırasındaki kâtip üyeler, Adana'dan başlayarak Denizli'ye kadar -Denizli dâhil- ve Diyarbakır'dan başlayarak İstanbul'a kadar -İstanbul dâhil- Hükümet sırasındaki kâtip üyeler ise İzmir'den başlayarak Mardin'e kadar -Mardin dâhil- ve Mersin'den başlayarak Zonguldak'a kadar -Zonguldak dâhil- adı okunan milletvekilini ad defterinde işaretleyerek kendisine biri beyaz, biri yeşil, biri kırmızı olmak üzere üç yuvarlak pul ile bu oylamaya özel mühürlü zarf verilecektir. Milletvekilleri, Başkanlık kürsüsünün sağında ve solunda yer alan kabinlerden başka yerde oylarını kullanmayacaklardır. Vekâleten oy kullanacak bakanlar da yerine oy kullanacakları bakanın ilinin bulunduğu bölümde oylarını kullanacaklardır.

Bildiğiniz üzere, bu pullardan beyaz olanı kabul, kırmızı olanı ret, yeşil olanı ise çekimser oyu ifade etmektedir. Oyunu kullanacak sayın üye, adını ad defterine işaretlettikten ve kâtip üyeden üç yuvarlak pul ile oylamaya özel bastırılan mühürlü zarfı aldıktan sonra kapalı oy verme yerine girecek, oy olarak kullanacağı pulu burada zarfın içerisine koyacak ve diğer iki pulu ise iskarta kutusuna atacaktır. Bilahare, oy verme yerinden çıkacak olan üye, oy pulunun bulunduğu zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önünde konulan oy kutusuna atacaktır. Oylamada adı okunmayan milletvekiline pul ve zarf verilmeyecektir.

Sayın kâtip üyeler yerlerini aldılar.

Lütfen ilinde ismi okunan kişi oyunu kullansın sayın milletvekilleri, kalabalık yaratmayalım.

Oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

(Oyların toplanmasına başlandı)

BAŞKAN – Adı okunmayan sayın milletvekili var mı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Var; cezaevinde, hapiste.

BAŞKAN – Okundu isimleri, okundu. Ben “Adı okunmayan milletvekili var mı?” dedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, “Oy kullanamayan...” dediniz de.

BAŞKAN – Onu demedim.

AHMET YILDIRIM (Muş) – Adı okunmayan kimse kalmadı zaten Sayın Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Adı okunmayan kalmadı ama kullanamayan 11 milletvekili var.

BAŞKAN – Sayın kâtip üyeler de lütfen, oylarını kullansınlar.

(Oyların toplanmasına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, öğrendiğimize göre milletvekilleri oylarını kullanmışlar. Bu nedenle, oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Oy kutularını kaldıralım lütfen.

(Oyların ayrımına başlandı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bu turda da Sayın Ahmet Gündoğdu, Sayın Fuat Köktaş, Sayın Numan Kurtulmuş, Sayın Faruk Çelik, Sayın Hasan Özyer, Sayın Bekir Bozdağ, Sayın Osman Boyraz, Sayın Cemal Öztürk, Sayın Gökçen Özdoğan Enç, Sayın Fatih Şahin...

BAŞKAN – Sayın Özel, size söz vermedim, lütfen. Siz biz bu kuralları bilirsiniz.

(Oyların ayrımına devam edildi)

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bütün bu arkadaşlarımız gizli oylamanın koşullarına uygun olarak oy kullanmıştır, Özgür Bey de onu deklare etmek için sayıyor tekrar tekrar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...Sayın Abdülhamit Gül, Sayın Mehmet Muş, Sayın Nurettin Canikli, Sayın Cahit Özkan, Sayın Ravza Kavakcı Kan, Sayın Şahin Tin, Sayın Berat Albayrak -hem kendisi hem vekâleten oy kullandığı sayın bakanın oyunda- Sayın Mehmet Müezzinoğlu, Sayın Sema Ramazanoğlu, Sayın Markar Eseyan, Sayın Vedat Demiröz, Sayın Salih Cora, Sayın Mehmet Mehdi Eker, Sayın Metin Külünk, Sayın Halis Dalkılıç, Sayın Recep Akdağ, Sayın İlknur İnceöz, Sayın Hayati Yazıcı, Sayın Mustafa Köse, Sayın Mustafa Şentop, Sayın Hasan Turan, Sayın Naci Ağbal...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Kitap okuyor kitap.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...ve Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu oylarını kullanırken kabinlere girmemiş, kullandıkları oyları...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İç Tüzük’e uygun olarak oylarını kullanmışlardır arkadaşlarımız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...açıkça kullanmış, gizli oylamayı ihlal etmiş, İç Tüzük’e ve Anayasa’ya aykırı oy kullanmışlardır, takdirlerinize arz ederim.

(Oyların ayrımına devam edildi)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Özgür Bey, kendi kendinizi seçimlerden yetkili hükûmet komiseri olarak mı atadınız?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Özgür Özel benim ismimi de zikrederek, diğer arkadaşlarımızın da ismi zikrederek açık oy kullandığımızı ifade etmiştir. Kendisini ispat etmeye davet ediyorum. Benim oyumun ne olduğunu kimse bilmemektedir, kendisi nasıl görmüştür oradan zarfa ne koyduğumu izah etmesi gerekir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben söylediğim zaman, siz el sallayıp bana gösterdiniz, o geçen sefer. (Oyların ayrımına devam edildi)

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Sayın Başkanım, biz İç Tüzük’e uygun olarak oylarımızı kullandık.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İç Tüzük’e uygun olarak arkadaşlarımız oyunu kullandılar. Oylama İç Tüzük’e uygun olarak yapılmıştır.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Oylama İç Tüzük’e göre yapılmıştır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ve Sayın Başkan, Kırıkkale’den Sayın Mehmet Demir...

BAŞKAN – Sayın Özel, ben size söz vermedim.

(Oyların ayrımına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ... Sayın Hilmi Bilgin, Ali İhsan Yavuz, Sakarya ve Yusuf Başer, Yozgat; fotoğraflarını da birlikte çekirmek, bir ekip ruhuyla davranmak ve hepsi birlikte aynı yerde oturmak, kullanılan gizli oyların alenileştirilmesi sırasında çetele tutmak, bu çetelelere göre parti yönetimine rapor vermek üzere görev yapmak.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sayın Başkan, oylarımızı usule uygun kullandık. Oylarımızın ne olduğunu gördülerse açık ve net...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kullanılan gizli oyların alenileştirilmesi sırasında çetele tutmak, bu çetelelere göre parti yönetimine rapor vermek üzere görev yapmaktadırlar. Arkadaşların ekip ruhuyla çalışmasını, sosyal demokrat bir parti olarak takdir ediyoruz ancak yaptıkları iş, Anayasa’ya, İç Tüzük’e açıkça aykırıdır, oylamayı sakatlamaktadırlar.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Anayasa’ya, İç Tüzük’e uygun olarak arkadaşlarımız oyunu kullanmıştır.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Başkanım, çok güzel gizli oy kullanıldı, çok sağ olun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Aynen öyle, aynen öyle.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Fevkalade gizli oy kullanıldı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Bakanımın dediğini yazın bakın, gizli oyun kurallarına tam riayet ettik.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tam uyduk, tam riayet etik, dört dörtlük...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Arkadaşlarımız İç Tüzük’e uygun olarak oylarını kullanmışlardır. Tutanaklara böyle geçirin lütfen. İç Tüzük’e uygun olarak gizli oy kullandık.

(Oyların ayrımına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Divanda görev yapan Kâtip Üyem Sayın Emre Köprülü tarafından şerh düşme isteğine engel olduğunuz için bir tutanak düzenlenmiş olup tutanak aynen şu şekildedir, teslim almadığınız tutanak:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na

Görüşülmekte olan 447/Ek 1 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nda...” (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, böyle bir usul var mı?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) - Başkanım böyle bir usul var mı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “...değişiklik yapılmasına dair kanun teklifinin 7. maddesinin 2. tur oylamasında oylamayı yürüten kâtip üyelerden bazıları TBMM üyeleri ad defterine şerh düşmüşlerdir.” (AK PARTİ sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

(Oyların ayırımına devam edildi)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Söz almadan konuşma olmaz.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Sen kendini ne zannediyorsun?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Bu şerhlerde oylama sonuçlarına etkili olacak şekilde ve sayıda açık oy kullanıldığı tespit edilmiştir.”

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Özgür Özel, şov yapma! Şovu bırak milletten al oyu!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Tarafımca da tespit edilen benzer durumlar gereğince sonuç tutanağına muhalefet şerhi eklemek istediğimde bu isteğim engellenmiştir.”

(Oyların ayırımına devam edildi)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Geçersiz bir dilekçe ya! Ne okuyorsun, gazete mi okuyorsun!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Ve sonuç tutanağı Divanda o anda bulunmayan bir katip üyeye imzalatılmıştır.” (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkan, söz almadan konuşuyor.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Böyle bir usul yok Sayın Başkan. Divana saygısızlık ediyor.

ZEHRA TAŞKESENLİOĞLU (Erzurum) – Sayın Başkan, onu yazanın okuma yazması yok mu? Okuma yazma bilmiyor mu tutanağı düzenleyen arkadaş?

(Oyların ayırımına devam edildi)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Hem bu durumu, hem de oylama tutanağına muhalif olduğumu belgelemek amacıyla iş bu dilekçeyi Başkanlık Divanı’na sunuyorum.”

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, Divan Kâtibinin yazdığı iddia edilen bu dilekçenin Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekilinin elinde ne işi var?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu fotokopidir, aslı orada.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Demek ki Divan Katip Üyesi görevini yapmamaktadır. Katip üye Başkandan aldığı talimatın dışında hiçbir iş yapamaz.

BAŞKAN – Ben böyle bir dilekçeyi havale etme ve alma yetkisinde değilim, almayacağım, havale de etmeyeceğim, kendileri bilir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

(Oyların ayırımına devam edildi)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Böyle bir usul yok.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, görevini yapmayan kâtip üyelerin orada yeri yok.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) - Görevini yapmayanın ne işi var orada?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekilinin Kâtip Üyesi değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı üyesidir, görevini hakkıyla yerine getirmelidir.

BAŞKAN – Tabii, doğrusu, bunu Kâtip Üye Emre Köprülü’nün okumasıydı ama siz okudunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, biraz önce okuduğum dilekçe Kâtip Üyem tarafından...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, “kâtip üyem” diyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...gözünüzün önünde yazılıp size teslim edilmiştir.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, o Başkanlık Divanının üyesidir, görevini yerine getirmemektedir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Siz, bunu almamak suretiyle, yönettiğiniz oturumda Divana iletilen her türlü başvuruyu, saat ve dakika kaydetmek suretiyle almak zorunda olan siz bunu almayarak görevinizi aksattınız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, görevini yerine getirmiyor. Orada Kâtip Üyenin verdiği Cumhuryet Halk Partisi Grup Başkan Vekilinin elinde ne işi var?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz bunu tutanağa geçirdik. Yarın Meclis Başkanlığına da kayıttan geçireceğiz. Ayrıca 3 Kâtip Üyem hazırun tutanaklarına gördüklerini yazdılar, şerhleri hazırun tutanaklarına geçmiştir.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Korsan yayında korsan bildiri!

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Hayalî işlerle uğraşıyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yaptığınız uygulamalar tamamen usulsüzdür, Anayasa Mahkemesine yapacağımız başvuruya esas teşkil etmektedir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Saçmalıyorsunuz!

BAŞKAN – Ama bu böyle olmaz ki yani Sayın Kâtip Üye, burada oy sayımı yaptınız, tutanakları zabıt altına aldınız, herhangi bir problem yok. Bu işlemi yaparken siz oradaydınız Sayın Köprülü. Şimdi, bunu, bu sayım döküm işlerinizi bu tutanağa geçirdikten sonra bu tutanağı niye imzalamıyorsunuz?

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Baskı altında kalıyor, baskı altında.

EMRE KÖPRÜLÜ (Tekirdağ) – Cevap hakkımı kullanmak istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Kullanamazsınız şu anda, çünkü orada oturuyorsunuz.

(AK PARTİ sıralarından “İstifa et!” sesleri, gürültüler)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Diğer kâtip üyeler imzalayabilir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Arkadaşlar, demek ki bir kumpas yapılmış! Kumpas var!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu konu geçen hafta tartışıldı. Genel Kurulun bu konuda kararı var; “Tutanağa bir şerh düşülemez.” diye Genel Kurulun bir kabulü var, bir iradesi var. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar) Bu iradenin dışında hiçbir şekilde hareket etmem mümkün değildir. Geçen hafta olduğu gibi bu sayım-dökümde bizzat görev almış olan bir başka kâtip üyeye bu tutanağı imzalatıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

(Oyların ayrımına devam edildi)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Elitaş, bir şey verin de Divana sonuçları açıklasınlar.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Kumpas var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Divanda bir işgal mi ne var, kaç kişi var o Divanda öyle? Bu ne ya!

(Oyların ayırımına devam edildi)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin gizli oylama sonucunu okuyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 484

Kabul : 340

Ret : 136

Çekimser : 1

Boş : 4

Geçersiz : 3”

(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tutanağın altındaki imzaları okuyorum:

“Kâtip Üye

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Fehmi Küpçü

Balıkesir

Bolu”

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – AK PARTİ, o da AKP.

(AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Son gülen iyi güler.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Özgür’ü alkışlıyoruz, bravo Özgür.

BAŞKAN - Oylarını usulüne göre kullanan milletvekillerine teşekkür ediyorum.

Beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 03.50

YEDİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 03.52****BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI****KÂTİP ÜYELER: Sema KIRCI (Balıkesir), Emre KÖPRÜLÜ (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61’inci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

447 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci görüşmesine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2’nci sırada bulunan 443 sıra sayılı Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

2.- Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/666) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 443)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3’üncü sırada bulunan 439 sıra sayılı Kanun Tasarısı ile Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

3.- Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma ve Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/650) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 439)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 19 Ocak 2017 Perşembe günü, alınan karar gereğince, saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

İyi uykular diliyorum.

Kapanma Saati: 03.56

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, son on yıl içinde Van, Şırnak ve Hakkâri illerinde yapılan kamu yatırım miktarına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın cevabı (7/9973)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Maliye Bakanı Sayın Naci AĞBAL** tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Altan TAN

Diyarbakır Milletvekili

1. Son 10 yıl içerisinde Van, Şırnak ve Hakkari illerindeki kamu yatırım miktarı (yıllara göre) kaç TL'dir?
2. Bu miktarın toplam yatırımlar içindeki oranı (yılları göre) nedir?

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : 72252440-610-[2016-131]-513
Konu : Yazılı Soru Önergesi

12/01/2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 23.12.2016 tarihli ve 43452547-120.07-74304 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazı ekinde alınan ve Diyarbakır Milletvekili Sayın Altan TAN'a ait olan 7/9973 esas numaralı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, söz konusu soru önergesinde yer alan hususlar aşağıda değerlendirilmiştir.

Van, Şırnak ve Hakkari illerindeki yıllara göre kamu yatırım miktarı bilgilerine www.muhasabat.gov.tr adresinden İller itibarıyla Bütçe İstatistikleri linkine girilerek, İller itibarıyla Merkezi Yönetim Bütçe İstatistikleri linkinden yıllar itibarıyla yatırım miktarları bilgisine il bazında ulaşılabilir.

Ayrıca, 5018 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine göre Kamu Yatırım Programı hazırlama görevi Kalkınma Bakanlığı'nda olup il bazında kamu yatırımları anılan Bakanlık resmi internet sayfasında (<http://www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/il.html>) yayınlanmaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

Naci AĞBAL
Maliye Bakanı

2.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Halkla İlişkiler Binasının aydınlatmasına ve TBMM'nin enerji sarfiyatına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/10147)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

ANKARA

Aşağıdaki sorularımın Meclis Başkanı Sayın İsmail Kahraman tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve T.B.M.M içtüzüğünün 96. maddeleri gereğince saygılarımla talep ederim.23.12.2016

Mahmut Tanal
İstanbul Milletvekili

Aşağıdaki sorularımın yanıtlanması hususunu arz ederim.

- 1) Önerge tarihi itibarıyla, TBMM bünyesinde bulunan Halkla İlişkiler Binası'nın ışıkları, ışıklarını kapatmayı unutanlar için saat 23.00'da otomatik kapanmakta, bu sırada binada bulunan çalışanlar gerek gördükleri takdirde ışıklarını tekrar yakabilmektedirler. Işıkların saat 23.00 yerine saat 20.30'da kapatılması, çalışanların gerek gördükleri takdirde ışıklarını tekrar yakmaları enerji tasarrufu sağlaması bakımından daha etkin bir yöntem değil midir?
- 2) Önerge tarihi itibarıyla, TBMM bünyesinde bulunan Halkla İlişkiler Binası'nın koridor aydınlatmaları sürekli yanmaktadır. Söz konusu koridor ışıklarının en azından hareket sensörlü hale getirilmesi ve koridorların sadece hareket algılanması sonucu aydınlanması enerji tasarrufu sağlanması bakımından daha uygun değil midir?
- 3) Önerge tarihi itibarıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin enerji sarfiyatı nedir? Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aylık ne kadar elektrik faturası gelmektedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-120.07- 78473
Konu : Soru Önergesi

17.01.2017

Sayın Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

İlgi : 26.12.2016 tarihli ve (7/10147) esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Halkla İlişkiler Binasının aydınlatmasına ve TBMM'nin enerji sarfiyatına ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.
Saygılarımla.

Ahmet AYDIN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1.- Halkla İlişkiler Binasında yer alan milletvekili ofislerindeki aydınlatma sistemi gerek manuel gerekse otomasyon sistemiyle kumanda edilmektedir. Tesis edilmiş olan liht anahtarlar aracılığıyla da aydınlatma seviyesi ayarlanabilir (dim edilebilir) yapıdadır. Bu kapsamda, lambaları uzaktan açma ve kapama yapacak şekildeki hazır otomasyon altyapısı, milletvekili ofislerindeki lambaların, danışman ve sekreterlerin çalışmalarını da aksatmayacak şekilde, saat 23.00'de kapanacak şekilde programlanmıştır. Binanın hizmete açılmasından beri edinilen deneyimlerden (şikâyetler, talepler ve görevli personelin çalışma saatleri vb.) ışıkların kapanması için en ekonomik ve işletme açısından en uygun saatin gece 23.00 olduğu tespit edilmiştir. Halkla İlişkiler Binasında kullanılan tüm aydınlatma elemanları enerji tasarruflu ekipman (led, kompakt flouresan vb.) olarak tesis edilmiştir. Ayrıca Başkanlığımız elektrik servisi tarafından kontrol edilen otomasyon sistemi ile de bina aydınlatmasında büyük oranda enerji tasarrufu sağlanmıştır. Aydınlatmadaki tasarruf konusunda yapılan tüm teknik çalışmalara karşın en büyük tasarrufun personelin bu konuda göstereceği hassasiyetle sağlanacağı düşünülmektedir.

Cevap 2.- Halkla İlişkiler Binası koridor aydınlatma sisteminde de aydınlatma otomasyon sistemi tesis edilmiştir. Binanın her katında koridorlar kat mimarisine uygun olarak ortalama 10 ila 12 kısma ayrılmıştır. Koridorlardaki her kısmın aydınlatma sistemi ayrı ayrı kumanda edilebilmektedir. Asansör holleri, koridorun hangi cepheye baktığı, insan yoğunluğu, gün ışığı alma durumu, güvenlik ile ilgili talepler vb. faktörler de göz önünde bulundurularak koridorlarda % 0 ile % 100 arasında aydınlatma seviyeleri ayarlanabilmektedir. Mesai saatleri, Genel Kurulun çalışma durumu, hafta sonları ve gece olmak üzere gerek koridorlarda gerekse bina otopark kısmında, kullanıcıların mağdur olmayacağı ve enerji tasarruf oranının maksimum sağlandığı senaryolar elektrik servisi çalışanları tarafından yapılmaktadır. Binanın projelendirilmesi ve yapımı aşamasında, aydınlatma sisteminin akıllı bina konseptine ve ilgili uluslararası standartlara uygun aydınlatma otomasyonu tercih edilmiş ve hareket sensörleri öngörülmemiştir. Binaya tesis edilmiş olan aydınlatma otomasyonu ile özellikle koridor ve otoparkta çok büyük oranda enerji tasarrufu sağlanmaktadır. Mevcut aydınlatma sisteminin hareket sensörleri ile entegre çalışmasını sağlayacak altyapı ve yazılımın tesis edilmesinin yüksek maliyetli olacağı düşünülmektedir.

Cevap 3.- TBMM Genel Kurul çalışmalarının yoğunluğu ve iklim koşullarına bağlı olarak Yerleşke içindeki tüketim değişiklik göstermekte olup 2016 yılına ait elektrik tüketimi ve KDV dâhil tüketim bedelleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Ay (2016)	Elektrik Tüketim Miktarı	Tüketim Bedeli (KDV Dahil)
Ocak	1.737.528,551 kWh	635.449,17 TL
Şubat	1.575.708,732 kWh	564.308,02 TL
Mart	1.559.409,107 kWh	544.720,70 TL
Nisan	1.340.191,085 kWh	469.523,47 TL
Mayıs	1.229.608,519 kWh	424.848,02 TL
Haziran	1.626.525,865 kWh	559.672,63 TL
Temmuz	1.579.026,987 kWh	552.347,99 TL
Ağustos	2.040.376,448 kWh	672.438,37 TL
Eylül	1.148.406,086 kWh	379.829,80 TL
Ekim	1.399.377,850 kWh	461.164,98 TL
Kasım	1.565.963,790 kWh	516.035,61 TL
Aralık	Önerge tarihi itibarıyla faturalandırılmamıştır.	

3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, personele yönelik farklı nöbet uygulamalarına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/10211)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**ANKARA**

Aşağıdaki sorularımın Meclis Başkanı Sayın İsmail Kahraman tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve T.B.M.M içtüzüğünün 96. maddeleri gereğince saygılarımla talep ederim. 27.12.2016

Av. Mahmut Tanal
İstanbul Milletvekili

Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde çalışmakta olan servis elemanlarının çalışma şartları birimlere göre farklılık göstermektedir. Milletvekili hizmetleri ve diğer başkanlıklarda çalışmakta olan servis elemanları; gece saat 00:00'ı geçtiği takdirde ertesi gün izinli sayılmakta ve işe gelmemektedirler. Destek hizmetlerinde çalışan servis elemanları ise gece 02:00'ı geçtiği takdirde ertesi gün izinli sayılmakta aksi her halde, 5 dakika için dahi olsa, ertesi gün saat 11:00'de mesai yapmaları gerekmektedir. Bu konuyla ilgili olarak, aşağıdaki sorularımın yanıtlanması hususunu arz ederim.

- 1) Meclis bünyesinde niteliği itibariyle tamamen aynı olan işleri yapmakta olan servis elemanlarından, destek hizmetlerinde çalışanlara uygulanan bu saat uygulaması farkının nedeni nedir?
- 2) Meclis bünyesinde niteliği itibariyle tamamen aynı olan işleri yapmakta olan servis elemanları arasındaki uygulama bakımından farklılık arz eden bahse konu farklılık Meclis Başkanlığınca hangi tarihte giderilecektir?
- 3) Meclis bünyesinde niteliği itibariyle tamamen aynı olan işleri yapmakta olan servis elemanları arasındaki uygulama bakımından farklılık hukuka uygun mudur?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-120.07- 78474
Konu : Soru Önergesi

17.01.2017

Sayın Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

İlgi : 30.12.2016 tarihli ve (7/10211) esas numaralı yazılı soru önergeniz.

İlgi önergeniz ile personele yönelik farklı nöbet uygulamaları soru konusu yapılmıştır.

Başkanlığımız personeli tarafından yürütülen hizmetler ve tutulan nöbetler, 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu'nun 10'uncu maddesinde verilen görevlerin, daha etkin ve verimli yürütülmesi, hizmetin devamlılığının sağlanması, hizmet kalitesinin artırılması ve nöbet hizmetlerinde bütünlüğün sağlanması amacına yöneliktir.

Başkanlığımız personelinin mesaisi Genel Sekreterlik Makamının mesai düzenlemesine göre yürütülmektedir. Genel Kurul çalışmalarına bağlı olarak yürütülen nöbet mesaisi ise Başkanlığımızca düzenlenen 06.08.2013 tarihli ve 137021 sayılı nöbet iç genelgesine göre yürütülmektedir. Söz konusu iç genelgede belirtilen gün ve saatlerde nöbetçi personele nöbet izinleri verilmektedir. Ancak, Genel Kurul çalışmalarının yoğunluğu, personel yetersizliği ve hizmetin önemi nedeniyle verilemeyen nöbet izinleri nöbet tutulan ay içerisinde uygun görülecek bir zamanda kullanılmaktadır.

Ayrıca, hizmet alımı yoluyla çalıştırılan temizlik, park ve bahçe, kuaförlük ve yemek hizmetleri personeli verilen hizmetlerin yürütülmesinde Genel Kurul çalışmaları veya diğer hizmetlere bağlı olarak hafta içi, hafta sonu veya resmi tatil günlerinde nöbet hizmetlerinde görevlendirilmektedir. Ancak görevlendirilen bu personel, işçi mevzuatı ve ihale mevzuatına uygun olarak çalıştırılmakta ve görevler aylık puantajlarda gösterilmektedir. Söz konusu bu nöbet ve fazla çalışmalar yüklenici tarafından işçisine izin, fazla çalışma veya telafi çalışması olarak yansıtılmaktadır. Bu konular, idaremizce oluşturulan Kontrol Teşkilatlarında görev alan personel, şirket yöneticileri, nöbetçi amirler ile büro görevlilerince de takip edilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Ahmet AYDIN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 2

61'İNCİ BİRLEŞİM
18 OCAK 2017 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00

DANIşMA KURULU ÖNERİSİ

Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de kanun tasarı ve teklifleri ile komisyondan gelen diğer işlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile Sözlü Soruların görüşülmesi, “Sunuşlar” ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.12.2015 tarihli 14’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 307 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İttüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 8’inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dâhil olmak üzere 9 ila 17’nci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 25.4.2016 tarihli 80’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun, 26’ncı Dönem 2’nci Yasama Yılı sonuna kadar Salı günleri 15.00 – 21.00, Çarşamba ve Perşembe Günleri 14.00 – 21.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 4.10.2016 tarihli 2’nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun, 20 Aralık 2016 Salı günü ile 28 Şubat 2017 Salı günleri (dâhil) arasındaki Salı ve Çarşamba günkü birleşimlerinde Sözlü Sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyondan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve yine yukarıda belirtilen tarihler arasındaki Salı, Çarşamba ve Perşembe günlerindeki birleşimlerinde saat 24.00’e kadar çalışmalarına devam etmesi,

443 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İttüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 9’uncu maddelerden, ikinci bölümünün 10 ila 15’inci maddelerden oluşması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 20.12.2016 tarihli 43’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

4.- Genel Kurulun;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 20, 21, 22 ve 23 Ocak 2017 Cuma, Cumartesi, Pazar ve Pazartesi günleri saat 14.00’te toplanarak bu birleşimlerinde gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyondan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi;

18 Ocak 2017 Çarşamba günkü birleşiminde 181 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

19 Ocak 2017 Perşembe günkü birleşiminde 248 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

20 Ocak 2017 Cuma günkü birleşiminde 142 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

21 Ocak 2017 Cumartesi günkü birleşiminde 392 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

22 Ocak 2017 Pazar günkü birleşiminde 192 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

23 Ocak 2017 Pazartesi günkü birleşiminde 194 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

24 Ocak 2017 Salı günkü birleşiminde 191 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

Yukarıda belirtilen birleşimlerinde gece 24.00'te günlük programın tamamlanamaması hâlinde günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi;

nerilmiştir.

(Genel Kurulun 3.1.2017 tarihli 49'uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

61'İNCİ BİRLEŞİM

18 OCAK 2017 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

---

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

---

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

---

3 – SEÇİM

---

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

---

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

---

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

---

7 – SÖZLÜ SORULAR

---

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- **(S. Sayısı: 447 ve 447’ye 1’inci Ek)** Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihleri: 05.01.2017 ve 16.01.2017) **(Birinci görüşme 15.01.2017 Pazar günü saat: 23.20’de tamamlanmıştır.)**

2.- **(S. Sayısı: 443)** Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/666) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.12.2016) **(**) (X)**

3.- **(S. Sayısı: 439)** Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Cezaî Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma ve Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/650) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.11.2016) **(X)**

4.- **(S. Sayısı: 440)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Topraklarında Bulunan Rus Defin Yerleri ile Rusya Federasyonu Topraklarında Bulunan Türk Defin Yerleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/656) ile Dışişleri Komisyonu ve Milli Savunma Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 30.11.2016) **(X)**

5.- **(S. Sayısı: 340)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/682) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) **(X)**

6.- **(S. Sayısı: 39)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/342) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

7.- **(S. Sayısı: 250)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/339) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) **(X)**

8.- **(S. Sayısı: 302)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/583) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) **(X)**

9.- **(S. Sayısı: 24)** Türkiye Cumhuriyeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Dostluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/325) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) **(X)**

10.- **(S. Sayısı: 116)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

11.- **(S. Sayısı: 138)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/350) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

(**) İçtüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

---

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

12.- (S. Sayısı: 285) Türkiye Cumhuriyeti ile Faroe Adaları ile İlgili Olarak Danimarka Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/585) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

13.- (S. Sayısı: 390) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Habibe Kadiri Kız Okullarının Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/415) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.06.2016) (X)

14.- (S. Sayısı: 356) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan 14 Şubat 2011 Tarihli Kapıköy ve Razi Kara Hudut Kapılarının Ortak Kullanımına Dair Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapan Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/570) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

15.- (S. Sayısı: 357) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan 22 Mart 2010 Tarihli Esendere ve Sero Kara Hudut Kapılarının Ortak Kullanımına Dair Anlaşmada Değişiklik Yapan Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/571) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

16.- (S. Sayısı: 169) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallık Hükümeti Arasında Savunma Sanayi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/510) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

17.- (S. Sayısı: 195) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/627) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

18.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/446) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

19.- (S. Sayısı: 355) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye-İran Hududunda Yeni Kara Hudut Kapılarının Açılmasına Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

20.- (S. Sayısı: 137) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/331) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

21.- (S. Sayısı: 361) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

22.- (S. Sayısı: 380) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Demiryolları Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/700) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.07.2016) (X)

23.- **(S. Sayısı: 378)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İpek Yolu Ekonomik Kuşağının, 21. Yüzyıl Denizdeki İpek Yolunun ve Orta Koridor Girişiminin Uyumlaştırılmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/673) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

24.- **(S. Sayısı: 88)** Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Kültür Yollarına İlişkin Genişletilmiş Kısmi Anlaşmayı Tesis Eden Kararına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2016) **(X)**

25.- **(S. Sayısı: 406)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Temini ve Yönetimine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/719) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.07.2016) **(X)**

26.- **(S. Sayısı: 35)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Surinam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/337) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

27.- **(S. Sayısı: 83)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulaştırma Altyapısı ve Denizcilik Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/407) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

28.- **(S. Sayısı: 181)** Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/507) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

29.- **(S. Sayısı: 251)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/468) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) **(X)**

30.- **(S. Sayısı: 248)** Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/672) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.03.2016) **(X)**

31.- **(S. Sayısı: 229)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/398) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) **(X)**

32.- **(S. Sayısı: 142)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/509) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

33.- **(S. Sayısı: 321)** Enerji Şartı Antlaşmasının Ticaretle İlgili Hükümlerine Getirilen Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/628) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) **(X)**

34.- **(S. Sayısı: 392)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 2010-2013 Yıllarına İlişkin Kültürel Değişim Programının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/576) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016) **(X)**

35.- **(S. Sayısı: 193)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/625) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) **(X)**

36.- **(S. Sayısı: 192)** Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/624) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.03.2016) **(X)**

37.- **(S. Sayısı: 352)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/629) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) **(X)**

38.- **(S. Sayısı: 194)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Krallığı Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/626) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) **(X)**

39.- **(S. Sayısı: 189)** Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Madenler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 191)** Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/616) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 50)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 46)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/358) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 47)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 49)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 190)** Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve İtalya Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan-İtalya Gaz Nakil Koridorunun Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/615) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/374) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Yönelik Anlaşmaya İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/298) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

48.- (S. Sayısı: 339) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/680) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

49.- (S. Sayısı: 163) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/388) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

50.- (S. Sayısı: 167) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/428) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

51.- (S. Sayısı: 216) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İslam Kalkınma Bankası Grubu Arasında Türkiye ve İKB Üye Ülkeleri Arasındaki Ticaret ve Yatırımların Teşviki İçin İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

52.- (S. Sayısı: 215) Gelişen Sekiz Ülke Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

53.- (S. Sayısı: 338) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/670) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

54.- (S. Sayısı: 79) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/384) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

55.- (S. Sayısı: 363) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın 9/7 nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

56.- (S. Sayısı: 166) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/426) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

57.- (S. Sayısı: 162) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/390) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

58.- (S. Sayısı: 164) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/391) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

59.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/425) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

60.- (S. Sayısı: 201) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/544) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

61.- (S. Sayısı: 202) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

62.- (S. Sayısı: 236) 3 Mart 2005 Tarihinde Pretoriada İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

63.- (S. Sayısı: 237) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/429) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

64.- (S. Sayısı: 240) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

65.- (S. Sayısı: 130) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/491) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

66.- (S. Sayısı: 155) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/495) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

67.- (S. Sayısı: 135) Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Karadağ Dışişleri Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

68.- (S. Sayısı: 263) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brunei Sultanlığı Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticaret ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/573) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

69.- (S. Sayısı: 328) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

70.- (S. Sayısı: 289) Kamu Denetçiliği Kurumu 2015, 2014 ve 2013 Yıllık Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları (5/5, 5/4, 5/3) (Dağıtma tarihi: 24.05.2016)

71.- (S. Sayısı: 187) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göç Konularına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/620) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

72.- (S. Sayısı: 69) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/351) Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

73.- **(S. Sayısı: 55)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/378) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) **(X)**

74.- **(S. Sayısı: 48)** Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

75.- **(S. Sayısı: 54)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/376) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.01.2016) **(X)**

76.- **(S. Sayısı: 307)** Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ve Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer Üstün ile 97 Milletvekilinin Siyasi Etik Kanunu Teklifi (2/1000) ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Anayasa Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 23.04.2016) **(**)**

77.- **(S. Sayısı: 87)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/419) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

78.- **(S. Sayısı: 5)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/308) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

79.- **(S. Sayısı: 10)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/316) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

80.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/332) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) **(X)**

81.- **(S. Sayısı: 31)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/330) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

82.- **(S. Sayısı: 32)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel ve Eğitsel İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/333) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

83.- **(S. Sayısı: 34)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

84.- **(S. Sayısı: 36)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Gençlik Faaliyetleri ve Spor Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/338) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

85.- **(S. Sayısı: 37)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Kültür ve Sanat Alanında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/340) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

---

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

86.- (S. Sayısı: 38) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/341) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

87.- (S. Sayısı: 40) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/343) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

88.- (S. Sayısı: 41) Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/346) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

89.- (S. Sayısı: 43) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/348) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

90.- (S. Sayısı: 44) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/349) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

91.- (S. Sayısı: 56) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/379) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

92.- (S. Sayısı: 57) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Belize Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/380) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

93.- (S. Sayısı: 58) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Peru Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/381) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

94.- (S. Sayısı: 59) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/382) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

95.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Temsilcilik veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Fertlerinin Gelir Getirici İşlerde Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/352) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

96.- (S. Sayısı: 71) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

97.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtrasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı (1/364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

98.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) (X)

99.- (S. Sayısı: 77) Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

100.- (S. Sayısı: 78) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Örgütlü Suçlar ve Terörizmle Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/383) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

101.- (S. Sayısı: 80) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasadışı Uluslararası Ticaretiyle Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/385) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

102.- (S. Sayısı: 81) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guyana Kooperatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/389) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

103.- (S. Sayısı: 82) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/394) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

104.- (S. Sayısı: 84) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Yük Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

105.- (S. Sayısı: 89) Denizcilik Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

106.- (S. Sayısı: 90) Uluslararası Sivil Havacılığa İlişkin Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

107.- (S. Sayısı: 91) Uçakların Kanundışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

108.- (S. Sayısı: 92) Akdeniz ve Karadeniz İçin Sanal Bölgesel Deniz Trafik Merkezi Kurulmasına Dair Operasyonel Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/463) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

109.- (S. Sayısı: 93) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/375) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

110.- (S. Sayısı: 94) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Dominik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/377) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

111.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/464) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) (X)

112.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/395) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

113.- (S. Sayısı: 99) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/416) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

114.- (S. Sayısı: 100) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/436) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

115.- (S. Sayısı: 101) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı (1/437) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

116.- (S. Sayısı: 102) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

117.- (S. Sayısı: 103) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/439) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

118.- (S. Sayısı: 104) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/440) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

119.- (S. Sayısı: 105) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/441) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

120.- (S. Sayısı: 106) Gemilerin İhtiyati Hazine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/443) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

121.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) (X)

122.- (S. Sayısı: 107) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Değiştirilmiş Şekliyle 1978 Tarihli Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirilme ve Vardiya Standartları Uluslararası Sözleşmesi Kural 1/10 Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınması Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/444) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) (X)

123.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/447) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) (X)

124.- (S. Sayısı: 112) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/449) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) (X)

125.- (S. Sayısı: 111) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/448) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

126.- (S. Sayısı: 113) Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Milli Muhafız Birlikleri Genel Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/450) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

127.- (S. Sayısı: 114) Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

128.- (S. Sayısı: 115) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/452) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

129.- (S. Sayısı: 120) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ulaştırması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/465) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

130.- (S. Sayısı: 121) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/479) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

131.- (S. Sayısı: 122) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/480) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

132.- (S. Sayısı: 124) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/483) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

133.- (S. Sayısı: 125) Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/484) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

134.- (S. Sayısı: 126) Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Portekiz Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/485) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

135.- (S. Sayısı: 127) Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/486) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

136.- (S. Sayısı: 128) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/488) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

137.- (S. Sayısı: 129) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/489) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

138.- (S. Sayısı: 131) Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokole Ait 2005 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/459) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

139.- (S. Sayısı: 132) Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında İade Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/500) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

140.- (S. Sayısı: 133) Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/501) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

141.- (S. Sayısı: 143) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

142.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükümeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/528) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

143.- (S. Sayısı: 134) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/502) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

144.- (S. Sayısı: 139) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/357) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

145.- (S. Sayısı: 153) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/490) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

146.- (S. Sayısı: 156) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/412) ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

147.- (S. Sayısı: 158) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/477) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

148.- (S. Sayısı: 159) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/473) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

149.- (S. Sayısı: 160) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/467) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

150.- (S. Sayısı: 172) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Hayvancılık ve Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/423) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

151.- (S. Sayısı: 173) Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Deniz Balıkçılığı ve Kültür Balıkçılığı İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/442) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

152.- (S. Sayısı: 174) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/497) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

153.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/392) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

154.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/409) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

155.- (S. Sayısı: 140) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/368) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

156.- (S. Sayısı: 144) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askeri Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/513) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

157.- (S. Sayısı: 150) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/404) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

158.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/400) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

159.- (S. Sayısı: 154) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/503) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

160.- (S. Sayısı: 182) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Arasında Hükümetlerarası Tahıl Grubu 31 inci Oturumu ve Hükümetlerarası Pirinç Grubu 42 nci Oturumu Ortak Toplantısına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/524) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

161.- (S. Sayısı: 146) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Makedonya Cumhuriyetinin Kazakistan Cumhuriyetindeki Temsilinin Türkiye Cumhuriyeti Astana Büyükelçiliği İmkânlarından Yararlanılarak Gerçekleştirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/519) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

162.- (S. Sayısı: 157) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Demiryolu Bağlantısı Olan Limanları ile Ukrayna Limanları Arasında Uluslararası Doğrudan Yük Demiryolu Feri Hizmetinde Yük Taşımacılığına İlişkin Kurallar ve Ekleri ile Yük Vagonlarının İşletiminin Organizasyonuna İlişkin Kuralların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/492) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

163.- (S. Sayısı: 171) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/393) ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

164.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

165.- (S. Sayısı: 161) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/466) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

166.- (S. Sayısı: 175) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/521) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

167.- (S. Sayısı: 180) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 24 Mart 2008 Tarihinde İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

168.- (S. Sayısı: 184) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/482) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

169.- (S. Sayısı: 185) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/579) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

170.- (S. Sayısı: 188) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/622) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

171.- (S. Sayısı: 196) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Kültür Varlığının Yasa Dışı İthal ve İhracının, Transitinin ve Mülkiyet Transferinin Yasaklanması ve Önlenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/396) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

172.- (S. Sayısı: 197) 2009 Gemilerin Emniyetli ve Çevreye Duyarlı Geri Dönüşümü Hakkında Hong Kong Uluslararası Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/474) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

173.- (S. Sayısı: 203) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/547) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

174.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Mali Cumhuriyeti Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

175.- (S. Sayısı: 209) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

176.- (S. Sayısı: 210) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayisi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/551) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

177.- (S. Sayısı: 211) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Hususunda İkili Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/554) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

178.- (S. Sayısı: 212) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/556) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

179.- (S. Sayısı: 217) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkezi Arasında Yapılan İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/569) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

180.- (S. Sayısı: 218) Türkiye Cumhuriyetine Şanhay İşbirliği Örgütünün Diyalog Ortağı Statüsü Tanınmasına İlişkin Muhtıranın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

181.- (S. Sayısı: 219) Uzak Pazarlardan Turist Çekilmesi Hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/420) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

182.- (S. Sayısı: 220) Dünya Turizm Örgütü Statüsünün 38 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/530) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

183.- (S. Sayısı: 221) Eşyaların Karayolundan Uluslararası Nakliyatı İçin Mukavele Sözleşmesi Elektronik Taşıma Belgesi ile İlgili Ek Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/531) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

184.- (S. Sayısı: 222) Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Uluslararası Demiryolu Yük Taşımacılığına İlişkin Sınır Geçiş İşlemlerinin Kolaylaştırılması Başlıklı 9 Numaralı Ekinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

185.- (S. Sayısı: 223) Trans-Asya Demiryolu Ağı Hükümetlerarası Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

186.- (S. Sayısı: 225) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında Sanayi ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/538) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

187.- (S. Sayısı: 226) Gemi Alacaklısı Haklarına ve Gemi İpoteklerine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/476) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

188.- (S. Sayısı: 227) 1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/478) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

189.- (S. Sayısı: 228) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/397) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

190.- (S. Sayısı: 230) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

191.- (S. Sayısı: 231) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/421) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

192.- (S. Sayısı: 232) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/560) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

193.- (S. Sayısı: 233) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/561) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

194.- (S. Sayısı: 234) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve E-Devlet Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/566) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

195.- (S. Sayısı: 235) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Mali İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/581) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

196.- (S. Sayısı: 239) Güneyde Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji Komisyonuna Üye Devlet Olarak Katılım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/526) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

197.- (S. Sayısı: 242) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Cibutide TİKA Program Koordinasyon Ofisi Kurulmasına ve Teknik İşbirliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/578) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

198.- (S. Sayısı: 244) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/552) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

199.- (S. Sayısı: 246) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Balıkçılık Alanında İşbirliği Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/559) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

200.- (S. Sayısı: 252) Türkiye Cumhuriyeti Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı Arasında Bilim, Teknoloji, Sanayi ve Girişimcilik Alanında İşbirliğini Güçlendirmeye Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/504) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

201.- (S. Sayısı: 259) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne İlişkin Taraflar Konferansında Alınan Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/595) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

202.- (S. Sayısı: 261) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/328) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

203.- (S. Sayısı: 262) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

204.- (S. Sayısı: 264) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/523) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

205.- (S. Sayısı: 265) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/605) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

206.- (S. Sayısı: 271) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/607) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

207.- (S. Sayısı: 275) Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Avrupa Özel Harekat Komutanlığı Arasında Birleşik Özel Harekat Kuvvetleri Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/487) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

208.- (S. Sayısı: 198) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Reasürans Şirketi Anlaşma Hükümlerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/533) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

209.- (S. Sayısı: 199) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/557) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

210.- (S. Sayısı: 200) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/558) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

211.- (S. Sayısı: 206) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/550) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

212.- (S. Sayısı: 214) Tıbbi Ürün Sahteciliği ve Halk Sağlığına Tehditler İçeren Benzeri Suçlar Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/321) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

213.- (S. Sayısı: 241) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/572) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

214.- (S. Sayısı: 243) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

215.- (S. Sayısı: 245) Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyşleri Bakanlığı ile Senegal Cumhuriyeti Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/553) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

216.- (S. Sayısı: 247) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/563) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

217.- (S. Sayısı: 253) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliğine Yönelik Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/506) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

218.- (S. Sayısı: 254) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Guernsey Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/564) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

219.- (S. Sayısı: 255) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Man Adası Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Söz Konusu Anlaşmaya İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/565) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

220.- (S. Sayısı: 256) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cebelitarık Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/567) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

221.- (S. Sayısı: 258) Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/594) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

222.- (S. Sayısı: 260) Türkiye Cumhuriyetinin Orta Amerika Entegrasyon Sistemine Bölge Dışı Gözlemci Olarak Katılımı Konusunda Türkiye Cumhuriyeti ile Orta Amerika Entegrasyon Sistemi Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/640) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

223.- (S. Sayısı: 266) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/614) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

224.- (S. Sayısı: 267) Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/322) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

225.- (S. Sayısı: 268) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Dair Kanun Tasarısı (1/422) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

226.- (S. Sayısı: 269) Antarktika Andlaşması Çevre Koruma Protokolüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/592) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

227.- (S. Sayısı: 272) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/618) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

228.- (S. Sayısı: 276) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında İcra Edilecek Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikatı İçin Ev Sahibi Ülke Desteği Koşullarına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/508) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

229.- (S. Sayısı: 207) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

230.- (S. Sayısı: 257) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/617) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

231.- (S. Sayısı: 282) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/520) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

232.- (S. Sayısı: 283) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/522) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

233.- (S. Sayısı: 284) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/580) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

234.- (S. Sayısı: 287) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/604) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

235.- (S. Sayısı: 288) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Muhtemel Bir Serbest Ticaret Anlaşmasının Etkilerinin Değerlendirilmesine Dair Bir Ortak Komisyon Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/609) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

236.- (S. Sayısı: 290) Güneydoğu Avrupa Kanun Uygulama Merkezinin Ayrıcalık ve Bağımsızlıklarına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

237.- (S. Sayısı: 291) Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

238.- (S. Sayısı: 292) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Krallığı Hükümeti Arasında Kanun Uygulama Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/677) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

239.- (S. Sayısı: 299) Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Mali Cumhuriyeti Savunma ve Mücahitler Bakanlığı Arasında Askeri Eğitim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/555) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

240.- (S. Sayısı: 300) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/577) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) (X)

241.- (S. Sayısı: 304) Bazı Tehlikeli Kimyasalların ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/603) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

242.- (S. Sayısı: 305) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/639) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.04.2016) (X)

243.- (S. Sayısı: 152) 1974, Yolcuların ve Bagajlarının Deniz Yolu ile Taşınmasına İlişkin Atina Sözleşmesine Ait 2002 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/470) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

244.- (S. Sayısı: 293) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesine Dair Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı (1/683) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

245.- (S. Sayısı: 301) Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Birleşik Arap Emirlikleri Silahlı Kuvvetleri Genel Karargahı Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/582) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.05.2016) (X)

246.- (S. Sayısı: 303) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/584) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

247.- (S. Sayısı: 308) İsviçre Konfederasyonu ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Viyana'da Uluslararası Göç Siyasetleri Geliştirme Merkezi Kurulması ve İşleyişine Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/621) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

248.- (S. Sayısı: 309) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/641) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

249.- (S. Sayısı: 310) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/642) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

250.- (S. Sayısı: 311) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/648) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.05.2016) (X)

251.- (S. Sayısı: 314) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Serbest Bölgeler Alanında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/574) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

252.- (S. Sayısı: 316) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Belarus Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

253.- (S. Sayısı: 317) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/637) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

254.- (S. Sayısı: 318) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Saint Lucia Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/638) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

255.- (S. Sayısı: 319) Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Irak Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Irak ve Türkiye'de Düzenlenen Fuarlara Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/405) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

256.- (S. Sayısı: 320) Mücavir Atlantik Deniz Bölgesi, Akdeniz ve Karadenizdeki Deniz Memelilerinin Korunmasına Dair Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/472) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

257.- (S. Sayısı: 322) Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stokholm Sözleşmesine İlave Edilen Anlaşmazlıkların Çözümü Hakkında EK-G'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/636) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

258.- (S. Sayısı: 323) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ekvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/658) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

259.- (S. Sayısı: 325) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/661) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

260.- (S. Sayısı: 329) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/668) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

261.- (S. Sayısı: 330) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasını Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/674) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

262.- (S. Sayısı: 331) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/686) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

263.- (S. Sayısı: 333) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Komorlar Birliği Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/665) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

264.- (S. Sayısı: 334) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Madagaskar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/669) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

265.- (S. Sayısı: 336) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moritanya İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/676) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) (X)

266.- (S. Sayısı: 315) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

267.- (S. Sayısı: 324) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim ve Öğretim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/659) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

268.- (S. Sayısı: 326) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine-Bissau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/660) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

269.- (S. Sayısı: 327) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/662) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

270.- (S. Sayısı: 332) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/664) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

271.- (**S. Sayısı: 335**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Madagaskar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/675) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (**X**)

272.- (**S. Sayısı: 337**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/678) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (**X**)

273.- (**S. Sayısı: 224**) Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının Tadil Edilen Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.06.2016) (**X**)

274.- (**S. Sayısı: 344**) Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesine Ek İnsan Kopyalanmasının Yasaklanmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/646) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.06.2016) (**X**)

275.- (**S. Sayısı: 342**) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi Arasında İki Yıllık İşbirliği Anlaşması 2010/2011'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/610) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (**X**)

276.- (**S. Sayısı: 346**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Türkiye'deki Işık Tatbikatı Sırasında Ev Sahibi Ülke Tarafından Sağlanacak Destek Konusunda Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/671) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (**X**)

277.- (**S. Sayısı: 347**) Avrupa-Kafkasya-Asya Ulaştırma Koridorunun Üzerinde Uluslararası Taşımacılığın Geliştirilmesi Çok Taraflı Temel Anlaşmasına Değişiklikler Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/679) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (**X**)

278.- (**S. Sayısı: 348**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gizlilik Dereceli Bilginin Karşılıklı Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/681) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (**X**)

279.- (**S. Sayısı: 349**) Türkiye Cumhuriyeti Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti İskan ve İnşaat Bakanlığı Arasındaki Yapı Malzemeleri Alanında Mutabakat Zaptı ile Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/408) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (**X**)

280.- (**S. Sayısı: 351**) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanı ile Avusturya Cumhuriyeti Federal, Tarım, Ormancılık, Çevre ve Su Yönetimi Bakanı Arasında Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/608) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (**X**)

281.- (**S. Sayısı: 353**) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/632) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (**X**)

282.- (S. Sayısı: 354) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Çevre Bakanlığı Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/634) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2016) (X)

283.- (S. Sayısı: 386) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/724) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 15.06.2016) (X)

284.- (S. Sayısı: 358) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı Arasında Meteoroloji ve Meteorolojik Araştırmalar Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/606) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

285.- (S. Sayısı: 359) Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Gümrük İdaresi Arasında Gümrük Alanında Ortak Komite Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/684) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

286.- (S. Sayısı: 362) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Meteoroloji ve Hidroloji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/696) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

287.- (S. Sayısı: 364) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/403) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

288.- (S. Sayısı: 365) Tütün Ürünlerinin Yasadışı Ticaretini Önlemeye Yönelik Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/575) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

289.- (S. Sayısı: 366) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Su Ürünleri Alanında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/589) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

290.- (S. Sayısı: 367) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/630) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

291.- (S. Sayısı: 368) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/631) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

292.- (S. Sayısı: 369) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/633) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

293.- (S. Sayısı: 370) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Orman ve Ormancılık Araştırmaları Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/635) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

294.- (S. Sayısı: 371) Çiftçilik Amaçlarıyla Beslenen Hayvanların Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

295.- (S. Sayısı: 372) Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/701) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

296.- (S. Sayısı: 373) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/703) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

297.- (S. Sayısı: 374) Havaaraçlarında İşlenen Suçlar ve Diğer Bazı Eylemlere İlişkin Tokyo Sözleşmesini Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/469) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

298.- (S. Sayısı: 375) Yasa Dışı, Kayıt Dışı ve Düzenlenmemiş Balıkçılığı Önleme, Caydırma ve Ortadan Kaldırmaya Yönelik Liman Devleti Tedbirlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/471) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

299.- (S. Sayısı: 376) 2001, Gemilerdeki Zararlı Organik Tutunma Önleyici Sistemlerin Kontrolüne İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/562) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

300.- (S. Sayısı: 379) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/685) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

301.- (S. Sayısı: 382) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşma ve Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

302.- (S. Sayısı: 384) Balınacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Sözleşmeye Ait Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/593) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

303.- (S. Sayısı: 385) Geçici İthalat Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklere İlişkin Belgelerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/712) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

304.- (S. Sayısı: 389) Yüksek Öğretimde Yeterliklerin Tanınmasına İlişkin Asya-Pasifik Bölgesel Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/399) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016) (X)

305.- (S. Sayısı: 391) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Yükseköğretim ve Bilimsel Araştırma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/568) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.06.2016) (X)

---

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

306.- (S. Sayısı: 394) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/613) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.06.2016) (X)

307.- (S. Sayısı: 397) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.06.2016) (X)

308.- (S. Sayısı: 345) Bölgesel Radyokomünikasyon Konferansı (RRC-06)'nın Sonuç Kararlarının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/651) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.06.2016) (X)

309.- (S. Sayısı: 393) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim ve Mesleki Eğitim Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.06.2016) (X)

310.- (S. Sayısı: 350) Türkiye Cumhuriyeti Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti İskan ve İnşaat Bakanlığı Arasındaki Müteahhitlik ve Müşavirlik Alanında Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/424) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.07.2016) (X)

311.- (S. Sayısı: 408) Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/839) ve İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (Dağıtma tarihi: 27.07.2016)

312.- (S. Sayısı: 377) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İpsala-Kipi Sınır Geçiş Bölgesinde İki Ülke Arasında İkinci Bir Karayolu Sınır Geçiş Köprüsünün Konumunun ve Üzerinden Geçecek Sınır Hattının Belirlenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/645) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.08.2016) (X)

313.- (S. Sayısı: 415) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Filistin Devleti Arasında Eğitim ve Yükseköğretim Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/734) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.08.2016) (X)

314.- (S. Sayısı: 420) 670 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/755) ve İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 18.10.2016) (X)

315.- (S. Sayısı: 423) 672 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Kanun Hükmünde Kararname (1/758) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.10.2016)

316.- (S. Sayısı: 424) 673 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/759) ve İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.10.2016)

317.- (S. Sayısı: 428) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/738) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.11.2016) (X)

318.- (S. Sayısı: 429) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması ile Anlaşmaya İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/749) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.11.2016) (X)

319.- (S. Sayısı: 430) Türkiye Cumhuriyeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/747) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.11.2016) (X)

320.- (S. Sayısı: 427) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/731) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 15.11.2016) (X)

321.- (S. Sayısı: 436) 675 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/782) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.11.2016)

322.- (S. Sayısı: 437) 676 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/783) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.11.2016) (X)

323.- (S. Sayısı: 431) Türkiye Cumhuriyeti ile Singapur Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/757) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.12.2016) (X)

324.- (S. Sayısı: 444) 677 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/789) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.12.2016)

325.- (S. Sayısı: 445) 678 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/790) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.12.2016) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 447’ye 1’inci Ek

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ve Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş ile 310 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1504) ve Anayasa Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- İkinci Görüşmeye Esas Olacak Metin.....4
- Birinci Görüşmedeki Oylama Sonuçları.....13

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ
(İKİNCİ GÖRÜŞMEYE ESAS OLACAK METİN)

MADDE 1- 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 9 uncu maddesine “bağımsız” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tarafsız” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 2709 sayılı Kanunun 75 inci maddesinde yer alan “beşyüzlü” ibaresi “altıyüz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 2709 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yirmibeş” ibaresi “Onsekiz” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar,” ibaresi “askerlikle ilişkili olanlar,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2709 sayılı Kanunun 77 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“C. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi

MADDE 77- Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır.

Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde 101 inci maddedeki usule göre ikinci oylama yapılır.”

MADDE 5- 2709 sayılı Kanunun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 87- Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesinhesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.”

MADDE 6- 2709 sayılı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve kenar başlığı metinden çıkarılmıştır.

“MADDE 98- Türkiye Büyük Millet Meclisi; meclis araştırması, genel görüşme, meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır.

Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibarettir.

Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

Meclis soruşturması, Cumhurbaşkanını yardımcılarını ve bakanlar hakkında 106 ncı maddenin beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca yapılan soruşturmadan ibarettir.

Yazılı soru; yazılı olarak en geç onbeş gün içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanını yardımcılarını ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir.

Meclis araştırması, genel görüşme ve yazılı soru önergelerinin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile araştırma usulleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.”

MADDE 7- 2709 sayılı Kanunun 101 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A. Adaylık ve seçimi

MADDE 101- Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip, Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüz bin seçmen aday gösterebilir.

Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilir. Oylamada, adayın geçerli oyların çoğunluğunu alamaması halinde, sadece Cumhurbaşkanı seçimi yenilenir.

Seçimlerin tamamlanamaması halinde, yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usul ve esaslar kanunla düzenlenir.”

MADDE 8- 2709 sayılı Kanunun 104 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 104- Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.

Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.

Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.

Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.

Kanunları yayımlar.

Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.

Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesiyle Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar.

Cumhurbaşkanı yardımcılarını ile bakanları atar ve görevlerine son verir.

Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenler.

Yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyetinin temsilcilerini gönderir, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul eder.

Milletlerarası andlaşmaları onaylar ve yayımlar.

Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunar.

Milli güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir.

Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebiyle kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır.

Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı

kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.

Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir.

Kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

Cumhurbaşkanı, ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.”

MADDE 9- 2709 sayılı Kanunun 105 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“E. Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu

MADDE 105- Cumhurbaşkanı hakkında, bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen Cumhurbaşkanı, seçim kararı alamaz.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanının görevi sona erer.

Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır.”

MADDE 10- 2709 sayılı Kanunun 106 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“F. Cumhurbaşkanı yardımcıları, Cumhurbaşkanına vekâlet ve bakanlar

MADDE 106- Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir.

Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde, kırkbeş gün içinde Cumhurbaşkanı seçimi yapılır. Yenisi seçilene kadar Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanlığına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır. Genel seçime bir yıl veya daha az kalmışsa Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimi de Cumhurbaşkanı seçimi ile birlikte yenilenir. Genel seçime bir yıldan fazla kalmışsa seçilen Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi seçim tarihine kadar görevine devam eder. Kalan süreyi tamamlayan Cumhurbaşkanı açısından bu süre dönemden sayılmaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinin yapılacağı tarihte her iki seçim birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, 81 inci maddede yazılı şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde andiçerler. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanırlarsa üyelikleri sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, Cumhurbaşkanına karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında görevleriyle ilgili suç işledikleri iddiasıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır ve dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Bu kişilerin görevde bulundukları sürede, görevleriyle ilgili işledikleri iddia edilen suçlar bakımından, görevleri bittikten sonra da beşinci, altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanır.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, görevleriyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanır.

Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.”

MADDE 11- 2709 sayılı Kanunun 116 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“H. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesi

MADDE 116- Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğuyla seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.

Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder.

Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır.”

MADDE 12- 2709 sayılı Kanunun 119 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve kenar başlıkları metinden çıkarılmıştır.

“III. Olağanüstü hal yönetimi

MADDE 119- Cumhurbaşkanı; savaş, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.

Olağanüstü hal ilanı kararı verildiği gün Resmî Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü halin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir.

Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında dört ayı geçmemek üzere süreyi uzatabilir. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz.

Olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15 inci maddedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlandıracağı veya geçici olarak durdurulacağı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir.

Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hâli hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.”

MADDE 13- 2709 sayılı Kanunun 142 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Disiplin mahkemeleri dışında askeri mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş halinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilir.”

MADDE 14- 2709 sayılı Kanunun 159 uncu maddesinin başlığı ile birinci ve dokuzuncu fıkralarında yer alan “Yüksek” ibareleri madde metninden çıkarılmış; iki, üç, dört ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; altıncı fıkrasında yer alan “asıl” ibaresi madde metninden çıkarılmış; dokuzuncu fıkrasında yer alan “kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere” ibaresi “kanun ve diğer mevzuata” şeklinde değiştirilmiştir.

“Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.

Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasından Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan

öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilen üyelere, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç aday, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması halinde ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.

Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır.”

MADDE 15- 2709 sayılı Kanunun 161 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A. Bütçe ve kesinhesap

MADDE 161- Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.

Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılamaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilme oranına göre artırılarak uygulanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önermeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Merkezi yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz.

Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.

Merkezi yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Meclise sunar.

Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Kesinhesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.”

MADDE 16 - 2709 sayılı Kanunun;

A) 8 inci maddesinde yer alan “ve Bakanlar Kurulu”; 15 inci maddesinin birinci fıkrasında, 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasında ve 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “, sıkıyönetim”; 88 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu ve”, ikinci fıkrasında yer alan “tasarı ve”; 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “, doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine,”; 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askerî Şuranın kararları yargı denetimi dışındadır. Ancak,” ve altıncı fıkrasında yer alan “sıkıyönetim,”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, sıkıyönetim”, altıncı fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ve “Yüksek”, yedinci fıkrasında yer alan “ile Jandarma Genel Komutanı”; 153 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “tasarı veya”; 154 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Yüksek”; 155 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları,” ve “tüzük tasarılarını incelemek,”, üçüncü fıkrasında yer alan “Yüksek” ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

B) 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 78 inci maddesinin başlığı “D. Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler”; 117 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı”; 118 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları,” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları,”; “Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından” ibaresi “Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından”, üçüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”, “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca”, dördüncü fıkrasında yer alan “Başbakan” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları”, beşinci fıkrasında yer alan “Başbakanın” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcısının”, altıncı fıkrasında yer alan “kanunla” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle”; 123 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak” ibaresi “kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle”; 124 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlık” ibaresi “Cumhurbaşkanı” ve “tüzüklerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”; 127 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulunun” ibaresi “Cumhurbaşkanının”; 131 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve Bakanlar Kurulunca” ibaresi “tarafından”; 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlığa” ibaresi “Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana”; 137 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tüzük” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamelerin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”, altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu üyelerini” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları,”; 149 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “oniki” ibaresi “on”; 150 nci maddesinde yer alan “kanun hükmündeki kararnamelerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin” ve “iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi” ibaresi “Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve”; 151 inci maddesi ile 153 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararname” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi”; 152 nci maddesinin birinci fıkrası ile 153 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamenin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin”; 158 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adli, idari ve askeri” ibaresi “adli ve idari”; 166 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “hükümete” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 167 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına” şeklinde değiştirilmiştir.

C) 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “geri gönderilen kanunu” ibaresinden sonra gelmek üzere “üye tamsayısının salt çoğunluğuyla” ve “117 nci” maddesinin üçüncü fıkrasının başına “Cumhurbaşkanınca atanan” ibareleri eklenmiştir.

Ç) 108 inci maddesinin birinci fıkrasına “inceleme,” ibaresinden önce gelmek üzere “idari soruşturma,” ibaresi eklenmiş; ikinci fıkrasında yer alan “Silahlı Kuvvetler ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış; üçüncü fıkrasında yer alan “üyeleri ve üyeleri içinden Başkanı, kanunda belirlenen nitelikteki kişiler arasından,” ibaresi “Başkan ve üyeleri,” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “kanunla” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle” şeklinde değiştirilmiştir.

D) 146 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onyedi” ibaresi “onbeş” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “, bir üyeyi Askerî Yargıtay, bir üyeyi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibaresi ile dördüncü fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

E) 82 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, 96 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 117 nci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları, 127 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi, 150 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile 91, 99, 100, 102, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 120, 121, 122, 145, 156, 157, 162, 163 ve 164 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- 2709 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 21- A) Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27’nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimi 3/11/2019 tarihinde birlikte yapılır. Seçimin yapılacağı tarihe kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve Cumhurbaşkanının görevi devam eder. Meclisin seçim kararı alması halinde, 27’nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

B) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu Kanunla yapılan değişikliklerin gerektirdiği Meclis İçtüzüğü değişikliği ile diğer kanuni düzenlemeleri yapar. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleneceği belirtilen değişiklikler ise Cumhurbaşkanının göreve başlama tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir.

C) Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan düzenlemeye göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeleri en geç otuz gün içinde seçilirler ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki kırkinci günü takip eden iş günü görevlerine başlarlar. Başvurular, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon on gün içinde her bir üyelik için üç aday üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada üçte iki çoğunlukla seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci ve üçüncü oylamalar yapılır; bu oylamalarda üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun oyunu alan aday seçilmiş olur. Beşte üç çoğunluğun sağlanamaması halinde üçüncü oylamada en çok oyu almış olan, seçilecek üyelerin iki katı aday arasından ad çekme usulü ile üye belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu aynı usul ve nisapları gözeterek onbeş gün içinde seçimi tamamlar. Mevcut Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeleri, yeni üyelerin göreve başlayacağı tarihe kadar görevlerine devam eder ve bu süre içinde yürürlükteki Kanun hükümlerine göre çalışır. Yeni üyeler, ilgili kanunda değişiklik yapıncaya kadar mevcut Kanunun Anayasaya aykırı olmayan hükümleri uyarınca çalışır. Görevi sona eren ve Hâkimler ve Savcılar Kuruluna yeniden seçilmeyen üyelerden, talepleri halinde adli yargı hâkim ve savcıları arasından seçilenler Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcıları arasından seçilenler Danıştay üyeliğine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca seçilir; öğretim üyeleri ve avukatlar arasından seçilenler ise Danıştay üyeliğine Cumhurbaşkanınca atanır. Bu şekilde yapılan seçim ve atamalarda boş kadro olup olmadığına bakılmaz, seçilen ve atanan üye sayısı kadar Yargıtay ve Danıştay kadrolarına üye kadrosu ilave edilir.

D) Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiş bulunan kişilerin herhangi bir sebeple görevleri sona erene kadar üyelikleri devam eder.

E) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve askerî mahkemeler kaldırılmıştır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde; Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin askerî hâkim sınıfından Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan ve üyeleri ile diğer askerî hâkimler (yedek subaylar hariç) tercihleri ve müktesepeleri dikkate alınarak;

a) Hâkimler ve Savcılar Kurulunca adli veya idari yargıda hâkim veya savcı olarak atanabilirler.

b) Aylık, ek gösterge, ödenek, yargı ödeneği, ek ödeme, malî, sosyal hak ve yardımlar ile diğer hakları yönünden emsali adli veya idari yargıya mensup hâkim ve savcılar, bunların dışındaki hak ve yükümlülükler yönünden ise bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki mevzuat hükümleri uygulanmaya devam edilmek suretiyle Millî Savunma Bakanlığınca mevcut sınıflarında, Bakanlık veya Genelkurmay Başkanlığının hukuk hizmetleri kadrolarına atanırlar. Bunlardan, emeklilik hakkını elde edenlerden yaş haddinden önce bu görevlerden kendi istekleriyle ayrılacaklara ödenecek tazminata ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

Kaldırılan askerî yargı mercilerinde görülmekte olan dosyalardan; kanun yolu incelemesi aşamasında olanlar ilgisine göre Yargıtay veya Danıştaya, diğer dosyalar ise ilgisine göre görevli ve yetkili adli veya idari yargı mercilerine dört ay içinde gönderilir.

F) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararnameler, tüzükler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer düzenleyici işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür. Yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararnameler hakkında 152 nci ve 153 üncü maddelerin uygulanmasına devam olunur.

G) Kanunlar ve diğer mevzuat ile Başbakanlık ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler, ilgili mevzuatta değişiklik yapıncaya kadar Cumhurbaşkanlığı tarafından kullanılır.

H) Anayasanın 67’nci maddesinin son fıkrası hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra birlikte yapılacak ilk milletvekili genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi bakımından uygulanmaz.”

MADDE 18- Bu Kanun ile Anayasanın;

a) 8, 15, 17, 19, 73, 82, 87, 88, 89, 91, 93, 96, 98, 99, 100, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113 üncü maddelerinde yapılan değişiklikler ile 114 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarının ilgaları yönünden, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124 ve 125 inci maddelerinde yapılan değişiklikler ile 127’nci maddenin son fıkrasına dair değişiklik; 131, 134, 137 nci maddelerinde yapılan değişiklikler ile 148 inci maddenin birinci fıkrasındaki değişiklik ile altıncı fıkrasındaki “Bakanlar Kurulu üyelerini” ibaresine dair değişiklik, 150, 151, 152, 153, 155 inci maddenin ikinci fıkrası, 161, 162, 163, 164, 166 ncı ve 167 nci maddelerinde yapılan değişiklikler ile Geçici 21 inci maddenin (F) ve (G) fıkraları, birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte,

b) 75, 77, 101 ve 102 nci maddelerinde yapılan değişiklikler, birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin takvimin başladığı tarihte,

c) Değiştirilen diğer hükümleri ile 101 inci maddesinin son fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir” ibaresinin ilgası bakımından yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde tümüyle oylanır.

BİRİNCİ GÖRÜŞMEDEKİ OYLAMA SONUÇLARI

MADDELERE GEÇİŞ : Oylamaya katılan üye : 480
: Kabul : 338
: Ret : 134
: Çekimser : 2
: Boş : 5
: Geçersiz : 1

MADDE 1 : Oylamaya katılan üye : 484
: Kabul : 347
: Ret : 132
: Çekimser : 2
: Boş : 2
: Geçersiz : 1

MADDE 2 : Oylamaya katılan üye : 480
: Kabul : 343
: Ret : 133
: Çekimser : 1
: Boş : 2
: Geçersiz : 1

MADDE 3 : Oylamaya katılan üye : 485
: Kabul : 341
: Ret : 139
: Çekimser : —
: Boş : 3
: Geçersiz : 2

MADDE 4 : Oylamaya katılan üye : 486
: Kabul : 343
: Ret : 139
: Çekimser : —
: Boş : 2
: Geçersiz : 2

MADDE 5 : Oylamaya katılan üye : 354
: Kabul : 343
: Ret : 7
: Çekimser : —
: Boş : 3
: Geçersiz : 1

MADDE 6 : Oylamaya katılan üye : 483
: Kabul : 343
: Ret : 137
: Çekimser : —
: Boş : 2
: Geçersiz : 1

MADDE 7 : Oylamaya katılan üye : 482
: Kabul : 340
: Ret : 136
: Çekimser : —
: Boş : 4
: Geçersiz : 2

MADDE 8 : Oylamaya katılan üye : 481
: Kabul : 340
: Ret : 135
: Çekimser : —
: Boş : 5
: Geçersiz : 1

MADDE 9 : Oylamaya katılan üye : 485
: Kabul : 343
: Ret : 137
: Çekimser : —
: Boş : 3
: Geçersiz : 2

MADDE 10 : Oylamaya katılan üye : 483
: Kabul : 343
: Ret : 135
: Çekimser : —
: Boş : 3
: Geçersiz : 2

MADDE 11 : Oylamaya katılan üye : 483
: Kabul : 341
: Ret : 134
: Çekimser : 1
: Boş : 5
: Geçersiz : 2

MADDE 12 : Oylamaya katılan üye : 482
: Kabul : 344
: Ret : 133
: Çekimser : –
: Boş : 2
: Geçersiz : 3

MADDE 13 : Oylamaya katılan üye : 482
: Kabul : 343
: Ret : 133
: Çekimser : 1
: Boş : 3
: Geçersiz : 2

MADDE 14 : Oylamaya katılan üye : 483
: Kabul : 341
: Ret : 133
: Çekimser : 1
: Boş : 4
: Geçersiz : 4

MADDE 15 : Oylamaya katılan üye : 483
: Kabul : 341
: Ret : 134
: Çekimser : 1
: Boş : 5
: Geçersiz : 2

MADDE 16 : Oylamaya katılan üye : 482
: Kabul : 341
: Ret : 134
: Çekimser : 1
: Boş : 3
: Geçersiz : 3

MADDE 17 : Oylamaya katılan üye : 484
: Kabul : 342
: Ret : 135
: Çekimser : 2
: Boş : 3
: Geçersiz : 2

MADDE 18	:	Oylamaya katılan üye	:	481
	:	Kabul	:	344
	:	Ret	:	131
	:	Çekimser	:	1
	:	Boş	:	2
	:	Geçersiz	:	3

Not: Kanun Teklifinin birinci görüşmelerinde, tüm maddeler üzerinde değişiklik önergeleri verilmiştir.

TBMM Basımevi - 2017

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 447'ye 1'inci Ek)